

aut loquimur in foro p̄tioso, et sic debemus interpretari p̄ nō maxime, ubi agit de pena, puta, qz celebravit, qz collatio nō tenuit et h̄mōi. qz i penis melior interpretatio est fīda, vt i regula i penis, et regula odia, li. vi, et idē dic in exēdicatōe, et similibus.

3 **¶** Quō sūt interpretāda ab alijs facta dubia primoz. **R.** c. estote misericordes, de re, iur. qz in meliore p̄tē, vide, j. iudiciū. §. xvij.

4 **¶** Verba dubia sunt accipienda fm̄ intentōz p̄ferētis. ff. de re, iur. in ambiguis, et vt res potius valeat q̄ pereat, c. abbate, de ver. sig. als fm̄ cōmunem vsum, c. di. cōtra morem, vide, s. castitas. §. i.

5 **¶** In quo differt dubiū ab opinione et fide et scia, vide, j. opinio, in p̄n.

6 **¶** In re dubia fidei: auctoritas ē requirenda ro mane ecclesie, xi. dis. palā.

7 **¶** In reb⁹ ambiguis absolutū nō dē esse iudiciū, xxij. di. c. habuisse, imo qn̄ dubiū est in p̄sona: vel in facto: vel in iure, nullo mō sn̄a est ferenda, xxx. q. v. iudicantē.

8 **¶** Qd̄ dicit iteratū qd̄ dubitat factū, d̄ p̄sby. nō bap. c. veniēs.

9 **¶** Dubio exīte in iure m̄tionij tuti⁹ est p̄statuta boīm dimittere copulatos q̄ disjungere cōiunctos p̄statuta dei, c. licz ex quadā, de testi.

Dellum est pugna duoz, vt dicit in c. monomachia, i. singulare certamen. ij. q. v. et fit ad p̄bationē alicuius rei ita vt q̄ vicerit p̄basse videat qd̄ est p̄hibitus sub pena mortalis p̄cti, qz p̄ legē dei, ibi, nō tētabis dñm deū tuū, **Matth. iij.** et dicit in, d. c. et ideo nō solū offerēs sed acceptās cū dantib⁹ auxiliū: cōsiliū vel fauorē et valentib⁹ p̄hibere et nō p̄hibentib⁹ peccāt mortaliter. **Ad ro.** c. i. digni sunt morte q̄ p̄sentīūt, et nō excusant ex p̄suetudinē vel metu acceptātes, nisi vt, j. di. cā, qz potius debet q̄s q̄libet mala tolerare q̄ malo cōsentire decernat, xxij. q. v. ita ne, nec obstat qz dauid cū golia exercuit, qz ianēre spiritali sancti fecit, sicut et samson, vt dicit glo. in d. c. monomachia, xxij. q. v. si nō licet.

i **¶** Que pena ē clerici in duello pugnātis. **R.** qz dē deponi: et est irregularis, tñ ep̄us p̄t di. lpenare, dum mō mors vel membrorū diminutio nō interuenerit, c. i. de de. pu. in du. nec solū efficit irregularis si ip̄e pugnāt sed etiā si aliū p̄ se pugnare facit, vt in, c. ij. eo. ti. et quicūqz b̄ mandat cōsulit aut defendit si mō homicidiū sequat vel mutilatio, vt in, d. c. ij. dispensat tñ ep̄s cū clerico in beneficio, etiā habendo solū p̄ sustentatōe, vt in, d. c. ij. cū ibi nō, dummodo

nō habeat curam animarū.

¶ Sed nunq̄d ille qui cogit a iudice tali mō, qz suspendet quia habet eū p̄ cōuictōnē si delum suscipiat, possit suscipere cum sit innocēs. **R.** diuersa fuit opinio, vt no. in, c. i. eo. ti. sed mihi placet qz talis coactus tali coactōne licite suscipiat, et etiā in causa civili quādo nō imminet p̄babile periculū mortis, qz licet licet se defendere et res suas et alia facere q̄ de se nō sunt mala, sic pugnare qn̄ alio mō nō p̄t euadere, **Facit.** c. interfecisti, de homi.

¶ Vtrū clericici qui reliquias afferūt pugilib⁹ ad pugnandū sint irregulares si sequatur homicidium. **R.** qz si omnino sine ip̄is erant pugnaturi nō erunt irregulares, als sic, et sic intellige opiniones diuersas, et cōcorda fm̄ hāc distinctionem.

¶ Qd̄ dictū est de duello **¶** dē dic de iudicio aq̄ feruētis vel ferri candēis, c. fi. de pur. vul.

Ebrietas est priuatio vsus intellect⁹ facta ad aliqd̄ tps ex immoderato potu vini: vel cuiuscūqz alterius rei potabilis.

¶ Vtrū ebrietas sit peccatum mortale. **R.** vt colligo ex **Alex.** i. se, et **gl.** xxv. di. §. als ea de mum. et doc. ibidē. qz aut raro cōtingit aut al si due. Si raro sic distinguo: qz aut inebrians se cognoscit vini potentiā et suā cōplexionē di spoliā ad ebrietatē: et tñ magis vult et zeta: tē incurrere q̄ a potu abstinere, et sic est p̄ctū mortale. Aut inebrians semescit vini potentiā et ignorat qz ex tali potu possit iebriari vel nō aduertit, et sic ē nullū peccatū vel veniale fm̄ excessus i potu et negligentia in aduertēdo. Si vero assidue sit ebrietas sic est mortale p̄ctū nō p̄pter iterationē act⁹, qz multiplicatio actū venialiū nō auget in infinitū, sed qz nō potest esse qz homo assidue inebriat quin sciens et volens ebrietatē incurrat: aut saltē omittat diligentia quā debet adhibere de necessitate ne inebriat cū habeat tps deliberatōis reprimēdi motus veniales ne p̄cedant in regnū peccati. Ille vero q̄ p̄curat vt q̄s inebriat cōiter m̄: taliter peccat siue sequatur ebrietas siue nō, siue sit peccatū mortale, in eo q̄ inebriat siue nō qui cōsentit in damnū notabile primi.

¶ Vtrū p̄pter sanitatē liceat inebriari. **R.** qz nō siue p̄ctō mortali, rā i operatē q̄ in patiēte sciēter vez ē qz fm̄, **f. l. ho. fa se. q. d.** abusus vel potus q̄ esset iupfluus sano nō erit superfluus infirmo, puta, qz dat ei causa medicie ad p̄uocandū vomitū et sine peccato: qn̄ talis infirmitas id requirit: sed nō vsqz ad ebrietatē.

¶ *Utrū ebrietas excuset a peccato. R.* q. excusat a rāto: sed nō a toto. *Intellige q. ad penā: sed q. ad culpā excusat a toto qd fecit in ebrietate ex q. est sine vsu totalis rōis, et facit qd no. xv. q. i. in. c. sane. et. c. si q. s. infantes. Quo vero ad penā Pa. in. c. q. d. diversitatē. de pcel. pben. te net q. nō imputatur nisi id qd ex culpa immedie pcedit. nō qd mediate. et facit qd no. in ter. et in glo. xxiij. q. v. de occidēdis. r. i. c. l. de testib. vñ dicit q. licz q. s. excōicetur ppter suaz culpā. nō tñ imputat postea ei q. beneficiū nō cōtūlit infra tps debitū: nisi fuerit in mora pende absolutōis. q. culpa nō est causa immedie. sed excōmunicatio q. est pena. sic in pposito. l. sumptio pot. supflui fuerit culpa. r. cā immediata puatōis vsus rōis. nō tñ est causa immediata homicidij vel alteri. qd facit. et ideo nō erit irregularis fm istā opinionē. Ik. tamē in. iij. di. xv. tenet q. erit irregularis. et q. ei imputat ad penam oīa que sequunt. sed mihi placet magis opi. Pa. et p eo est tex. cū glo. i. c. de cetero. de homicidio. nisi volūtariē inebriare voluisset vt postea nesciēs occideret q. sic ei imputaret. sicut tenet glo. in. d. c. de cetero. etiā qd cū qd secutū est q. uis mediate processisset.*

¶ *Utrū ebrietas largo mō dicta qua q. s. non totaliter priuat vsu rōis sed bñ alterat. scit tñ qd facit. similiter sit peccm mortale. et excuset. R.* absq. dubio nō excusat a malo qd ppetrat ex q. scit qd facit: nec etiā credo talē excusari a peccō mortali q. sciēter tñ biberet q. talē graue dñe incurreret. tñ ppter piculū ebrietatis. tñ q. sine notabili lesione rōis hoc fieri nō pōt. In eo autē cui hoc accidit inaduertenter siue raro siue etiā frequēter nō credo sit peccatum mortale. q. nō facit a pposito et sciēter. q. non ita tenet talē alterationē vitare sicut ebrietatē. q. priuat vsu rōis totaliter.

¶ *Utrū teneat gesta p talē ebriū. R.* q. nō qñ ppe est ebri. s. qñ nō est ppe ebri. s. cōfōrtatus et scit qd facit tñc tenet. licz i multis succurrit ei vt in iuramēto r. pessione r. similib. pmissencordiā iuris. vt. s. dixi blasphemia.

Ecclesia sumit multipliciter. vt. lviij. di. c. quorum vices. et. vij. q. i. scire deb. bes. et ne prelati vices. c. vlti. de verbo. signifi. c. causa. et. capi. cum clerici. in glo. et ibi vide.

¶ *Ecclesia vniuersalis q. est collectio fidelū nō p̄t errare in fide seu eius articulo. neq. i his qd ad bonos mores necessarios ad salutem p̄tinent. q. xpus p ea orauit vt nō deficeret fides*

eius. et sic intellige. xxiij. q. i. a recta. In alijs aut bñ p̄t errare. q. sequit opinionē que p̄t falli. et sic intellige. c. a nobis. el. ij. de sen. excō.

¶ *Ecclesia romana ibi est vbi sunt boni. vt dicit glo. i. c. q. uis. xxi. di. et sic p̄t q. tpe mortis xpi remāsit in sola virgine maria.*

¶ *Ecclesia an dicat illa q. nō est cōsecrata. R.* Pa. in rubri. de p̄se. ec. vel alta. q. nō p̄prie. s. Basilica. i. domus regis. alle. glo. cū tex. in. c. i. de reli. do. et facit ad statuta. vt delictū commissum in ecclia nō cōsecrata nō sit pmissum in ecclia. licz improprie accipiat vñ p altero. Itē equoq. dicitur ecclia oratorij. licet oratorij sit locus aptus ad orandū. quē q. s. in domo sua edificare potest.

¶ *Ecclesia matrix. Aliqñ est cathedralis. vt in. c. venerabili. de ver. sig. aliqñ est baptisinalis seu prochialis. vt in. c. ex trāsmissa. de p̄scrip. r. in. c. ad audientiā. el. i. de ecclesijs edi. no. do. Car. in cle. ne romani. de elec.*

¶ *Ecclesia materialis cuius auctē d. funda. ri. R.* q. auctē ep̄i diocesani. vt in auct. de eccle. ti. s. si quis auct. r. de cōse. di. i. c. nemo. el. i. et b̄ verū in locis non exemptis. in exemptis vero nullus potest edificare sine licētia sedis ap̄lice. vt in. c. auctē. de priuilegijs. li. vi. r. sic intellige. c. de locop. cū. c. se. de cōse. di. i.

¶ *Utrū debeat ecclia edificari sine dote. R.* q. ecclie mendicantiū sic. alie vero nō. nisi i monasterijs q. habet redditus. vt no. in. c. i. de cōsibus. r. dos est manus terre: q. multipliciter dicit. vt no. glo. in. c. fm canonicā. xxiij. q. viij. et in. d. c. i. no. Pa. q. accipit hic p dote necessaria p sustentatōe ministri q. māsus d. esse liber ab oī seruitute tpali. vt i dicit iurib. r. no. Inno. et do. et Jo. an. in. d. c. i.

¶ *Quis teneat ad ecclesie reparatōz. R.* Pa. in. c. i. de ec. edifi. q. de iure teneat p̄latus dare quartā p̄tē redditus. si speciales nō sunt ad deputati. vel si consuetudo nō transtulit onus fabricē in populo. nec valet cōsuetudo in p̄trarium. vt in. c. cognouimus. xij. q. ij. in. d. c. i. qd intellige quādo superest aliquid detractis necessarijs sibi. al̄s nō teneat fm eundē. Pa. in. c. de his qui. de eccle. edifi. et quod dico de p̄lato intelligo de oībus beneficiatis in ea. vt. d. c. i. et. c. de his. Si vero cōsuetudo transtulit onus fabricē in seculares: tenentur ip̄i. ar. c. ad apostolicā. de simo. qd l̄m̄to nisi ecclesia bundaret r. ip̄i seculares in magna egestate essent. ar. c. aurū. cū similibus. xij. q. ij.

¶ *Al quo debet cōsecrari r. de reconciliatione eius vide. s. p̄secratio ecclesie. De eius immu-*

Parochiales oblatioes q̄ fiunt capelle cedāt eccl̄ie
prochiali. j. quā est sita. **℞.** Pa. x do. **S**into. in
c. pastora. de his q̄ fi. a. pla. q̄ sic p̄ locū a spe
ciali. in. c. ad audientia p̄mo. de ec. edi. **I**nfert
etiā d. **S**into. ibidē q̄ oblatio q̄ fit imagini pi
cte in muro alicui⁹ prochie cedit eccl̄ie parro
chiali. **F**acit glo. i. l. statue. ff. de usufru. et **S**u
ge. in sua disputatōe q̄ incipit. in resulgētī pa
latio. hoc limito verū qñ fit intuitu eccl̄ie p̄
rochialis. al̄s nō. de q̄. j. votū. in. §. xvi. **I**dē
d. **S**into. no. sup̄ **℞.** de prochijs q̄ oblatōes q̄
fiūt celebrātī in alteri⁹ eccl̄ia sunt rectoris il
lius eccl̄ie. nisi sit ep̄s in p̄pria diocesi. vel ar
chiep̄s in tota p̄vincia dñi visitat. qz tunc ep̄o
vel archiep̄o cedūt. quia tota diocesis censet̄.
Parochia de raptō. c. i. de pro. c. sup̄ eo. et p̄
uincia est parochia archiep̄i. c. romana. §. fi.
de censu. li. vi.

i **E**cclēsia nō cōsecrata an gaudeat eodē pri
uilegio quo cōsecrata. *Ik. Pa. in. c. fi. de cōse.*
ecclē. vel alta. q. sic. qn̄ autoritate episcopi est
edificata. multa p hoc allegant in glo. ibidē.

ii **E**cclēsie parrochialis collatio ipso facto est
nulla si fiat ei qui nō attingit. *xxv. annū. Item*
collata ei qui non est sacerdos si infra annū a
tpe cōcessionis ⁊ adeptē possessionis nō fuerit
sacerdos ordinatus vacat. licz alteri conferri
nō possit nisi cōpleto anno transacto. de q̄ dic
vt. s. clericus. vii. §. v.

ELECTIO est alicuius persone idonee ad dignitatem vel fraternam societatem seruata forma canonice facta vocatio. hoc colligitur ex. c. cum in cunctis. et. c. cum ecclesia vulterana. et. c. quia propter. de elec. et. c. cum olim. de arbi. Ad quem pertinet electio. **R.** de iure communi spectat ad collegium. **N**am quilibet congregatio dicitur sibi de iure communi eligere prelatum. nisi consuetudo sit in contrarium. de elec. c. i. xvi. q. vlti. congregatio. xviij. q. ij. abbatem. et. c. se. unde ad eam spectat etiam si duo solum vel tres fuerint. de elec. c. i. de consue. c. cum dilectus. imo ut tenet glossa. in. c. ij. de postu. p. Anno. et. Bo. et. c. inter doc. **I**us vniuersitatis potest remanere in vno solo omnibus alijs mortuis vel priuatis suspensis vel excoicatis. textus est in. l. sicut. §. sed et si vniuersitas. ff. q. d. cuius. vniuer. cum glossa. et. Bar. unde in isto casu potestas eligendi pertinet etiam ad pauciores quam maior

I Ad quę p̄tinet electio. **R.** de iure cōi spectat ad collegiū. **N**ā quelibet congregatio d̄z sibi de iure cōi eligere p̄latū. nisi cōsuetudo sit in cōtrariū. de elec. c. i. xvi. q. vlti. cōgregatio. xviij. q. ij. abbatē. et. c. se. vnde ad eam spectat etia3 si duo solū vel tres fuerint. de elec. c. i. de p̄sue. c. cū dilectus. imo vt tenet glo. in. c. ij. de postu. p̄. Anno. et Bo. et cōiter doc. **I**us vniuersitatis p̄t remanere in vno solo oībus alijs mortuis vel priuatis suspensis vel ex cōicatis. tex. est in. l. sicut. §. sed et si vniuersitas. ff. qd cuius. vniuer. cū glo. et Bar. vnde in isto casu potestas eligēdi p̄tinet etiā ad pauciores qm̄ ma

ior ps est inhabilis ad eligendū, puta ercōica
ti vel suspēsi. ⁊ si minor ps repñtat totū colle
giū cñ inhabiles nō pñbendant in numero. Fa
cit. c. illa. de elec. bona glo. i de. quod circa. de
elec. **A**ste tñ solus nō posset se eligere. qz nota
retur ambitiosus. c. p. vestras. de iurepatro. p
tinet etiā aliqñ ex pñtitudine vel privilegio ad
alios tñ de collegio. c. cum ana. de elec.

¶ Diz p[ro]p[ri]as eligēdi deuoluat[ur] ad alios de col
legio. q[uo]n[iam] aliq[ui] sunt p[ri]uati p[ro]p[ri]as eligendi p[er] ca
vice. R. glo. in. d. c. ij. q[uo]d nō a[n]t[er] p[ri]uati.

¶ Quid si nō vocent alij q̄ sūt puati vñ inba-
biles ad eligēdū. R. Pa. i. d. c. ij. q̄ 13 electo 3
alia capitularia. h̄ nōdū sit discussum an sūt
puati. q̄ sufficit q̄ postea pnt cōvinci.

¶ **U**nū queri sūt de capitulo et hēant vocē
in electōe plati. **R.** Ludo. de ro. i suis norādis
tū q nō allegat. c. ex eo. de elec. li. vi. nisi antiq
cōuetudine hoc haberēt fm Juno. in. c. ij. de
insti. **I**dē tenet fēde. cōsilio. c. xij. p. ter. in. c. x
si xps. de iureiur. in verbo. vos et cōuersi. qd ef
set frustratoriu monasterij vestri.

Ant elector possit vnū vel plures pcuratores instituire ad eligendū. **R.** q. sic. si ipse absens et iusto impedimēto detinet. sed oportet q. si plures pcuratores instituit q. libet sit in solidū aliter nō admitteret. et si simul pcurant. potior erit cōditio poccupātis. Si vero null⁹ eorū poccupat aut capitulū admitteret quē voluerit. vel si maior ps capituli nō cōcordat admitteret qui prior est institutus. **Itē** oportet q. pcurator sit de collegio et si null⁹ vellet ēē nō possz extraneū capitulo nolēte depurare ne q. p. leas votū suū ex p. mere. **Itē** tercio oportz q. pcurator institutus nō eligat vnū suo noīe et alterū noīe pcuratorio q. nihil valeret. nisi dñs speciale mandatū dedisset de aliq. noīan⁹ do. q. tūc illū noīe dñi et alterū suo noīe poterit noīare. c. si q. s. de elec. li. vi.

¶ **D**icitur illi q non sunt pfecti tacite vel expse
in locis regularib⁹ sūt admittēdi. **R.** q nō. et
ptz in. d. c. ex eo. nec illi q p eo⁹ regulā vel pfi
tutōes. phibent sicut minores.

¶ **D**icit illi qd nō sunt sut diaconi habēat vo-
cē in capitulo in cathedralib⁹ collegiatis secu-
laribus vel regularib⁹ ecclesijs. **R.** qd nō, etiā
si ab alijs libere cōcedat. cle. vt bi qui. de eta.
et qua. **Q**uidā tñ limitāt qd ad illos qd nolunt
ordinari laici. p̄fessi tñ cū clericis admittit de
bēt de iure cōt. vt i. c. messana. de elec. nō laici
p̄uersi nisi vbi hz p̄suetudo qd admittāt. vt no.
glo. i. hbo. electōib⁹. i. d. c. ex eo. vt i. d. cle. vt bi
qz. d. c. ex eo. excludit solū laicos p̄uersos.

sciunt se vocatos. Et sic intellige et limita. l. nominatione: et p̄dicta. l. nulli. l. aut si. p̄dicta nihil ad p̄positū. q̄ dicit q̄ decretū nō d̄ ex tabella recitari. Intelligo ibi tabella. i. tabellio nē. q̄ istud nō est delegabile. et sic nō facit ad p̄positū. l. Bar. exponat tabella p̄ iustro pulsatili. sed nō. bene. et sic tene q̄ valet q̄ sunt p̄sentes. et q̄ pulsati per eū qui potest vocari. et tali mō q̄ intelligat se vocatos. Et sic cōcor. dicta canonistarū. in. d. c. ij. et in. c. i. de ma. et obe. et in. d. c. in causis. de hoc vide. j. statutū. §. xij. et. iij.

17 **Q**uid si aliquis sit in civitate vel monasterio infirmus. R. fm Bo. q̄ scrutatores debēt ire ad eū et inq̄rere votū eius. sicut vota p̄ntium. q̄ p̄ns est qui in ortis est. ff. de p̄cu. l. i. iuncta l. v. nec erit necesse ip̄m in collatoe: aut alijs q̄ sequunt̄ requirere. sed sufficit cōsensus in scrutinio habitus. et cōcor. Anno. Posset etiā talis p̄curatorē cōstituere vñ de collegio cum iusto impedimēto detineatur. vt supra dictum est.

18 **U**trū vno electorū p̄cepto nec vocato sit irritanda electio. R. q̄ sic. si ip̄e vult: p̄t etiā ratā habere si vult. c. q̄ sicut. eo. ti.

16 **U**trū elector possit renūciare voci sue. R. q̄ sic. q̄ quilibet p̄t renūciare iuri suo. l. de pac. l. si q̄s in conscribendo. Si tñ accedat ad mittendus est in oib̄s que circa ip̄am electōz faciēda restāt. c. ecclesia v̄ra. eo. j. l. k.

20 **Q**uis debet eligi. R. q̄ melior. nō simpliciter s̄ q̄ melior erit tali p̄lationi. vñ H̄ero. viij. q. i. licet qui p̄stantior est ex oī p̄lo q̄ doctior qui factior qui etiā in omni virtute eminētior: ille eligat. lxxij. di. c. metropolitano dicitur. optimus debet eligi: Intellige fm iudiciū cōscientie eligentis.

21 **U**trū peccet mortaliter q̄ nō eligit meliorē illi p̄lationi fm iudiciū sue p̄scie. R. Den. de gan. in. iij. q̄li. q. xxxij. dicit q̄ si duo bona p̄ponant̄ vñ. si cetera sunt paria. puta. eque p̄cepta. eque facilia. et h̄mōi tenetur sub peccato mortali eligere bonū. ratio. q̄ eligendo min⁹ bonū contēnit bonū vbi habet rationē p̄fecti. s. maius. et sic p̄ferit in sua electione defectū boni ip̄i bono. ex quo duo sequuntur absurda. Prīmū q̄ statuit sibi in bono illo minori finē boni. in eo q̄ excludit maius seu q̄d amplius est in maiori. cōtra q̄d dicit glo. super illud ad p̄bm. Non q̄ iam acceperim aut p̄fectus sim. Nemo inq̄t fidelī et si multū p̄ficerit dicat sufficit mihi. qui enī hoc dicit ext̄ de via ante finē. Secundū absurdū est q̄ p̄tenendo illud.

bonū q̄d est amplius in maiori bono: cū nō sit in eo nisi rō boni: cōtēnit in eo bonū q̄ bonū quare cū ratio boni cōtēnit nō possit. nisi p̄tenendo primū et summū bonū. q̄ omne bonum est aliqua rō primi boni. ergo eligendo minus bonū p̄tenit primū bonū nō solū indirecte sicut quilibet ali⁹ p̄tor q̄ vellet si esset possibile summū bonū. et etiā illud delectabile. et p̄terea ne delectationē amittat p̄tenit summū bonū. H̄te vero nō sic. sed absolute non vult sibi illud bonū adesse. et ita neq̄ bonū simpliciter q̄ bonū. s̄ q̄ hoc. et sic simpliciter cōtēnit absolute bonū simpliciter nolēs in bono p̄ficere q̄d est a bono deficere. fm Ber. et fm glo. ad p̄bm iij. Ad ea vero q̄ sunt priora extendēs dicit ad futura merita. a quibus si cessaret p̄deret et p̄terita. Secus si ex carnali affectōe. q̄ talis affectio mutat rōem cōceptus. quoniam iste qui p̄fert minus bonum sine affectione. nō cōtēnit nisi bonū quia bonū. q̄d nō vult. et ita directe et ex malicia. Ille vero qui ex affectōe p̄fert nō cōtēnit bonū quia bonum. quia bene vellet habere maius bonū. tamē p̄ter affectionē p̄fert min⁹ bonū et p̄tenit indirecte maius bonū. et sic fm exigentiā illius affectōis et libidinis in ea poterit esse cōceptus venialis. Ille. Ex hoc ergo collige q̄ qui eque facilius p̄cedere meliorē ad illā p̄lationē seu officiū si se lūmō idō nō eligit meliorē q̄ nō vult q̄ peccat mortaliter in quacūq̄ electōe. Si vero idō nō eligit meliorē fm iudiciū sue cōscientie et aliqua affectōe. puta. q̄ est sibi inimicus ille melior: vel quia minus idoneus est sibi bene uolus et h̄mōi. tunc distinguendū est an electio sit de maiori dignitate. puta. papatu. ep̄atu. et idem de omnibus curā animarū habentibus. et sic peccat mortaliter. ar. c. nihil. de elec. Si vero sit de alijs electōibus erit peccatū veniale. dum mō sit dignus hoc est nō habeat aliq̄d canonicū impedimentū. his videt̄ cōcordare Lbo. vi. quod q. vi. licet obscure. quia ibi dicitur oportet addere que dicit de acceptōne personarum. nec obstat quod dicitur in. c. cū olim. c. cum dilecti. et. c. cū inter canonicos. et ibi glo. eo. ti. q̄ sufficit sit dign⁹. q̄ R. Lbo. vbi. s. q̄ ista intelliguntur quo ad forum cōtēntiosum. in quo nō reprobat electio dum mō sit dignus. Si autem eligit indignum in ecclesiasticis. sic est mortale. An temporalibus vero non credo mortale nisi in maioribus dignitatibus. puta dominio. in alijs autem officijs non. nisi sit talis qui eligitur q̄ ex eius electōe sit secuturū aliq̄d notabile damnum in illis quib⁹ habet

exercere tale officium. ut q³ tabellio qui nescit
dictare instrumenta vel iudex qui nescit dare
sententiam et h³ m³o.

22 *Pr³u eligētes incognitū saluēt cōsciētā*
R. *Da. in. c. bone memorie. el. ij. de post. pre.*
q³ nō p³ ter. ibidē qui vult ut plenā habeat no
ticiā. *Limbo hoc v³ p³ se v³ p³ eos cū quib³ cō*
uersatus est. c. scriptū est eodem.

23 *Que sunt canonica impedimēta. R. redu*
cunt ad. viij. Primū si ē malus et male vite.
vñ Dio³. in epla ad demophilū monachum.
qui nō ē gratia illuminatus nō est iste sacer
dos s³ inimicus dolosus. delusor sui ipsius et
lupus p³ra dominicū populū velle ouina ar
mar³. hecille. *Et ex hoc dic³ Lho. vbi. s. q³ ex*
istis in peccato mortali ē indign³ ad platurā
eclesiasticā et officiū spūale erequēdū. Scdm
si ē ex cōdicatus maiori ex cōdicatōe. c. cōstitu
tis. el. i. de appel. Terciū si est ex cōdicatus mi
noris ex cōdicatōe. c. fi. de cle. excō. mini. Quar
tū si ē suspēsus v³ interdictus aut interdictū
nō seruauit. c. j. de postu. prela. c. cū dilectus
de p³ue. Quintū si nō ē legitime natus et atq³
debite et litterature pueniētis. ut in. c. cū i cū
cris eo. ti. vel h³ aliquod de alijs impedimen
tis circa ordinā. de quibus vide. j. Ordo. iij.
Sextū si semel ppter viciū persone fuit repro
bat³. c. sup eo. eo. ti. Secus si cassata fuit ele
ctio ppter viciū suū. pcessum. c. innotuit. eo. ti.
Septimū si ē ep³ q³ nō p³ eligi ad aliā digni
ratē. s³ d³ postulari. c. fi. de postu. pla. Octa
uo in aliqua religione nō p³ eligi ex p³se nō p
fessus in ea. c. nullus. eo. ti. li. vi. et cle. cū rōni
eo. ti. in ep³ tū p³ eligi nouitius. d. c. nullus.

24 *Pr³u electio de tali hñte aliquod p³dicto*
rū impedimētoz sit nulla ip³ iure. R. q³ sic
excepto in hñte p³ nū impedimētū et terciū q³
ē cassanda. ut p³ in. d. c. fi. de cle. excō. mini.
et electores sunt p³uati ip³ vice electōne. et su
spensi triēnio ab eclesiasticis beneficijs ip³ fa
cto. ut in. d. c. cū in cunctis.

25 *Quomō d³ fieri electio. R. q³ tres sūt for*
me a iure nobis tradite. ut in. d. c. q³ ppter. eo
ti. et id electio que nō fit fm vnā ipsarū ē nul
la ip³ iure. ut ibidem.

26 *Prima d³ forma scrutini in qua requirūt*
ista de necessitate. aliē eēt nulla electio. Pri
mū q³ oēs qui dñt eē et volūt cōgregētur p³
sentialiter simul. Scdm q³ ab ip³ assumant
tres de collegio. et deputēt ad scrutāda vota
oīum de collegio. et nō sint nec plures nec pau
ciores fm cōem opinionem. Posset tñ teneri
opinio Din. et Lancre. in. d. c. q³ ppter. qñ in

collegio essent pauci q³ sufficeret duo. et qñ nō
eēt nisi duo sufficeret vnus vocatis testib³
fm *Inno. et placz. Da. in. d. c. q³ ppter. tenēt*
etiā aliqui q³ si p³dicti tres nō eēt d³ collegio
eligētū nō eēt inualida electio. s³ cōis op³o
t³ q³ o³ sint d³ collegio. aliter sit nulla. et cōue
nit mag³ l³re. *Terciū q³ isti tres exquirāt vota*
singulorū in secreto. s. ab alijs de collegio. q³
bñ possent eē aliq³ testes q³ nō sunt de collegio.
dūmodo nō sint tales qui possent timorē scu
tere eligētib³. q³ tñ possent refutari sicut et
scrutatores si tales eēt v³ alijs ip³o³. et eēt
iusta cā appellandi. fm Dan. in. d. c. q³ ppter.
Quartū q³ ista inquisitō fiat sigillatim nō bi
ni v³ trini sunt vocādi. Quintū q³ vota oīum
exq³rant. q³ si vnus cōtēneret nō valeret. Sex
tus q³ scribant v³ p³ seip³os v³ p³ tabellionē vo
ta oīuz. Septimū q³ mox post q³ fuerit in scri
ptis redacta vota oīum publicent in cōi ibi
dicte glo. mox. s. incōtinēti nullo actu p³rio in
termissio post vota fuata et scripta. et vno p³
rtu. Octauū q³ facta publicatōe fiat collatō
numeri ad numerū meriti et zeli. ad meritū et
zeli. Nonū q³ facta collatiōe fiat electio p³
vnū de capitulo nomine capituli. et p³ xba sin
gularis numeri. ut in. c. sicut. e. ti. li. vi. dicat
sic. Ego. M. noīe meo et oīum v³m qui inecus
in ip³ cōsensistis eligo. N. an ep³ m et v³ s³ ip
se eligens non consensit dicat noīe oīum v³m
qui in ip³ m et v³ Decimū q³ electio fiat de eo in
quē maior et sanior pars totius capituli cōsen
sit. et sanior pars p³sumit sp³ maior pars. c. dū
dū. e. ti. et in. c. ecclesia vestra eo. ti. d³ vbi ma
ior ē numerus zelus maior p³sumit. Undeci
mū q³ dicta electio solēnter et publice denū
ciēt. Duodecimū q³ seruet ordo omnū p³dic
toz successine sicut enumerauī. Aliter si p³po
steret nihil valet. Addūt aliqui multa alia q³
dicunt fore de substantia huius forme. s³ cōi
ter nō tenet nisi de sup³ dictis. Ex quib³ pat³
q³ difficilis ē ista forma in qua multi et docti
deficiūt ignorātes p³cticā ut dicit gl. in. c. cū
expediat. li. vi. e. ti. Dico et q³ ē periculosa re
ligiosis. et illis qui viuunt simul. q³ cū intelli
gūt alijs nō dedisse voces mō q³ voluissent cō
cipiūt aliqui passiones. et sepiissime eligentes
aliq³ hūano respectu nō eligūt fm iudiciū con
scientie. Unde tex. in. c. vbi periculū. in. s. ce
terū. de elec. li. vi. dicit cū arbitriū v³ ordina
tus captiuat affectus v³ ad certū aliquid ob
ligatōis cuiusq³ necessitas adiecit cessat elec
tio dū libertas adimit eligēdi. s. ibi. Et ppter
rea ē alia forma securior et expeditior q³ seq³

27 **S**ecunda forma dicitur forma copromissioni. ut. d. c. i. q. pp. s. committendo aliquibus viris idoneis potestatem eligendi. Ista autem commissio sine ista copromissione potest fieri dupliciter. Primo limitate. s. ut compromissionarii teneantur eligere illum in quem maior pars totius capituli servatis votis omnium de capitulo sigillatim et secreta ab ipsis consenserit. et de ista est forma de qua in. c. cum dilectus. e. ti. et in. c. cum expediat. e. ti. li. vi. et ista est melior omnium formis. quia electores non abdicant a se potestatem notationis. Et ad istam formam non requiritur de necessitate nisi primo quod copromissionarii sint sui aggregati. et omnes qui dunt et volunt interesse. Secundum quod promissionarii in unum duos tres. aut quatuor voluit sine sint de collegio. Tercio. dum sine clerici non laici. c. contingit. d. arbi. Tercium quod copromissionarii et copromissionarii scrutentur vota singulorum secreta et sigillatim. Quartum quod eligat illum in quem maior pars totius capituli consenserit dicendo. Ego. N. promissionarii de consensu et voluntate promissionariorum meorum si habet alios virtute copromissionarii in nos facti eligo in episcopum. N. in quem maior pars totius capituli consenserit. Et si in prima scrutatione non consenserit maior pars totius capituli replicare debet tam in ista quam in prima forma scrutationis nec consentiant in aliquem. c. cum tertia co. Et si dubitaret aliquis de fraude promissionarii possent eligere aliquibus ipsorum sigillatim facere fieri duas vel tres cedulas in quibus aliquibus esset scriptum nomen alius qui est in opinione eligendi et ipsis acceptis a copromissionario ponat unam de predictis cedulis in qua sit scriptum nomen illius quem vult notare in aliqua scedula qui sit coram copromissionario quibus a quibuslibet sic positus tunc copromissionarii coram omnibus extrahat omnes dictas cedulas et postea eligat illum in quem maior pars totius capituli consenserit. et sic copromissionarii non poterit scire quis dedit voce esse isti vel illi nec fraudem facere. Et ad fundandum istam formam sicut et prima sufficit quod maior pars totius capituli consentiat secundum lapsum quem sequitur. Be. in. d. c. cum expediat. quia nulli fit iudicium cum aliqui bet nolet quem vult. Fit secundo promissionum simpliciter. s. ut promissionarii eligant quem voluit. et isto modo non potest fieri nisi omnes consentiant. alio non predicte non valeret quod si omnes consentiunt non requiritur nisi ut eligant sic. Ego. N. promissionarii de consensu promissionariorum meorum virtute promissionarii in nos facti eligo in episcopum. N. et si predicti non elegerint et maior pars ipsorum elegerit dignum scieter electionis devolvit ad capitulum quod in eos copromissionarii

28 ctio deuoluif ad caplm qđ in eos cōpromiffit
Tertia forma dī forma cōis inſpiratōis
 ad ūtā formā requirit pmo qđ oēs pueniāt in
 vnā pſonā, qđ ſi vnus nō pueniret nō eēt p in

sus eligentiū. sed nō tenuit de iure qz obmis-
sa fuerit substantia iuris. *R.* *fm* Inno. quē
sequū ē cōiter doc. i. c. qd sic. d. ele. q. elect. si
ē pfirmat. ē ver. p. lat. r. nō tenet resignare.

Elemosina fm sanctū Bo. in. iij. di.
xv. p. secūda articulo pmo. q. iij. ac
cipit cōmunissime fm qz comprehen-
dit omne opus misericordie impēsi. siue pxi o
siue sibi. iuxta illd eccle. xxx. misere aīe tue
cōmuniter fm qz importat omne pietat. opus
impensum pmo corporale siue spūale. pro
prie vero fm qz importat opus pietatis impē
sum pmo ad releuādā indigentia corpora-
lem. r. d. ab eleo qd ē verbū grecū qd idem est
qz miserior cuius imperatiuus est eleysō. i.
misere a quo eleos. i. misericordia. r. idō de
ber dici elemosina nō elea v. elia.

Detrū elemosina cadat sub pcepto. *R.* *fm*
Ricar. in. iij. di. xv. ar. ij. q. ij. qz sic sub pce-
pro legis nature. i. *Job.* iij. qui habuerit sub-
stantia huius mundi r. viderit fratrem suū neces-
sitate habere. r. clausit viscera sua ab eo qz
modo charitas dei manet in eo. r. legis diuine
Matth. xxv. Esurui r. nō dedistis mihi man-
ducare. r. legis canonice. lxxvi. di. nō satis.
r. vj. q. i. omnes. sed qz pceptū ē affirmatiuū
nō obligat nisi p loco r. tēpore. Et ideo consi-
derādā est facultas habentis r. inopia indi-
gētis. Si enim homo habet aliquid qd nō sit
necessariū sustentatōi sue nature. nec illoz qz
bus tenet puidere. sicut sunt vxor filij serui.
ancille. pater r. bndi. r. sic tāta necessitas qz
immineat signa pbabilia extreme necessita-
tis in paupere tunc tenet de pcepto. Si vero
habet aliquid supflū nō solū sustentatōi natu-
re. sed etiā conuenientie sui status tenet de il-
lo facere elemosinā etiā si non inuenirent ta-
les qui essent in necessitate pdicta. Et si plu-
res occurrerēt quibus omnibz nō posset sub-
uenire. tenet ceterz paribus illi qui magis in-
diger. Si vero nō habet vltra conuenientiam
sui status nec ē qui sit in extrema necessitate
nō tenet de pcepto. *concor.* lxxv. q. xxxij.

Quis debet pponi in elemosina. *R.* qz ipe
mer deinde sui. deinde not. demū boni. dein
de extranei. de quo vide ter. pulchrū in. c. nō
satis. lxxvi. di. r. ter. cū glo. in. c. quiescamus
xij. di. que quidē iura intellige ceteris pari-
bus vt dictū ē. qz posset esse extraneus in taz
arta necessitate qz deberet pponi noto r. con-
iūcto. qui nō ē in tali. sed pater malus debet
pponi cuiuscūqz bono in equali necessitate p-
pter pceptum dei.

Detrū deputatus executor ad distribuendū
certa bona pauperibus possit distribuere in-
ter suos cōsanguineos. *R.* *Pa.* in. c. **P**rimo
de cohabitā. cleri. r. mulie. qz sic. nā clericus
pōt in pauperes cōsanguineos de rebus eccle-
sie dare qui est distributor. vt in. d. c. i. r. xvi.
q. i. c. si. sic r. p. latus. ar. in. l. si mandauero. s.
si tibi centū. ff. manda. Sibi aut nō pōt distri-
buere. vt in dicto. s. si tibi centum.

Detrū ei qui potest laborare sit danda ele-
mosina. *R.* qz nō. ar. lxxij. dist. c. eph. qd ve-
rū intellige quando p loborem sibi pōt puidere.
r. sic limita. l. vnica. l. de medicā. vali. de
quo. s. colonus.

Detrū sit danda peccatoribz. *R.* n. qz sic. vt
in dicto. c. quiescamus. et. i. q. ij. qz pio. nisi qn
ppter securitatē cibi negligeret iusticiā. quia
tūc subtrahendus est. v. q. v. nō omnis.

Quis pōt facere elemosinā. *R.* spō. qz quili-
bet qui pōt donare. de quibus dictū est supra.
Donatio pmo. r. etiā aliqui qui nō possunt
donare sicut monachi. filij. r. bndi. qui sunt
in potestate alterius vt serui. qui in quatuor
casibus possunt facere elemosinaz. **P**rimus
existenti in magna necessitate possunt facere
elemosinā quando nō est tempus vt possunt
habere recursū ad superiorem. vt no. *Pan.*
in. c. si quis. de furtis. r. no. glo. in. c. nō dica-
tis. xij. q. i. **S**ecūdus qn pdicti de licentia su-
orum superiorū peregrinant vel sunt in scho-
lis qz possunt facere elemosinas quas aliqz ho-
neste peregrini r. scholares cōmuniter faciūt
ar. l. vlti. l. ad macedo. r. l. si lōgius. ff. de iu-
di. r. l. ij. ff. de iurisd. om. iudi. r. c. pterea. de
officio dele. **F**acit glo. in clemen. ij. s. penult.
de vi. r. honesta. cleri. **T**ertius quando videt
aliquē in extrema necessitate etiā ptra supio-
rum phibitionem possunt ei elemosinā dare.
qz tunc omnia sunt cōmunia iure diuino. im-
mo tenent fm *Ricar.* vbi. s. q. vi. r. glo. xij. q. i
in. c. nō dicatis. **Q**uartus possunt de volūta-
te expressa vel psumpta. vtputa qz habent ad
ministratōem a suis supioribus commissam.
ar. ff. de dona. l. filiusfamilias. s. i.

Quid de vxore nunquid potest. *R.* qz si bz
bona parafernalia nulli dubium est qz potest
qz sua sunt. de quibz dic. vt infra paraferna-
lia. Si vero nihil habet pter dotem nō potest
facere elemosinam. xxiij. q. v. qz donatio. nō
si in. vij. casibz. pmo secūdus tercius r. quar-
tus sunt de quibus. s. in precedenti dixi qz si
lij possunt. **Q**uintus si consuetudo loci ita bz
qz vxores de pane r. vino r. bndi faciant ele-

mosynas. qz consuetudo dat iurisdictionez. et
licet viri aliqui phibeant debet sibi formare co
sciencia. fm Rodon. et Jaco. de lau. in summa
qz ideo faciunt ne nimis det sed temperate. Ser
tus qn utiliter gerit negociu viri. puta qz vi
det viru crudelē et sceleratu. et vt deus suspē
dat irā vel cum illuminet dat moderatas ele
mosynas occulte. fm Rodon. **N**ā ppter elemosi
nas deus suspendit flagella. vt. xvi. q. i. reuer
timini. et id bene facit mulier dando elemosy
nas occulte sine scandalo viri vt deus eū ad
iuuet. **F**acit. l. soluēdo. ff. de ne. ges. cū si. et me
lius exemplum abigail pmi. lxx. que libe
rauit viru a morte ppter panes datos dauid
contra voluntatem viri sui. **S**eptimus si vir
assignauit sibi certu quid p victu et ipa absti
net vt inde elemosynā faciat qz suū videt. **D**e
taurus si mulier est lucrosa. puta qz exhibita
gubernatōe domus et familie lucrat ex operi
bus suis. nec intelligo deducendas expen. vi
ctus qz vir tenet eā alimentare ppter dotē. vt
dictū est. s. dos. et ppter etiā obsequia ab vxo
re exhibita. de hoc tamen vide. j. vxor. s. ij. et
qz possit de lucro facere elemosynā. tenet. **S**.
Lbo. et Ricar. in. iij. di. xv. et cōmuniter sū
miste sequūt hic cū theologis. vt Jaco. de lau.
in summa. **D**istingue tamē sic. qz aut lucrum
est necessariū sustentatōi sue et viri. et sic non
pōt facere elemosynā. qz magis tenet sibi et vi
ro qz alteri. **S**i vero lucrū superabundat. sic
pōt. et idē dic de parasrenalibus. vide. j. vxor.
s. ij.

8 **D**e quibus dz vel pōt fieri elemosina. **R**. vt
colligit ex canonistis. i. q. i. in. c. nō ē putāda.
et. xiiij. q. v. et p theologos in. iij. di. xv. qz pōt
fieri de omni re que ē ppria ipius dātis. et qz nō
ē obligata restitutōi alicui certe psonē siue li
cite sit acquisita siue turpiter. **Q**uā aut sit re
stitutōi obligata. vide. j. Restitutio. et vsura
et in multis alijs cū. **L**imita etiā in rebus pro
prijs. fm Ricar. vbi. s. q. v. dūmodo non sint
necessaria ad sustentatōez nature sue et suor
qz ordine charitatis magis dz se diligere qz
aliū. nisi esset talis psona de cuius morte im
mumeret notabile nocumētū rei publice. et p
fectui aīarum. qz tūc esset pfectiōis nō neces
sitatis de tali dare elemosinam.

9 **Q**uot sunt genera elemosynaz. **R**. tria. vt
dz in. c. tria. xlv. di. **P**rimū corpale. et hoc cō
sistit in opibus misericordie corpalis qz sunt
pascere eluriētē. potare sitiētē. vestire nuduz
hospitē recolligere. infirmū visitare. redime
re captiuū. mortuū sepelire. vñ dñs. **D**istito

potō. cibo. redimo. tego. colligo. cōdo. **S**ecū
dū et terciū genus ē spūale. s. remittere iniuri
am. et corrigere deliquētē. vt in. d. c. tria. **T**er
ciū alia quinqz. s. p sulere dubitatē. p solaci
tristē. supportare onerosos. docere ignorātes
orare p oibz de qbz. j. **M**isericordia. s. i. **E**t qz
sunt digniores vide **R**. i. vbi. s. q. iij. et. j. **S**a
tisfactio. s. ix.

Aduerte qz dare elemosinā intēdōe suble
uādi necessitatē primi ē op^o misericordie. s.
dare intēdōe recōpēsandi p debito diuine ob
fense. sic ē op^o iusticie. et sic ē satisfactoria p
prie. et pñet ad meritū dimissiōis pene. s. p
mo mō pñet ad meritū vite fm Jaco. de lau.
in summa.

Petrū paupibus ppetat aliq actio p diu
tes vt eis subueniāt. **R**. **P**a. in. c. siqs. de fure
qz nō. s. bñ pñt implorare officiū iudicis seu
superioris vt eos cogat. et ecclesia pte eos cogere
vt no. glo. in. c. si cut bi. xlvij. di. et ar. in. c.
nullus laicus. de iur. pa. **Q**uō limita vep qz
do sunt in tali necessitate et diuites i tali abū
dancia qz tenet eis facere elemosynā de p
pro. als non.

Petrū quis possit furari vt faciat elemosy
nā. **R**. qz nō. qz nō sunt faciēda mala. vt ve
niāt bona. xiiij. q. v. forte.

Emancipatio ē relaxatō patrie po
testatis. corā iudice ppetēte volunta
te patris et volūtate filij cōcurrētē
in vtriūsqz pñentia. dicta ex eo qz extra manu
id ē potestātē patris ponit filius. elicit **H**er. l.
nō nudo. l. de emā. li. et qd ibi no. et iust. qz
bus modis ius pa. po. sol. s. pterea.

Quis pōt emancipari. **R**. infans de specia
li licentia principis.

Petrū teneat pater emancipare filiū. **R**. nō
regulariter. qz patria potestas in extimatū
ē. ff. de lega. i. l. filiū. s. vt qz herede. **S**ist.
nec filius pōt cōpelli vt emancipet a patre. **L**
imita nisi ex cā fm **B**ar. in. l. quidā cū filiū. ff.
de ver. obli. licet aliter dicat glo. in. i. q. mo.
ius pa. po. sol. s. fi. **N**ā in his que sunt volun
tarie iurisdicōis nō pōt quid fieri altero iuri
to. vt in autē. q. mo. nat. effi. sui. s. si dñs. **F**al
lit hoc pmo si pater male afficit filiū verber
bus p pietatē. **I**tem si ppetit eū peccare i cor
pus suū. **I**tem si filius ē arrogatus ipubē. et
pubes factus pbat nō sibi expedire esse arro
gatū. **I**tem si pater agnouit sibi relictum lega
tū vt emanciparet filiū. qz in istis casibus tene
tur pater eū emancipare. vt no. **S**iso. in. l. i. in
l. de emancipa. li.

Empbitheosis dicitur ab em. i. in et fi-
 ros. i. fides et thesis. i. positio. qz res
 fidei accipietis p mittit. vlt dicitur melio-
 ratiois pter sine dario ad libellu. et e medi-
 pterus. inter locatorem et venditorem de quo vi-
 de glo. in. c. potuit. d. locato. Vnde emphiteo-
 ticarius. vlt emphiteota e qui accipit re im-
 mobile ppetuo et hereditario iure colenda vel
 melioranda vel ad tps. puta secunda et tertiam
 generatorem. vt in aut. de non alie. §. emphi-
 theosim. Et quod dicitur. no. i. l. i. l. de iure em.
 Vnde pterus emphiteoticus differat a co-
 tractu censuali. R. qz sic. qz p pteru emphiteo-
 ticu trasit solu vtile dñum. vt i. l. i. §. q i ppe-
 tuu. ff. si ager vecti. S3 p censuale trasfert no
 solu vtile. s3 etia directu. et fit qua. lo dicitur. pce-
 do tibi tale re et trasfere in te quicqd iuris ha-
 beo in ea et solu annuatim certus census. tex.
 e singularis in. c. pstitutus. iuncta glo. de reli-
 do. et etia si dicat pcedo tibi tale re in emphi-
 theosim ppetua trasfere in te quicqd iuris
 beo in illa p certa annua pensione erit pterus
 censualis. casus e singularis in. d. c. constitutus
 et illa verba in emphiteosim impropria. vt
 l. si vno. in pn. ff. locati. et in isto pteru no bz lo-
 cu pena. c. potuit de locato. et l. q. l. de iure
 emphi.
 2 Vnde accipies emphiteosim vsqz ad ter-
 tia generatoz. nec dicit in clusue. vlt alia equi-
 polerali. vsqz itelligat exclusue. R. qz si vsqz
 ponit a lege sup gradu. sic stat in clusue. vt in
 sti. d. succ. agna. §. si. no. l. vn legitimi. l. cer-
 tu. et in. c. no dz. de consan. et affi. S3 si ponit
 ab hōe in pteru obligatorio. tunc ponit exclu-
 siue. l. veterib. ff. de pac. S3 quida intelligit
 hoc in eo qz auget obligatōem. s3 in casu no
 stro no auget. s3 facit ea transmissibile. et ideo
 includit fm l. al. et placet. Bal. tñ in. l. memi-
 nisse. ff. de offi. pcosul. dicit in re ecclesie si di-
 cat. vsqz ad tertia generatōem stabit inclusi-
 ue. Si vero vsqz ad quarta stabit exclusue. qz
 vltra tertia generatōem no pr fieri inuestitu-
 ra. vt in. d. §. emphiteosim.
 3 Sed nūquid stipes computabit. R. qz no. qz
 accipies no est generatio supius. et in gra-
 dibus stipes no pputat in numero. ff. de gra-
 dibus. l. iuriscōsulcus. sicut vnus no e vume-
 rus sed pncipium numeri.
 4 Vnde epbitheosis q fit de generatōe i ge-
 neratōz assimile iustitue feudali. R. qz sic
 vt no. Bar. i. l. si mibi et titio. ff. de vbo. ob. et
 tex. cū Bal. in. c. i. de vasallo decrepitate et ar.
 Vnde ius emphiteoticu trasfert ad extra

n eos heredes. R. qz fuerit opinioniones. s3 mibi
 placet et opinio. Jo. de imo. in. c. fi. de locato.
 dicē tis qz sic etia in re ecclesiastica. dñmō sit
 dat a cū illa solēnitare. c. i. de re. ec. no alie. li.
 vi. et. c. sine exceptōe. xij. q. ij. de qua vide is.
 Alienatio. §. ij. iij. et. iij.

Vnde pater qui accepit emphiteosim p
 ser suis filiis possit illa plegare vni filioz. R.
 Bal. in. c. i. in ti. an agnatus. in. vi. calūna. et
 qz sic emphiteosim. s3 no feudū. et multi aliq.
 Ange. vero p filio. xvij. q. z. qz ius e qstū
 filijs nisi alteri filioz tātū de alijs bonis p
 ligasset. allegat. l. i. §. assignare. ff. de assi. lib.
 iuncta. l. si cū dorē. §. si pater. ff. solu. ma. vbi
 pr pr diminueret ius filie ex pma pmissiōe. dū
 modo tātū de eidē relinqueret quātū diminu-
 et sic concordat dicta doctorum

Vnde veniat filie qn accepit p se et suis fi-
 lijs. R. fm. Jo. de imo. in. c. fi. de locato. qz n
 p singulare dictū. Archi. in. ca. si qs suadere.
 xvij. q. iij. vbi voluit qz in materia pteru ma-
 sculinū no pceptat femininū p. l. veterib. ff. d.
 pac. hoc idē et Bui. de suc. qz fuit doctor. Ar-
 chi. in legib. et Ray. de forli. in. l. tres fratres
 ff. de pac. et Lu. de ro. consilio. xxxij.

Vnde emphiteota possit dimittere re em-
 phiteoticā. et se liberare qn vult. R. s3 aliq
 distinxerunt an sit obligatus rōe rei. et sic pos-
 sit. an rōe psonē. et no possit. vt dicit. d. Qdo-
 ar. Lū. Ja. est cōtra. tenēs qz nullo mō pr. et
 idē. Ba. in. c. iudicatū de imu. ec. qz qd a pn-
 cipio e volūtaris. ex post facto e necessitat. l.
 sic. l. de ac. et ob. Tre qz psonalit e boligat
 ad pensionē. l. i. et. ij. l. de iu. emphi. §. tenet p-
 sonaliter. cū omnes actōes sint psonales. in
 sti. de act. §. appellamus. et sic dimittēdo rem
 obliget ad pensionē. qz psonales actōes sunt
 affixe ossibus nostris. l. quis §. ff. de pecu.

Vnde possit aliū emphiteota facere tal-
 teri locare. R. qz sic. in sti. locati. §. adeo. qz n
 est pprie alienatio vera.

Vnde emphiteota cuiuscūqz etia ecclesie
 possit donare aut legare melioratiōes qz fec-
 in re emphiteotica. vlt ipam re emphiteoti-
 cā sine alia solēnitare. R. glo. in. c. fi. de loca-
 tōe qz sic. et cōiter sequitur doc. Bar. et verū
 in emphiteota fisci. sed no in emphiteota
 puati in fi. l. de iu. emphi. p. l. ij. l. eodē. S3
 Bal. in. l. vsu fructu. ff. solu. ma. repēdit bar.
 et dicit eum male intellexisse. d. l. ij. qz loquit
 quando alienat pprietatem. et sic ius dominij
 sed quando alienat donando. vel legando sa-
 uo iure dominico semper tenet donatio vlt

bellione patris. vnde qñ nō. ita facit. l. cū alijs
 §. de cura. furio. vbi si furiosus efficitur sane
 mēris expirat curatoris officiū. nec riuuiscit
 si postea redit in furiam sed dñ sibi dari nouus
 §. lē facit qđ vo. doc. de ecclesia reparata au
 lic eadē. vt no. in. c. de fabri. de pñe. di. i. 7 in. c.
 pposuisti. 7. c. ligneis. de conse. eccle. vñ alta.
 7 in. d. §. sacra. 7 fm illud limita oīa ista.

qm. de decimis. ⁊ ideo solus platus recipien-
do canonē sine consensu capituli p̄iudicat ec-
clesie. **S**z aduerte hic qd **Pa.** in. c. vt sup. d. re.
ec. nō alie. **L**imitat Fede. cōsi. clxxxiiij. q̄ te-
net qd res emphitheotica redita ad ecclesiam
ppter nō solutōem p̄sionis potest iterū dari
ei qui cecidit a iure suo sine aliqua solēnita-
te ⁊ causis requisitis in alienatōe rei ecclesi-
astice a plato ecclesie. sic dicēs hoc verū. vbi
p̄ma causa cōcessionis duraret. puta qz erat
castrū in feudū qd ppter custodiā erat potius
dānosum ecclesie ⁊ h̄mōi. qz n̄ ē noua aliena-
tio. sed executio ordinatōis antique. **S**z vbi
p̄ma causa cōcessionis cessaret. puta qz ager
datus ad ercolendū tractatu t̄pis excultus
reuerit ad ecclesiā. tūc dari nō poterit in em-
phitheosim vel feudū sine debita solēnitate ⁊
causis requisitis in alienatōe rei ecclesiastice
Et fm hoc videret vera opinio glo. predictae.
Sz hoc nō possit dari de nouo ei qui cecidit a
iure suo ppter nō solutōem pensionis qm ces-
sat cā. ppter quā fuit data in ēphitheosim si-
ne solēnitatibus ⁊ causis requisitis in aliena-
tōe rei ecclesiastice nō credo **Pa.** qm fit ei q̄
cecidit l̄ eius heredib⁹. qz videt̄ rex. d. c. fi. cō-
tra eū ⁊ p̄suetudo. sed bñ esset verū qm alteri
q̄ ei qui cecidit vel eius heredib⁹ vellet dari.
vel qm iā ecclesia p̄ aliquō tēpus pacificā ha-
buit possessionē talis rei. **E**t sic cōcorda opi-
niones.

- 25 **Sed pone qd sunt duo domini rei emphyteutice et vendidit rem de consensu unius et non alius. R. qd cadit solū p pte illius. qz nō plus puniri dicitur qd deliquerit. l. heres. ff. de his qui. vt indi.**
- 26 **Tertius casus est qn res emphyteutica ē data p se et suis filiis nepotibus et heredibus tūc si filius vel nepos refutat hereditatem cadit. qz ea nō pōt habere. vt no. Bar. in l. vt iur. risinrandi. §. si liberi. ff. de oper. liber. secus si nō ponere verbū et heredibus. qz sic refutata hereditate nō caderet. qz cōcessio in pmo casu requirit vtrūqz vt. l. si filii. l. nepos et heres. vt in autē. de nō alie. §. emphyteosis. et ideo feuda que trāsēūt ad filios vt filios. ita si heredes sint dicūt venire i hereditatis petitōe vt in l. itē videndū ē. ff. de peti. here.**
- 27 **Quartus casus est qn quis accepit emphyteosim p se vt suis filiis et mortis sine filiis legitimis relictis solū naturalibus. qz reuertit ad dñm. Qd limico fm Bar. in l. ex facto. §. si quis rogatus. ff. ad tre. verū qn emphyteosis ē data ab ecclia. qz psumendū ē qd de illa legitimis nō cogitauit. sed qn data ē apuato emphyteosis sic veniet ad illegitimos in tali casu. Et sic intellige et limita spe.**
- 28 **Quintus casus est qn emphyteota nō soluit canonē. de quo dic vt. s. §. xix.**
- 29 **Quid si sunt plures heredes et oēs pter vnū soluerūt pensionē. R. glo. in d. c. si. qd non cadit si soluerūt totā. secus si nō totā caderēt omnes et ideo soluāt totam et postea agāt cōtra nō soluentem.**
- 30 **Utrum heres ignorās rem emphyteoticā et nō solues cadat. R. glo. in l. ij. l. de iur. emphy. et Bar. ibidē et glo. et Dy. in l. cū filius. §. in banc. ff. de ver. ob. qd cadit. sed restituit de equitate. Adē dic de minori qui nō soluit p. l. si. l. in quibus cau. in inte. re. nō ē necessaria**
- 31 **Quid si dñs sit mortuus et hereditas iaceat p triennium in quo emphyteota non soluit. R. qd nō poterit expelli. neqz cadit. vt patet p predicta.**
- 32 **Utrum filia puei emphyteosis qn instituta ē in certa re heres et iusta ē esse cōtenta. et qd nō possit de bonis suis plus petere. R. Bar. in d. §. si liberi. qd nō. qz. d. verba debēt intelligi qd nō possit peti plus iure hereditario. §. non iure emphyteutico vlt vt patronus. et posito qd pē ex dispositione sua posset filiā puare ab emphyteosis. tñ illa verba nō importāt. Adē dic qd p talia verba nō puat quin possit petere dotē maternā fm eūdē Bar. etiā si bona si**

bia pte relicta sint vltra legitimā. qz bona intelligunt deducto ere alieno et es alienum est dos et similiter res emphyteutica.

Utrum tutor pupilli qui hz emphyteosim ab eo nō soluēdo p quinquenniū cadat. R. qd sic. qz iste tutor debuit erigere a seipso. l. si pupilli. ff. de nego. ge. fm De. vbi. s.

Utrum laudemium sit soluēdū qn res emphyteutica trāsīt ad aliū emphyteotam. R. qd sic. et dicitur excedere quinquagesimā pte pte rei emphyteutice. l. si. l. de iure emphy. §. de cōsuetudine ē. xij. ps. fm Post. que seruāda est. Fallit hoc fm De. vbi. s. in quatuor casibz in quibus non debetur.

Primus qn heres rōe hereditatis emphyteosim adiit. fm De. vbi. s. qz dñs ppter laborē hz laudemium qz laborat mittendo nouū emphyteotā in possessionē s; in additōe hereditatis nō requirit talis labor cū heres possit adire p pta auctoritate. vt in autē. de here. et fal. §. i oibz. qdā tenet priū p. l. si. l. de iur. em. vbi pte qd cū quis de nouo adipiscit possessionē rei emphyteutice tenet ad laudemium. s; i additōe hereditatis ē sic. l. cū heredes. in prin. ff. de acqui. pos. §. debet. Itē pte qz p alienatōnē debet laudemium. sed additio hereditatis ē alienatio. qz p eā trāsferet dñm qd debet. S; p mū credo verius nisi cōsuetudo sit in prium

S; qd si emphyteota donauit rem emphyteoticā. R. De. q. s. qd debet laudemium. qz magis fauēt illi qd rem habuit titulo oneroso. sic qui emit qd q titulo lucratiuo. Et iō sicut prius dicitur sic et iste. et qd prius debeat bē in l. si. l. de iure emphy. Itē qz legatum et donatio equiparantur s; ex legato debet. l. is. q. ff. de le. iij. §. et donatarius. Nec ob. qd emphyteota pōt donare sine volūtate dñi. qz hoc pcesso nō sequitur qd nō debeat laudemium. pte rariū t; spe. ti. de locato. l. qd nō tenet.

Secundus casus ē qn res emphyteutica fuit vendita et tradita. post retradita fuit ex antiqua cā. Secus si fuisset retradita ex noua. qz ista retraditio esset sicut pte traditōi in qd fuit vendita. Itē ad multitudinē traditionum sequitur multitudo laudemior. l. quicūqz. l. de ser. fugi. Intellige ex noua cā. Secus in antiqua. qz nō videt alia traditio. sed pma.

Tertius casus ē qn plures hntes rem emphyteoticā cōdem diuidūt eā inter se. qz cū hoc possint facere dñs irrequisito. vt no. Bar. in l. volūtas. l. de fideicommissis. R. qd cā ppter quā phibeet alienari in extraneū ē. qz extraneus nō hz necesse recognoscere dñm. vt no. in.

d. l. fi. q. cā cessat qñ vendit alteri ēphitheote
 scio suo. et iō nō debet laudem iū fm Guil. et
 Bar. p. l. p. diuersas. L. mādā. q. ista ē aliena
 tio necessaria. Alij tenet q. debet. q. an diui
 sioz noll? ē dñs istius pris mag? q. illius. s. p.
 diuisioz qlibet ē dñs pris sue. ff. de le. q. l. me
 uis. s. duob. q. videt alienatio. Et tu tene p
 mā opinioz. Bar. quā no. in. l. et ideo. ff. de cō
 di. fur. nisi puerudo sit in contrarium.

¶ Quarrus casus qñ quis vedit. s. re itegra
 discessit ē aveditōe. q. dñs nō bz mittere nouū
 ēphitheotā in possessioz. Et tñ De. vbi. s. di
 cit q. debet. q. p. nō sterit. Ideo p. inde est
 ac si misisset. Ad credo verū de rigore iuris.
 Secus de equitate.

¶ Dñs emphitheota cadēs a iure suo pdat
 melioratōes qñ fecit in re. ff. Pa. i. d. c. fi. q.
 sic. r. q. ij. s. ins. et i. d. l. q. L. de iure emphi.

¶ Dñs emphitheota cadat ex melioratōe
 fca b. p. o. ff. pe. vbi. s. q. sic q. cā finali cel
 sanre cessat effectus. l. adigere. ff. de iur. pa. s.
 quis. s. cā finalis ē melioratio. vt. l. fi. L. de
 iure emp. iō cadit. q. frāgēti fidē fides fran
 gatur eidem.

¶ Dñs dñs possit p. auctoritate expelle
 re emphitheotā. ff. Pa. in. d. ca. fi. dicit Ly.
 p. Accur. q. nō p. q. emphitheota bz ius in
 re. vt in. l. i. ff. si ager vec. et ideo p. auctori
 tate nō debz expelli. facit. l. creditores. L. de
 pig. bec opinio est tutior.

¶ Dñs res ecclesie possit dari in emphithe
 otam. ff. vt. s. Alienatio. in principio.

Emp. et venditio ē alienatio qdā
 q. dñmum et possessio rei veditē tras
 ferē per traditōem ipsius dñi. vel si nō
 ē dñs vsus capiēdi conditio in euentē p. ip. sa
 soluto precio.

¶ An aut veniat sub noie veditōis ois alie
 natio. Bal. in. l. volūtas. L. de fideicomis. t3
 q. nō. l3 in pñcipio iuris civilis veniret. vt p3
 l. statuli. s. quint. ff. de statuli. vide qd dixi. s.
 Emphitheosis. s. x. Aduerte b. q. ēptio et vē
 ditio tribz modis pficiē. vt no. glo. insti. d. em
 pri. et ven. in prin. Primo quo ad hoc vt non
 possit discedi ab altera pñm sit p. uentionez
 etiā cōditionalē. Secdo quātū ad piculum qd
 trasit ad emptorē sit pure. vt. j. s. xi. Tercio q.
 ad traslationē dñij v. vsucapiēdi p. ditionem
 sit tradēdo rēvenditā. s. veditē. insti. de rerū
 diu. l. clauibus. ff. de cōtraben. emp.

¶ Emprio et venditio nō alr facit rē empto
 ris nisi ad pñm solutū sit. aut satis eo noie fa
 ctū. v. alr fidem de pñm habuerit veditōr. et

tradat res. vt. l. qd vendidi. ff. de pñm. em.
 nec p. tē ēptio sine pñm. s. pecunie nūerate vt
 insti. d. em. et ven. s. itē pñm. Nā vbi aliud pro
 alio dat pmutatio ē nō veditio. ff. de contra
 ben. emp. l. i.

¶ Si nunqd tradēdo rē veditōr teneat fidez
 b. de pñm. ff. glo. in. d. l. qd vediti. qd sic ni
 si forte emptor dicebat pecuniā b. de ad man?
 cū nō b. et. et sic tradidit. vt. ff. de pi. ac. l. si q.
 si. Sile bz fidē de pñm si dedit diē solutōis
 ēptori. arg. l. ad solutōem. L. de re iudi.

¶ Dñs qlibet qui p. vendere possit fidē b. de
 de pñm. vt tradēdo rē emptori transferat in
 eū dominū. ff. q. nō pcurator fisci ecclie. et
 minoris. vt no. Bart. in. l. a diuo pio. s. sed si
 ēptor. ff. de rei ven. et Ly. in. l. ciuile. L. de rei
 v. et ter. in. d. glo. in. l. si pcurator fisci. ff. d.
 iure fisci. no. Pa. in. c. cū olim. el. i. d. of. dele.

¶ Dñs vendēs possessionē v. domū et b. mōi
 et q. emptor nō bz pñm tradit cā cū pacto. q.
 donec sibi soluerit pñm vult sibi soluat pensi
 onē debitā de ea re. sed pñm soluto nihil am
 plius vult. licite possit facere. ff. q. sic. ter. ē
 in. l. curabit. L. de ac. emp. et ven. et fm. s. 30.
 in glo. Bar. et Bal. ibidē. et Sal. et Ange. in.
 l. Julia. ff. de ac. emp. et 30. de ana. in. c. con
 questus. de vsur. l3 etiā iure canonum. et facie
 glo. in. c. conquestus. quā cōiter sequunt doc. d.
 vsuris. Nec ob. q. loquit de eo qui ē in mora
 p. terminū. q. sic in mora p. constitui a pñci
 pio. Et licet aliqui theologi et legiste. vt Bu
 tri. in. d. l. curabit dicāt vsurariū qñ solū pñ
 pit fructum. q. nō soluit. secus qñ de pecunia
 sua lucratus fuisset. v. ex ea aliquā vtilitates
 fecisset. q. tñc bz locū p. ma opinio. tñ mibi vi
 det q. simplr. p. ma opinio sit vera. q. nihil in
 insti facio si nolo tibi dare possessionē meam
 vt fructus tuos facias nisi dederis mibi pre
 cium. etiam si illud volebā seruare in capsa

¶ Que nō pñt vendi. ff. multa. Primo spiri
 tualia. vt de hoc vide. Simonia. Secdo liber
 bō. dic vt. j. Seruitus. s. i. Tercio illa quoz
 vsus ē solū malus. vt. s. Ars. Quarto res ali
 ena. Quomodo autē teneat qui emit. vide. j.
 Restitutio primo. in verbo emēs. Quinto res
 pupilli non possunt emi a tutore. l. cū ipe. L.
 de contraben. emp. et ven.

¶ Quo pñm possunt vendi vel emi res. ff. q.
 licet varie fuerint opiniones tā legistaz in. l.
 i. L. de epi. audien. q. cano. in. c. i. et c. cū dile
 cti. de emp. et ven. Tamē saluo meliori iudicō
 fm q. colligo ex dictis. Scori. in. iij. dist. xv.
 Dico q. res tñ vedit potest quanti emptorem

inuenit et e contrario emi potest quantum veditorem inuenit. dūmodo hec. quatuor concurrant. Primum scientia. s. q. nulla sit deceptio ex parte alterius. sed quilibet ipso agnoscat rem et eius qualitate et valore. Facit glo. pe. in. l. mortis cā capi. ff. de donatō. cā mor. Scdm libertas voluntatis. s. q. nō faciat ex tali necessitate que excludat eā voluntarij. Quod aut possit ppendi q. nō fiat voluntarie. cōsidera si talis res pñet ad necessitatē vite. sicut sunt granū. medicine. vinū. vestes. domus. et hmoi. sine quibus vivere quisq. nō pñt. q. talia non pñt vendi ad libitū. sed iustū pñiū debeat taxari. Et tēdit etia q. nō sit libera voluntate qñ quis videri vel emere vult tali precio ppter euitandū notabile et enorme dānū. Nam qñ qñ nisi venderet tali pñio. vel emeret esset incursumus. puta amissionē maioris pris suozū bonozū. vel notabiliorē. certe ista necessitas et omnis timor qui cadit in cōstantē excludit libertatē voluntatis scdm no. in. c. cū locuz. de spon. et in. c. abbas. qd me. cā. Secus in minori metu. Nam dicit Salī. in aut. ad hec. l. de de vsu. q. est cōtra charitatē addere afflictōz afflictō. qd nō licet. l. diuus. ff. de of. pñi. Ter tñ q. sit prudēs. q. magna mētis leuitas redderet contractū illicitū. Quartū q. ille q. vedit vel emit plus debito possit donare. ar. c. ij. de dona. Si vero hec quatuor nō concurrunt. tñc nō liceret emere vel videri nisi iusto precio. et scienter notabiliter plus videris. vel minus emens peccat mortaliter. et tenet ad restitutionem qd quidē pñiū debet attendi. fm cōmunē estimatōnem. vt dicit. l. pñia. ff. ad. l. fal. no. glo. in. c. hoc ius. x. q. ij. et eā sequitur cōmuniter doc. Quod aut ista estimatio debet fieri qñ nō ē cōitas talis cōmerti. dico q. pensatis raritate. laboribus et pñiculis indicō boni mercatoris determinabit. q. alia regula nō pñt dari. et hoc in re mobili. In immobili vero extimat fm fructus. fm glo. et Bar. in. l. ij. l. d. rescin. ven. quem sequitur cōmuniter doc. et tali pñio deberet vendi et emi. de hoc vide. ij. Estimatio. s. i. cū se. Si tñ pñicta concurrāt credo similiter. vt mobiles emi possent vendi. Et no. q. quo ad valorē. attendi debet tēpus cōtractus emptionis. vt. in. d. c. cū dilecti. et d. l. ij. l. de rescin. vendi. nisi sit dubium an tpe solutōis sit plus valitura. scdm q. dicā infra. Usura. i. s. xxxij. Aduerte tamen pñicta nō hñe locū qñ plus vedit rōe tps. q. pñiū nō soluit. q. licet foret sciēs et volēs. tñ nō excusaret vsuram. vt plenius infra. Plu-

ra. i. s. lviij. dicit. vide etia qd dico sup. Dolus. y. ix. Limita etia pñicta. nisi in casu. de quo. ij. s. x. **¶** Vtrum veditōr teneat dicere defectus secretos emēti. R. vt colligo ex dictis p. Ange. in. l. si quis cū aliter. ff. de ac. emp. et vendi. et Pa. in. c. iniustum. de rerum pñu. cū distinctione. q. aut si sciret nullo modo emeret. puta q. equus habet defectū talē q. potius staret sine equo. et tunc nullo modo licet celare. Si vero emeret. licet nō ita libēter. tñc si nullo periculū imminet vel dānū emptori. et res nō vendat vltra iustū pñiū attento defectu latente. et emptor sit industrius nō teneat eire uelare. nec peccat nō reuelando qñ solum facit vt iustū habeat pñiū. Et quod dicō de defectu. intellige et de mixtura alterius rei. vt puta vino limphato speciebus quibus immiscetur. aliud q. extimet. si autem imminet periculū vel dānū emptori seu alteri rei eire manifestare. aliter teneat ad restitutionem dāni si accideret. ar. l. in rebus. s. itē qui sciens. ff. q. moda. et l. Julianus. ff. de ac. emp. Aduerte tamen q. si videris intendit videri nā et emens intendit emere aliā in substantia non valet venditio. vt si vendens intēdit vñ agrū vendere. et emens aliū emere. l. vt venditōibus. ff. de contrahē. emp. Idē dic in materia. vt si vendat auricula p. auro. d. l. in venditionibus. Idē dic in qualitate substanti ali. puta in domo que est cōbusta. ar. l. qd in. ff. de pñen. emp. Secus in qualitate accidenti. vt puta in agro sterili quē credit vberem. xxx. q. i. s. is ita respōdet. Fraudans vero in quantitate. puta in falsa mensuratōe vt facit tabernarij qui non implent mēsuras. vel in numeratōe et hmoi. licet teneat venditio. tamē teneat restituere. nec cōsuetudo excusat eū. **¶** Vtrum liceat vendere rem fm q. vendens eam sibi extimat vtilē q. quis emens non libere emat. R. q. sic. si ex tali veditōne tale dānum incurrat quantum plus vendit. vel quando talem affectionem ad rez habet q. potius veller eam sibi dimitte q. tali pñio pñi. nisi sit in tali abundantia q. gratis teneatur primo subuenire. concor. l. ho. fa. fe. q. lxxvj. S. nō liceret vendere tantum plus quantum erit vtilis emēti. q. sic herba medicinalis valeret. et ducatos. fm Sco. vbi supra. **¶** Vtrum liceat carius vendere rem que immutata venditur in eodem loco q. sit empta. vide. ij. Negocium. s. ij. **¶** Ad quē pñet periculū rei veditō. si aliud

vendere et emere. ff. de peri. et co. re. ven. l. i. §
 pe. fm Goffre. **¶** Si tu dic fm Hosti. qd si indi
 get vasis et eo amonito non vult. pte coram testi
 bus vinum mensurare et effundere. **¶** Ad limito
 nisi eptor sit in tali necessitate qd venditor re
 neat ei subuenire ex debito.

is **R**em venditor teneat de evictioe emptori
R. fm glo. 7. Pa. in. c. si venditori. de empt. et
ven. q. sic. nisi i. tribus casibus. Primus si in
principio litis. vel ad minus post lite prestatat
no denunciat venditori. vt eu defenderet. vt
L. de evictio. l. emptor fundi. 7. l. auctore. 7.
ff. eo. l. si rem. §. si.

17 **S**ed quid si sciebat litē motā venditor. **¶** **Bar.** in. l. denūciasse. ff. de adul. videt sentire qd etiā teneat denūciare. **¶** **Rō** fm est. qz qñ denūciatio requirit ad aliquod faciendū. vt in casu isto. tūc nō sufficit sibi sciētia sola. vt in d. l. denūciasse. Secus esset qñ denūciatio requirit ad simplicē sciam habendā. qz valer vt regula quī certus ē. de reg. iur. li. vi. c. l. i. ff. de ac. emp. et ven. **¶** **Blo.** tñ et **Ly.** in. d. l. emptor. et **Dy.** in. d. regula q certus. tenet qd nō tenetur denūciare. et multi alij. **¶** **Tamē** tutius est qd de nūciet p. l. si p. trouerlia. i. h. auctor. i. heredi ve eius enūcia. **¶** **L.** de enic. et sic fit denūciatō qd importat nō simpliciter iudicare. s. p. officiū alē facere ei notū litē motā. vt veniat ad defendendum.

12 **S**ecundus casus qñ emptor citatus puma
citer affuit tpe sentencie. qz videf cōdēnat⁹ p
pter suā pumaciā. d. l. emptor. 7. ff. de euic. l.
si nō. i. rñd. 3. dē si vēditore absente nō appel
lavit a sententia. l. herennius. ff. de euic.

19 **T**ertius qñ p iniuriā suā lata fuit p̄ p̄tro
rē. d. l. p̄tor. qz iniuria q̄ fit p̄tori nō p̄tigat
v̄dītore. l. si p̄ imprudenciā. in pñ. ff. de euc.
Idē dic si p̄ violētiā extra iudicialit̄ auferat
d. l. si p̄. etiā si notari⁹ posuit qz obligat se de
fendere de iure ⁊ de facto. qz illud de facto in
telligit si lis moueat de facto non de iure fm
Pa. vbi. s. qz violētiā extraiudicialis nō ve
nit fm naturā p̄ctus. d quo dic. vt no. p. Bar.
in. l. stipulatio ista. ff. de ver. ob.

20 Adde q̄rēu casu q̄n ēptor p̄promisit. 7 p̄ri
am sn̄iam repozauit. l. si dictū. §. si i arbitriū
p̄promisero. ff. de euic. intellige h̄ verū si vo
lūtarie p̄promisit. qz secus si coactus. s. vel a
statuto qz sic vult vt inter p̄sanguineos p̄pro
mittat. 7 h̄mōi. 7 h̄ denūciauit venditori. fm
Bar. in. d. §. si in arbitriū. 7 Bal. in. l. i. §. d
peri. 7 co. re. v̄e. Quintus casus q̄n ēptor po
tuit vsucapere 7 nō vsucepit. d. l. si. dictū. §.

si cū posset. **Sexto** casus si rē alienā sciēt emiē
nisi de evictōe spāliter sibi cauerit. l. si fū dū.
L. de evic. **Septimus** si aliqd casuale pīgat.
L. eo. de lega. l. si. de re. ec. nō alie. c. ad nram
vide alios casus p. Host. in sum. eo. ti.

*¶ Quid si fecit pactū venditor qd nō vult te
neri de evictōe. R. nihilominus tenebit ad p
ciū re evicta vlt̄ p̄trozē. s. i. ff. de ac. emp. Qd
limitat Ludo. de ro. in no. qñ pactū fit in ge
nere. s. a q̄cūq; evincat. Secus si p̄specificat p
sona. qz tūc etiā nō tenebit ad p̄ciū. calus est
in. l. q̄ libertat̄. in pñ. ff. de evic. 7 ibi glo. dñ*

Ez quā tñ tenet vēditor ep̄torz re ep̄ta eni
cta in casib⁹ in q̄b⁹ tenet de em̄ctōne. ff. q. in
simplū tñ. 7 si fuit in culpa ī vēdēdo tenet cō
ad itereffe. In foro tñ p̄tētiō i reb⁹ p̄ciōsif
arbitrio iudicis cogit duplū p̄mittere. aut p̄dē
nabit in duplū p̄ciū p̄uēti. ff. de em̄c. l. ij. et. l.
em̄ptor.

Venditor teneat ad oēs expēsas q̄s
em̄ptor fecit in iudicio q̄ cū nō defendit ven
ditor post q̄ sibi hoc denūciauit. **R.** **Pa.** vbi
s. q̄ sic. siue obtinuerit siue n̄. vt. l. i. **L.** denū
ciat. l. venditor. ff. d. h. ob. 2. vtrobiq̄ p. **Bar.**
Secus si nō denūciasset venditor iūte morā.
Venditor em̄ptor domū p̄ ceterū in ā. postea iūte

Theſaurũ valẽtẽ ducẽta teneat. **R.** Ludo. de
ro. 13 q. sic. 7 dicit se cõſuluiſſe 7 obtinuiſſe i
curia q. in hoc bz locũ remediũ. c. cũ cã. d. ep.
f. q. reiſcindat ẽctus vñ reſtituat plus. **S.** cõ
trariũ de iure ẽ verius. f. q. nõ teneat. **R.** q. q.
theſaurus eſt res mobilis abſcõdita ab igno
tis dñis tpe vetuſtiore. vt. l. vnica. **L.** de the
ſauris. ẽ dñs nullus erat ipſius. vt. caſus ẽ in.
d. l. i. l. nũq. ẽ. theſaurus. f. d. acq. re. do. Sic
ergo remanebimus in diſpoſitõe iuris cõis.
vt ſit domini ſoli ſi data opera vñ a caſu inue
nit in ſuo. ẽ ſi data opa in alieno ſolo erit do
mini ſoli. ſi vero a caſu erit medietas dñi ſor
li. alia inuentoris. vt in. d. l. vnica. **L.** 7 ergo
iſte emproꝝ ſit dñs ſoli erit ſuus. d. hoc caſus
ẽ in. l. a tutore. iñſta glo. ff. de rei vñdi. vbi pe
cunia inuẽta p modũ theſauri cedit emproꝝ.
S. ecus ſi nõ eſſet p modũ theſauri vt murata
ab aliq. in muro. vt dicitur. in. d. ẽ. **L.** theſaur.
q. tũc nõ eẽt emproꝝis. **N.** ec ob. q. vñditor ñ
vñdit theſaurũ. q. cõcedo. f. 3 ſtamus i diſpoſi
tõe iuris cõis. vt cedat dño ſoli. 7 hoc habeo
p idubitato ſi emproꝝ nihil ſciebat de theſau
ro f. 3 ſi ſciebat 7 p terea emit. tũc videt dubi
um. **N.**icolaus de lira ſup math. xiij. in illa pa
rabola d. theſauro. 7. **S.**an. **L.**bo. xxij. q. lxxi.
ar. v. videtur tenere quod licite ematur 7 de

fabrilitate iuris ē verū q̄ p̄t licite fieri. s̄ de equitate videret̄ q̄ aliquā p̄tē deberet dare v̄ditori. vide de hoc si placz. qd̄ no. in. l. si q̄s cū aliter. ff. de ver. ob. s̄ quo ad p̄sciētā ex q̄ sciebat videē inuenisse. et si a casu. sic medie tas erit sua. Si vero a p̄posito. sic totū cedit domino soli. vt. d. l. vnica.

25 **L**ū hoc sit q̄ iura nō cogāt rescindere contractū emptōis v̄l supplere iustū p̄ciū. nisi qn̄ deceptio v̄ltra v̄l citra dimidiā iusti p̄ciū. vt s. Dolus. s. ix. cui datur electō tūc. R. q̄ qn̄ ē v̄ltra dimidiā electō erit v̄ditoris fm̄ l. 30 p. ar. a p̄rio qn̄ ē circa dimidiā. tūc ē p̄poris vt no. Ber. in. c. cū dilecti. et c. cū cā de ep̄. et no. Pa. i. d. c. cū dilecti. q̄ si periret res ep̄ta minus dimidiā p̄iret ep̄tori. q̄ cū duo sūt in obligatōne alternatiue. vno p̄p̄to remanet aliū. l. plerūq̄. ff. de iure do. et l. siichū. ff. d. x. do. obli. Et idē dic qn̄ ē plus v̄dita q̄ p̄iret v̄ditori p̄ eādē rōez. tamē p̄dicti nō tenentur nisi ad restituēdū id plus. quo v̄didit. et sup plere illud minus q̄ emit vsq̄ ad iustū p̄ciū. et poterit agere deceptus vsq̄ ad xxx. ānos si ne agat p̄ditōe ex. l. ij. l. de. re. v̄di. q̄ p̄ditō nes cū sūt p̄sonales sūt p̄petue Siue ex eo p̄ctu. s. ex v̄dito. vt no. Pa. et J. inno. in. d. c. cū cā. Si x̄o ageret officio iudicis. vt voluit aliqui sic non posset agere nisi vsq̄ ad q̄tuor ānos. q̄ vsq̄ ad illud tps̄ dat̄ restitutio in in tegrū. l. vlt. l. de in iure. re. Pa. tñ vbi. s. vlt q̄ etiā si agat officio iudicis deē vsq̄ ad. xxx. annos.

26 **V**trū mercator qui scit plures alios p̄ se venire teneat̄ nūm̄s v̄dere q̄ sit cōis exima tio. v̄l dicere q̄ plures veniūt. R. tbo. xxij. q. xxvij. q̄ nō nisi de p̄fectione.

27 **Q**uid de mercatoribus qui inter se conue niūt vt vnus solus v̄dat. R. q̄ si hoc faciūt in lesiōez rei publice sūt dānandi p̄petuo exi lio et bonis spoliādī. vt. l. de mono. l. vnica. Secus si facerent p̄pter aliquē bonū finē q̄ li ceret. de ista materia hēs sup̄. Dolus. s. ix. et j. Negociatō. et sup̄. l. s. s. i.

28 **V**trū ille cui datū ē aliquid ad vendendū p. r. et vendit p. r. teneatur illa duo restitu e re domino rei. R. q̄ nō. q̄ si illa duo sūt v̄l tra iustum p̄ciū tenet̄ restituere ementi. fm̄ ea que dixi supra. s. vij. Si vero nō excessit iu stū p̄ciū. sed sua industria habuit. sic sibi ac quirir. Nec ob. q̄ dat̄ ei certa merces p̄ labo re. q̄ illa dat̄. vt inueniat emptorem p. r. et sic nō tenet̄ necessario restituere. Secus si dare tur sibi simpliciter vt venderet. q̄ tenet̄ ven

dere meliori p̄cio quo p̄t. et totū dare dño ex quo mercedē h̄z p̄ labore.

29 **Q**uid de vendente possessionē v̄l emere. j. tales cōfines que est plus vel minus q̄ sit di ctum. vide supra. Donatio. s. xl.

30 **Q**ueritur de. q. quotidiana vtz valeat v̄ dicio seu aliis cōtractus collatus in alterius arbitriū. R. q̄ si est incerta p̄sona cuius arbi triū cōmittitur nō valet. l. si merces. s. i. ff. lo cati. nisi in casu qn̄ simpliciter fuit p̄missū in arbitriū boni viri. q̄ tunc intelligitur in arbi triū iudicis. l. vir bonus. ff. iudi. sol. et sic vi det̄ cōmissū incertā personam Si vero p̄sona cui cōmittit̄ est certa. tūc licet variā sit op̄io in. l. in ementis. l. de emp. et v̄. tamē dic fm̄ di. Lucā de grassis. in. l. si quis arbitrari. ff. de verbo. obli. q̄ siue substantia līa p̄ct. vt pu ta p̄ciū i v̄ditiōne et similia. siue accidentalia puta v̄diē seruus si rōes reddiderit et h̄mōi p̄mittat̄ i arbitriū certe p̄sone valet p̄ctus si ille voluerit arbitrari. nā sic substantia līa v̄ltie voluntatis potest ferri in arbitrium heredis l. si sic. ff. de lega. i. ita in p̄ctibus. l. seruū q̄ filij. s. eū. qui. ff. de lega. i. et pro hoc videē ca sus in. l. si libertus iurauerit. ff. de ope. liber. vbi valet p̄missio liberti facta de operib⁹ ad arbitriū patroni. et si male arbitrat⁹ fuerit potest cogi vt arbitret̄ sicut bonus vir. Sic i p̄posito q̄ si arbitrari noluerit vel n̄ potest. sic nō valebit. s. p̄ciū. insti. de emp. et v̄. Si vero mortu⁹ fuerit alē cōtrahēciū si fuit cōmissū super p̄ctu p̄ficiēdo nō poterit arbitrari. Si vero sup̄ p̄ctu p̄fecto sic nō expirat ei⁹ arbitri um sed sicut cōtractus trāsit ad heredē. ita obligatio de stādo arbitrio dicte persone fm̄ Bar. in. d. l. si quis arbitrari.

31 **Q**uomodo autē cōtractus emptōis et v̄ ditiōis rescindat̄ p̄pter doli hēs. s. dol⁹. s. ix v̄l p̄pter minoritatē p̄ciū. qn̄ ē circa dimidiā iusti p̄ciū. p̄pter alias cās. vide l. 30. in sū. eo ti. et l. 30. i sum. l. de rescin. v̄. q̄ p̄p̄ ad cō fessores sed sufficit quod dictū est.

Munitas. vide. j. Immunitas.

Enormis iniuria quando dicat̄. R. cū illoz. de sen. excom. exemplificat si membruz mutiletur. si effusio sanguinis fit Et intelligunt doc. ibidem quando effusio ē in abundantia. et de membro de quo sanguis de facili non exiit. Et si in episcopum aut in abbatē v̄l p̄latū seu sup̄iōrē sit iniecta man⁹. insti. de iniur. s. atrox. dicitur si quis vulnere tur. Intellige si vulnus eget medicamine et

rugine vel emplastroz. sen alioz medicinaliuz
fm Bonal. Itē si quis fastibus cedit si in te
atro vel foro. aut in conspectu iudicis verbe
ret. Itē fm alios si in ecclesia vel cimiterio.
aut dormitorio verberet. ar. de sen. ex. c. cū p
cā. xvij. q. iij. q. s. q. aūt. Itē si sacerdo
ti induto vestib⁹ sacerdotalib⁹. l. de iniur. l.
atrocē. Sz breuif⁹ dic q⁹ iniuria d⁹ enormis.
Primo ex psona et in iure nō habem⁹ exp⁹ sūz
nisi qd dicit⁹ ē in. d. c. cū illoz. et in. d. l. atrocē
et insti. de iniur. s. atrox. et ff. eo. ti. l. p⁹toz. s.
atrocē. vbi d⁹ de magistratu parēte et patro
no epō plato et sacerdoti induto. vt. s. dictuz
ē. Secdo ex loco. vtrū si in cōspectu p⁹tois
fiat seu plati. vt in. d. l. p⁹toz et in teatro vel fo
ro. vt. d. s. atrox. et l. l. sed ē questōis in prin. ff
de iniur. Tercio ex tpe. et hoc ē arbitrarium. vt
puta ludi l⁹ magne festiuitatis. Quarto ex re.
puta. ex vulnere. vñ dicit. l. **V**ulneris magni
tudo atrocitatem facit et nō nūq⁹ locus vul
neris. veluti oculo p⁹cusso bec ibi. ff. de iniur.
ita incipit. Quito ex modo. vñ dicit Pa. in. c.
cū illoz de sen. ex. q⁹ p⁹cussio in ecclesia vel in
platea et excessus notorius d⁹ enormis. d. s.
atrox. et q⁹ ep⁹ nō p⁹t eū absoluerē ex talib⁹ in
iur⁹is notorijs factis ecclesiasticis psonis

Sed q⁹ hēbit arbitrari. an sit enormis iū
ria. R. q⁹ ille qui h⁹ absoluerē et ligare an sit
sue iurisdicōis. vtrū possit eū absoluerē vt
ne. ar. c. sup l⁹is de rescrip. et l. si q⁹ ex aliena
ff. de iudi. Sz caueat vbi ius determinauit a
trocē ne ipse velit leuē. arbitrari. q⁹ nō absol
ueret. sz decipet. Secus vbi ius nō determinat

Episcopus grece latine speculator
interpretat⁹. vt d⁹. xxi. di. c. clericos. et
vñ. q. i. q⁹ episcopatū. Speculare em
debet mores et vitā populi sibi subiecti et itē
dere ad eoz salutē. Vnde ep⁹ bec negligens
ē in peccato mortali et d⁹ canis ipudicus. ij. q.
vñ. qui nec. et d⁹ lectōi et orōi vacare. vt in. c.
epi ibidē nec d⁹ hēc familiaritatē p⁹ui homis
vt in. c. puenit. eadē cā. et q. immo p⁹byteros
diacones. clericos. boni testimoniū debet pe
nes se habere. vt in. d. c. epi. et c. cū pastoris
de conse. di. i. c. ep⁹ deo.

Ep⁹ principaliter debeat intēdere multi
plicatōi tpaliū. R. l⁹bo. in quol. q⁹ nō. sz ei⁹
ppria et p⁹cipua cura d⁹ ē circa custodiā gre
gis sibi cōmissi orādo. p⁹dicando. sacramēta
dispensando. et sua. iuxta q⁹ res exigit erogan
do. Pōt tñ intendere multiplicatōi tpaliū
ad vtilitatē ecclie qñ oportunitas adest et fi
eri possit sine dāno spūaliū notabili. alio non

Ille. aut fa se ti. de auaritia dicit q⁹ ep⁹ non
p⁹t cōgregare ad sui tuitōem. siue ecclie. sicut
rex p⁹t sz d⁹ p⁹uerrere res ecclie in vsū ecclie q⁹
facit pauperib⁹ dādo. R. d⁹ ē. q⁹ rex ad b⁹ cōsti
tut⁹ ē. vt subditos in pace teneat et defendat
ab aduersarijs. et iō p⁹t ad hoc p⁹gregare. non
sic ep⁹ sed vt faciat bonū ecclie. qd facit dan
do paupibus. facit. xij. q. ij. aurū. Vñ sz l⁹bo
fa se. q. clxxxv. q⁹ si bona ecclesiastica nō dispē
sat in pios vsus. sz notabiliter deficit peccat
mortalit⁹. Sec⁹ si in modico deficiat. Addit
tñ q⁹ si necessitas nō iminet. p⁹ paupibus q⁹ p⁹t
reseruare in futurū. vt emere possessiones vt
tpe necessitatis puidere possit Bona xpo pa
trimonialia p⁹t tenere ad libitum.

Ep⁹ liceat appetere episcopatū. R. q⁹ nō
vñ. q. i. qui episcopatū. ibi dicit. locus superi
or sine quo populus regi nō p⁹t. et si ita retene
at atq⁹ ministret vt decet. tñ indecēter appe
tit q⁹ jobz o cū sanctū querit grā veritat⁹. ne
gocū iustū suscipit necessitas charitat⁹ quā
sarcinā si nullus iponit p⁹cipiēde atq⁹ intuen
de xitat⁹ vacan⁹. ē. Si at iponit suscipiēda ē
p⁹pe charitatis necessitatē. Sz nec sic oio veri
tatis delectatio deferēda sz subtrahat illa su
auitas vt non opprimat iusta necessitas. bec
Aug. Ex q⁹ p⁹ q⁹ appetit illicite. Et qñ sit mor
tale vide. s. Ambicio p⁹mo et oblatu recus⁹
cū peccato mortali si ē dignus. et que dign⁹
nō ē cui debeat dari. facit sūlt ad b⁹ ei in scri
pturis ca. cā. et q. vide. s. Electio. s. xxx.

Quā iurisdicōem habeat. vide de of. or. p.
totū. q⁹ ad confessores nō p⁹inet.

Ep⁹ possit pcedere auctoritatē non
ep⁹is quā ipse h⁹. R. Pa. in. c. accedentib⁹ de
exce. pla. q⁹ nō ea q⁹ spectant ad ordinē ep⁹
lē sicut ordinare. crismare cōsecrare. et sim.
vt in. c. aqua de cōse. ecclie. vt alta. Ea vero q⁹
spectat adiurisdicōem ep⁹alē bene p⁹t sicut co
gnoscere de causa matrimoniali. iniungere pu
blicā penitentiā. pcedere indulgentiā. iudica
re de clericis et b⁹ndi. vt. xvi. q. ij. vñ. p⁹ter i
signia. vt vsus mitre. et pontificaliū que so
lus papa pcedit. ar. c. vt apostolice. de p⁹uile.
li. vi. ea etiā q⁹ sunt iurisdicōis p⁹t pcedere. qñ
uis nōdum sit consecratus nec sacerdos. fm
eundem Pa. vbi. s. post. Jo. an. et Galatē. vt
ibinotat Pan.

In quibus p⁹t episcopus dispensare. vide
s. Dispensatio. s. v.

Ep⁹ cadat in penā suspensionis aut
interdicti. R. q⁹ nō ex nulla p⁹sutitōe. nisi in
ipā de ipis episcopis fiat tpāl⁹is mentio. Sū

militer nec eorum superiores. ut in. c. q. p. culosus
de sen. exco. li. vi. Idē die de suspēsiōe a be-
neficio a iure posita. ut in. c. si. copromissari.
g. h. m. d. de elec. li. vi. Secus de exco. m. i. ca.
tōe. ut nota in. d. c. q. p. culosum

¶ **Utrū** ep̄s possit dispensare in pluralitate
beneficior. vide. s. Beneficium. §. xxxviii.

¶ **Utrū** executor de uoluta ad ep̄m. ppter ne-
gligētiā executoris teneat episcopus serua-
re formā quā tenebant executores. R. Bar.
ni. l. si puellā. l. si man. ita fu. ali. q. sic. 7 fa-
tex. in. de. i. de supplē. negli. prelato. 7 quod
no. Jo. an. in. c. publicato. de. elec.

¶ **Utrū** mortuo episcopo expiret officium vi-
carii. R. Pa. in. c. i. ne. se. vacā. q. sic. ut no.
glo. in. cle. f. de procura. Idem videt de offi-
cio prioris constituti ab abbate mortuo abba-
te. ar. ex. no. i. d. cle. si. Secus si pstitutus eēt
ab abbate cum capitulo. ar. c. ij. de sta. re.

¶ **Episcopus** i. sinodo d. constituit aliquos
idoneos viros p totā diocesim. quos debz in-
ramēro astringere ad denūciandum sibi vel
p eum missio qui e quid ppendere fieri cōtra
volūtatē dei 7 totā christianitatē. quod per-
tinet ad iurisdicōem ecclesiasticā ut habe-
tur in. c. episcopus in sinodo. xxxv. q. vi. 7 ta-
les appellant testes sinodales.

¶ **Episcopus** potest cogere religiosos mēdi-
cātes ut vadāt ad pcessiones. c. nimis praua.
de exco. prela. Ex quo rex. dicūt doc. q. ex q.
pbiēt eis ne ex leui cā compellāt eos ire ad
pcessiones sequitur q. ex magna 7 graui cau-
sa possunt vtrūq. nouo introitu ep̄i v. legari
vel iunēre peste aut alio flagello. v. in gene-
ralib. letanij que sunt tres dies rogatōm. s.
no. Pa. in. c. dilectus. de offi. ordi. Qd ē vez
nisi speciale priuilegiū habeant.

¶ **Ep̄s** in ecclesijs baptisimalib. d. ordinare
magistros qui doceāt pueros in studijs lēali-
um liberaliūq. artū assidue vbi necessitas oc-
currerit. xxxv. di. de quibusdam.

¶ **Episcopus** singulis ānis sinodū teneat ad
monendo clericos pstitutiōes legēdo. 7 lai-
cis p̄dicando. ut. x. q. i. placuit. Itē singulis
ānis si pōt visitet oēs ecclesias. monasteria.
7 hospitalia sibi subiecta.

¶ **Ep̄s** tenet deputare in ecclesijs cathedra-
lib. 7 alijs p̄uēntialibus viros idoneos ad p-
dicandū 7 p̄fessiones audiēdum aliter peccat
mortaliter. s. q. ipse nō ppter amplitudinē
diocesis v. alia occupatōe. tenet b̄re viros po-
tētes in opere 7 sermone qui visitet 7 doceāt
vice eorum plebes sibi commissas 7 eis pro-

nideant de sustentatione. ut in. ca. inter cetera.
de offi. ordi.

¶ **Ep̄s** d. quos vult ordinare inquirere pri-
mo de etate debitata ad illū ordinē. dic. vt. j.
Etas. 7 de litteratura. Nam ordinās subdia-
conū v. diaconū qui nescit officiū videt pec-
care mortaliter. q. p̄bet ei causam peccando
mortaliter. Quantiū vero ad illos quos pmo-
ueat ad curā aīarum q. habeant scienciā ne-
cessariā. de quo. s. Confessio. iij. §. iij. als pec-
cat mortaliter. Itē nō p̄mittat q. norarius
perat salarium in scribendo ordinados. q. p-
bibitū est. i. q. ij. sicut ep̄m. intellige fm glo. s.
ibidē quando est salariat. als potest accipe-
re aliquid dummodo episcopus non partici-
pet in lucro licet contrariū teneat glo. ibidē.

¶ **Ep̄s** pōt querere d. titulo beneficij sui sub-
diti si non consensit in eum. ut voluit. Federi.
consilio. xviij. 7 idem die de quocūq. alio cu-
ius interest.

¶ **Episcopus** ecclesiastica officia non debet
cōmittere p̄p̄inquis. nec administrationē re-
rū ecclesiasticarū. ut in. c. indicatus est nobis
lxxix. distin. cum. c. se. sed hyconomus d. eē
clericus honeste vite. ut probatur ea. distinc.
per totum.

¶ **Ep̄s** in conferēdo beneficia d. attendere
ut det dignis. aliter peccat mortalit. fm Lbo
7 Alber. in. iij. facit quod no. lxi. distin. ca. in
sacerdotibus.

¶ **Ep̄s** in publico debet lineis vti. nisi sit re-
ligiosus. sup. indumētis. ut in. c. clerici officia
de vi. 7 hone. cle.

¶ **Ep̄s** tpe interdicti p̄t celebrare 7 celebra-
ri facere vbicūq. 7 audire diuina. ut in. c. fi.
de p̄uif. li. vi. Quod limita. ut in. c. nō nullis.
de p̄uif. s. interdictis exclusis. sub missa voce
ianuis clausis. 7 cāpanis nō pulsatis. 7 ipse
specialiter nō sit interdictus. v. nō fuerit cā-
ipius interdicti.

¶ **Ep̄s** p̄t vbicūq. cū altari portatili celebra-
re 7 celebrari facere. d. c. fi.

¶ **Ep̄s** nō seruās canones vel nō faciēs sua-
ri ē piurus. no. Pa. in. c. ego. de iureiurā. al-
legat glo. in. c. sacerdotes. el. i. ij. q. viij. q. dic-
q. a plato nō seruāte canones p̄t recedi sicut
ab exco. cato recedit 7 p̄ciso. Qd intelligit di-
ctus Pa. verū q. ex p̄emptu non seruat nec
seruari facit. als secus

¶ **Utrū** ep̄s p̄ p̄secutiōe sui corp̄is possit fu-
gere. R. fm. S. Lbo. secda secūde. q. clxxv.
ar. v. q. vbi subditoz salus exigit p̄sone p̄ntiā
nō p̄t fugere ppter aliqd dānum t̄pale v. cor.

porate. Imo tenet sicut bonus pastor aiam po-
nere p ouib⁹ suis. Vbi x^o sufficient in absen-
tia p aliū posset saluti subditoz pvideri. tūc
licite posset fugere nec ē mercenari⁹ tūc. Hoc
idē p³ in. c. sciscitaris. vij. q. i. vide. Anno. in
canis. de reuū. 7 glo. in. s. hoc totū. vij. q. i.

24 **E**piscopalis dignitas liberat a cōditione
seruili 7 ascripticia. liij. di. si seru⁹ sciēte. el.
ij. 7 etiā a civili fm canones. vt tenet glo. in
di. c. si seruus.

25 **E**p⁹ si habet iurisdictionē tēporalē in ali
quo loco d³ constituere iudicē laicū qui in cā
p³ue criminali faciat iusticiā. 7 pōt etiā in
speciali sup aliq⁹ maleficio delegare vt faciat
iusticiā. 7 nō efficit irregularis. dūmodo per
suā responsionē neq⁹ directe v^l indirecte in
dicet iudici q⁹ debeat penā sanguinis irroga-
re s³ solū in genere q⁹ faciat iusticiā 7 q⁹ si du-
bitat p³ulat p³itos. iudex aliter eēt irregular⁹
c. ex l³is. de exce. pla. Tenet tū Rodo. q⁹ etiā
pōt dicere q⁹ puniat reū fm q⁹ ius vult. dūmō
nō exp³mat de morte v^l de mutilatōe. vt etiā
no. Hugo. dist. iij. c. oīs aut lex. p³sens nō de-
bz eē vindicte sanguinis. vt in dicto. c. ex l³is

26 **V**trū ep⁹ peccet mortaliter respōdēdo
in ordinatōe sua cū interrogat vtrū sciat no-
uū 7 vet⁹ testamētū. q⁹ scit. R. fm Ric. in q³.
ij. q. xxiij. q⁹ sic. si ē ita ignarus q⁹ nesciat in
generalī mādara dei. articulos fidei x³tutes
7 vitia etiā sacramta. q⁹ tūc mētē pernitōse
Si vero nō ē ita ignarus qui sciat vet⁹ 7 no-
uū testamētū quātū ad ea q⁹ necessariū ē sci-
re plato. 7 sine quoz sciētia nō pōt cōuenientē
exequi officiū suū tūc nō credit q⁹ peccet mor-
taliter. l³ in alijs sit indoctus. q⁹ videt q⁹ con-
suetudo sic solum velit.

27 **V**trum religiosus p³motus in ep⁹m teneat
ad obsequantias regulares. R. q⁹ sic. vide. j.
Monachus. s. vij. 7 religiosus. s. xxiij.

Rare ē aliū p alio putare. Dñ aug
xxvij. di. in. c. q⁹uis inquit. Quisq⁹
se existimat scire qd nescit. p x^o quip
pe approbat falsum quod erroris ē p³riū. Ad
idē. xxiij. q. ij. in quibus. Et ideo in. d. c. q⁹uis.
bz q⁹ nō est consequēs vt continuo erret quis
quis aliquid nescit.

i **V**trū error sit peccatū. R. q⁹ in his q⁹ non
pertinēt ad regnū dei capescē. vel nō sic non
est peccatum. aut si est. minimū est. vt in. d. c.
in quibus.

2 **E**rrātes nō vidētur consentire. l. nihil cō-
sensui. ff. de re. iur. Rō habet. j. Matrimoniu
ij. Impedimento. iij. in. in p

Error iuris an excuset a dolo 7 consequen-
ter a pena q⁹ debetur ppter dolum. R. q⁹ sic. vi
de. s. Dolus. s. i.

Error cōmunis aliqū facit ius. ar. rev. di.
c. ecce ego. quasi in fi. 7 in. l. barbarius. ff. de
offi. p³eto.

Errorē suū quilibet debet corrigere. xxx
q. ix. s. q⁹ ergo. 7. s. sequenti.

Error quādo dicat intolerabilis. R. quā-
do aliquid cōiter v^l in suo genere ē peccatū
vt in. c. venerabilibus. s. p³et. de sen. ex. lib. vi.
Del si contineat aliq⁹ impossibile vt in glo.
c. per tuas. de sen. ex. vel contra ius. vel leges
vel excommunicet. q⁹ bonū fecit. puta elemos-
nam. vide in. d. glo.

Rubescētia de bono ē peccatū. et
filia accidie. 7 contingit quadrupli-
citer. Primo cū erubescit de defectu
nature. vt puta q⁹ ē claudus 7 hōmō. 7 hoc est
peccatū si ē nimia. lvi. di. nasci. 7. c. nūquam
erubescamus. Secūdo cū erubescit dicere veri-
tatē. vt p³dicare. testificari. corrigere. Et bec
aliquādo ē mortalis si nō facit quando tenet
de p³cepto. Tercō cū erubescit confiteri mor-
talia peccata 7 si omittit ppter hoc mortalis
est. Quarto cū erubescit ieiunare. orare. et
hōmō. ne dicat sanctus 7 hoc ē peccatū veni-
ale quādo omittit non necessaria. secus quan-
do necessaria. q⁹ mortale.

Etas determinata requirit in multis
necessario a iure. ita q⁹ nō tenet gestū
ante. Et primo in spōsalibus. vij. an-
nozum completorū. vt in. c. vnico. de despō.
impu. li. vi.

In matrimonio vero. xij. annorū in femi-
na. et. xiiij. in masculo. nisi malitia suppleat
etate. qd tūc est quando sunt potentes ad co-
eundū s³it. vt not. in. di. c. vnico. In voto reli-
gionis seu p³fessione fienda requirit. xij. In
muliere. xiiij. In masculo completus. vt bar-
bet de muliere in. c. cum virum. de regula. et
in. c. puelle. xx. q. i. 7 in. c. puella. xx. q. i. de ma-
sculo. in. c. significatū. de regula. 7 in. ca. i. de
regula. lib. vi. fallit in casu de quo. j. Quiriti-
us. s. ij.

In ordinib⁹ capiēdis p³me tonsure est. vij.
annorū cōpletorū. vt in. c. in singulis. lxxvij. di.
7 etiā triū minorū ordinū. vt in. d. c. in singul.
7 quicq⁹ conferret ante p³dictā etatē nisi re-
ligionē intraret suspensus est i³po facto p on-
num a collatione eiusdē ordinis. de tem. or. c.
nullus. li. vi. Acolitatus post. xij. ann⁹ t in. d.
c. in singulis. Subdiaconatus ē. xviij. annorū

Inchoatus. **D**iaconatus vero. **xx.** Presbyteratus. **xxv.** ut in cle. generalē. de eta. et q̄li. ordi. Si tñ ordinetur ante dictam etatē q̄s. suscipit quidē caracterē ordinis. sed nō executionē vsq̄ ad cōpletū tps. ut nō. in. d. cle. generalē. nec ep̄s p̄t dispensare. ut ibi nō.

In bñficijs regularib⁹ i abbatiſſa. **xxx.** annorū cōpletorū. s̄r et in priorissa. seu matre. v̄l ministra q̄ habet regere monasteriū. ut in. c. i. demnitatib⁹. de elec. li. vi. **I**n abbate. **xxv.** annorū inceptorū. per. c. cum in cunctis. in. s̄. inferiora. de elec. vbi regulariter ad quālibet dignitatem obtinendā requirit̄ illud tps. licet nō de abbate sit aliqd sp̄aliter expressus. **I**n prioratu collegiato. i. q̄ habeat sub se collegium **xxv.** annorū inceptorū. ar. de. ne in agro. s̄. ceterū. de statu regu. **I**n prioratu vero nō cōuentuali si habet curā animarū: quā habeat per se exercere requirit̄. **xxv.** annorū inceptorū. qz oportet sit sacerdos. secus si nō habet p̄ se exercere. tunc sufficit etas. **xx.** annorū cōpletorū. d. s̄. ceterū. **I**n prioratu autem qui nō habet curam animarū requiritur etas. **xxiiij.** annorū cōpletorū. quia oportet sit professus. c. nullus. de elec. li. vi. **E**t ita tenet **Pa.** in. c. sup̄ inordinata. de p̄ben. licet f̄ede. dicat sufficere etatē. **vij.** annorū. cui nō credo. qz oportet sit p̄fessus i religione. ut dictū est in beneficijs secularibus q̄ habent dignitatē. **I**n episcopo. **xxx.** annorū cōpletorū. c. cum in cunctis. de elec. **I**nferiora vero episcopatu requirit̄ q̄ attigerit. **xxv.** annū d. c. cum in cunctis. s̄. inferiora. **E**p̄s tamē potest dispensare in dignitatibus vel p̄sonatib⁹ curā animarū nō habentibus. ut. **xx.** annum cōpletum habeant. c. permittimus. de eta. et quali. li. li. vi. **I**n beneficijs vero simplicibus sunt opiniones. sed mihi placet opinio **Calde.** quā sequitur **Pa.** in. c. sup̄ inordinata. de p̄ben. q̄ si beneficium sonat in nomen rectorie. v̄tputa quia est ecclesia vel capella p̄ se stans habens ad regimē clericū: tñc requirat̄ etas. **xxiiij.** anno tñ cōpletorū. ut in. c. indecorū. de eta. et quali. ordi. qz q̄ nescit se regere nec ecclesiā. **S**i vero nō sonat rectoriā sed est bñficiū in ecclesia tñc si requirit maturitatē cōsilij. ut in canonicatu ecclesie cathedralis. **D**osti. et **Archi.** tenent q̄ requiritur etas. **xxiiij.** annorū. qz ante nō p̄t iura sapientiū tractare: sicut dicimus in milite v̄l lente testari ante illam etatē. in. l. licet. ff. de te. mili. **S**i vero nō requirit maturitatē cōsilij tñc **vij.** annorū est etas: et ista sunt bñficia in multis ecclesijs p̄ clericis pueris.

In electionibus monialiū requiritur etas

xxij. annorū cōpletorū: alit̄ nulla admittit̄ ad eligē. ut i. c. idemnitatib⁹. de elec. li. vi. **I**n iuramento et testimonio requirit̄ pubertas. ut nō. in. c. p̄uili. **xxij.** q. v. et in. c. testes. **iiij.** q. **iiij.**

In testamētis et multis alijs q̄ omitto: qz ad nos nihil requirit̄ pubertas in electōe sepulture requirit̄ q̄ ad annos pubertatis pueniat. ar. c. licet. de sepul. li. vi. **Q**uō cognoscet̄ qñ requiritur etas p̄pleta qñ de mēte ignorat stantientis vel disponētis. **R**ndit **Bar.** in. l. si cui ff. de le. i. qz qñ etas p̄fert in genitino requirit̄ q̄ cōpleta sit: in ablatiōe cū p̄positōe in. sufficit sit inchoata: sine p̄positione requiritur cōpleta. cle. i. de se. pos. **I**n accusatiōe cū verbo significanter p̄fecta: ut p̄positio. p. vel cū futuro cōiunctiū requiritur cōpleta. l. nō putabam. et. l. si in annos. ff. de cōdi. et demon. sine tali verbo si de fauore agit. sufficit inchoasset si de odio requirit̄ cōpletus. l. ad rem publicā. ff. de mu. et ho. **I**n accusatiōe cū p̄positōe ad sufficit inchoari. l. qui filiū. ff. ad trebel.

Vagatio mentis est filia accidiē: qz ppter tediū boni opis euagat̄ varia cogitando ut ip̄m tediū euitet. et hec inducit ad multiloquiū et vaniloquiū: et audien. noua. et facit instabilem in loco que tunc sunt mortalia cum sit per predicta cōtra aliqd̄ preceptum alias veniale. hec ex sancto **Lbo.** fa. fe. q. **xxv.** **I**n oratione autē an sit peccatum. v̄l de **Oratio.** s̄. r.

Euangelium legens sacerdos v̄ritur stola sicut diaconus. **xxij.** di. ecclesia. **S**frica. **E**uangelium nō sedendo vel genuflexo sed stando audire debemus. de conse. di. i. apostolica.

Eucharistia. i. bona gratia ab eu qd̄ est bonū. et charis gratia. et sic noiaf̄ fm q̄ cōtinet realiter xpm qui est plenus gratia. scdm̄ vero quod est signū rememoratū passionis xpi: que fuit sacramentū verū dicat̄ sacrificiū. secundū autē qd̄ est signū demonstratiū vnitatis ecclesie cui hoīes aggregant̄ p̄ ip̄am dicat̄ cōmunio. put̄ vero est p̄figuratiū diuine fructiōis: q̄ est in p̄ia dicat̄ viaticū quia p̄bet nobis viā pueniēdi ad illam. vel qz datur transeuntibus de hac vita ad ip̄m xpm. vñ tamē est sacramentū in q̄ sunt tria. s̄. sp̄s visibilis. corpus xpi verū. et corpus xpi mysticū. s̄. ecclesia. et fm q̄ dicit **Aug.** **P**rimū est signum secūdi et terci. **S**ecundum est res et signum et causa terci. **T**erciū est res secūdi. et veritas primi. de quo de cele. missa. i. c. cū **Bar.** the. s̄. distinguendum est.

- 1 **¶** Que est materia debita huius sacri. **R.** q. panis triticus et vinum vitis. vsus enim huius sacri est refectio q. ad sui integritatem cibum et potum refert. Significatio etiam eius est duplex. vna passio christi in qua sanguis fuit separatus a corpore: alia est cibatio corporis et anime: et propterea propter convenientiam vsus et significatio duplex materia exigebatur.
- 2 **¶** Vtrum possit confici de pane farinis et spelte vel siliginis. **R.** h. aliquid dixerit q. sic. tu autem tene q. non potest confici nisi in pane triticeo. i. frumenti. **fm** Sco. in. iij. dist. xi. et contra theologos.
- 3 **¶** Vtrum in pasta facta de tritico possit confici. **R.** **fm** Sco. vbi. s. q. non.
- 4 **¶** Vtrum possit confici in pane corrupto. **R.** q. non. quia tanta est corruptio q. panis species soluitur: sicut quia puritas soluitur: et sapor et color et alia accidentia mutantur. secus si esset aliquid dispositio solui ad corruptionem quam declarat aliqua immutatio saporis. q. sic potest confici.
- 5 **¶** Vtrum in amido possit confici. **R.** **fm** Sco. vbi. s. q. multo probabilius est q. non. ideo peccat et in iudicio meo grauiter. q. ex tali materia conficit scilicet enter siue q. parat: ille autem q. conficit ignoranter licet non consecratus non est idolatra **fm** Sco. vbi. s. nec idolatrare facit: q. quod in se est materia esse idonea et ab alijs adoranda supponit.
- 6 **¶** Vtrum possit confici in pane fermentato. **R.** **fm** Sco. in. iij. dist. xi. q. sic. et tex. est in. c. lras. de cele. mis. et in. c. in sacro. de pse. di. ij. sed grauiter peccat latinus si celebrat in fermentato. et vt dicit Sco. forte etiam grecus grauiter peccat propter multa que adducit ibidem. sed maxime quia christus in azimo consecrauit.
- 7 **¶** Vtrum possit confici in pane facta de aqua rosea vel endiuie et hinc. **R.** q. da theologus i. iij. di. xi. tenet q. non potest confici de pane facto ex quocumque alio liquore: sed oportet sit factus de aqua vera: et vere panis non esset. Alij autem theologus tenet q. potest confici. q. aqua ipsa non requiritur vt maneat in specie propria. imo mutat in naturam aliam. s. ego credo q. non potest. q. christus consecrauit in pane facto ex aqua naturali. et sic serua.
- 8 **¶** Vtrum si grana alterius generis admisceantur cum tritico possit confici. **R.** **fm** contra theologos in. iij. di. xi. q. si admixtio sit predominantis vel equalis est virtus in utroque miscibili q. non potest confici: q. mutat species et cognoscitur ex colore proprie et sapore. Accidentia enim magna preterferunt ad cognoscendum quod quid est. primo de anima. secus si non est equalis admixtio q. confici potest.
- 6 **¶** Circa materiam vini quoniam vtrum possit confici de alio vino quam de vino vitis. **R.** **fm** contra theologos doc.

iiij. di. xi. q. non. et ratio potissima: q. sic christus instituit. **Lu. xxij.**

¶ Vtrum possit confici in aceto. **R.** **fm** de offi. cio misse di. q. sic: s. **fm** theologos. maxime **R. i.** in. iij. di. xi. dic q. non potest. q. vinum et acetum differunt **fm** philosophum. viij. metaphisice. sic vinum et mortuum. **¶** In vino tamen **fm** **R. i.** vbi. s. et contra alios quod accedit ad accedendum manere tamen adhuc forma substantiali vini potest confici. **¶** Ad dicendum putrescit perfecta putrefactione que redire non potest ad complexionem vini q. non potest confici: si vero sit in via ad corruptionem potest confici: si si vino sit cum sapore vinoso sapor aromaticus: vel ponticus vel acerbus ex minime perfecta digestionem vini.

¶ Vtrum in agresto possit confici. **R.** q. non: q. nihil recipit spiritum nisi sit in termino sue generationis: et ideo non est vinum.

¶ Vtrum in musto possit confici. **R.** q. sic. si est expressum extra vasa sed non in eo quod ad hoc conuertitur in vna matura. **ar.** de cose. di. ij. c. didicimus. et. c. se. et hec est verior opinio: q. si non est sub specie potabili sed potest edibili.

¶ Vtrum possit confici in pulca seu in aqua vinata seu in aqua supfusa super acervos vuarum possit confici. **R.** vinum est expressum aut in aqua rubea in qua locum est pannus vino rubeo tinctus. **R.** **fm** contra theologos doc. q. non quia tollit virtutem vini aqua addita: facit de cose. di. ij. c. cum omne. et de cele. mis. c. p. nitiosus.

¶ Quid si aqua equaliter misceatur vino. **R.** **R. i.** vbi. s. q. aut sit **fm** quantitate equalis molis aut **fm** proportionem equalis virtutis. primo modo non tollit spiritum vini q. est magis actiuum quam aqua: nec in vinum posset cito in sui naturam aquam revertere: et ideo sola vini substantia transubstantiaretur in sanguinem. secundo modo generat terciam naturam. ex duobus que nec est vinum nec aqua sed non statim. q. natura non operatur in instanti: quous earum termini sunt in instanti. et ideo tam cito posset sacerdos conficere post talem appositionem q. illud quod fuit vinum cum adhuc non esset transmutatum ad positionem nature tercię reverteretur in sanguinem christi. Si tamen antequam preterferretur haec consecratio esset tercię natura constituta non posset confici sanguis christi: quia spiritus proponitur ex quibus presentia constituit vinum in composito non remanet **fm** essentia nisi forte minute: vel **fm** quod quod dico pro opinione illorum que dicit eas manere incomplete. **¶** Aduerte q. h. vt dicitur possit confici in materia panis: vbi quia admixtio vel corruptio non tollit virtutem ipsam tamen peccat q. sine necessitate conficitur preterquam in pane triticeo puro et incorrupto. et sicut in vino non acetoso purificato propter irreuerentiam sacri **fm** oēs doc.

iiij. di. xi.

¶ *De trā debeat aqua admisceri in vino cali-*
as. R. q. sic. c. lras. de cele. mis. et de pse. di. ij.
c. i. et c. omne crimē. et qre hoc. vide ibidē. r. in
c. cū marthe. de cele. mis.

¶ *Sed nunqd sufficit q fuerit appositā in do-*
lio. R. l. Bo. i. iij. di. xi. q nō. s. tūc d3 apponi
qū sac mysteria ichoant ec si als fuissz posita.

¶ *Quid si omittat. R. q. nihilomin⁹ cōficiē.*
de cōse. di. ij. scriptura. s. peccat mortalit⁹ qui
sciēter eā nō apponit. ar. c. lras. d. cele. mis. qui
vero omittit ex negligētia ex b q habuit dili-
gentiā semiplenā peccat venialiter: s. gravit.
qz qū istud sacm pcellit alia sacra r opa tū
in eo magis q in alijs negocijs pponderat ne-
gligētia fm. l. Bo. in. iij. di. xi. Si aut omisit
ex negligentia eo q nullā diligentia adhibuit
mortaliter peccavit fm ille.

¶ *Que aq d3 apponi. R. q. sola aqua natura-*
lis. c. in quadā. de cele. mis. lra.

¶ *In quāta qritate. R. q. l3 aliq canoniste*
alidicāt. tū dic q modica aq d3 apponi maxi-
me si vinū est debile. vt sic puertat i vinū fm
pbabiliorē opinionē q esse nō posset nisi esset
modica appositio. alr si apponeret i tāta qri-
tate q solueret spēs vini n pferet vt dictū ē.

¶ *Quid fiendū in illis pib⁹ vbi vinū bēi nō*
pt. R. q. papa pōt dispelare vt sine sanguine
corp⁹ xpi pficeret: ne pp defectū sacri incurre-
ret maximū damnu: cū corp⁹ nō sit sine sangui-
ne in hostia. et ideo papā adeant.

¶ *Circa formā hui⁹ sacri qrit⁹ q sit forma trā-*
substātiatōis panis. R. q. ē ista. s. ē enī corp⁹
meū. facit. c. cū marthe. s. ex eo. d3 de cele. mis.

¶ *De trā hec cōiunctio enī. sit de substātia for-*
me. R. q. nō. s. ponit ibi ad denotādū ordinē
cōsecratōis ad vsum materie psecrate: q tū nō
est de necessitate sacri. vñ nec pūctio sistr. sciē-
ter tū omitti nō d3 vbi vsum ecclie illi⁹ antiqu⁹
b3. fm xpo Sco. i. iij. di. viij. l3 enī. ibi ponit ad
cōiungendū ne. s. verba forme sine pcedentib⁹
pferant. Ideo credo mortalit⁹ peccaret. q sciē-
ter omitteret tā in psecratōe panis q vini: qz
ita b3 vsum generalis ecclie romane.

¶ *Quid demōstrat l3 hoc. pnomē demonstra-*
tiū. R. mibi placet opi. R. i. de sancto victore
li. de trini. q ibi sit demōstratio mixta. s. prim
ad sensuz et prim ad intellectū sub b sensu illō
i qd b trāsubstātiabit ē corp⁹ meū: qz sic ista p-
positio esset vera et mag⁹ ppria si demōstrādo
cib⁹. diceret. s. ē corp⁹ meū. s. illud i qd iste ci-
b⁹ ē trāsmutand⁹ est corp⁹ meū qū vtute ei⁹
i platōis terminō ille cib⁹ fieret corp⁹ meū. Sic

in pposito: qz ibi virtute verbor⁹ i pplemēto et
 termino ipius ordōis panis sit vep corpus xpi.
 Aliq tū aliē dicūt. vide i. iij. miaz. di. viij.

¶ *De trā pbyter dicēs solūmō pfata xba sup*
panē cōsecret. R. fm Sco. in. iij. di. viij. q nō.
rō qz dicēdo. s. est corp⁹ meū. nō referē ad cor-
pus xpi: et iō l3 nō sunt alia verba de substātia
forme q pdicta. tū de necessitate requirūt vt ex
primant aliq verba ex qb⁹ pfata forma solum
modo determinēt ad corpus xpi sicut sit cū di-
citur. fiat dilectissimi dñi nostri Iesu xpi qui
pridie rē. aliter nihil fieret: et hoc tene qz qz
dam teneāt cōtrarium et male.

¶ *De trā sacerdos possit qstuncūqz materias*
panis virtute pfator⁹ verbor⁹ trāsubstātiare
in corpus xpi. R. fm Alex. i. iij. tractatu de eu-
charistia q nō. sed solummō illā quantitātē q-
rōnabiliter p sumi a fidelib⁹: qz sic intētio do-
mini dantis formā cōficiendi fuit vt sumeret.
qd ptz cū dicit. Accipite et comedite sic est in-
tētio ecclie et d3 esse cuiuslibet sacerdotis cō-
ficiēdi. vt sumat in vsum sacri implicite vel ex
placite. et ideo si intēderet cōsecrare totū panē
q est i foro. qz nō pformaret intentionē suā in-
tētiōi ecclie sic nō pficeret nō ex defectu vir-
tutis verbor⁹ q vna vice posset cōficere tot bo-
stias q sufficeret toti mūdo si esset necessitas
ecclie sed ppter defectū intētiōis illi⁹ q hoc
sacm instituit q nō intēdit in ludubrio vltul-
ticia fiat cōsecratio: sed p vtilitate ecclie ge-
neralis vel pticularis. et sic ptz q multomin⁹
cōsecrat qui conficit ad irrisionē veneficia et
hmōi. et l3 Lbo. in. iij. di. xi. teneat q imo cōfi-
cit nō cures. s. tene qd. s. dñi. vt tenet. l. Bo. i
ij. di. x. De. ea. di. r mlti aliq. qz etia opi.
Lbo. possit sustineri fm q etia R. i. ea. di. susti-
net si intelligat q pficiēs intēdat. primo cōfi-
cere l3 psequēter ad veneficia: sed prima mag⁹
videt rōnabilis. et ideo tene eā.

¶ *De trā sacerdos vtute verbor⁹ pfator⁹ possit*
vñā ptē ipius hostie cōsecrare sine alia hostia
cōtinua remanēte. R. fm R. i. in. iij. di. x. q sic.
si intēderet determinate ad alterā ptē: puta dex-
terā vñā tali signo citra: qz xba nō opant nisi
sup illā materiā ad quā paise fert intētio cōse-
crātis: secus esset si intētio psecrantis nō es-
set determinata magis ad vñā ptē q ad aliā
sed in vago: qz tūc si nō intēderet nisi medieta
tē cōsecrare solū nulla ps esset cōsecrata. quia
reales opationes nō sunt circa singularia va-
ga: s3 circa determinata: et ideo oportz q intē-
tio ad quam sequit realis determinatio aliqd
determinatū r determinate respiciat. Et ex h

dictis soluit alia q̄stio de sacerdote qui bz. xx. hostias ⁊ ex illis nō intēdit p̄secrare nisi. xviij. q̄ nullā p̄secrat nisi intētio sua se determinet de terminare ad q̄s vult. xviij. sec⁹ si credēs q̄ sint solū. xx. et sunt. xxij. tñ intēdit p̄secrare quicqd est an ipm. sic oēs sunt p̄secrate. **Atē** ptz q̄ hostie in altari ex oblivione reservate et gutta vi in in pede calicis et hmoi nō cōsecrant. qm̄ ad eas nō refert intētio cōficientis.

27 **¶** Quid si sacerdos accepit plurib⁹ hostijs cōsecrandis qñ venit ad actū p̄secrationis nō advertit nisi ad eā quā bz i manu. **R.** fm̄ fr̄a. de **May.** in. iij. di. xij. quidā dicunt q̄ nō sunt alie cōsecrate. **S.** tu dic cū **Sco.** q̄ oēs sūt cōsecrate: qz nō requirit de necessitate intētio actualis: sed virtualis que fuit qñ p̄fatas hostias accepit vt eas cōsecraret.

28 **¶** Circa formā vini cōsecrandi querit que sit. **R.** q̄ bec. s. **Hic** est enī calix sanguinis mei nō in et eterni testamēti qui p̄ vobis et p̄ multis effundet in remissionē peccatorū. bec quotiescūq̄ feceritis i mei memoriā facietis. vt in. d. s. ex eo nō. **Vñ** sanct⁹ **Bo.** in. iij. di. viij. et multi doctores ibidē tenent q̄ solū de substantia forme p̄dicte sunt ista verba. **Hic** est calix sanguinis mei. **Alia** vero sequētia nō sunt de substantia: sed p̄tinent ad ornātū et ad ostendendum vsum vel dignitatē ibi. accipite et bibite ⁊ c. aut effectū: vt ibi. nō in et eterni ⁊ c. **Alj** tenent vt. l. **Tho.** in. iij. q. lxxviij. q̄ oīa sūt de substantia forme vsq̄. bec quotiescūq̄ ⁊ c. **Sed** **Sco.** ea. di. viij. dicit q̄ cū non sit nobis traditū p̄ certo an ad formā substantiālē p̄tineant aliqua verba post lq̄ sanguinis mei. ideo piculolum est asserere q̄ p̄cise sit in illis verbis: ex q̄ sufficiēs auctoritas nō habet. et ideo oīa dic vsq̄ ad **Hec** quotiescūq̄ ⁊ c. ac si essent de substantia forme. l3 cōit doc. p̄cordat cū bea. **Bo.**

29 **¶** Nota q̄ q̄ dixi sup̄ in cōsecratōe panis: debent similiter dici de vini cōsecratione.

30 **¶** Similiter de platiōe verborū aut corrupta. aut diminuta: aut addita. dic vt. s. dictū est de baptismo. **Baptism⁹.** ij. s. xv. cū duob⁹ se.

31 **¶** Circa p̄uersionē q̄ fit in hoc sacro p̄ virtutē verborū p̄fatorū est firmiter tenendū q̄ substantia panis fm̄ totā suā materiā ⁊ formā existēs actu transubstantiat in totū corp⁹ christi actu existēs: ita q̄ materia in materiā: ⁊ forma i formā. s. corpore: eā trāsubstantiat solis accidentibus remanētib⁹ fm̄. s. **Bo.** et **Ri.** et **Pe.** i. iij. di. xi. et sanctū **Tho.** in. iij. q. lxxv. **S.** fm̄ **Sco.** in. iij. di. xi. ibi nō est cōuersio substantie in substantiā q̄tū ad eē substantiale simpliciter: s3 q̄tū

ad esse hic. qz corp⁹ xpi nō acquirit simpliciter esse: sed eē hic. s. sub specie panis. vñ acqrit nō nā p̄ntiaz nō amittēdo antiquā. panis ho de finit eē ibi nō acquirēdo aliquā p̄ntiam alibi. vñ licz illa definitio panis fm̄ se p̄siderata sit annihilatio: ipa tñ cōuersio nullo mō est annihilatio: qz ei⁹ terminus nō est nihil: sed noua p̄ntia corp⁹ xpi sub specie panis. **Hec** **Sco.** **Et** idē dico de substantia vini qd trāsubstantiat in sanguine xpi. ita q̄ panis in corp⁹ ⁊ vinū i sanguinē purū virtute verborū trāsubstantiat nō in aliqd aliud: s3 qz corp⁹ nō est sine sanguine et ceteris humorib⁹ suis: nec sanguis sine corpore et venis ⁊ nervis suis. iō in hostia est corpus xpi p̄ trāsubstantiationē: et sanguis ei⁹ p̄ p̄mixture. p̄mixtus enī et diffusus ē in corpore: iō vbiq̄q̄ est corpus xpi ibi est sanguis eius. **Alia** vero est ibi rōne p̄iunctōis cū corpore cui in separabilit est cōiuncta. **Quā**titas aut et alia accidentia sūt ibi rōne inseparatōis a corpore. **Di**uinitas vero rōne vnionis diuine cū hūana natura. **Similiter** in calice vinū transubstantiat in sanguinē solū virtute trāsubstantiationis: sed qz sanguis nō est ibi effusus: sed in venis. ideo ibi ē etiā corp⁹ xpi p̄ cōcomitantia ⁊ c. vt dictū est i corpore. et ad b̄ facit. c. firmiter. s. vna de sum. tri. et fi. ca. et. c. i quadā. d. cele. mis. **Et** bec oīa sūt in instanti cōpleta rōne verborū dei virtute assistente virtuti forme p̄fate. **Est** etiā totū corp⁹ xpi ita in tota hostia qd est etiā in qualibet eius p̄te in qua saluat rō totius: cū enī sit totū homogeneū non est maior ratio. q̄ vna pars cōuertat in vnā partē q̄ in aliā trātenet cōiter. **Est** etiā corp⁹ xpi sub hostia q̄tū sed nō modo quātitatiuo. qz licz sit ibi corpus quantū nō tñ cōparat ad spēs vt quantū: sicut q̄uis ibi sit clarū: nō tñ vtiē claritate sua illuminando mediū: ita q̄uis sit quāt⁹ nō vtiē q̄titate sua occupādo locū. sicut de⁹ p̄t facere vt hoc sit ignis nō exercēdo p̄bustōis actū. **Est** etiā corp⁹ xpi sub b̄ sacro: seu sub spē n̄ localit p̄prie loquēdo: qz esse localiter p̄prie est eē dimēsiue siue p̄mensuratiue. **Est** tñ corp⁹ xpi in loco speciei. **Et** ex b̄ sequit q̄ corpus xpi est in plurib⁹ locis simul fm̄ esse sacramētale: qz vere et realiter cōtinet sub diuersis speciebus que sunt in diuersis altarib⁹. **Est** etiā in hoc sacro corp⁹ xpi immobile localit ⁊ p̄ se loquēdo: licz sit mobile p̄ accidēs. s. ad motū hostie: sicut aīa mouet ad motū corp⁹. vñ p̄ accidēs mouet ad motū hostie et quiescit ad quietem alie hostie. **Atē** mouet sursum ⁊ deorsum sicut semel ad motū diuersaz hostiaz. bec ex **Ri.** in. iij. di. f.

32 **S** nunquid huius corpus Christi est hostia sicut
mora mouet. **R.** **R.** i. vbi. s. q. n. q. l. ptes or
dine beant i ipso corpe absolute si tñ p opatio
nē ad spēm. **Dñ** n̄ p̄t dici q pedes beāt i vna
pte hostie. et caput in alia. et sic de ceteris mē
bris. qz oēs ptes sunt sūb q̄libz pte hostie.

33 **V**trū fracta hostia vel passa aliqd corpus
Christi patiat. sicut mora mouet. **R.** q. nō. qz mu
ratio et passio innouaret in Christo aliqd absolu
tū. sed motus localis nihil fīn **P.** e. di. x.

34 **E**st etiā corp⁹ Christi penit⁹ invisibile oculo cor
pali fīn **R.** i. c. et **S.** c. di. x. qz nō p̄t videri nec p
naturā. nec p gliam. nec p miraculū oculo cor
pali sicut nec exītia substantie spūalis in loco
ad cuius instar corpus Christi ē sub sacro in q̄ntū
est ibi p̄ns et p se rōne substantie et quantitas
non ē ibi nisi p cōcomitantia. vñ fīn **R.** i. c. vbi
s. si aliqñ apparet ibi species paruuli. vel fru
stus carnis nō ē corpus Christi. **Maiores.** n. sunt
dimensiones corp⁹ Christi q̄ ille q̄ ibi apparet. et
si ibi vere apparet corpus Christi non apparet vt
sub sacro. vñ dicit **R.** i. ibidem q illa parentia
paruuli que aliqñ ibi visa ē. vel describitur in
imaginatione vel in sensu cōi videntis. vel et
si ē realis ex nō cred o q ille dimensiones fun
dētur in dimensionibus speciei panis. l. tunc
appareāt. vñ spēs sacri sub qua cōtinet corp⁹
Christi latet sub illa figura q̄ apparet et nulla im
mutatione facta circa ipam. et confunditur tñ
ipsa spēs quibusdam accidentibus carnis vel
pneri q non sunt proprie accidentia corp⁹ Christi
vel linamenta.

35 **E**st tñ corp⁹ Christi visibile sub sacro fīn **S.** c.
vbi. s. p naturā omni intellectui non alligato
sensibus in intelligendo. siue angeli. siue ani
me separe. **R.** i. c. ar. tñ vbi. s. tenet q nō p natu
ram. sed tñ p gloriā. nō solū in xpo. sed etiam
in proprio genere.

36 **E**st etiā corpus Christi sub hoc sacro intangi
bile. immediate ab alio. sicut nec substantia spi
ritualis tangit a loco. vñ quantūcūq aliquis
spēm penetraret Christi corpus tangere nō possz.
fīn **R.** i. vbi. s.

37 **S**unt at in hoc sacro accidentia sine subie
cto pmo. s. siue substantia virtute diuina. **T**re
sicut species sacrales retinent esse qd bebant
prius ex xture diuina. sic et agere. **Dñ** pnt ex
teriora corpora et sensus immutare. nō pnt tñ
alia in sacm conuerrere. qd nō fit sine verbo.
Vnde aqua modica posita in sacro calicis l. z
fīn aliquos cōuertat in vinum. et hoc virtute
specierum illarū. nō tamē in vinū qd sit vinū
fīn spēm. sed ē vinū fīn materiam tantū. sicut

caro fīn specie conuertit in carnē fīn materiā.
Vel dic q ibi forma substantialis aque nō sol
uitur s. alterat. qz mutat color et sapor et odor
et sensus percipit proprietates vini. et iō q̄tū ad
sensum cōuertit in vinū. nunq̄ tñ in sacramen
tum. hec ex sancto **B.** o. in. iij. di. xij.

38 **Q**uid cū accidentia sub quib⁹ est corp⁹ Christi i
sacro corrumpunt. **R.** q accidentia illa aliqñ
immutant ex pte quātitatis sicut cum diuidit
panis vel vinū in multas ptes. et tñ si in ipis
pribus nō p̄t saluari natura panis vel vini de
finit corp⁹ Christi sub ipis esse. **S.** i. r. dic de immu
tatione ex pte q̄litas. vt cū ita immutant color
sapor et odor et alie q̄litates panis et vini qd
nullo mō p̄t cōpati natura panis et vini q non
manet corp⁹ Christi sub sacro. sed si corruptio ac
cidentiū vel q̄litas aut q̄tatis non sufficit
ad corruptionē panis et vini. qz sic nō desinit
esse ibi corp⁹ Christi. vel sanguis sub sacro. **A**duer
te tñ circa corruptōz q est respectu admixtio
nis alterius liquoris. qz si est vinū et addit in
maiori quantitate vel equali. sic soluit totalit
et tollit cōtinuitatē speciei cū ad oēs ei⁹ dimē
siones pueniat. et sic incipit q ad actū esse ali
ud nouum vinū. et sanguis ibi definit esse san
guis Christi. **C**redo tñ q si additū nō sit notabili
ter excedēs ppter dubiū sit tutius vti toto illo
liquore tanq̄ sacramento. **S**i vero additum
sit minoris quātitatis sic nō desinit eē ibi san
guis Christi. nisi sub illis pribus ad quas puenit
vinū additū. que cū discerni nō possint simili
ter toto illo liquore debemus vti tanq̄ sacra
mento. et idē dic de alio liquore addito.

39 **V**trū desinēt esse eucharistia sub illis acci
dentib⁹ redeat substantia pposita. **R.** fīn **S.** c.
in. iij. di. xij. post reprobationē multoz modo
rū dictoz q sic redit substantia cōposita cui ta
lia accidentia conueniunt. quam etiam afficiūt
et hoc in instanti corruptōnis et immediate a
deo. **P**rima ps huius sentētie pbat. qz de
us statuit illas spēs manere sine subiecto tan
tū in eucharistia. ergo statuit q nō stante eu
charistia nō sint accidentia sine subiecto. et per
cōsequēs in instati illi⁹ corruptōnis fit aliqua
substantia. **S**ecūda ps pbat. qz si redit aliqua
substantia. nō est alia q̄ illa que p̄t illis accide
tib⁹ affici. qz alia substantia nō esset eorū ca
pax. **T**ercia pars. s. q nō redit nisi immediate
a deo p̄z. qz nullū aliud agēs hoc agere pos
set. hec **S.** c.

40 **V**trū species sacramētales possint nutrire.
R. vt p̄z ex supradictis sicut pnt pueri in ci
neres vel in vermes et huiusmodi sic p eandē
n iij

etiam possunt converti in corpus humanum.

Eucharistia secundo, circa ministrum qui
ritur. quod potest perficere istud sacramentum. **R.**
quod solus presbyter potest consecrare corpus.
et sanguinem domini nostri iesu christi. xxv. di. plectis.
et de sum. tri. et fide ca. firmiter. §. vna. hoc se-
quuntur theologi. in. iiij. di. xij.

1 Quid si quis credat se presbyterum esse cum non
sit et celebret. **R.** glo. in. c. ad aplicam. de ps.
non habet. quod non conficit in veritate. Sed tu dic ut
super Baptismo. vij. §. ultimo.

2 Utrum quilibet presbyter possit hoc sacramentum confi-
cere. **R.** fin. i. in. iiij. di. xij. quod de iure non potest
nec irregularis nec interdictus aut suspensus ab
executione eorum que sunt ordinis nec simoniacus. scilicet
maticus. excommunicatus. aut degradatus. siue deposi-
tus. vel quilibet publicus et notorius peccator: sed
de facto si super debita materia proferat verba cum
intentione debita vere conficit quantumcumque sit ne-
pharius: quia character super quem fundatur potestas perfi-
cendi est indebilis: sed mortaliter peccat perfitendo

3 Utrum plures presbyteri possint eandem hostiam co-
secrare. **R.** sed diversa sit opinio. in. iiij. di. xij.
ego teneo quod non. quia quod prius prolixius verba ille co-
secravit. alij nihil faciunt. Et ideo credo in ordina-
tione presbyterorum sit melius non dicere quam dicere
verba consecrationis: nisi dubitaret de episcopo
quod nollit consecrare.

4 Utrum corpe viciat presbyter possit conficere.
R. ut. s. Corpe viciatus per totum.

5 Quid si presbyter qui postquam induit est recolit
se de aliquo mortali. **R.** quod si tenet celebrare et habet
copiam idonei pfectoris tenet perficere. si vero non
habet coteram cum proposito perficendi. et sufficit nec pec-
cat si cum verecundia accedit. Si vero non tenet ce-
lebrare: tunc non debet celebrare nisi prius coteram
et confiteatur: quia ad hoc tenet fin. i. Bo. in. iiij. di.
xij. et glo. in. c. de hostie. de cele. mis. et alia glo.
in. c. nihil. vij. q. i. ar. de sen. excō. c. de cetero. et
xxvi. q. vi. qui recedunt. Et videtur quod do. Ant. in. d.
c. de hostie. Sed alij tenent contrarium: quia sufficit con-
fiteatur semel in anno. Et Bo. i. d. c. de hostie. dicit
esse verum. sed primum tutius. Sed tu dic fin. cōm
opinionem theologorum quod primum verum. tamen i. in.
iiij. di. ix. distinguit quod si non imminet scandalum
personae aut populi: aut non incipit missam si est sacer-
dos sumens corpus christi quantumcumque contritus sed
non confessus: dummodo habeat copiam idonei pfectoris
ipsius et loquelam ad confitendum quod peccat mortali-
ter. et sic debet dici quod non debet celebrare vel coiccare.
Si vero aliquod trinum perdictorum iminet. scilicet vel scanda-
lum persone vel populi nisi celebret. vel quia iam incipit
missam: sic sufficit contritio. Et sic potest intelligi quod

tunc potest celebrare. ar. c. de cetero. et. c. a nobis.
el. ij. de sen. ex. et. c. qui recedunt. xxvi. q. vi. adde
tamen fin. i. in. iiij. di. xvij. quod quis habeat ido-
neum confessorum. sed tamen expectat alium cui devotius
et securius confiteatur: quod tunc absque confessione et
sine peccato potest sumere eucharistiam cum contritione
sola. Quid limito dummodo sit pfectus semel in an-
no. Item quia tenet celebrare vel coiccare: alius non
credo si potest desistere sine scandalo populi vel perso-
ne. quia prius debet confiteri.

6 Quid si celebrando recoleret se comedis-
se bibisse. **R.** quod in difficultatibus spiritus accipiendum est
quod minus habet de periculo. Maius autem periculum est quod
est in facili ecclesie pfectione: quia hoc est sacrile-
gium quod est peius ad qualitatem sumentis: et ideo si
presbyter post consecrationem inceptam meminit se
comedis- se nihilominus debet perficere sacramentum. Idem si
meminit se excommunicatum vel in mortali cum peritio-
ne tamen debita: et sic non peccat. sed fructuose su-
mit. Et in hoc cōcor. cōiter doc. Si vero memi-
nit ante consecrationem. Lho. in. iiij. q. lxxij. et quod
tutius est dimittere missam inceptam: nisi scanda-
lum grave immineret. Sz. s. Bo. in. iiij. di. xij. et
quod sine peccato potest inchoata perficere cum proposito confi-
tendi. et cum peritio- ne totum supplet: nec videtur ibi
esse preceptum. Idem dicit etiam. s. Bo. ibidem de
eo qui meminit se irregularem: quia prohibito per se
regularitatem non extendit se ad eum qui accessit sine co-
scientia irregularitatis: et inchoavit missam. Unde
propter reverentiam sacri et scandalum populi dicunt
quod si dolet: et libenter faceret quod in se est a domino esset
dispensatus per tunc. Idem dicit etiam quod non ince-
pit si non potest desistere sine scandalo. nec in B. casu
incurrit irregularitatem. ar. c. clerici. et. c. lato-
res. et. c. fraternitati. qui requirunt temeritatem de
ele. excō. mi. per totum. Nec ob. c. apostolice. eo. n.
quia ibi sunt in culpa non intelligendo quod debent.
Sz. hic iste est in necessitate. Et si crediderim ni-
si foret scandalum phariseorum vel quis acciperet scanda-
lum per aliquam admirationem: quia tunc non liceret su-
ne nota irregularitatis.

7 Quid de eo qui incepta missa habet psciam
non sit presbyter. **R.** s. Bo. vbi. s. quod ante consecratio-
nem debet dimittere missam infirmitatem fingē-
do aut conscientiam deponere.

8 Sed quid faciet sacerdos qui prope-
dit non esse
aqua in calice. **R.** quod si hoc aduertit ante consecra-
tionem eam apponat: sed post consecratum nullo modo
non est de necessitate sacri. ut. s. dictum est. Et de
bac materia vide. j. Q. i. s. s. s.

Eucharistia. iij. circa sumptionem eius
quis tenetur sumere. **R.** quod primo qui-
libet sacerdos cum celebrat. de conse.

di. ij. relati. q. 2. faciem in sumptione complementum
sue significationis accipit et si deficeret alius
debet supplere p eo qui sit ieiunus si ia hostia
salte consecraverat. vñ. q. i. nihil. Si vero dubi
tatur an ppleuerit consecratione hostie. tñc fm
Inno. in. c. pbyter. de sa. nō iterā. Incipien
dū est ibi addēdo. s. dñs nē. Iesus xpus. p die
q. 7. q. 2. non dicit reiterati qd nesci ē factū. c.
apostolicā. de pby. nō bap. Si aut certū est q
nō inceperat verba consecratiois: tñc nō est ne
cesse supplere. Si tñ qd vellet supplere posset:
sed nō deberet reincipere si ia signa sup hostia fe
cerat: sed psequendū est vbi deficit fm illa. et
placet. als incipiedū ē a capite: et si pluries ce
lebrat i die. sp. 3. sumere omnia purificatioe in
precedentibus missis. Secūdo tenet qlibet chri
stianus cū ad annos discretiois puenit. vt in. c.
ois. de pe. et re. de q die vt. j. s. ij. nisi ex rōnabi
li cā de consilio pñq sacerdotis ad tps duxerit
abstinendū. Tercio tenet qlibet i articulo mor
tis pstitutus pterea appellat viaticū. Vñ cre
do peccat mortaliter q in tali articulo ptenit
sumere corp⁹ xpi. Quarto rōne statuti. Quin
to rōne officij. sicut sacerdos qui tenet celebra
re saltem in magnis festiuitatibus. vt. j. Sil.
sa. s. xliij.

1. Quot modis sumit. R. q. trib⁹ modis. ali
quā solū spūaliter: aliquā solū sacralit: ali
quādo sacramentaliter et spūaliter simul.

2. Quid māducare spūaliter. R. fm. f. Bo. in
iij. di. ix. q. manducatio spūaliter trāsata est
a corporalib⁹: et iō sicut in manducatione cor
porali sūt duo pncipaliter. s. masticatio ⁊ i cor
poratio sic ⁊ in spūali sunt duo suo mō. s. spūa
lis masticatio q est recogitatio p fidē. s. carnis
xpi p nobis expōite i pñ in cruce ad redimē
dū ⁊ spūalis incorporatio p charitatē. s. dñ re
cogitas ei quē recogitat iungit ardore chari
tatis et ita ei incorporat.

3. Quid dñs qd solū māducare spūaliter ⁊ nō sa
cramentalit. R. q. tñc qñ faciem est in voto et
effect⁹ eius pcept⁹: qz sicut quidā añq baptizē
tur ex desiderio baptisimi pcept⁹ effect⁹ ipius
lic ⁊ i sacro: nec frustra inducit postea faciem
qz plen⁹ inducit effect⁹ ipa susceptio sacralis
qz solū desiderij fm Lbo. in. iij. p. q. lxxx. Vel
melius fm. f. Bo. in. ij. di. xl. q. nō esset vera vo
luntas nisi deducere i op⁹ cū adest facultas.

4. Quid est māducare sacramentaliter solum.
R. fm. f. Bo. in. iij. di. ix. q. est manducare sa
cramentū vt sacramentū. Ad hoc aut vt man
ducet sacramentū vt sacramentū necessaria est
intentio: et intentiois regulatio. Intentio in

qz est necessaria. qz si quis iret ad mensam ⁊ in
tederet corpus reficere. et aliquis p pane com
muni sacramentū sicut panem offerret. et ipe
omnino intenderet cibum sumere nō dicerem
eum sacramentaliter manducare: necessarium
est etiā vt hui⁹ intentio dirigatur fm fidē que
est in ipo vel in altero. quia oportet credat q
sub illa specie aliquod spirituale lateat qd su
mere intendat. vel oportet q salte sumere in
tendat qd alios credere existimat. Ipe nō cre
dat et sic ptz p quāto quis dicat sacramentali
ter māducare. qz. s. q. sacramentū vere existat
ibi et ipe qui māducet illud vt sacramentū su
mere intēdat. siue quia credit esse verū sacra
mentum: siue quia existimat alios credere. bec
f. Bo. vbi supra. Adde q tunc solum sacramē
taliter sumit quādo ppter aliquod impedimē
tum qd in ipo sumere est: vel malā eius dispo
sitionē caret effectū ⁊ fructu ipius sacri qui est
spūalis māducatio hoc est spūaliter incorpo
rari corpori mystico p fidē et charitatē ⁊ ma
gis incorporari per augmentum fidei et cha
ritatis que manducatio nō cōuenit indigne su
scipientibus.

5. Vtrū vere in hoc sacro xps manducet. R.
fm. R. i. in. iij. di. ix. q. est in sumptione huius
sacramenti quedā manducatio carnalis: qua
comestū masticat. et in stomachum trahitur. et
postea digeritur. et vltimo in substantiā man
ducantis cōuertit. et sic vere māducet illa spe
cies sub qua realiter pñet ver⁹ corp⁹ xpi. Est
et alia māducatio sacralis qua corpus xpi ve
rū realiter sub illis speciebus panis cōtinetur
sumitur. sed sic sumptū corporaliter nō masticat
et si species sic i ore masticent q p digestionē
ibi factā nō corrumpat i eis forma ppria: sed
descendant in formā ppriam in stomachū de
scendit ⁊ corpus xpi in stomachū p descensum
speciei sub qua cōtinetur. et tamdiu ibi manet
corp⁹ xpi qd diu eadē specie forma ppria specie
rum saluat. Si aut species panis tamdiu i ore
masticet q per digestionē in ore factā corrup
patur forma ppria in eis et nō descendant i sto
machum. tñc nec corpus xpi descendit in sto
machum. et sic intelligit illud. de cōse. di. ij. c.
tribus. cū dicit. qz cito spēs dentib⁹ atterit. tā
cito in celū rapit corp⁹ xpi. Adde tñ fm. f. Bo.
in. iij. di. ix. q. cū corpus xpi maneat sub illis
speciebus qd diu illa species sit habilis ad re
fectionem humanā. qz ad hoc est statuta et ad
hoc ordinat. et hoc habeat cū est extra stoma
chū ⁊ in stomacho. qz ibi reficit. ⁊ tādiu ibi cor
pus xpi moret⁹ donec refectionis opatio ppleat.

- I**deo si quis euomat illas: euomit corpus xpi et si spēs pnt discerni ab alijs debent iungi cū reuerentia et cremari: et cineres iuxta altare recondi. vt in. c. si p negligentia. de cōse. di. ij. Si aut spēs ille transcat p stomachū idigeste pē aliquā infirmitatē: tūc sunt ex prietatē refectōis. et ideo si vadāt in secesum nō est ibi corpus dñi. et hāc opinionē. l. Bo. vbi. s. dicit p babilē. et placet. cū q cōuenit Ric. vbi. s.
- 6** **Q**uoniam p idonee suscipe sacm eucharistie. Ric. De aureo. i. iij. di. ix. q. ij. q idoneo suscepro est bō viator adult⁹ fidelis mēte pditus. Jeun⁹ deuotus apparitōe miraculosa nō pbi bit⁹ sine pscia pccati mortalis legitime pfectus. in puerlatōe criminē nō norat⁹: corpe mund⁹ a mistro idoneo tpe debitor et recta intētiōe sum ptus. vbi. xv. notāda cōmemorat.
- 7** **P**rimo dicit bō. qz lz āgeli beati māducēt xpm i sua spē inq̄rū ei vniū i fructōe charitatis pfecte et visione manifestā. nō tñ ptingit eis spūaliē māducare s sacm qd est p fidē crede rein xpm cū volūtate sumēdi s sacm.
- 8** **T**erū bñtū possit sumere corpus xpi sacra mēraliter. Ric. vt. s. patuit q nō.
- 9** **S**z nūqd si mus pmedit illas spēs trāsibit corp⁹ xpi i ei⁹ ventrē. Ric. l. Bo. in. iij. di. xij. quidā dixerūt q sic p rōem supradictā. Sz alijs videt q nō. qz xps nō est sub illo sacro nisi eatenus qtenus ē ordinabilis ad vsum huma nū. l. ad māducatoz: sed sicut q cito mus rodit: ita et tācito in habile facit: et sacm eē desi nit. Et hec est opinio cōior fm. l. Bo. et magis pia. Et sic ptz q solis hoib⁹ dz dari nō bñtis vel qbuscūqz etiā angelis: qz illusio esset.
- 10** **S**ecūdo dicit viator: qz nulli mortuo dz dari et si pnt illusio est.
- 11** **T**ercio dicit adult⁹: qz lz greci antiq⁹ pueris darēt. vt de pse. d. ij. puuli. tñ sacralit lūme re nō pnt: qz nō vtunt sacro vt sacro. sed vt cōi cibo ppter carentiā discretōis.
- 12** **S**ed qñ ē etas debita. Ric. Alure. vbi. s. q re linquendū est arbitrio boni viri. Et id dico q tūc ē etas debita qñ pueri hñt vsuz rōis q pnt cōcipe deuotoz hui⁹ sacri et discernere et diu dicare corp⁹ xpi: et reuereri ab alio cibo. saltē ex alioz instructōe qd pt esse in. x. vel saltē i. xij. anno. vñ si apparerēt in eis tūc signa discretio nis et reuerētie pnt sumere fm Lbo. in. iij. di. ix. imo dñt saltē sel in anno sumere. vñ tenent ad hoc eos inducere q eoz habēt curā.
- 13** **Q**uarto dicit fidelis: qz nulli ifideli dz dari: imo nec ifidel pt sumē sacralit eē nisi hēat i tētoz sumēdi ipm vt sacz ecclie: lz ipe n credat

Ed nūqd est beatus debet dari. Ric. Alureo. vbi. s. q nō. qz nō sunt de familia christi per baptismū.

Quoniam dicit mēte pdit⁹. vñ demoniacis amenab⁹ nō dz dari. distinguit tñ Alureo. vbi. s. aut talis amēs nūq habuit vsum rōis. et ta li nō dz dari. Aut aliqñ hñt vsum rōis. Et tūc subdistinguit: q aut ondit signa deuotois ex et sic pt cōicari: aut nō pntendit signa deuotois et tūc recurrendū est ad tps pntēti. qz si an in famiā petijt et deuotoz ad ipm habuit ptdari et dz in articulo mortis: si nō timei de piculo euomendi vel alteri⁹ irreuerētie. vt habet i. c. is q. xxvi. q. vi. Si vero nullā deuotoz ad ipm habuit tpe sanitas nec eū petijt debito tpe nullo mō eis dz dari. Idē dic de demoniacis fm pstatā distinctōz fm Lbo. in. iij. di. ix. Et in. iij. pte. q. lxxx. Alimentib⁹ vero q habēt dilucida in ternalla pt dari tūc qñ hñt vsum rōis fm Alureo. pdictū. vbi. s. Multo fortius pt dari illis q largo mō dicunt amētes. l. q bñt debile vsuz rōis: dum mō possint aliquā deuotionē huius sacramēti cōcipere.

Sexto dicit ieunus: nā qñqz aliqd comestibile vel potabile post mediā noctē sumptū nullo mō pt cōicare: siue digesserit siue nō. de pse. di. ij. c. liquido. vij. q. i. nihil. de cele. missa. c. ex pte. Excipit casus infirmitatis. qz si de eoz piculo mortis dubitat etiā post cibū sunt cōicandi ne sine cōione decedāt. de pse. di. ij. pbyter Nec ob. c. sacra. de cōse. di. i. qz obrogatū est. et de hoc vide. j. Jissa. j. iij. q. v. vi. et. xij. cū tribus se.

Septimō dicit deuot⁹. Nā sicut q cibū cor porale nō pt digerere vel masticare nō est apt⁹ māducare ipm: sic q deuotionē nō bz: nō est dignus cōicare. et de pse. di. ij. c. illo. et. c. trib⁹ gradibus. vñ. l. Bo. in. iij. di. xij. Maiorē inq̄t ef ficaciā recipit homo in vna missa vel māducare cū bona pparatione qz in multis si se nō pparet diligēter.

Octauo dicit apparitōne miraculosa nō pbi bit⁹. Nā si apparet in forma pueri vel hmoi nō dz sumere fm pstatū Alureo. vbi. s. qz nō apparet sub spē convenienti humane refectiōis. Dicit tñ. l. Lbo. in. iij. pte. q. lxxxij. q cōsulen dum esset pbytero q iterato corpus et sanguinem dñi plectaret et sumeret. Sz ego nō credo qz q sūt miraculose nō sunt sub legib⁹. l. nā ad ea. ff. de le. Et etiā qz verisimiliter posset etiā in alia cōsecratione sic apparere. et sic esset p cessus in infinitū.

Nono dicit siue pscientia peccati mortalis

Nā suscipiēs cum p̄scia p̄cti mortalis peccat mortaliter fm̄ Flureo. vbi. s. et cōiter oēs. s. si p̄scia nō hz d̄ mortali hz sit i mortali p̄ctō. nō peccat mortalit̄ fm̄ Flureo. vbi. s. nisi sit igno-
rātia crassa v̄l affectata. qz debita diligētia d̄ p̄missis nō adhibuit. Landul. i. iij. di. ix. dicit qz diligētia debita ē qñ facit illa q̄ prudēs fa-
cit de re quā veller studiosissime examinare. et
Seco. i. iij. di. ix. dicit qz tenet q̄s se exasare fm̄
diligētia n̄re fragilitati possibilē. Addit tñ
Flureo. qz qñ q̄s dolet de p̄teritis p̄ctis morta-
lib⁹ cōmissis: et hz p̄positū nō peccādi. et deu-
otionē ad faciē qz p̄t sumere qz nō sit i mortali.

Utrū p̄byter peccet mortalit̄ dādo ei quē
scit in p̄ctō mortali p̄stitutū. R. fm̄ R. i. i. iij.
di. ix. qz si talis nō petit sibi dari sic peccat sibi
dādo. Si vero petit ⁊ tñc distingue. aut ē noto-
ri⁹ peccator: et sic peccat si ei dat. qz hz p̄ i p̄m
legitimā exceptōz. Aut nō est notori⁹ q̄uis pos-
sit p̄bati p̄duos testes vel tres. et si petit i oc-
culto d̄z ei denegare: qz hz legitimā exceptōz
p̄t. et moneat ne petat i publico. vt habet de
cōse. di. ij. ne p̄bibeat qd̄ petit. Si xpo petit pu-
blice tñc si ē sacerdos extrane⁹ nō d̄z sibi dare
qz legitimā hz cāz. de p̄se. di. ij. trib⁹. Si autē ē
sacerdos prius prochialis: sic d̄z sibi dare: qz
nullā hz exceptōz quā i publico possit obijce-
re. d̄ of. iudi. oz. c. si sacerdos. Nec ob. qz sit ma-
ius p̄ctū sumere cū p̄ctō mortali q̄ infamari:
qz sacerdoti mīstranti corp⁹ xpi pet⁹ ē peccare
mortalit̄ infamādo iniuste peccatorē occultū
q̄ ille mortalit̄ peccet. qz null⁹ d̄z mortale
cōmittere vt aliū a mortali liberet. Peccator
tñ occult⁹ fm̄. s. Lbo. iij. pte. q. lxxx. poti⁹ d̄z eli-
gere infamari q̄ indigne ad mēsam xpi acce-
dere. Qd̄ credo verū qñ q̄s indigne accedit. s.
cū mala volūtate. puta. qz nō penitet de p̄ctis.
Secus esset de indigne sumēte. qz nō est cōfes-
sus. de quo dic vt. s. Eucharistia. ij. §. v. et. j. §.
xxij.

Sz nunqd̄ esset min⁹ malū dare tali hostiāz
nō p̄secratā v̄l nō p̄secrare et sic sumere. R. qz
nō. vt p̄t in. c. de hoīe. de ce. mīf. Adeo d̄z. p̄t
sus quidē falsa remedia sunt abijciēda q̄ sunt
veris piculis grauiora. ibidē.

Quid si solū sit suspect⁹ de crimīe mortali.
R. qz si suspitio sit violēta ⁊ notoria dicendūz
ē sicut de eo quē scio i mortali. fm̄ q. s. dictū
est. al̄s nō elicit. ij. q. i. c. ij. et. iij. in glo. et. xxij.
q. i. dixit dominus.

Utrū existēs i p̄ctō mortali peccet videndo
corp⁹ xpi. R. qz nō. dummo cū hūilitate ⁊ re-
uerētia videat. Si rñ peccat tangēs ex nece-

sitate. puta. qz cecidit in terrā et h̄mōi fm̄. S.
Bo. et. s. Lbo. in. iij. di. ix.

Quid de illo q̄ hz nō sit vere in p̄ctō mortali.
li. tñ fm̄ p̄sciam scrupulosam se exiūmat esse.
R. qz peccat mortalit̄: nisi eā deponat. qz quic-
quid p̄sciam edificat ad gehennā. vñ nisi sit
ex p̄babili cōiectura d̄z deponi. vt in. c. inquisi-
tioni. de sen. ex. qz vt d̄z in. c. nō solū. de regul.
li. vi. decet et expedit vt cōscientie puritati nō
desit iudiciū rōnis: ne dñ spūalis p̄fectus q̄ri-
tur salutis dispendiū incurat. hec ibi.

Decimo addit legitime cōfessus. qz q̄tum
cūqz doleret de p̄ctō p̄missō nō sufficeret vt di-
gne sumat: sed oz legitime cōfiteat. alit̄ peccat
mortaliter nisi vt dictū ē. s. Eucharistia. ij. §.
v. Tenet tñ Flureo. vbi. s. qz sacerdos prochia-
lis qui nō hz aliū sacerdote: et religiosus i via
cū socio nō sacerdote qz p̄nt celebrare cū cōtri-
tione et cū p̄posito confitendi. ex quo nō hz cui
cōfiteat: qz religiosus nō p̄t extra suū ordinēz
cōfiteri in religione minoz. Qd̄ limito tñ ve-
rum qñ sine alioz admiratōne desistere nō po-
test: aut quia tenet celebrare. Idem dicas de
eo qui volens cōicare corā sacerdote celebra-
re recolit aliqd̄ mortale nō cōfessum legitime
qz p̄t cōicare cū cōtritione et p̄posito cōfitendi
qñ sine admiratōne et aliquali nota nō posset
desistere quin cōicaret nec hz aut t̄pus aut sa-
cerdotē cū quo cōfiteri possit.

Undecimo dicit i querlatōe crimīe nō no-
tatus: vñ h̄strionib⁹ ⁊ h̄mōi nō d̄z dari. d̄ p̄se.
di. ij. p̄ dilectōe d̄z. Puto. nec maiestati diu-
ne nec euāgelice discipline cōgruere tā turpi ⁊
infami cōtagione fedetur. vñ fm̄ glo. ibidem.
nec talib⁹ nec cuiqz infami notorio manife-
ste danda ē eucharistia. Si tñ reuertant ad do-
minū: eis cōmunio et recōciliatio nō negatur.
vt ibidem dicit in. c. se. Non est tamen intelli-
gendū sic vt statim debeat ei dari eucharistia:
sicut fit a multis et male. sed p̄pter reuerentia
sacramenti debet differri vsqz post peractā pe-
nitentiam quā publice debet facere nisi articu-
lus necessitatis vel pietatis aliqñ in casu ali-
ter fieri p̄suadeat.

Utrū sit danda eucharistia suspendendis
vel decapitandis p̄ suis maleficijs. R. qz sic. si
peniteat et pure cōfiteantur. vel cupiat cōfite-
ri si possent: qz nec eucharistia nec sepultura ē
eis deneganda: et missā p̄ eis posset celebrari
et oblatōes offerri. xxvi. q. vii. c. i. et vlti. et dis-
l. penitētes. et. xij. q. ij. p̄ obeuntibus. imo ho-
die in cle. i. de pe. et re. et p̄cipit officialibus qz
eis administrare p̄mittant si petunt.

28 **Q**uid de excoicatis interdictis scismaticis et hmoi. **R.** q. nullo mo dz eis dari. **A**ddit cor pore mndus. s. ab ea immndicia q tolli pt. aliter no tollendo fm **Alreo**. vbi. s. peccat grauter cu tali immndicia sumedo eucharistia. **S**z immndicia q tolli no pt. puta. lepra fluxus sanguinis vel seminis: et alia infirmitas no impedit sumptione eucharistie. sed bn celebratioz misse fm qd dictu est. s. corpe viciatus.

29 **U**trū nocturna pollutio ipediat sumptōez huius sacri. **R.** vt colligo ex. **S. Bo.** in. iij. di. xij. **Alreo**. vbi. s. et est cois opinio. q aut pollutio puenit ex ca pccū mortalis certa vel pba bili puta ex crapula vl morosa cogitōe et hmoi et sic necessario tenet abstinere: aliter peccaret mortalit. vt colligit in. c. no est. vi. di. et ar. in. c. qsq. xij. q. i. qz lz ipa pollutio fm se n possit esse pccū mortale. bz tn pccū mortale annexū rōe sue cāe. **I**stō ego limito verū: nisi pūsq su mat aut celebrat pterat de pccō et piteat: qz si pterit et pfectus est de pccō: et necessitas vl scā dalū cogat ad celebrādū vl sumendū no peccabit. sine necessitate tn no credo ec pfectus possit sine pccō sumere vl celebrare: sz bn sine mortali pccō fm **Jo.** de saxo. in sum. et **Pe.** de pal. in. iij. **A**ut pollutio puenit a ca q est pccū veniale tn pba bilis et sic no impedit necessario sz de pgruo. nisi potior cā vigeat fm **Ric.** in. iij. et fm **Tho.** in. iij. par. q. lxxx. peccat tn venialit si sine cā necessaria coicet vl celebrat: nisi i duo bus casibz fm predictū **Jo.** **P**rimo quādo est dies festus in quo est cōsuetū coicare. **S**ecundus qm immineret scādalū nisi celebraret. puta. qz ali no est vl est plat q puenit celebrare et hmoi. **S**ilr dico de illa q puenit ex illusione diabolica. et ppter duo. **P**rimū ppter immū dicia corpis. **S**cdm ppter euagationē mētis si ue inepitūdine. **I**de dic qm puenit ex ca q nullū est pccū q de pgruo dz abstinere. **I**n **B** casu. s. **Bo.** vbi. s. et bene distinguit dices. q aut sentit iniquationē illā inclinasse multū aīam et sic cōsulendū est q faciat reuerentiā sacro et abstineant. **S**i aut sentiat magis expeditā naturā et vterius deuotio vel solēntas vl aliud q multū recōpenset. puta charitas alteri qui cogere celebrare in mortali vel cōpassio aīaz et hmoi ad sumendū vel celebrandū trahat tūc arbitror dicat ipm sine remorsu cōscientie accedere posse. **A**ut pollutio puenit ex diabolica tentatōe. vt puta. qm cū maiori deuotōe disponit celebrare: aut rōe solēntatis et hmoi cit polluit: sicut de illo legi in collatōibz patrū q semp hāc pattebat i festis qm erat coicaturus

cui decretū fuit vt semp coicare. et sic cessauit talis illusio. et sic no debet abstinere.

Sed p quantū tps debet abstinere. **R.** q. p. xxiij. horas fm **Alb.** et **s. tho.** **S**ed **Pe.** de pal. limitat vez cum accidit circa mediaz noctem. sed si ante mediam noctem accideret abstinere non tenetur nisi quādo prouenit ex cā mortalis peccati.

Quid de coitu coniugali. **R.** n. credo distinguendū forte vt de pullutōe nocturna. nūq pt ec q exiges peccaret mortalit et tn reddes inuitus no peccaret. et sic solum in exigente caderet pbitio no in reddente. et c. omnis hō. de conse. di. ij. et xxiij. q. iij. ieiatis. debet intelligi de consilio in coitu in quo no est peccatū. vel saltē solū veniale. **C**redo tn q exgens no digne suscipiat. sed p. xxiij. horas ad min dz abstinere de bono cōsilio no de pcepto. vt no. in glo. in. d. c. omnis. et sequitur **Pe.** de pal. et **Tho.** in. iij. parte. q. lxxx.

Utrū menstrua vel mulier post ptum im mediate dz abstinere. **R.** q. no de necessitate. si tn ex reuerētia abstinet no peccat. di. v. c. ad eius. et de puri. post par. c. vno. dummo coicet fm institutōe eccie in. c. ois. de pe. et re.

Utrū somniū homicidij. vel alterius peccati mortalis impediat sumptionem hmoi sacri **R.** q. hmoi somnia no inducūt pollutionē corporis. nequantā distractionē mentis sicut somniū fornicatōis ppter intētionē delectatōis et io no impedit. **S**i tn somniū homicidij pueniat ex ca q ē mortale pccū impedit sumptionē sacri rōne sue cause fm. s. tho. in. iij. par. q. lxxx. **I**ntellige nisi pūsq pterat et cōfiteatur.

Terciodecimo dicit a ministro idoneo. s. sacerdotē. de conse. di. ij. puenit. nā nullus tāgere debet etiam diaconus nisi in necessitate. vt si casu caderet in terrā vel aliq alio casu. lxiij. di. diaconos. **D**ex est q diaconus cū pūsq est fessus vel als impotens et necessitas cogit de iussu pūsq pōt dispēlare. vel etiā sine iussu qm iussus expectari no pōt. vt no. **Bo.** in. d. c. diaconos. aliqui etiā tenēt. vt no. **Pa.** i. c. quāto. de consue. q etiā laicus pōt administrare rpe necessitatis articuli morij qm nec sacerdos vl diaconus adest. allegat. g. vez. xxiij. di. **I**tem alij tenēt q i tali necessitate mortis. lz p se cū charistiam assumere. **N**ec ob. c. fi. xxiij. q. i. qz loqur d hereticis. a qbus no lz accipe. **S**z tn **Pa.** tenet triū. s. q. no. lz nisi sacerdoti administrare. et credo ut securior opinio. qz in tali necessitate pstituto dē. crede et māducasti.

Sed an debeat a ppro sacerdotē solū sumi

R. q. pōt sumi a p̄rio episcōpo et archiep̄sby-
tero: de officio archiep̄sbyteri. c. iij. et a p̄rio
sacerdote et ab h̄nte licentiā ab eis: caueat re-
ligiosus. q. si ministrat excoicationē incurrit.
vt dicit. j. Excoicatio. v. casu. xij.

¶ Quartodecimo dicit tpe debito: q. q. ad ce-
lebrationem misse requirit dies et nō nox. vt. j.
Missā. s. xli. Quo vero ad alios cōicare volē-
tes nō inueni qm possit oī hora recipi dum mō
sint ieiuni. verū est q. mane diei ē cōgruentior
hora. Itē q. nō omittat quin sumat saltē se-
mel in anno i pascha. q. ad b̄ tenet q̄libet fide-
lis postq. ad ānos discretōis puenit: nisi ex a-
liqua rōnabili cā ad tps de cōsilio p̄rij p̄fesso-
ris duxerit abstinentiū. vt i. d. c. ois. aliter pec-
cat mortaliter. Qd aut quidā voluerūt intelli-
gere p̄se de die pasce nō b̄n senserūt. Dñ pa-
pa Eugeni⁹ declarauit ad remouēdas ambi-
guitates q. sufficit q. suscipiat i die iouis scā-
ritati vlti⁹ ad dñicam post pascha imediate
sequenti inclusiue qm magis sue deuotioni vi-
debit expedire: sic satisfact p̄cepto. et credo
q. magis arrant q. ad pueros sub pena morta-
lis p̄ti habētes curam puerorū: vt ad b̄ facm
eos inducāt tpe pasce q. ipe cū ignorātia eos
excuset saltē vlti⁹ ad tēpora. xviij. annorū. vel
circa. Itē tpe debito. i. vt solū semel i die cōi-
cet fm. i. l. bo. in. iij. di. xij. ar. de cōse. di. i. suffi-
cit. Pluries aut nō l3: nisi vt dñ. j. de sacerdote
in titulo Missa. s. xlv. Itē dic tpe debito: vt
i. nō vadat statim ad sumendū postq. cōfessus
q. in multis fuit peccatis et magnis. sed d3 plu-
ries cōfiteri prius et orōnib⁹ et ieiunij se odo-
riferū reddere. ar. de pe. di. i. nō sufficit. et. c. in
actione.

¶ Sed nunqd videt rōnabilis cā abstinenti
cū quis dicit se odiū habere p̄ aliquē. **R.** q. nō
nec aliud p̄ctū mortale. q. tenet desistere et cō-
teri p̄fiteri et cōicare: aliter nō cōicans saltē
semel in anno excoicandus est. de cōse. di. ij. si
quis intrat. et. d. c. omnis.

¶ Dñ liceat quotidie sumere. **R.** fm. i. l. bo.
in. iij. di. xij. q. q̄tum est ex p̄te sacramenti cu-
ius virtus est hoībus salutaris: vtile est homi-
nibus ipm quotidie suscipere. Facit. c. si quotiē
cūq. de cōse. di. ij. sed ex p̄te sumētis in quo re-
quirūt vt cum magna deuotione et reuerentiā
ad hoc sacm accedat: aliqñ expedit quotidie
sumere: et laudabiliter qm quotidie se prepara-
tū inuenit. et hoc voluit dicere Aug. de conse.
di. ij. c. nō iste. Sic viuē inq̄t vt merearis quo-
tidie accipere. S3 q. multoties in pluribus hoī-
bus huius deuotōis impedimenta occurrunt

pter indispositionē corporis vel aīe nō est vo-
tile oībus ad hoc sacm quotidie accedere: sed
tm qm se p̄paratū inuenit. q. maiorē efficaciaz
recipit homo in vna missa vel manducatōe cū
bona p̄paratōe q. i multis si se nō p̄parat dili-
gēter. Et iō si q. p̄gnoscat experimētaliter q.
ex frequēti sumptōe hui⁹ sacri feruor charita-
tis augeat in eo. et reuerētia ad sacm nō mi-
nuat q̄tidie d3 cōicare: vel saltē frequēter. Si
aut sentiat p̄ multā frequentatōz q. reuerētia
minuit et feruor nō crescit d3 interdū abstinere.
vt postea cū maiori reuerētia et deuotione
accedat.

¶ Quintodecimo dicit recta itentōe. i. vt per
ipm vniamur xpo p̄ charitatis amorē: et mu-
niamur cōtra diaboli tērationes.

¶ Dñ debeat dari ad accipiendū aliqd ex
perimentū. **R.** q. nō. ij. q. v. cōsulisti. et d pur-
ca. ex tuap. Nec ob. c. sepe cōtingit. ij. q. v. q. il-
lud abrogatū est. vñ nec ppter purgatōz infā-
mie vel ppter aliud tpale d3 dari vel sumi.

¶ Addo. xvi. in sumptōe fm Durān. vt. i. su-
matur discrete et leniter dentib⁹ anterioribus
teratur et lingua moliat ne aliq pars eius de-
tib⁹ inhereat.

¶ Addo et. xvij. fm eundē Durān. i. vt nō sta-
tim post cōionem expuat ppter reuerentiā saci
ne si aliq ps sacramēti inbesset dentibus ex-
pui cōtingeret. Itē vt nō statim vadat ad mā-
ducandū aliū cibū. Dñ debet esse aliq mora et
tāta q. ille spēs sint cōsumpti vel altera. e. p̄p̄
reuerentiā saci. Dñ d3 saltē aliquas orōnes
puatas dicere anq. aliq cibū sumat: nō req̄-
ritur tm tale spaciū sicut dicit in. c. trib⁹. de cō-
se. di. ij. q. illud abrogatū est.

¶ Quid si euomat. **R.** q. si p̄ ebrietatē vel vo-
racitatē euomerit. laicus. xl. dieb⁹ d3 penitere.
c. si quis p̄ ebrietatē. de cōse. di. ij. clericū vel re-
ligiosū p. lxx. Episcopi vero p. xc. Si vero p̄ in-
firmitatē euomerit p. lxx. dies penitere d3. d. c.
si quis per ebrietatē.

¶ Dñ act⁹ cōiugalīs sit p̄bitus post cōio-
nē. **R.** q. nō quo ad reddentē. q. tenet ad hoc:
sed quo ad exigentē est p̄bitū eodē die: non
tamen peccat mortaliter si exigit. sed solū ve-
nialiter fm Illber.

Excharistia. iij. circa efficaciam sa-
cramenti huius quero quis sit eius ef-
fectus. **R.** fm. i. l. bo. in. iij. di. xij. et
cōiter alios q. primo cōfertur gratia cū virtu-
te charitatis. Omne enī effectū quē facit cib⁹
et por⁹ quātū ad vitā corpālē: facit hoc sacm
ad vitā spiritūalem. Jo. vi. Caro mea vere

Excommunicatio est censura a canone vel a iudice ecclesiastico. **plata** priuās cōmuniōe sacramentorū: et quandoq; hominū. **Facit** ad hoc. xi. q. iij. c. audi.

Quotuplex est excommunicatio. **R.** q. duplex. vna dī maior: et hec pūata sacramētis: et cōsortio hoīm. et ab ingressu ecclesie et multis alijs de qbus no. in. c. a nobis. el. ij. c. si vere. eo. ti. xi. q. iij. in multis. c. **E**t hec dicit anathema. vt. xi. q. iij. s. enidēter. **Alia** dicit minor: et hec separata sacramētis tñi. vt in. d. s. enidēter. **I**ntellige papiēdis nō ministrādīs. c. si celebrat. de de. exco. mi. et etiā ab electōe passiua vnde reddit ipm excoīcatū in habile ad quodcunq; beneficiū ecclesiasticū cōsequendū. vt no. in. c. si celebrat. de de. exco. mini. vnde dicit **I**nno. ibidem q. nec dignitatē aliquā cōsequi pōt nī si prius absoluat. etiā si eligētes hoc ignorāt. vt tenet glo. ibidē. et cōiter doc.

Quorū modis infligit excommunicatio. **R.** q. tam maior q; minor infligitur duob; modis. **Alia** q; a iure cōi seu municipalī vel statuto. et hec dicit excommunicatio a iure. de qua. j. excommunicatio. v. et. vi. et. vij. **Alia** q; infligit a iudice potestates habente. **E**t hec dicit ab hoīe vel a iudice. de qbus dicit. et no. in. c. nup. eo. ti.

Quis pōt excommunicare. **R.** q. excommunicare excommunicatōe maiori pūne spectat ad officiū epāle. vt patet in. c. corripianē. xxiij. q. iij. quia dicit mūcro episcopi. in. c. visis. xvi. q. ij. **I**tem fm glo. in. c. nemo episcopus. ij. q. i. et in. c. cum in cunctis. de elec. de iure cōmuni possunt omnes ecclesiasti p̄lati. vt in. c. cum ab ecclesiarum. de offi. ordi. vbi de hoc plene no. et voco p̄latum et iudicem ordinariū super plebem suam hic quemcūq; fm glo. in. d. c. cū ab ecclesiā. q. p̄ficiat collegio vel vniuersitati ecclesiastice ab eo qui habet administratōz cū iurisdicōne. vt puta ab episcopo qui est electus a collegio siue vniuersitate: licet subsit alteri. puta episcopo. vt extra de elec. c. i. xciij. dist. legimus. et hoc verum nisi episcopi p̄scripsissent ne possent excommunicare: vel nisi vellent excommunicare cū illa solennitate de qua in. c. debēt. xi. q. iij. scz cū duo decim sacerdotibus circūstantib; habentibus candelas accēsas in manibus. qz solū epī tali mō excommunicare pōt. possunt etiā excommunicare illi qbus ex cōsuetudine vel indulgētia cōpetit. vt capitulum. vt de rescrip. ex parte decani. **D**o. si. etiā vult q. in notorq; que nō indigent indagine iudiciali possunt excommunicare etiā sacerdotes prochiales: p̄missa tñ monitōe: qd possēt tolerari vbi ex cōsuetudine haberēt: vel epī

scopi prohibitio non obstat. alias nō. nec. c. cū inhibitiō. de clā. despon. qd allegat **D**ost. probat hoc. potest etiā dici q. qui pōt facere statutum potest excommunicare: intelligo in ecclesiasticis: etiā si nō sit sacerdos. **E**xcommunicatōe minori potest excommunicari quis siue simpliciter. de pe. dist. i. in actione: siue ad tempus. lxxvi. di. tanta. et ab illis qui possunt excommunicare maiori. vt in dicto capi. cum ab ecclesiarum notatur.

Quod p̄lati excommunicati interdicti sunt a iurisdicōne intrusi et huiusmodi possunt excommunicare. **R.** q. nō. xxiij. q. i. audiui mus. c. quia. de cōces. p̄ben. cum similibus. q. qui nō leuauit interdictū. c. si. de cōces. p̄ben. de quo tamen dic vt. j. excommunicatio. iij. s. ij.

Quod ille p̄latus qui tantū habet temporalē iurisdicōne possit excommunicare. **R.** q. nō. ar. de offi. ordi. c. dilectus.

Quod sola cōsuetudo reddat aliquem excommunicatum. **R.** scdm **D**ost. q. sic. quando est approbata per Papam. vel per alium p̄latum quo ad suos subditos: quia perinde est. ac si esset statutum. alias non quantumcumq; sit longa.

Qui possunt excommunicari. **R.** q. vniuersitas et collegiū p̄hibentur excommunicari ne contingat in notios ligari. c. romana. s. in vniuersitatē. de sen. exco. li. vi. **S**i tñ excommunicatē teneret sententia. vt ibidem no. glo.

Quod excommunicatus possit excommunicari. **R.** q. sic. et p̄ eadem causā et p̄ diuersis: et ab eodē iudice: q. a diuersis. c. engeltrudā. iij. q. iij. c. excellentissim. xi. q. iij. et de hoc vide glo. in c. officij. eo. ti.

Quod epus vel alius p̄latus possit excommunicare nō suum subditū. **R.** fm cōiter doc. q. nō. dum mō rōne delicti vel cōtractus seu rei de q agitur nō sit effectus de ei iurisdicōne. vt no. in c. i. de priui. li. vi. imo plus dico q. prius p̄latus non potest ratā habere fm **I**nno. et ali os in. c. prudentiā. de offi. dele. etiā si sit lata in ei territorio: qz qd nullū fuit nō pōt ratificari. et excommunicatio aut est nulla aut statim ligat. vt in. c. pastoralis. de appel. nisi feratur sub cōditione.

Qui ligant sententijs excommunicationis quorū cūq; p̄latōz. p̄latis per modū statuti. **R.** vt c. ligo ex **D**a. in. c. a nobis. el. i. de sentē. exco. et **D**e. in. d. c. vt animarū. et distinguo sic. q. aut sit cōtra statutū ab existentibus in territorio statuentis. siue sint subditi siue forenses et sciunt statutum: et sic sunt excommunicati **L**imitat hic

In, vt refert Pa. in. d. c. a nobis. verū qñ sta-
tutū ē aptū cōprehēdere tā subditos qñ nō sub-
ditos. Si vero sūt ignorātes sic nō ligāt: nisi
ignorātia sit crassa vlt supina. Si xō sit p sta-
tutū ex diocesim statuētis sic nō ligāt forēses.
Subditi xō statuētis ligant in qñtuor casib⁹.
Primo si statutū agit origiāe cās i territorio
ex facto negatiuo pmissio i limitib⁹ alteri⁹ terri-
torij. Exēplū. puta. statuto cauet⁹ q qñqz fe-
cerit vbiqz furtū. nisi ifra mēses a die pmissi
criminis cōpareat corā iudice delicti: vel corā
nobis sit excōicat⁹ iste faciēs furtū ligat nō rō
ne furti nō fidei: qz est factū negatiuū i terri-
torio alieno. h̄ ex ea pte qz nō cōparuit: qd cōpa-
rere ē factū affirmatiuū pñ faciendū in limi-
tibus territorij statuētis. Rō. qz p dictū ad h̄
potuit artari. vt in. c. ex tue. de cle. nō resi. facit
qd nō. de raptō. c. pe. et. c. romana. §. p̄bentes.
de fo. cōpe. li. vi. Secūdo ligant qñ statutū pñ-
cipaliter p̄cernit rem subiectā statuētis. puta.
ep̄s excōicat p̄statutū clericos nō residētes li-
gant clericis etiā ex diocesim residētes. rōe rei
qua subiecti sunt ep̄o q sita est i ei⁹ diocesi. de
fo. cōpe. c. si. etiā si psona sit ex diocesim vt p-
bat in. d. §. p̄trahentes. et p hoc qd hic sequit⁹.
Tercio vbi qz tenet ad aliqd faciendū. et illd
nō facit factū vlt. vbi illud facere debebat. vt. ff.
de reg. iur. l. qui nō facit. et de vsu. c. i. li. vi. et
qd nō. glo. magna. in cle. i. vt lite non cōtesta.
Quarto ligant qñ factū ē pncipiātū in terri-
torio h̄ sit p̄pletū alibi. Facit qd nō. Jo. an. i
c. i. de pui. li. vi. de sagittate i loco nō exempto
cū ipe sit exempt⁹: vt efficiat subdit⁹ vtriusqz
iudicis. et p̄ p̄z qz religiosus faciēs p̄ statu-
tū qd excōicat quēcumqz q assenti p̄lationi ex
ordine nisi prius resitutis libris est excōicat⁹
si assentit: qz originatio facti sit i subiectōe p-
lati statuētis h̄ efficiat exempt⁹ ab eo post p̄sti-
tū cōsensuz. et sic determināt dñi de rota p̄ no.
p̄ Jo. in. c. p̄terea requisiti suim⁹. de ap. de il-
lo q excōicauit si elegerit. Et idō limita ter. d.
c. vt aīaz. qz statuto nō ligant ex territorij de-
linquētes: qñ delinquēs ⁊ res circa quā delin-
quētur. et etiā ipm delictū sunt totaliter extra
p̄uincia seu territorij statuētis.

ii Qui ligant qñ snia pferē non p̄uā statuti
h̄ snie hoīs. R. in Pa. et Be. vbi. s. Aut pro-
fertur generaliter p̄ p̄terita culpa. et sic non li-
gat eū q eā p̄misit ex territorij sententiātis. h̄
bñ ligat subditū q eā p̄misit i territorio qñis
sit ex territorij tpe snie. S; eū q nō est subdit⁹
seu d territorio. h̄ ibi deliquit sine p̄ferat gene-
ralit sine spālīe p̄ eū nō ligat eū ex territorium

existentē: nisi fuerit citatōe p̄uentus anq̄ rece-
det. vlt nisi ad requisitiōe iudex p̄uā sub q de-
git ipm citaret p̄ut tenet requisit⁹ vt irer ad m-
dendū: qz si nō faceret possit excōicari. Aut p-
ferē spālīter p̄ lata culpa et sic ligat subditū q
delinqt ex territorij ⁊ ibi existentē. Rō qz cū
corā vtroqz ordinario possit cōueniri. de fo. cō-
pe. c. si. Ergo p̄t cogi p ordinariū ad cōparen-
dū et si nō cōparet excōicari p̄t. Et h̄ nuncius
exequit citatiōz ex territorij p̄uā: tñ citatio
decernit facta in p̄prio territorio ipi⁹ iudicis
q ad oēs effect⁹: nisi ante talē citatiōz alibi ca-
peret domiciliū: qz tñc nō posset citari nec cōse-
quēter excōicari tāqz p̄tumar fin cōem opinio-
nē. h̄ Pau. in cle. pastoralis. de re iudi. teneat
qz ec subdit⁹ ex territorij citari nō possit. Aut
inīa p̄ferē generalit vlt spālīter p̄ culpa futura
⁊ sic cōparat statuto q ad subditos solummō
in hoc. vt nō liget ignorātes nec ex territorij
delinquētes. Quo xō ad forēses postea delin-
quētes nullo mō p̄parat statuto nec ligant: qz
cū sumat snia vires incōtinenti p̄ qz p̄ferē sic
nō p̄t p̄prehēdere nisi subditos i m cōiter legi-
stas in. l. cūctos p̄pos. l. d sum. tri. Et aduer-
te q ista snia p̄ futuris culpis nō p̄t ferri nisi
mora exhibēda satisfactōe: vel culpa seu offen-
sa p̄cesserit aut alia rōnabilis cā q in ipis sen-
tētijs exprimēda est. vt in. c. romana. §. caueat
co. ti. li. vi. si tñ ferat tenet: h̄ sit iniusta. vt ibi
dem tenet Be.

¶ Vtrū archiep̄us in diocesi sui suffraganei
delinquēs liget statuto ep̄i excōicantis taliter
delinquētes: et similiter ep̄s q fecit statutū si
facit p̄tra. R. q diuersa sunt opinio. vt p̄z per
Arch. ⁊ Be. i. d. c. vt aīaz. tñ mibi placz opi.
Jo. d lig. in tractatu d cēsurā ecclesiastica q
aut statutū dicēs q qlibz exercēs iurisdiciōe
in tali loco et tempore vel celebrās in pontifi-
calibus sit excōicatus: et tunc facientes p̄tra-
rium nō ligant: qz sic ep̄s vt ep̄us: et archiep̄s
vt archiep̄scopus faciunt cōtra et nō possunt
ligari. Et sic intelligit opi. dicentium q nō li-
gantur. Aut dicit statutū q faciēs furtū vel
aliud maleficiū sit excōicatus et sic ligatur.
qz nō cōmittunt vt ep̄us vel archiep̄us sed vt
p̄uatus. et sic intellige dicētes q ligant. De-
struat ergo statutū si nō vult ligari: absolui ta-
men poterit a suo cōfessore.

¶ Quid si archiep̄scopus participat in cru-
mine excōicati ab ep̄o suo suffraganeo. R. q
ligat snia iuris: et erit absolūdus ab ep̄o suo
suffraganeo. c. nup. de sen. excō.

¶ Vtrū inferiores prelati ab ep̄iscopis habe-

ant territorij. *R. fm Jo. an. in. c. cū cōtingat. de fo. cōpe. et sequitur Be. in. d. c. vt animarū. q. nō. Limita nisi essent exempti cū suis subdi- tis fm Jo. de sancto Beor.*

Quomodo ligantur subditi religiosorū ex- emptorum extra loca delinquentes. R. Be. in. d. c. vt animarū. q. eo modo quo ligant sub- diti episcopoz extra diocesim: quia subiecte ecclesie sunt eis p territorio: vt sunt iudices p sonarum et nō loci simpliciter. dic vt. j. Sentē- tia. §. v.

An loca exempta sint de territorio. vide sta- tutum. §. ij.

Utrū ignorantes ligent statuto excoicante facit dānati: puta. falsificantē infra. vide. j. excoicatio. vij. casu ultimo. §. ij.

Utrū excoicatio ex iniusta cā vel falsa liget. R. q. nō. quantū ad def. xi. q. ij. §. ex his sed quo ad ecclesiā si est ab eo qui iurisdictionē habet cū sic ligat sed debet eam reuocare vel absolueret quādo cognoscit errorem suum vel iniusticiā: nō obstante cōtradictione aduersa. r. sed caueat iudex ne pretendat errorem vel iniusticiā in preiudiciū alterius partis indebite c. sacro. de senten. exco. Et ppter ea caueat ille qui se tenet excoicatus iniuste vel ex falsa causa ne excoicatione cōtemnari quia cō- temnendo eam peccaret mortaliter et posset ex- comunicari. xi. q. ij. §. cū ergo. nisi in casibus de quib. j. excoicatio. ij.

Utrū excoicatio aliquē cōditionaliter. puta si non soluerit ticio hinc ad pascha liget cū si nō soluit: q. nō potuit. vide pena. §. xij.

Utrū si iura excoicationis edita in feruorem alicui liget si ille cui feruore agit cōsentit vt nō faciat qd ei picipit. puta. mandāt ticio sub excoicationis late sine pena vt soluat Sempromio centū infra pascha. Sempromius est cōten- tus progare terminū vsq. ad pentecosten erit ne excoicatus ticius nō soluens infra pascha. R. q. nō. fm Be. in. c. i. de locato. facit. c. pte- rea. de appel. Bar. in. l. i. §. et post operū. ff. de no. oper. nun. et Jo. an. in. c. quicūq. de sentē. exco. li. vi. Ego addo notabile dictum Bal. in. l. maximū viciū. l. de liberis preteritis. vbi dicit statuto canetur. q. frater excludat sororē a successione patris. mortuus est pater: filius habet multos creditores qui vult admittere sororem ad successione: et sic renunciauit sta- tuto: an creditores possint impedire renuncia- tionem tanq. in fraudez creditorum fiat: et de- terminat q. nō. Et sic tene etiā de alijs penīs. Intellige tamen si cōsensus prestatur ante cō-

missam penam. quia post penā inflictam cōsen- sus superueniens nō tolleret eaz. faciunt nota- ta per Bar. in. l. i. §. filius. ff. de leg. ij.

Sed pone q. progato termino Ticius non soluit etiam in termino progato: erit ne exco- municatus. R. q. non. si progiatio sit sine au- toritate iudicis. Secus si fieret cum auctorita- te iudicis prorogantis mandatum quoderat vt solueret in pascha vt soluat in penthecoste: sub eadem pena: quia sic ligeretur. Aliter nō. quia scdm Bal. in. l. tale pactum. ff. de pactis. excommunicatio non potest nasci ex pacto: sed ex sententia.

Quare debet quis excommunicari. R. q. so- lum pro peccato mortali cui est annexa cōtu- macia. puta. quia quis monitus non vult resi- piscere. vt ē textus in. c. nemo episcopoz. xi. q. ij. Nec mirum quia nulla maior pena in eccle- sia: vt in. c. corripiantur. xxiij. questi. ij. vnde dicit Panormi. in cap. per venerabilem. qui filij sunt legitimi. q. vbiq. in iure ecclesiasti- co reperitur pena mortis pro excoimunicatio- ne debet exponi. vt in dicto. ca. per venerabile. probatur. propterea dicit textus in cap. cum medicinalis. de senten. excom. libro sexto. q. in- dex in ea proferenda debet se ostendere profer- qui quod corrigentis est et mēdētis. hoc ibi.

Excoimunicatio §. quomodo de- bet quis excommunicari

Utrū requiratur monitio pcedēs. R. q. sic. triplex: vel vna pro tribus coram perso- nis idoneis facta cum intervallo dierum nisi necessitas aliud suadeat. vt notat glo. in cap. statuimus. eodem titulo. libro sexto. Aliter ex- comunicans sine monitione per mensem vnus est interdictus ab ingressu ecclesie ipso facto: vt in. ca. sacro. eodem titulo. nisi sit episcopus v. superior. in. c. q. periculosum. eodem titulo libro sexto. Aduerte tamen hic q. quando pre- latus precipit sub excoimunicationis late sen- tentie pena subdito ne. faciat tale crimen: tūc non requiritur alia monitio: sed faciens con- tra: statim excoimunicatus est cum habeat an- nexam contumaciā. scdm Joan. de lig. in tra- ctatu de censura.

Utrum debeat pferri in scriptis. R. q. sic. et causam excoimunicationis expresse cōscribe- re propter quam pferit. Et exemplum huius- modi scripture requisitus tenetur tradere in- fra mensem excoicator q. libet aliter p mensem vnum ab ingressu ecclesie et diuinis officijs est suspensus si est inferior epō. vt in. c. cum medi- cinalis. e. ti. li. vi. Si in sua suspensionis

et interdicti est seruandum sub eadem pena, vt ibidem.

3 **¶** Vtrum in hanc penam cadant prelati religiosi si non seruant. **R.** Lap. vt refert **Be.** in d. c. cum medicinalis. q. nō. eo q. cōtinue habeant monere et corrigere subditos. et sic oportet semper habere calamū. **Ego** autē credo verū. Primo q. nō periculū esset in mora vt nō posset seruare predicta. quod etiam tenet **Ho. an.** ibidem. et glo. in ver. temerarius. Secundo q. si statuta sui ordinis aliam formā traderent: et illam seruarent licet nō istam. quia vt no. in. c. qualiter et quādo. el. ij. in fine. de accu. ordo iuris nō seruatur in regularibus. Tercio crederetur excusari si ex ignorātia pertraherent. q. facilius religiosi ignorāt iura. vt i. c. veniens. de sy. Alias nō credo excusari. et sic limita **Ho. an.** ibidem. qui tenet q. ligant ista pena si non seruant predicta.

4 **¶** Vtrum sit certa forma verborum determinata. **R.** q. nō. oportet tñ q. vtatur talib. verbis: q. exprimant cōsensum iudicis de presenti excommunicantis: sicut in simili dicit. de spō. c. si inter virū. et de spon. duo. c. i. ar. a. p. r. i. o. sensu. in c. audi. xi. q. iij. Nō autē de p. terito vel futuro. Vnde si dicat. denunciamus talē excommunicatum quē tamē prius nō excommunicauit: nō erit excommunicatus. Similiter si dicat volo sit excommunicatus vnus de istis duobus: neuter erit excommunicatus. Et licet quidam dicant q. si intentio sit excommunicandi qualitercūq. loquat erit excommunicatus: nō credo. sed tene quod dixi. q. in excommunicatōe requiritur vltra intentionem. expressio certa. q. d. etiā tenet **Host.** Et facit q. d. no. in. c. cum desideres. eo. ti. et no. Anno. in. c. cum olim. el. j. de priuile. Et idem dicendū de absolutione. Ex quibus collige q. excommunicandus. Primo debet moneri. Secundo debet subesse causa iusta. Tercio animus bonus iudicis. Quarto verba cōgrua. Et quinto q. p. feratur in scriptis. Et sexto q. exemplū scripturę si requiratur detur infra mensem.

5 **¶** Vtrum excommunicatio maior possit ferri ad tps. **R.** q. sic fm do. Anto. et etiā eius absolutio. vt recitat **Pa.** in. c. veniens. el. ij. de testi. vbi dicit q. potest absolui vt testimonium det: et postea reincident: sed suspendi nō potest. sed oportet q. aut totaliter liget. aut totaliter tollat fm glo. i. c. p. n. ti. de sen. ex. li. vi. p. t. bene ferri cōditionaliter: et deficiente cōditione nō ligabit: sed absolutio nō potest fieri cōditionaliter: q. d. intellige de cōditione propria que suspendit actū. sed de cōditione p. terita: q. p. p. rie

nō est cōditio bñ pōt fieri. vt puta. si fecisti sic ego te absoluo: sicut dicimus. Si tu nō es baptisatus ego te baptiso.

6 **¶** Quid si dicat bñ te p. excommunicato. **R.** q. excommunicat. erit. vt p. t. p. ea q. dixi. s. **Liuis. s. i.**

7 **¶** Ex quib. verbis cognoscitur quod excommunicatio sit late sentētie vel ferende. **R.** fm **Pa.** in. c. si diligēt. de foro p. p. q. q. n. p. fertur sentētia in iure respectu p. teriti temporis. vt puta. excommunicatus sit vt in re dicit. tñ ipso iure regulariter ligat. c. cupientes. in. s. ceteri. et ibi tenet glo. in ver. suspensos. de elec. li. vi. facit. c. ij. de testi. cogen. et glo. hoc tenet in. c. quicūq. de her. li. vi. et glo. in. l. in criminali. **L.** de iurisdi. om. iudi. Et hoc verum nisi alio iure appareat q. sint ferende sentētie. vt no. in. c. ij. de fo. cōp. in verbo. sit sequestratus. et. xxx. di. p. totū. vbi dicit. anathema sit. s. per sententiā ferendam. Si vero verba nō sunt respectu p. teriti tps: tñ si sunt declaratoria sic ipso iure ligat vt si dicat decernimus excommunicatōni subiacere et bñdī: vel viribus carere. p. hoc tex. c. ij. glo. in. c. nouit. de his que fi. a. pla. Si autē verba sunt dispositiua: tñ c. si sonant in futurū est canon ferende sentētie: nisi addat aliq. d. verbum quod ostēdat q. ipso facto. vide bonā glo. in regula. in penis. li. vi. Itē tenetur cōiter de hoc verbo subiaceat q. sit late sentētie: licet sonet in futurū. Similiter verbum habeat. vt no. in. c. vnico. de in iur. li. vi. et p. bat in. c. si quis suadēte. xvij. q. iij. Et sic intellige q. d. dicit in rubro **L.** cōminationes vel epistolas.

8 **¶** Vtrum cum dicitur siue a iure siue ab homine p. p. cipio sub pena excommunicatōis. sit lata sententia: ita q. cōtrafaciens incidat ipso facto. **R.** q. nō. nisi aliud appareat ex cōiecturis. ita cōcludit glo. notabilis que cōmuniter tenetur in. c. vnico. de sagitta. et in. c. ij. de simo. et in. c. ij. de matrimo. cōtra interdic. ecclē. contra. **Rec.** approbo distinctionem **Hostien.** et **Dug.** qui volunt q. si p. fertur a iure sit late sententia. allegat. xxx. di. per totū. sed partū faciūt. Si autem p. fertur ab homine: tunc nō sit late sententia. sed primum tene.

9 **¶** Vtrum vbicūq. sit mentio de excommunicatōne intelligatur de maiori. **R.** q. si p. fertur a iudice est certum q. sic. si aliud nō exprimat per tex. in. c. penul. de senten. exco. Idem posset dici quando p. fertur a iure. et ista est ratio. q. verba debent intelligi scdm cōmunem cōsuetudinem. vt in. capi. ex litteris. de spon. et. l. la beo. ff. de supe. leg. vnde quia communis vsus habet vt accipiat pro maiori sic faciendū est

Excommunicatio. iij. in quibus ca-
libus excommunicatio ab hoie lata non
tenet nec est timēda. *R.* q. in. xv. fm cō-
muniter doc. in. c. solet. et. c. pñti. eo. li. vi. Pri-
mus quando est a non suo iudice. de consue. c.
ad nostram. cum suis concordan. in glo. et hoc
verum nisi ex certa scientia quis cōsensisset in
eum tanq̃ in iudicē propriū. ff. de iurisd. om.
iudi. l. si p. errore. et. ff. de iudi. l. ij.

Secundus quādo est a suo iudice sed exco-
municato. et licet aliqui teneat q̃ quādo exco-
municatio est occulta q̃ rōne publici officij te-
net. tu tamē tene q̃ nō valet. vt est tex. in. c. au-
diuimus. et. c. aperte. xxiij. q. i. et tenet glo. i. §
i. xxiij. q. i. verū ē q̃ excoīcat ab excoīcato oc-
culto nō debet in aperto celebrare vt immisce-
re sed iudicis. quia si nō posset probare cum ex-
coīcatū scandalizaret populū. *Pa.* in. c.
ventatis. de dolo et cōtu. tenet post factū istā
opinionē. sed ante factū dicit tenendū q̃ vale-
at. sed nō credo nisi vt dixi quo ad hoc vt nō ce-
lebrat in publico: nisi possit pbare q̃ sit exco-
municatus. Idem dic si est a suo iudice sed in-
truso. xij. q. ij. alienationes. vel suspensio seu in-
terdictio a iurisdictione. de cōces. preben. quia
cum ibi notatis.

Tercius casus quādo ille prelatus qui eaz
tulit violauit interdictū hoīs. c. tāta. de excoī.
prela. Et hoc verū nisi fuisset absolutus a di-
cta violatōne. quia tūc teneret snā excoīcatio-
nis ab eo lata post absolutionē.

Quartus quādo quis excoīcat subdi-
tum contra priuilegiū sui tenorem. de priuileg. c.
cum capella. et. c. quanto.

Quintus quando plati excoīcant subdi-
tos qui nolūt eos pcurare vltra enectōis et
psonarū numerū taxatū. in. c. cū apls. de censi.
dum eos visitāt. vt in. c. quorundā. de excessi-
bus prelato.

Sextus qñ fertur a delegato impetrato ab
excoīcato in casu nō pmissio. vt de rescrip.
c. i. li. vi. Nā solū potest impetrare excoīcati-
onis rescriptū sup articulo excoīcationis vel
appellatōis alīs nō. vt ibidem.

Septimus quādo fertur cōtra insinuantēs
vel exponētes superioribus aut apostolice se-
dis legatis vel inquisitoribus statū ecclesiāz
monasteriorum. seu locorum suorum. psonarū
et rerum ipsorum. vt in. c. quia pleriq̃. de offi.
or. li. vi.

Octauus qñ delegatus excoīcat cōtra intē-
tionē delegantis. de pben. c. vlti.

Nonus qñ excoīcat quis post appel-

lationem legitimā. vt in. c. solet. et. c. venerabi-
libus. eo. lib. vj. et. c. p tuas eodē. Fallit hoc vt
no. *Pa.* in. c. venerabili. de cēsi. quando prela-
tus pcedit exiudicialiter vt pars ad cōserua-
tionem iurū suoz. qz sicut potest se defendere
gladio materiali. sic et spūali. nec tenet admit-
tere. pbatōnes in triū vel appellaciones. vt in
c. dilecto. eo. li. vj. Quod limto verū qñ est in
possessione. vel saltē nō cōstat q̃ nō sit in pos-
sessione. Secus esset quando pstatet eū nō esse
in possessione. vt puta quia cōstat monasteriū
esse exemptū. et constat episcopū nō esse in pos-
sessione ipm visitādi. qz tūc si excoīcāret post
appellationē non teneret.

Terū appellatio post excoīcationē inflicta
ipam suspēdat. *R.* fm *Pa.* i. c. p tuas. eo. xi. qz
non. sed solū defert iurisdictionē ad supiorē. vt
patet in. c. pastoralis. et qd ibi no. de appella.

Terū allegas sententiā nullā. et nō petens
absolutionē ad cautelam sit audiendus. *R.* n.
Pa. in. d. c. p tuas. qz sic. et l. 3 in. d. c. per tuas.
nō ponat. nisi duo casus i qb dicit qd audiri. tñ
b intelligit grā exēpli. et pterea p omi casu in
q qd dicit snā nullā debz audiri qñis non
petat absolutionē fm cōiter doc. i. d. c. p tuas.
et in. d. c. solet. Secus de allegante snā in iu-
stam. qz nō auditur ante absolutionem.

Decimo qñ cōtinet intolerabilē errozē vt
in. c. p tuas eodē. et dictis. c. solet. et venerabi-
libus. Et dē intolerabilis error qñ aliqd sub
vi pcepti cōtinet in sentētia qd cōiter vel i suo
genere ē peccatū. veluti si excoīcat. qz elemosi-
nā paupī tribuit. vt qz faciebat aliquid quod
in se bonū ē. aut quia nō operabatur illud quod
ex suo actu illicitū est et prauū. vt dē in. c. vene-
rabilibus. Addit glo. in. d. c. p tuas. qz ē into-
lerabilis error qñ precipit impossibile. Itēz
qñ pñciat expse p ius pscriptū. vt puta quia
dicit pronūcio excoīcationē valere qñis
sit lata post legitimā appellationē. Et hic ad-
uerte qz aliqn error ē expressus et tūc claz ē qz
nō ligat p ter. predictos. Aut nō ē expressus
et sic glo. in. d. c. p tuas. tenet qz ligat. sed *Pa.*
in. d. c. cū apls. tenet verā glo. qñ nō pstat no-
torie de errore. sed qñ notorie constat. vt puta
qz quia voluit eū procurare vltra numerū debi-
tū excoīcat qz nō ligat. de. pastoralis. §. pisa-
na. de re iudi. vt no. p. Inno. i. c. fraternitatis.
de fri. et male. et placet mihi ista opi.

Quid si pñnet errozē facti puta. qz dicit ex-
coīco te qz fecisti furtū cū nō fecerit. *R.* gl. in
d. c. p tuas. qz ligat. sed ego credo gl. verā nisi
notorie pstatet de errore facti. qz sic nō ligaret.

14. **¶** Undecimo qñ snia pferē generaliter pñō faciētes puta res dēmi: vñ nō solvētēs, et aliqñ nō facit qz nō pñqz sic nō ligat fm fe. cōsilio xxiij. Rñ fm Pa. in. c. p. et. B. de offi. dele. qz verba snia debēt intelligi civili mō. ar. l. si cui. ff. de serui. vide pena. §. xij.
15. **¶** Duodecimo qñ snia excoicationis ponit vt aliqd faciat qñ in certo termino et termino p rogat ab illo cui debebat facere, de qñ vide. s. ex communicatio. i. §. xx.
16. **¶** Terciodecimo qñ index ferēs sniam nō in tēdit ligare. qz excoicatio assumit vires ab in tēdōe excoicatoris. fm Pa. in. c. ex pte. el. §. de offi. ordi. facit qñ no. glo. in. c. ij. de testi. cogē. et in. c. p. et. B. d. offi. dele. et in. c. i. de iudi. r ideo qñ index generaliter excoicat nō revelan tes vel qui fecerūt aliqd si in tēdit aliqñ exime re ab hoc nō ligant. qñ nota.
17. **¶** Quartodecimo qñ aliqñ inferior a papa ex coicat aliqñ cū picipantib⁹ cū eo in casib⁹ in quibus minor excoicatio incurrit. Nā p tales picipātes ipō iure est nulla: nisi fuerint nomi natim moniti tribus vicib⁹. vel vna p tribus cū aliquoz dierū intervallo. ne cū tali excoica to picipent. c. statum⁹. iūcto. c. pstitutionē eo. li. vi. et sine dicta monitōe excoicans est in terdictus p mēsem ipō facto ab ingressu eccle sie. c. sacro. eo. ti. et no. in. d. c. Statum⁹. Sec⁹ est de papa q p excoicare aliqñ cū picipanti bus. r sic ligat eadē snia. r ab ipō solo essent absoluēdi. c. qñ in dubijs eo. Sitr fm Jo. an. et Alb. et sequit Pa. in. d. c. qñ i dubijs. Si qñ index excoicaret pdictos picipantes cū aliq excoicato ab alio nō a se teneret excoicatio qñ nis nō essent moniti. Et sic in istis duob⁹ casib⁹ bus timenda esset. als nō.
18. **¶** Quintodecimo qñ excoicatio ferē sub cōdi tione. et añ p ditiōis eventū morit excoicator. qz sic expirat nō ligat post mortē ei⁹ fm Pa. in. c. cū ad hoc. de cle. nō resi. et qñlibet etiā alia snia expirat ex qñ nō habuit effectū i vita sentē tiantis. facit. l. si. ff. de pe. et sitr dicit Be. in. d. c. vt aiaz. qz subdit q efficit fori alteri⁹ pendē re pditione nō ligat fm Archie. sed fm Jo. an. ligat nisi appellaverit de foro cōpetenti. c. pe. de offi. dele. c. gratum. et. c. relatum. et Idem Juno. tenet et verius.
19. **¶** In oibus pdictis casibus snia excoicatio nis nullo mō est timēda. nec q ad deñ. nec quo ad ecclesiā: qñ notorie cōstat de aliq ipōz. Sz qñ nō constaret tñc quo ad ecclesiā esset timen da: et ipam cōtemnens peccaret mortaliter et posset excoicari. et sic intelligendū est capitulū

primū. xi. q. iij. vbi dī. Sentētia pastoris sine iusta sine iniusta fuerit timēda est.

¶ Ex pdictis pñ decisio notabilis et qñdian ne qñnis. Eps cōicat oēs qui sciūt qñ accepit aliqd si nō revelant: an teneat. Et dic q si ali ter nō exprimit nō tenent: nisi scientes et q p bare pñt. vt. s. denunciatio. §. xij. Si aut expri meret in snia qz siue p bare possit siue nō qz re neantur denunciare: sic cōtinet errorē intolera bilē: et nō valet. nisi adderet qz qui nō pñt p bare teneat sibi dicere tanq̃ patri et puilori vt secrete pvidere possit. et tñc tenerent ei di cere fm distinctionē quā habes. s. Denuncia tio. §. x. Itē alteri⁹ qñstionis. Eps excoicat oēs nō audiētes missam in parrochiali ecclesia in festis. qz si aliud nō addit solū erūt excoicati q sine rōnabili cā cā nō audiunt: aut in casu a iu re: vel generali cōsuetudine pmissō. et ideo illi qui ppter aliquā infirmitatē nō audiunt et bu iusmodi nō erunt excoicati. Similiter qui an diunt in ecclesia minor et predicator. Si ve ro in sentētia adderet siue ex rōnabili causa di mittant siue nō. siue in casu pmissō a iure: vel a cōsuetudine. siue nō. sic cōtinet intolerabilē errorem et nō ligat: qz sicut eps attentando p ius nihil facit. c. vides. x. di. et qñ no. in. l. non dubiū. l. de legi. Ita etiā attentatū p cōsue tudinē generale totius orbis est nullū. vt in. c. his. et. c. catholica. xi. di. qñ esset si posset pbi bere ne audirēt in ecclesijs minor et pdicatoz et hmoi. Idē dic qñ mandat ne quis laborat in festis fm pdictā di. Itē qñ pcepit alicui vt soluat in tali termino ticio centū fm pñtā dis. et faciūt ad pdicta. qñ dicā. §. pena. §. xij. vbi plene videbis p hac materia r similiū qñstioni

Excommunicatio iij. in quibus ca sibus incurrit minor excoicatio ipō in re. Ad qñ dicendū est qñ plures ca sus numerent in iure nihilominus oēs reducuntur ad istos duos. Quoz prim⁹ ē peccatū mor tale. Nā quotienscūqz quis peccat mortaliter est excoicatus minori excoicatione ipō sacro. vt pñt in. c. audi. xi. q. iij. vñ si celebrat vel reci pit ecclesiastica sacra nisi prius pterat de pec cato peccat mortaliter. c. si. de cleri. exco. mini. Quod limitat vt. s. Baptismus. v. §. xi. Et hec excoimunicatio minor ē solū quo ad deñ si pec catū est occultū. vt in. d. c. audi. Si vero est no toriū sic excoicatus est etiam quo ad ecclesiā. vt in. c. vestra. de cōba. cle. et mulie. de quo dic vt. s. Clericus. viij. §. iij. Et ad istū casum re ducitur illud qñ habetur in. c. miroz. xvij. q. iij. et in. c. rāta. de sumo. r in. c. si qñ deinceps. xli.

q. vii. cū filiabus. Scds casus ē cū q̄s p̄cipat cū excoīcatō maiori excoīcatōe in locutōe: orō ne: salutarōe. comestione. et similibus. de quibus dic vt. j. Excoīcatio. vii. p. totū.

Excoīcatio. v. de casibus in quibus q̄s incurrit ip̄o facto excoīcatōne maiore: et a qua nō p̄t ab solui nisi a sede ap̄lica. **P**rimo casus ē i. c. si q̄s suadēte. xvij. q. iij. iuncto. c. nō dubiū. et. c. veniēs. et. c. ad eminentiā. et. c. cū illoz. et. c. de moniali- bus. eo. ti. cū. c. religioso. eo. ti. li. vi. vbi excoī- cant qui cūq̄ suadēte diabolo in clericū v̄l monachū vel monialē canonicū aut cuiuslibet religionis conuersum vel cōuersam: aut nouiciū quelibet cuiuslibet religionis violētās manus iniecerint p̄ cuius casus declaratiōe queruntur infra scripta.

Quādo dicat in iūcere suadēte diabolo. **R**. q̄ q̄n dolose facit. nā dol⁹ requirit vt excoīcatio bec incurrat. vt no. Jo. an. i. c. quāte. in nouella. de sen. exco. et est tex. ap̄tus. in. c. i. et in. c. cū volūtate. eo. ti. ex q̄ patet q̄ p̄cutiēs clericū in vii. casib⁹ nō est excoīcatus.

Primo si indeliberatē sic facit ludēs p̄cut- sus aliqui sine deliberatōe repentit. vt. i. d. c. i. fm̄ Jonal. q. h̄ est p̄ditio ludi. vt p̄cutsus ḡui ter repentiat ne videat inferior in ip̄o ludo.

Secūdo si ex ludo et loco intellige leniter. et nō in derisionē. vt in. d. c. i.

Tercio si cā correctōis. vt in. d. c. cū volūta- te. intellige i his q̄b⁹ ē p̄missiō sic sūt plati q̄ p̄ seip̄os clericos v̄l religiosos xberare p̄nt ex- ceptis ep̄is q̄b⁹ nō h̄z aliquē p̄cutere. vt. i. c. nō liceat. lxxvi. di. sed p̄ aliū faciāt. vt. v. q. v. illi qui. **N**ō tñ plati si clericus est qui verberan- dus est. vt in. c. vniuersitatis. eo. ti.

Quid si sit plat⁹: s̄z nō illi⁹ clerici quē verbe- rat. **R**. q̄ est excoīcat⁹. q̄ fm̄ Pa. i. c. vt fame eo. oportz sit suus plat⁹: et scdo q̄ ad eū spectet correctio: q̄ nō sufficit h̄eat autoritatē in ciui- libus sicut rector vniuersitatis h̄z aliē istis du- obus nō cōcurrentib⁹ erit excoīcatus.

Vtrū verberātes ex mādato platōz excu- sent. **R**. q̄ si ē inferior ep̄o plat⁹s d̄z ip̄e xbe- rare nisi cā vigeat aliter ē excoīcatus tā p̄cipi- ens q̄ obediēs si p̄ aliū facit. vt in. d. c. vniuer- sitatis. Si vero est ep̄s vel si nō est ep̄s et cā v̄z- geat excusat verberās de eoz mandato. vt. i. c. ex tenore eodē. dum mō sit cleric⁹ monach⁹ vel cōuersus si verberare vult clericū monachū v̄l cōuersum: q̄ h̄z p̄ laiū possit capi cleric⁹ ex ne- cessitate v̄l monach⁹ aut cōuersus: vt in. c. vt fa- me eodē. tñ verberare non licz aliquo mō nisi

cā subsistēte. aliē excoīcat⁹ ēē. vt i. d. c. vniuer- sitatis. et hic capio laicū p̄ seculari p̄p̄ie. vt i. d. c. vniuersitatis. et sic cōsuetudo iter p̄rat. d. c. vniuersitatis. vt p̄ cā rōabili et p̄uerfos seu laicos r̄iosos possint de mādato platōz xbe- rari.

Vtrū plat⁹ vel ali⁹ de ei⁹ mādato detinēs clericū sit excoīcat⁹. **R**. q̄ nō. nisi modū exce- dat vt puta cū cleric⁹ q̄ete se capi et duci p̄mit- tit. et capiēs calce v̄l pugno impingit. vt dicit Jo. an. i. c. si clericos. eo. li. vj. v̄l nisi clericus h̄deiusforiā de parēdo daret. q̄ tñ nō p̄t de- tineri. nisi excessus enormitas. vel alia rōabi- lis cā aliud suaderet. vt in. d. c. si clericos.

Vtrū plat⁹ xberās clicū ex odio nō cā corre- ctionis sit excoīcat⁹. **R**. q̄ sic. ar. d. c. cū volū- tate. **S**z no. fm̄ Jonal. ti. excoīcatio q̄ n̄ req̄- rit q̄ plat⁹ xberās cogitet de correctōe s̄z suf- ficit sit p̄sona q̄ h̄z auētē a iure xberadi et cā subsit p̄t quā dēat puniri. v̄n p̄cutere ex corre- ctione ē p̄cutere p̄ culpa digna correctōe. q̄ inia et si sit benigna securi⁹ tñ ē fm̄ eūdē vt sal- tē hitu cogitet de correctōe. q̄ h̄z tñ moueat ex ira nō erit excoīcat⁹. s̄z longe meli⁹ ē vt disse- rat donec ira q̄escat. vt dē i. c. illa p̄positoz. et c. ira. et c. cū ap̄. xj. q. iij.

Vtrū m̄gē possit s̄lre cā discipline xberare. **R**. q̄ sic. c. j. et c. ex tenore. et c. cū volūtate. **S**. fi. eo. ti. nec distinguit an clericus sit in sacris aut i mioribus sic nec i plato in dictis. c.

Vtrū p̄t dñs failiel p̄inqu⁹ s̄lre possit. **R**. q̄ sic si sunt i miorib⁹ clici. d. c. cū volūtate. fac- i. si fili⁹. d. pa. po. et l. vnica. d. emēda. pro- pin. xlv. di. **S**. necesse. ad si. et Jo. de lig. pe. de peru. et Pau. q̄ et si p̄familias xberaret erit tē i sacris cā correctōis n̄ erit excoīcat⁹. et pla- cet p̄fem̄ h̄z an̄ fem̄ teneā cū Pa. i. d. c. cū volū- tate q̄ icidat. **N**ec ob. dicto p̄fator⁹ doctor⁹ rō- gl. i. d. c. cū volūtate. q̄ vt dicit Pa. ibidē. et i. e. p̄stitur⁹. d̄ i ite. re. sola dignitas ep̄al̄ n̄ sacer or- do liberat a p̄ria p̄tate. ar. c. p̄venerabilē. q̄ si. sint le.

Silr p̄t p̄s̄b̄r q̄libz ali⁹. rōe officiū q̄d h̄z i ec- clesia. q̄ cui offm̄ cōmittit. et oia sine q̄b⁹ offm̄ ereq̄ n̄ p̄t. ar. c. j. de of. del. **E**t si tal clic⁹ p̄tur- bat offm̄ i eccia h̄z h̄ns offm̄ n̄ h̄eat magisteriū sup̄ eū. p̄t tñ eū expellere et xberare vt no. An- no. et Jo. i. c. veniēs. eo. ti. Pa. et ibidē dicit q̄ et si n̄ h̄z platōez excusat i tali casu p̄cutiēdo. **S**ilr p̄nt facē senes clici cā deuotōis i p̄ueros clicos et miores i miorib⁹ ordib⁹ p̄stitutos. vt i. d. c. cū volūtate. **S**. fi. et h̄c itellige de leui p̄- cussioe nō graui q̄ tñ oēs sup̄dicti si excederēt

modum dummo nō erit excoīcati. vt. Ber. et
et Bo. in. d. c. cum voluntate.

12 ¶ Quarto rōne coherēōis p̄t detineri sine ex-
coīcatione. puta. cōtinuat actū malū. nec pōt
cōpesci. aliter fm̄ Anno. in. c. si vero. el. i. eo.
ti. qz index p̄t eū capere et q̄libet alius. et liga-
re dummo q̄ primū restituat plato suo. Simili-
mō p̄t fm̄ Pa. in. d. c. si vero. familia potesta-
tis inuenies clericū de nocte. qz potest timere
ne velit facere aliqd malū. quia est p̄tra eū p̄-
sumptio. c. cōsuluit. de offi. dele. Itē qn̄ capis
p̄pter malū qd̄ egit vt ducat ad p̄latū suū vt
punit et dubitat de fuga eius fm̄ Pa. i. c. cū
nō ab hoīe. de indi. facit in ar. l. de decu. l. ge-
nerali. Idem dic si creditor timet de fuga cle-
rici debitoris fm̄ Anno. et Pa. in. c. vt fame.
eo. ti. facit. l. ait p̄tor. ff. de his q̄ in frau. credi.
Itē potest si fecit aliqd delictū detineri p. xx.
horas. ad vocandū testes ne sit locus inficia-
tioni. facit. l. capite quinto. ff. de adul. et in aut.
vt lice. ma. et auie. §. is quoqz.

13 ¶ Quinto rōne defensionis tam sue q̄ suorū
seu etiā aliorū lz detinere eū et ad iudicē p̄rū
ducere fm̄ Pa. in. d. c. cū nō ab homine. et etiā
p̄cutere. mutilare. et occidere cū moderamē in
culpate tutele. imo dicit glo. in. §. i. xxiij. q. viij.
qz nec etiā peccat. seq̄ Pa. in. c. olim. el. i. d̄ re-
sti. spo. nec solū p̄ defensione p̄sone. sed etiā re-
rū lz p̄cutere. vt in. d. c. olim. et. c. dilectus. de
sen. exco. li. vi. et in. l. furē. ff. de sicca. nō tñ oc-
cidere vel mutilare licet. qn̄ ablatū est recupera-
bile p̄ iudicē fm̄ Bar. in. d. l. furem. quia sic in-
curreret excoīcationē. secus si esset irre-
perabile ablatū. vt in. d. c. olim. et in. d. c. dile-
ctus. et no. in. d. l. furem. et de hac materia vi-
de. s. defensio. Adē dic de auxiliatoribus ta-
lium. Aduerte hic qz lz nō sit excoīcatus facies
violentia clericū p̄ recuperatione rerū sibi ab-
latarū: tñ si hoc facit ex intervallo postq̄ cleri-
cus puenit ad locū destinatū et adeptus ē pos-
sessionē p̄fectā rerū ablatarū incidit in excoī-
cationē fm̄ De. d̄ censu. ecclesiasticis. et qn̄ di-
catur ex intervallo vide. s. defensio.

14 ¶ Sed pone qz excedat modū p̄cutiēs clericū
causa defensionis. Itē. fm̄ Pa. in. d. c. olim. qz
p̄pter hoc nō erit excoīcatus dummo ex p̄posi-
to nō faciat. qz vt dixi requirit̄ dol⁹ vt incidat
in excoīcationē. facit glo. i. c. significasti. el. ij.
de homi. et. l. si ex plagis. §. tabernarius. ff. ad
l. aquī. vide bonā glo. in. d. c. cum voluntate.
et in principio. xxiij. q. i. Secus si ex proposito.
Et dicitur excedere quando non seruat mode-
ramen inculpate tutele. De quo habes supra

defensio. §. iij.

¶ Sed pone qz fugiendo p̄t euadere sed nō fu-
git et sic p̄cutit inuasore. Itē. fm̄ Bar. in. l. i. l.
vñvi. et sequit̄ Pa. in. c. olim. el. j. de resti. spo.
qz licite p̄t p̄cutere. qz fuga ē quedā iniuria. l.
item apud labeonē. ff. de iniur. et dicit Ly. in
d. §. tabernarius. qz fuga reddit quē vihorē.
hoc limitoverū qn̄ esset talis qz fuga esset ei cō-
fusio. cū ergo iniuria corp̄alis sit maior q̄ ia-
ctura rerū. l. in seruo. ff. de penis. et p̄ iactura
rerū liceat p̄cutere vt dictū est. ergo a fortiori
p̄ iniuria corp̄ali. sed tñ nō euitaret irregulari-
tatē si occideret. Cle. si furiosus. de homi.

¶ Sexto rōne turpis operatōis cū vxore. ma-
tre. sorore. vel filia a clerico facte. Nā si cū ta-
libus p̄sonis inueniens eū sine excoīcatione p̄-
cutit. nec distinguo inter leuē et atrocē p̄cussio-
nem cum ius nō distinguat. vt in. c. si vero. el. j.
eo. §. vlti. cū etiā lex p̄mittat occidere. vt. ff. de
adul. l. qd̄ lex ait. §. qd̄ ait. Peccat tñ grauiter
si mutilat vel occidit. vt no. in. d. c. si vero. exco-
municatus vero nō est. lz aliqui dixerint qz sic
Ego tñ qz difficile est iustū temperare dolorē.
vt. l. de adulte. l. gratus. tenerē qz esset excoī-
catus occidēdo vel mutilando qn̄ maturo cō-
silio et pensato animo id faceret non ex calore
irē subito: quia tunc cessaret ratio qua canon
excusat ab excoīcatione. et lex ab occisione
alī nō sit excoīcatus.

¶ Quid si inuenit nō cū predictis p̄sonis aut
aliq̄ earū lz cū aliqua alia p̄ sanguinea. Itē. fm̄
tex. d. c. si vero. qz erit excoīcatus p̄cutiens qz
p̄fata cōcessio nō extendit̄ ad alias p̄sonas
Bo. tñ extendit filiā ad neptem et vxorē et ad
sponsam. vt in. aut. vt lice. ma. et auie. §. qz ve-
ro. et Anno. matrē ad ascendentes. et filiā ad
descendentes. prima tamē opinio tutior est vt
nō extendat. ar. optimū. in. l. pure. et quod ibi
nota. ff. de adul. vbi noīe patris cui licet filiā in
adulterio occidere nō veniūt ascendētes.

¶ Quid si nō inuenit i actu coitus cū p̄dictis
p̄sonis lz in osculis amplexib⁹. et bñi signis
p̄p̄ns coitus. vel expleđi v̄ expleti. Itē. Bo.
vbi. s. qz si bñi fiāt in loco suspecto nō erit ex-
coīcatus verberās eū. Sec⁹ si in publico oscu-
laretur fm̄ morē patrie.

¶ Vtrū post cōpletū op⁹ nepharū cū aliqua
p̄fatarū ex intervallo p̄cutiens sit excoīcatus
Itē. Dire. li. iij. ti. ij. qz sic. nisi forte ter monuit̄
set eū. vt in. aut. vt lice. ma. et auie. §. is quoqz.
et. l. de adul. aut. si q̄s ei. vbi p̄z qz si ter corā
testibus monuit suspectū. et postea inuenit cō-
fabulari cum vxore potest eum occidere credo

tamen qd sit tñ excommunicatus si monuit ter-
dummo nō inueniat eū in actu aut p̄p̄nquitā-
tibus. ar. d. c. si xō. posset tñ eū capere post talē
monitionem inueniens eum colloquente et iu-
dici presentare. argumentum in. l. capite. v. ff.
de adulte.

20 ¶ Quid si procurat vt clericus vocet ab vxorē
ad turpitudinē et sic eum verberat. R. Jo-
nal. vbi supra. qd excommunicatus est tam ipe q̄
vxor: quia in dolo sunt.

21 ¶ Vtrum mulier perita de turpitudine a cle-
rico licite eum percutiat. R. Jo. nal. vbi sup̄
qd sic si eam inuitam tangebatur: vel vim corpo-
ralem inferebat: dummodo faciat eum moder-
ramine inculpate tutele. Secus si eam nō tan-
gebatur: sed solū verbis eam impetebat. Quod
verū credo quādo solū verbis potuit eum re-
pellere. absq̄ licite eum percutit: nec etiam excom-
municata est si zelo castitatis accensa modum
excederet: nō ex p̄posito sed subito et improui-
se. argu. eorum que notantur in glo. in princi.
xxij. questi. i.

22 ¶ Septimo ratione perditionis privilegij cle-
ricalis. quod quidem perditur multis modis.
aliquando ratione inhonestatis. de quo vide
supra Clericus. ix. §. iij. cñ sequentibus. et Cle-
ricus. x. §. primo. Aliquādo ratione bigamie.
de quo supra Bigamia. §. x. cum sequentibus.
Aliquando propter qualitatem persone sicut
clerici coniugati si nō deferūt habitum et ton-
suram sine aliqua monitione omne privilegij
perdunt scdm̄ Jo. an. Jo. et Archidia. in ca-
pitulo Johannes. de cleri. coniuga. tex. est in
c. vinico. de cleri. cōiuga. li. vi.

23 ¶ Sed nunquid si isti reassumunt habitum et
tonsurā gaudeant privilegio. R. Jo. an. mo.
et Archi. et Jo. an. de ligna. qd sic. per Cle. pri-
mam. de vita et bone. cleri. Alij dicunt qd nun-
q̄. sed primum verius. Aduerte tamen hic qd
est duplex privilegium scdm̄ Panoz. in. c. i. de
aposta. scilicet fori. vt tantū cōueniantur sub
iudice ecclesiastico. Aliud canonis si quis sua-
dente. de quo hic. Primum cum maiori difficul-
tate perditur q̄ secundum. quia nec ex sola di-
missione habitus: aut immixtione enormiū et
hmoi perditur. vt in. c. si iudex. eo. li. vi. sed be-
ne quandoq̄ fm̄ vt dictū est.

24 ¶ Aliquando propter depositionem. vt puta.
quia est degradatus actualiter. de quo vide su-
pra Degradatio.

¶ Aliquādo propter heresim. quia hereticus
perdit omne privilegij. c. excommunicamus. de
here. ita tenet Jo. an. in. c. si vero. et sequit̄ Pa-

noz. in. c. cōtingit. el primo. eo. ti. Aliquādo p-
pter excommunicationem scdm̄ aliquos. Com-
muniō tamen opinio est qd percutiēs excom-
municatum clericum est excommunicatus. quia nō
amittit privilegium fm̄ Jo. Vincen. Goffre.
Jo. an. nota de hoc in. c. multi. ij. q. i. 7
in. c. excommunicatoz. xxv. q. v.

¶ Septimo ratione ignorationis. puta. quia
comam nutrebat: nec aliqd̄ apparebat de cle-
ricatu. et sic credebatur laicum. vt in. c. si vero. el
ij. eodem ti. vel si habebat habitum non eum
videbat. quia de nocte erat. quia scdm̄ Hosti.
et Jo. an. in. c. cum non ab homine. de iudi.
et. d. c. si vero. oportet ergo intendat percutere
clericum: vel intendere debeat vt sit excommuni-
catus. Si vero videret ei tonsurā licet nō cre-
deret clericum esset excommunicatus percu-
tiens. quia credere debebat. Intellige si ille e-
rat clericus. quia aliter non esset excommunica-
tus. etiam si clericum credidisset qui clericus
nō est. per. d. c. si vero. scdm̄ Ber. et Jo. an.
nec etiam irregularis est scdm̄ Fede. consilio
xij. si in tali dubio celebrasset. vt sequit̄ Pa-
in. d. c. si vero.

¶ Octavo ratione qualificationis facti. nam
oportet ad hoc vt quis incidat in excommunica-
tionem percutiendo clericū qd peccet mortali-
ter. quādo ergo iniectio manū est taliter qua-
lificata qd peccatū mortale nō est: excommunica-
tio nō incurritur. sicut probatur in puero qui
nō est dolicapax qui percutiēdo nō incidit. vt in
c. i. eo. ti. propter quod teneo cum De. de pu.
qd fugiens inimicos si equum vel gladiū vio-
lenter de manu clerici accipiat. vt se defendat
nō incidat in excommunicationē. quāvis Ber.
brix. et Lancre. teneant cōtrariū. Sed verius
est dictū Petri per rationē suam qui dicit sic.
Nullus sapiens diceret hunc peccasse mortali-
ter. Et cum excommunicatio non inferat nisi p-
mortali. xi. q. iij. nemo ep̄oz. ergo nō erit exco-
municatus. qd nō bene p multis. Idem dic
si quis violenter includit clericum ne ab inimi-
cis ledat. quia si sit violentia nō tamē inest do-
lus fm̄ Jo. an. in. d. c. nup. duo enim requirun-
tur. scilicet animus dolosus et opus fm̄ no. Jo. an.
in. c. ppetue. de elec. li. vi. Similiter socius q̄
uis turbatus clericū impellit nō ex deliberatō-
ne. sed ex subito motu nō erit excommunicatus. vt te-
net R. i. in. iij. di. xvij. facit tex. in. §. notan. et
q. iij. incōsultus calor calūnie vicio caret et ob
hoc nullā penā erogari oportet. et p̄terea dicit
Si quis suadente diabolo. qd p̄p̄ie nō. dolus
et mortale peccatum.

25 **N**unc restat videre quis dicat clericus vel monachus. **R.** q. noie clerici hic comprehendit omnis habens aliquem ordinem etiam primam tonsuram solam. ut de eta. et quali. c. cum contingat. et no. d. **De**. de ancha. c. i. de de. c. i. li. vi. **N**oise monachorum vel monialium veniunt hic omnes professi quamcumque regulam approbatam. Et nomine monachorum veniunt ingressi religionem approbatam ut probent si in ea manere debent. **N**omine vero conuersorum et conuersarum hic veniunt omnes qui mutato habitu se et sua alicui de religionibus approbatis dedicauerunt perpetuo siue sint masculini siue sint femine. **E**t licet glo. in. c. quis quis. xxi. q. iiii. teneat q. conuersi et penitentes gaudeant privilegio clericali. **E**t per hoc inferatur ab aliquibus q. mulier inclusayt totaliter vacet deo et heremite qui contemptis mundanis ut deo vacet: deserta loca inhabitant. **E**t conuersi ecclesiarum secularium qui se et sua dedicauerunt deo: et incedunt tonsurati. vel mutauerunt habitum et interfuerunt communiter horis diuinis et huiusmodi. similes sicut sunt fratres et sorores tercij ordinis sancti Francisci qui viuunt in congregatione sicut ceteri religiosi q. gaudent isto privilegio ita q. verberas eos sit excommunicatus. **N**otandum ego non teneo post factum: sed bene ante factum. tum quia non sunt religiosi proprie eo q. tria vota non promittunt vni de religionibus approbatis. et cras possunt esse mere seculares si volunt. tum etiam q. nec sunt conuersi religionis approbate. et tex. in. d. c. non dubium. et alibi non loquitur simpliciter de conuersis: sed de conuersis religionis. multominus heremite qui causa questus. ut sunt communiter nostri temporis sibi formant habitum: et illi conuersi ecclesiarum qui sibi proprietate suorum retinent et fratres tercij ordinis prefati qui in domibus propriis cum vxoribus et filiis viuunt gaudent isto privilegio. ar. c. duo sunt. xxi. q. i. et q. no. **De**. et coiter doc. in. d. c. non dubium. et **L**ar. in. de. i. de deci.

27 **P**ostremum sciendum est. quid est iniicere manus violentas. et dic q. est omnis violentia que fit persone. **V**nde fm **Pa**. in. c. nuper. eo. ti. canon. d. c. si quis suadente. ponderat potius effectum violentie quam ipsum modum inferendi violentiam. et hoc patet in. d. c. nuper. vbi dicitur clericus in custodia publica vel priuata: vel in domo aliqua: quous manus non iniiciat est excommunicatus. ex quo libere non potest ire. **I**tem in iniuriosa manus iniectio absque violentia in clericum facta inducit hanc excommunicationem. v. in. c. contingit. el. i. eo. ti. **E**x quo patet q. non solum q. est percussus

etiam voluntarius est excommunicatus: sed etiam si clericus seipsum percussit ex ira vel odio: sicut faciunt q. tedio vite vel alia desperatione ducti seipsum interficiunt vel mutilant. ut tenet coiter doc. in. d. c. contingit. **S**imiliter q. spiritus vel aqua aut aliud effundit super eum: vel ponit custodes ut capiatur si exierit de domo. **S**icut si vis fiat rebus sibi inhererentibus. v. puta. eq. cui infidetur vel qd aliud qd tunc eripit violenter. **A**ut scindit siue frangit. ut tenet **L**ar. i. de. i. de penis. nisi sit res qua propria auctore capere potest. q. tunc non incidit.

Sed qd si solo metu inducat ut ei aliquid det **R.** **D**icitur li. iij. dist. ij. q. non est excommunicatus. **S**icut qui est in aliqua domo obseruat solam: ut ei verediam aliquam faciat. **N**ec etiam qui cum dormit non sentit furtive zonam vel bursam vel qd simile auferit: q. in huiusmodi violentia persone non fit: vel rebus sibi coherentibus. **C**ocor. **L**ar. in. de. i. de penis. **I**tem nec est excommunicatus qui licet habeat animum ledendi: non tamen est tangit. h. vibret ens sem super caput eius: vel si tangit ei vim non infert nec lesionem. q. verba sunt cum effectu accipienda. c. relatum. de de. non res. nec obest conatus sine effectu. de spon. c. iuuenis.

Quoniam persequens clericum ut percipiat. et ipse fugiens cadit: ledit sit excommunicatus. **R.** **R**od. q. non. nisi quasi coactus ut euadat se precipitem: vel in aliquid piculum se ingerat. **S**ed ego credo q. sit tunc dicere q. sit excommunicatus. q. satis manu imponit: et est securus hoc tenere.

Mandas etiam dicitur iniicere manus. q. ut dicitur in c. mulieres. eo. ti. is vero committit cuius mandatum vel auctore fit. et ideo est excommunicatus si mandatarius clericus percussit. ut i. d. c. mulieres.

Quid si mandator renouauit mandatum sed antequam veniret ad noticiam mandatarij percussit. **R.** licet **In**. teneat non esse excommunicatum. tamen fm **Be**. et **Do**. ut refert **Dir**. vbi. s. nisi re integra renouauerit mandatarium. et cum certificauerit super hoc erit excommunicatus. ar. l. si mandasset. ff. de manda. de pecu. ex insinuatione. de rescrip. ex pre decani. h. etiam t. **Jo**. xxxvi. di. tibi domino.

Quid si post mandatum mortuus est mandator re integra. **R.** fm **Dir**. vbi. s. q. h. mandatarij postea percussit non erit tamen mandator excommunicatus. q. superstes tamen ligat. xxiij. q. i. quodcumque. h. si notorium sit de mandato: et signa preie non ostenderit non sit sepeliendus in sacro nec ecclesia orabit pro eo ratione peccati notorii. ut t. **Do**st. et **Be**. et **Inno**. **Pa**. aut in. c. a nobis. el. ij. eo. ti. videt tenere q. nisi mandatarius habuerit noticiam de ei morte erit excommunicatus: etiam si percussit in morte est tutius. h. de rigore iuris

nō sit excommunicatus: cum in veritate manda-
tum reuocatum fuerit morte, vt no. idem Pa. in
d. c. mulieres.

33 **Q**uid si nō mādauit: s; dixit aliq̄ verba do-
lose, vt inducat ad pcutiendū. **R.** q̄ si t̄ia sūt
verba q̄ cooperent mādato vel cōsilio, puta di-
cit, faceret mihi singularem p̄solationē: vel sp̄
vellē ei bonū qui pcuteretur nulli dubiū q̄ si se-
quē p̄cussio ex hoc erit excommunicatus, vt in. d. c.
mulieres no. q; nō refert qd ex equipollentib;
fiat. Vnde vt refert Bar. in. l. si quis mihi bo-
na. §. in summ. ff. de acqui. here. q̄ dñs verbera-
tus a quodā dixit corā famulis suis, nisi aliud
de tali audiero ante q̄ domū reuertar ero ma-
le cōtentus. p̄pter quod famulus interfecit p̄-
cussorē fuit punitus ip̄e dñs de homicidio, et
p̄terea dicit Pa. in. c. ex l̄is. de excess. pla. q̄
nō refert an directe v̄l indirecte aliquid cōsula-
tur, vt pbat in. d. c. ex l̄is. in ep̄o. q̄ dixit. oēs
dicūt q̄ malū est si euaserit cui homicidiū im-
putat. et facit ad hoc. l. certū. ff. si cer. pe. r. l. cū
quid. eo. ti. facit qd no. Bal. r. Ang. et Raph.
et An. in. l. qd ergo. §. pe. ff. de lega. §. q̄ volunt
q̄ instigans et sollicitas aliquē vt pcutiat sit
excommunicatus si sequat p̄cussio. Secus aut si non
sunt talia verba q; nō erit excommunicatus.

34 **C**ooperans auxilio vel cōsilio nō solum est
excommunicatus: sed etiam p̄hibere valens si
nō obuiat ne verberetur. c. quante. eo. ti. quod
indubitātū est fin omnes: in eo sub cuius pote-
state est verberans. An alijs autē qui non ha-
bent ex officio si nō p̄hibēt dolose: similiter est
indubitātū q̄ sunt excommunicati. Si vero hoc
nō facit dolose: sed q; nō vult se immiscere ru-
moribus vel ex timore vel negligentia nō p̄hi-
bet, tenent cōmuniter doctores q̄ nō est excō-
municat. in. d. c. quante, vbi Jo. an. in nouel-
la. dicit notabile verbū, in hunc inquit vel ali-
um canonem nullus incidit: nisi sit in dolo. ar.
ff. de adulte. l. penul. ff. de sicca. l. i. Idem Jo.
de ligna.

35 **S**ed quid de clerico q̄ volūtariē subiecit se
verberibus an ip̄e sit excommunicatus. **R.** q̄ nō
vt tenet Pa. in. c. cōtingit. el. primo. Nec ob-
stat quia nō obuiat: quia nō facit dolose: s; in
satisfactiōz. et vt maius forte malū euitet, nec
etiam obstat quod participat in crimine, quia
fm Jo. an. in. c. delictū. de regu. iur. l. i. vi. i mer-
curialibus, talis verberā s; vno impetu plures
ictus dat, et est solū excommunicatus vna excōmunicatō-
ne, q; p̄ vno facto habet. hoc idē no. Bar. in. l.
nunquā. ff. de p̄ua. delict. et q̄ sit verior opinio
p̄z in. d. c. cōtingit. vbi dicit tex. excommunican-

dum talem clericum.

Ratum habens q̄ aliquis noīe suo in iecit
manus violentas in clericū est excommunicat. q; ra-
tibabitio mādato cōparat. Secus si nō sit fa-
ctum noīe eius: q; licz ratū habeat nō tñ est ex-
communicatus: q̄uis peccet mortaliter, de sen.
excō. c. cū quis. li. vi.

Querit vtrū p̄fati in iicientes manus in ec-
clesiasticā p̄sonam sint semp a sede apostolica
absoluedi. **R.** q̄ distinguendū est inter iniu-
riam leuē mediocrē et enormē, vt p̄ iniuria le-
ui q̄libet ep̄s possit absolvere iure suo auctē. c.
pue nit. eo. ti. p̄ iniuria vero mediocri non pōt
ep̄s absolvere nisi p̄uilegiatos, et q̄ sint no.
in. c. si vero. el. primo. eo. ti. et in. c. qm̄. de vi. et
ho. de. vbi hoc est p̄uilegiū clericorū cōiter vi-
uentiū et claustralitū. In iniuria autē enormi
regulariter nullus p̄t absolvere citra sedē apo-
stolicam, vt in. d. c. si quis suadente, vel legato-
rum eius, de quo vide legatus. §. iij. nisi in ca-
sibus de quibus. §. §. xlvij.

Sed nunq̄ inferior ep̄o qui habet quasi e-
piscopalē iurisdictionē poterit absolvere sicut
ep̄s p̄t in iniuria leui vel mediocri. **R.** q̄ cōi-
ter tenet q̄ nō. q; d. c. puenit. loquit de ep̄isco-
po et nō de inferiori: q; dicit fraternitati man-
inferiores dicunt filij, vt in. c. q̄ graui. de cri.
falsi. Fallit hoc in habentib; auctoritatē epi-
scopalē a papa, q; possunt sicut ep̄i quoscūq;
in foro penitentiali absolvere. Similiter fallit
in p̄latis religiosorū quorumcūq; q̄ si sunt sa-
cerdotes p̄nt absolvere sibi subditos se ad in-
uicem pcutientes dummo iniuria nō sit enor-
mis, vt in. c. cū illoz. eo. ti. et extendit istud p̄-
uilegiū ad magistrū et fratres hospitalis Die-
rosolimitani, vt in. c. canonica. eo. ti. q̄ p̄nt ab-
solui a suo priore si p̄sbyter est, et dicitur ille p̄-
latus qui nō habet sup se maiore in cōuentu:
nō autem ille prior trium vel quattuor qui in-
stituitur et amouetur ad arbitriū superiorū ni-
si sup hoc habeat p̄uilegiū speciale. p̄t tamē
episcopus p̄mittere hanc auctoritatē absolue-
di inferiori, vt no. in. c. fi. de offi. ordi. et simili-
ter p̄latis religiosorū: cū illud cōpetat eis ex p̄-
uilegio rōne dignitatis, vt in. c. eis quibus, de
offi. ordi. in tex. et in glo. et. c. fi. de offi. dele. lo-
quit q̄n cōmissio sit rōne p̄sone, qd bene no. p̄-
limitatōe. d. c. fi.

Sed quid si prelati predictorū religiosorū
non est sacerdos: vel est excommunicatus, vel
mortuus: vel aliter impeditus. **R.** respondetur
secundum Hostiensē q̄ in defectum ipsius
semper est ad ep̄iscopū propriū recurrēdū.

ut p[er] in. c. monachi. et. c. cū illoz. et. c. canoni-
ca. eo. ti. et cōcor. cū hoc fēde. in quodā con-
filiō. et Be. in. c. religioso. p[ro]pter rōem ne euagā-
di rē. S[ed] Pa. in. d. c. monachi. tenet cōtrariū
in religiosis exēptis. et dicit similiter in p[ri]mū fa-
cere no. p[er] Jo. an. in regula scienti. de reg. iur.
in mercurialibus. Et hoc credo verius p[er] c. pe.
de offi. or. et tex. iuncta glo. notabili in cle. pe.
de sen. ex. Abunt ergo ad papā. de quo vide. j.
exemptus. §. vi.

¶ Quis absoluet abbatē excomunicatū p[er] in-
lectōne. R. Pa. in. c. vniuersitatis. q[uod] ep[iscopu]s. vt
in. d. c. monachi. nisi iniuria sit enormis. vel ni-
si sit exemptus.

41 ¶ Vtū si regularis p[er]cutiat regularē alteri⁹
claustrī: p[er]cutus p[er]cutientis possit absoluerē. R.
Pa. in. d. c. cū illoz. cū Host. et Ber. q[uod] d[icitu]r ad
uocari p[er]cutus p[er]cuti nō vt absoluat sed vt in-
iuriā remittat. aliter absolui nō d[icitu]r. et istud est
verū. l[et] do. Ant. teneat q[uod] abodūt absoluerē.
vel cōmittere vn⁹ alteri vices suas.

42 ¶ Vtū regulares extra claustrū se p[er]cutiē-
tes possint similiter absolui. R. q[uod] l[et] Host. di-
cat q[uod] nō. Ego teneo cum Pa. in. c. cū illoz. q[uod]
eoz p[er]cutus poterit eos absoluerē. quia. d. c. cū
illoz. et. c. canonica. loquunt in distincte. nec
reperunt in claustro.

43 ¶ Sed q[uod] si regularis p[er]cussit clericū secula-
rem sive vel alterius diocesis. R. q[uod] p[ri]us ep[iscopu]s
absoluet eū in eo casu in q[uod] possit clericū suū si
p[er]cussisset aliū absoluerē. vt in. c. religioso. eo.
ti. li. vi. et nō p[ri]us p[re]latus suus. nisi sit ex-
emptus taliter q[uod] etiā rōne delicti nō possit cō-
ueniri. nisi sub suo p[re]lato. q[uod] absoluet a suo p[re]-
lato de cōsensu ep[iscopu]i.

44 ¶ Querit quid tenendū sit de monialibus q[ui]
se inuicem percutiunt. R. q[uod] absoluent ab ep[iscopu]o:
in cuius diocesi sunt earum monasteria. et hoc
nō solū non exempte: sed etiam exempte. ita te-
nent cōmuniter doc. et glo. in. c. de monialib⁹.
eo. ti. nisi aliud habeāt priuilegiū.

45 ¶ Quid de sororib⁹ sancte Clare et. f. Domi-
nici. R. Pa. in. d. c. de monialib⁹. dubitat an
possint absolui a suis p[re]latis. s[ed] hodie clarū est
p[er] priuilegia ip[s]az q[uod] possunt.

46 ¶ Vtū nouicius qui iniicit manus violētas
ante nouiciatū possit absolui a suo p[re]lato. R.
fm Jo. an. in. c. cum illoz. ex de sen. ex. et Be.
in. d. c. religioso. q[uod] abbas nō potest absoluerē
nouiciū tempore nouiciatus. nisi sit exp[re]sse vel
tacite p[re]fessus. et l[et] J[un]no. et Host. in. d. c. mo-
nachi. et Archi. in. d. c. religioso. videant tene-
re cōtrarium. l. q[uod] possit. tamē eos limita q[uod] p[er]

cussio fuit facta tempore nouiciatus: nō ante.
nisi sint priuilegiati.

¶ Quid si nouicius p[er]cutiēs in nouiciatū ab-
solutus egrediat. R. q[uod] si egrediat nisi se repre-
sentet q[uod] p[ri]mū cōmode poterit ei q[uod] de iure eū
absoluerē poterat incidet i eandē. vt in. c. eos.
eo. ti. li. vi. Nec oīa locū habent q[uod] iniuria est
levis. vel quādo est mediocris vel gravis. nō
q[uod] iniuria est enormis. q[uod] a papa solū: vel ab
eius legato possunt absolui. vt in. c. ad emine-
tiam. eo. ti. iuncto. c. cum illoz. eo. ti. Quando
autē iniuria dicitur enormis. vide sup[er] Enormis.
Quando vero gravis vel levis aut mediocris
relinquit arbitrio iudicis fm Pa. in. c. perue-
nit. eodem ti.

¶ Queritur in quibus casibus exp[re]sse cōce-
ditur ep[iscopu]s. vt ab enormi vel graui iniuria ab-
soluant. R. q[uod] in. vij. casibus.

¶ Primo in articulo vel piculo mortis cōsti-
tuto. vt in. d. c. suadente. et. d. c. non dubium. et
c. ea noscitur. §. fi. et. c. quod de his. eo. ti. nec so-
lum ep[iscopu]s sed quilibet sacerdos fm modū
de quo. s. absolutio. iij. §. xvi. Et quis dicat in
piculo mortis. vide mors. §. vi.

¶ Secundus in habēte legitimū impedimentū
p[ro]pter q[uod] nō possit adire papā vel aliū q[uod] p[re]t[er]
habeat absoluedi. vt in. c. de cetero. et in. c. q[uod]
de his eo. et in. c. eos. eo. ti. li. vi. Et q[uod] sit legiti-
mū impedimentū. R. q[uod] est omne q[uod] arbitrio
boni viri rōnabiliter impedit. vtp[er]ta. q[uod] l[et] ca-
pitales inimicitias. d. c. de cetero. etiā ex culpa
sua. l. nec timore. ff. q[uod] me. cau. de spon. venies.
vel est infirmus. vt in. c. q[uod] de his eo. licet non
sit piculū mortis. vel ē paup[er] nō mendicās q[ui]
uit ex artificio q[uod] nō p[er]t in via exercere: vel si mē-
dicās sibi. vel vxori. vel alteri subueniebat q[uod]
alibi nō posset. Secus in mendicāte qui solū si
bi habet p[ro]uidere. q[uod] si eundo et mendicando
posset necessaria inuenire nō posset absolui. vt
no. Pa. in. c. ea noscitur eo. vel est multū senex. in
d. c. quāuis. et h[ab]mōi. Imponet tamē eis vt ces-
sante impedimēto se representet: exceptis seni-
bus. quia senectus nunq[uam] deficiet. et licet videā-
tur fortes. tū q[uod] piculū est absoluent fm J[un]no. et
Host. in. d. c. q[uod]uis. et de istis impeditis dic vt
sup[er] absolutio. iij. §. xvi.

¶ Tercius in nobilibus magne potentie qui
nō possunt terras suas relinquere p[ri]us tamē
anteq[uam] absoluantur intimanda est eozum con-
ditio summo pontifici. et scdm eius consiliū
absoluentur: nisi sit periculum in mora. c. mu-
lieres. §. i. eo. ti.

¶ Quartus in mulieribus cuiuscunq[ue] cōditio-
is

nisi sunt. d. c. mulieres. et qualitercunque percussent etiam atrociter.

¶ Quintus in his qui sui iuris non sunt sicut sunt filijfamilie. serui et huiusmodi. etiam si filius habet et ipse familiam. Et hoc intelligitur in iniuria mediocri simpliciter. in enormi vero non possunt absolui: nisi fecerint in fraudem. vel nisi quando dominus vel paterfamilias non existens in culpa ex eorum absentia graue damnum incurrit et quia tunc possunt etiam ab enormi absolui: nisi sit facta per dolum. ut no. in. c. relatu. e. ti. Nec distinguo in filijfamilias. fm Pa. in. d. c. relatu. et placet quod sufficit quod non sunt sui iuris.

¶ Sed an hoc idem erit in viro qui in fraudem uxoris fecit: vel in liberto. R. glo. in. d. c. relatu. quod non. quia cum hoc edictum sit prohibitorium non extenditur nisi ad expressos exceptos. ar. c. cum illorum. eo. ti. et no. Pa. in. d. c. relatu. Hosti. tamen ibidem tenet quod idem erit iudicium sicut de supra dictis: quia tales persone non sunt sui iuris. et placet mihi. d. c. mulieres. quia patronus vel uxor graue damnum patere propter eorum absentiam. ar. d. c. relatu. Cum autem efficiunt predicti sui iuris vel libere tenent se pertinere apostolice sedi.

¶ Sextus in iuuenibus nec distinguo an sint sui iuris vel non: siue sint diuites vel non. quia simpliciter non tenentur ire. quia eorum itineratio penulosa est. ut no. Pa. in. d. c. ea noscitur. impeditur tamen iuuentutis sublato tenentur se presentare pape. ut no. in. d. c. quis.

¶ Septimus in hostiario vel officiali qui pretertextu officij arcendo turbam percussit clericum. ut no. in. c. si vero. el. j. eo. ti. Hoc intelligitur verum in mediocri autem in graui percussione. ut no. ibidem. et hic accipio grauem penam in mediocrem per graui. Nam fm Donal. inter enormem et leuem est media que grauis dicitur: que ut dixi arbitrio iudicis extimabitur ex qualitatibus et circumstantiis. ff. de ver. obli. l. continuus. et de voto. c. quod super his. Aduerte etiam hic quod si officialis laicus aliter quam arcendo turbam inquit manum in clericum quod non potest absolui nisi a papa qualitercunque leuiter percussit: quia iniuria est grauis. quia usurpat sibi iurisdictionem in clericum. ita no. Pa. in. d. c. si vero. et ibi tex. apertus. Quod verum intelligo quod hoc facit tanquam officialis. Secus si percussit tanquam persona privata: quia nisi esset iniuria grauis non esset mittendus ad papam.

¶ Octauus pueri impuberes que dolicapaces percussit. ut in. c. i. eo. ti. siue ante pubertatem petat absolutionem siue post. c. si. eo. ti. nec tenent se presentare cessante pueritia. d. c. si. et. ca. quis. quia nihil dicitur de iuramento. et. c. quis excipit pue-

ros. Non dicitur Pa. in. d. c. si. quod beneficium semel indultum minori ex quo cepit hunc locum non extinguit per superuentientiam maioris etatis. quod nota.

¶ Casus. ij. est in. c. querenti. de offi. dele. contra inobedientem siue delegati ultra annum. de quo dicitur ut. s. absolutio. ij. in prin.

¶ Casus. iij. est in. c. dura. de crimine falsi. ubi excoicatur ex generali sententia suorum diocesanorum habentes litteras apostolicas falsas: nisi infra. xx. dies postquam cognouerint se habere litteras falsas illas destruxerint aut resignauerint illis non possunt absolui post lapsum dictorum. xx. dierum nisi a sede apostolica: vel de eius speciali mandato. Aliqui tamen tenent quod isti. xx. dies incipiunt currere a die noticie. scilicet quod habent predictas litteras falsas ut Hosti. sed Pa. in. d. c. dura. tunc quod incipiunt currere a die excoicationis plate per ordinarios contra tales: ita quod nisi illa precesserit non erunt excoicati. et hoc credo verius saltem post factum et hac etiam sententia ligant si excoicatio precesserit: quibus ipsis litteris falsis non fuerint vii.

¶ Quid de falsariis litterarum applicaz. R. quod omnes tam clerici quam laici qui per se vel per alium vicium falsitatis exercuerint cum fautoribus et defensoribus suis sunt excoicati ipso facto. et hoc die per processum annuale factum in die cene domini non possunt absolui citra sedem applicam. nec non falsarij supplicationum gratiarum vel iusticiam concernentium per pontificem vel vicecancellarium aut regente officium cancellarie signatarum.

¶ Vtrum videntes litteras apostolicas falsas sunt excoicati ipso iure. R. quod sic si sint laici. tamen potest absolui a suis ordinariis. ut per p. c. ad falsarios. de cri. fal. clerici vero non sunt excoicati fm Pa. in. d. c. ad falsarios. quibus Hosti. tenet contrarium.

¶ Vtrum corrigentes litteras pape sint excoicati. R. No. ut recitat Pa. in. c. ex litteris. de fide instru. quod sic etiam si vna figura siue littera vel etiam dimidia abrauerint: deleuerint. aut casu elauerint sine licentia illius ad quem spectat postquam littera est bullata vel signata: nec possunt absolui citra sedem apostolicam. Posset tamen impetrans totam litteram lacerare seu bullam si illa non vult vti. ex quo patet quod etiam simplex notarius qui litteras applicas scripserit: non potest illas corrigere postquam sunt bullate vel signate sine licentia officialis ad hoc deputati. hoc tamen bene limitat R. i. in. iij. di. x. ar. xij. q. iij. verum si talis abrasio vel correctio seu mutatio faciat ut bulla que ante erat inu valida efficiatur valida. vel si erat utilis sit magis utilis.

¶ Vtrum impetrans litteras domini pape tacita

2 Qui aut dicatur effractores. R. q. sunt illi
q. dolo malo. aut p. iniuriā violēter pietem fo-
diūt aut vitreā fenestrā frangunt. seu seratu-
rā. vel ostia. vel cardines. seu vectes. dñ. tenēt
ostia firmata. aut ipm. tectū ecclie fm. Archia.
Sij autē q. faciūt enormia in ecclesia. vt rapie-
do corpus xpi. et hñdī. frangendo calices. et si
milīa non sunt effractores. pprie. nec excōicati
īpo iure fm. l. o. et Jo. del. lig. nec etiā si excōi-
carētur. et denūciarētur eēnt mittēdi ad papā
sed possent ab illo q. eos excōicauit absolui.
oportz q. q. spoliatio fiat cū effractione. vnde
sola effractio p. se nec sola spoliatio fac. aliquē
incidere ī hūc casum. vt denūciatus sit mittē-
dus ad papā. qd. no. qz. pauci aduertūt. s. sic ē

Casus. vij. est in. c. fundamēta. de elec. vbi ex
cōmunicant. **P**rimo omnes qui sine lnia sedis
apostolice noiationi electioni vel assumptioni
in senatozē capitaneū patriciū aut rectorē vel
ad regimen vrbis rome assentiunt vel se intro
mittūt per se vel per aliū vltra annuale spaciū
nisi ex ipa vrbe naturaliter sint ordinādi aut
cōtinui habitatores: nec habēt ex territorii ta
lē prātem q̄ possent euacuare rōem p̄stitutio
nis p̄dicte. **¶** Itē sc̄do excoīcant intendētes v̄l
obediētes eis dē sic assumptis. **¶** Itē terciō excoī
cant q̄ ipsos noīauerūt elegerūt v̄l assūplerūt.
¶ Itē q̄rto excoīcant dātes auxiliū p̄siliū et fa
uorē publice vel occulte tā noīatorib⁹ q̄ assūm
ptorib⁹: q̄ noīatis q̄ assumptis. nec oēs p̄dicti
possunt absolui nisi a papa.

Casus. viij. est in c. clericis. de immu. eccle. sed qz hodie nō ligat p. cle. vnicā. eo. titu. ideo pertranseo.

Casus. ix. est in c. felicis. de pe. vbi excoīcan-
tur. Primo oēs insecutores cardinaliū Ro. ecclesiasticos: vel clericorū aut religiosorū si familie pape vel cardinaliū p̄dictorū. Item se-
cundo p̄cussorē et captores. Item tercio socij talia facientij vel mandantiū. Item q̄rto q̄ s-
cū ratiū habuerit p̄siliū dederint aut fauorē
Item q̄nto q̄ tales postea receperint vel de-
fensauerint sciēter. Item sexto excoīcant p̄nci-
pes senatores p̄sules p̄ates rectores siue alij
dñi et eorū officiales. q̄ infra mēsem a die noti-
cie bite de p̄dicto delicto nō puniūt p̄dictos re-
os s̄m tenorē. d. c. felicis. nec p̄nt absolui nisi a
papa: exceptis istis vltimis. s. p̄ncipes et c. q̄ po-
tuerit absolui a suis ordinarijs. Aduerte hic
q̄ insecutio sumit in malā p̄te. et cape intelli-
gitur cū effectu: qz si nō capiāt sed fiat insult⁹
ad domū vt ei fiat iniuriā: vel si obsidēt et clau-
dūt i domo: nō vt eos ibi custodiāt s̄ vt eis in-
ferāt verecūdiā nō habebit locū pena ista. s̄m
q̄d no. Anno. in. c. nup. eo. ti.

Casus. x. est in c. quicūqz. eo. ti. vbi excoīcan-
tur oēs dātes lñiaz alicui occidēdi. capiendi.
sen a s̄ in psonis aut bonis suis: vel suorū gra-
uandi eos q̄ s̄ntas excoīcationis vel interdicti
rulerit q̄ quēcūqz: siue eos occasione q̄p sūt p-
lare: vt obseruātes tales s̄ntas: seu talit excoī-
catis nolētes excoīcare: nisi lñiaz ipam si fuit
ad psonas granādas reuocauerit anq̄ in aliq̄
sit p̄cessus: vel si dicta lñia fuit ad bona eorū ca-
piēda nisi infra octo diez spaciū restōem fecerit
fieri vel satisfactōz et lñiam reuocauerint. Item
secūdo excoīcant oēs q̄ p̄dicta lñia data: vt ausi
fuerint. Item tercio q̄ aliqd p̄missorū ad q̄ p̄mit-
tenda dāti lñia p̄hibet cōmiserint suo motu:
nisi vt dictū est re integra si ad psonas. et si ad
bona infra octo diez spaciū restituerint vel sa-
tisfecerint. In q̄ excoīcatione oēs p̄dicti si p-
spaciū duorū mensiū māserint nō nisi p̄ sedem
ap̄licam poterūt absolui.

Querit idē Archi. qd veniat noīe suorū. et
R. q̄ veniūt oēs q̄ sunt sub p̄tate eorū. vt insti.
de his q̄ sūt sui vt ali. in. p̄totū. Item q̄ veniūt
p̄sanguinei. vt i. c. sciant cuncti. de elec. in. vi.
Item domestici. vt. L. d. his q̄ ad ec. p̄fu. l. p̄nti
p̄. laue. et qui dicant domestici familiares. vi.
de Familiaris.

Item granare dicunt q̄ p̄hibet ne eis coqua-
tur molat vendat et bñdō.

Casus sequētes sunt i cle. vsqz ad casus. xvij.

Casus. xi. est in cle. multorū. de here. vbi excoī-
cant oēs inq̄sitores heretice p̄auitatis infe-
riores epis qui odio grāa vt amore lucri aut cō-
modi tp̄alis obreū p̄ iusticiā et p̄sciam suam
omiserint q̄ quēpiā p̄cedere. vbi fuerat p̄cedē
dñ. p̄ hereti. Item secūdo excoīcant p̄dicti si obre-
tū eodē p̄auitātē ipaz heresis: vel impedimē-
tū sui officij alicui imponēdo p̄sumpserint ali-
quē q̄quomōdō vexare nō p̄nt absolui nisi a pa-
pa. nisi i mortis articulo p̄missa satisfactōe. in-
telligit si p̄t fieri. aliter n̄ valeret absolutio. vñ
aduerte s̄m Car. in cle. p̄dicta q̄ ad incurren-
istā penā oportz fiat p̄ iusticiā et cōscientiā co-
pulative. Item no. q̄ q̄quomōdō vexent aliquē si-
ue in citatiōib⁹ fideiussorib⁹ et similib⁹ in-
currūt istā penā s̄m Pau.

Quid si omittūt ex timore vel ad euitandū
scandalū. R. glo. q̄ nō incidūt in hāc penā.

Casus. xij. est in cle. religiosi. de privilegijs.
vbi primo excoīcant oēs religiosi qui clericis
aut laicis sacramentū vñctōis extreme vel eu-
charistie ministrare p̄sumūt: vel solēnt aut ma-
trimonia sine licētia speciali p̄byteri prochia-
lis. Item si p̄dicti absolūt excoīcatos a ca-
none p̄ter q̄ in casib⁹ a iure ex p̄ssis. vel p̄ p̄ui-
legia sedis apostolice cōcessa eisdē. vt si absol-
uunt a sententijs p̄mulgatis p̄statuta sinoda-
lia vel p̄uincialia: seu a pena et a culpa. nec pos-
sunt absolui nisi a papa.

Querit an ligent oēs religiosi. R. s̄m L. v.
ibidē q̄ nō. sed solū religiosi religionis appro-
bate: qz nō alij nō sunt p̄prie religiosi. vt in. c.
vno. de voto. li. vi. et l. qdā istud restringāt ad
religiosos exēptos. vt De. de sta. tñ cōit tene-
q̄ beat locū etiā in nō exēptis et in religiosis p̄-
fectis ecclie prochia. si alijs q̄ suis prochia-
lis ministrāt s̄m glo. in clemē. i. de decimis. et
Pau. ibidem.

Quid si nouicius faciat aliqd p̄dictorū. R. 2
s̄m Car. q̄ ligatur. ar. c. religioso. de sen. excō.
in. vi.

Item religiosi cōuersi similiter. R. Car. q̄ 3.
De. de ancha. t. q̄ nō ligant sicut nec monia-
les: ex quo ordinē nō habēt. sed zen. tenet q̄ li-
gantur. et videtur verius.

Item religiosi ministrātes alijs religiosi
sacra p̄dicta ligēt p̄fata pena. R. Car. q̄ De.
d. sta. dic quendā cardinalē p̄suluisse. q̄ nō s̄m
Lap. tenet q̄ verbū clericis intelligit tā de re-
gularibus q̄ de secularibus. sed verbum lai-
cis etiā cōprehendit religiosos vel monachos
laicos. Sed primum credo verius per ea que
dixi. s. Clericus primo.

S **D**ñi tpe mortis possint ministrare eucharistiā licite. Rn. L. ar. Pau. et Lap. q nō. Jo. et archi. xxvj. q. vj. si pibē. Anno. et Bos. i. c. ois. de pe. et re. tenet q sic vt recitat directio li. j. ti. xv. et hoc credo veruz si alius sacerdos nō potest haberi qui ministret.

8 **¶** *¶* **O**mnis rector ecclesie q̄ nō ē sacerdos vel vica-
ri⁹ rectoris possit dare lñam dictis religiosis
ministrādi predicta sacra. *Re. Car. q̄ sic. 7 sic*
serua l3 alij teneāt p̄rium. *Silr Pau.* tenet q̄
epus 7 archiep̄s b̄ ciuitatis possint p̄dictam li-
centia dare. 73 en. 7 *Ste.* idē tenēt de vicario
ep̄i i sp̄ualibus vel delegato. aut eius p̄nario.
tutius ē tñ fm *Pau.* nō recedere a l̄ra. non tñ
est necessariū.

7 **¶** Quid ē solēnizare m̃rimoniū. **R.** Lar. i. d.
cle. j. q. 3 en. dicit. q. p̃p̃hendit̃ oīs solēnitas. q.
obfuaē iux̃ ritū eccl̃iay religioīs. de sp̃ō. c. j. si
ue fiat b̃ndictio solēnis. siue dicat̃ missa sp̃at̃
sup̃ p̃bentes ⁊ b̃ndi. Inducere autē fed⁹ m̃ri
moniū vel p̃nūciare d̃ua inter cōtrahētes nō
ē eis p̃hibitū fm̃ zen. ⁊ Ste.

8 **D**e xbiu excoīcatōe a canone itelligat so
li de maiori excoīcatōe. **R.** Lar. vbi. s. q. sic
fm Lau. ⁊ nō de minori. fac. c. si quē. ⁊. c. nup.
de sen. ex. Adē t3 Lap. ⁊ facit. c. j. de rescrip.
li. vj. Be. aut in. c. vnico d his qvi. li. vj. dicit
q etia intelligit de minori. qz lex penalis pro
hibēs absolutōem ab excoīcatōe includit etia
mionis absolutōem. p hoc ē glo. in cle. j. de p
uilegijs. **A**d vbiqz sit mētio de excoīcatōe
⁊ materia in q pfer ē proportionabilis etia mi
nori de vtraq intelligit. vt no. glo. Be. in. c. p
sidētes. de here. in. vj. **E**t t3 bec opi. sit tutior
tamē prima mihi v̄r verior.

¶ Queritur de quo canone intelligit. R. Lar. ubi. s. Pau. 7 Lau. q. intelligit de quocumq. a papa promulgato. q. ille p. re excellenzaz dē canon. l. 3. aliquā improprie accipiat. p. illo epi. ut. iij. di. 6. porro.

10 **¶** Quid si supradicti absoluunt excoīcatos per
sententiam si hōis etia pape. **R.** glo. Lau. Pau.
73 en. ibidē tenēt q nō ligātur p̄fata pena. qz
si voluisset intelligi exp̄fisset. ar. c. ad audien
tiam. de deci.

Ad vñ nomine sententie hic veniat excoīca
tio solū. Itē. glo. 7 Pau. ibidē q̄ etiā venit su
spēio 7 iterdictū. sed Lar. dicit q̄ verius ē q̄
solū intelligi de snia excoīcationis qd̄ bñ p
bat littera p̄ alternativā. qz. s. dīc de his q̄ ab
soluunt excoīcatos a canone 7 postea subicit
a sententijs p̄ statuta. 7 sic restringi xbu sen
tentijs per verbū excommunicatos. ar. in de.

religiosi. de privilegijs.

41 Quid de senectus latiss p statuta legatorum
de qbus habes de offi. le. c. fi. **R.** fm Lau. et se
quit Car. q. ibid est sicut de statutis sinodali
bus vel puincialibus.

¶ **D**ixit religiosi p̄dicti absoluētes a pena tñ
ligent p̄dicta cēsurā. **R.** fm. 3en. quē seq̄r. Car.
q̄ non. qz littera loquit̄ copulatiue a pena et a
culpa. d. de. religiosi. de p̄uile.

Quid si p̄dicti religiosi absoluūt a pctō et
nō ab excoīcatione quā quis incurrit p̄ pecca
to. **R.** Zen. et Car. tenent q̄ nō in cīdūt in penā
et placet ne fiat extensio.

¶ **D**etrū religiosus ignorās penā hāciet admi
nistrās sacm̄i eucharistie vel extreme vnctōis
sine lñā rectoris procbialis. nō tñ in ptempnū
īpius incurrat hanc penā. **R.** Car. se cōsuluī
se p lēam. d. cle. q̄ dicit. p̄sumpserint. qd̄ nō. do
lū et temeritatē ministrātis q̄ nō ligat. et pla
cet mihi p ea q̄ diri. s. volus. g. v. et. j. **Excoica**
rio. vij. casu vltimo. g. ij.

Dixit recipietes p̄fata sacra a dictis religio
sis sine lñia suoz rectoz proclialiu sint excōi
cati. R. q nō prima vice. vt patebit infra. ex
cōmunicatio. viij. §. i.

Vtrū sit credendū. Dicēti se h̄re Inīaz. R.
glo. q̄ sic. et cōcor. Lau. Pau. et Ste. qz nemo
vr̄ inmemor pprie salutis. i. q. vj. sancimus.

¶ Quid de mercenarijs. ſcholarib⁹ et bñol.
R. glo. q. ſufficit lñia ſacerdotis procbialis: i
cuius prochia inhabitat: niſi cā recreatōis vñ
alia tpali ſtatim reuerſuri ad ppria adueni
ſent. qz ſic nō ſufficeret.

Casus. rñj. est in de. i. de pe. vbi excoīcat q̄l bet qui iniuriose vel temere pcusserit: cepente: aut bñierit aliquē ep̄m seu q̄ p̄dicta mādane rit. vel facta ab alijs rata habuerit vel socius fuerit his faciēdis: aut p̄siliū: aut fauorē dede rit vel defensauerit eosdē. nec pōt absolui: p̄ter q̄ in articulo mortis: nisi a papa ⁊ cū absolue dus fuerit in articulo mortis nōvz absolui nisi prius caueat idonee q̄ parebit pene imponen de et penitentiā dño auxiliante faciet. **A**tem scdo excoīcant oēs officiales quocūq̄ nōmīe censeant qui ī aliq̄ p̄dictorū fuerint culpabiles nec valēt absolui nisi vt p̄dictū est.

¶ **E**3 qd si eps nōdū erat cōsecrat⁹. **R.** glo. qd nō erit loc⁹ isti pene. qz nō est eps. de cele. mis. cle. ij. **Sec⁹** de eo q renūciauit epātui. qz habebit locū in eo illa pena.

¶ In habeat locū p̄dicta pena inclusione fa-
cta episcopo ad verecundiā. *Itē.* Car. q. nō. qz
hic cape accipit p̄ detinere: sicut et i. c. felicitas.

de pe. li. vi. accipit ut supra dictum est.

Casus. xiiij. est in cle. cupientes. in. §. si. d. pē. ubi excommunicantur oēs religiosi et clerici seculares qui inducunt ad vouendum iurandum qd. de eligē. sepultura apud ecclesias ipsoz. de q. dic. vt. §. sepultura. §. xxv.

Casus. xv. est in cle. grauis. de sen. ex. ubi excommunicatur omnes dñi temporales etiā si sunt epi qui in terris seu locis eoz interdicto supposito cogunt quolibet diuina officia celebrare: aut qui vocem pconia seu p campanarū pulsionem ad officia eadem audienda aliquos pferunt excommunicatōis aut interdicti snia innotatos euocant. vel qui excoicatis publice aut interdictis phibent ne de ecclesijs exeāt dum missarū solēnia agunt a celebrantib⁹ moniti generaliter vel spāliter vt exeant. **Itē secundo** si excoicati publice interdicti qui in ipis sunt ecclesijs postq fuerit noiatim mōiti a celebrantibus vt exeant remanere psumpserint sniam excoicationis incurrūt a qua solū a papa pnt absolui. Et sic collige qd. hec pena est cōtra cogentes. euocantes. phibentes et remanentes. **Itē aduerte** qd. verbum quomodolibet cōprehendit omnē modū cōpulsionis realē vel psonalem: directū vel indirectū. vt puta cōsanquinos vel ipos in psonis aut rebus grauando. vt no. glo. in. d. cle.

¶ Quid si euocarēt nō excoicatos vel nō interdictos. **R.** **Lar.** post **Pau.** ibidē qd. incidit in predictā penā cū locus sit interdictus. et dicto pferunt stat p maxime.

¶ Vtrū hec pena habeat locū in cessatōe a diuinis posita in dictis terris. **R.** qd. sic. qz qñ cessatio a diuinis est generalis hz vim interdicti vt in cle. i. eo. ti. in. §. in cessationibus. secus si cessatio esset specialis.

¶ Quid intelligit hic noie diuina officia. **R.** **Lar.** post **Pau.** ibidē qd. restringit solū ad missas. et ideo si aduocarēt ad alia officia pter missas nō haberet locū hec pena.

¶ Quid si pdicti pceptiāt nō subditis suis vel pdicta nō faciāt in terris ipsoz sed in alienis. **R.** ibidē **Lar.** qd. nō hz locū hec pena.

¶ Vtrū pdicti aduocātes secrete p nunciū ad diuina ligent p fata pena. **R.** **Lar.** ibidē post **Pau.** et zen. qd. non nisi voce pconia. vel voce tube. aut cornu vel per campanarum pulsationem aduocent.

¶ Quid si cōpellūt in loco nō interdicto. **R.** **Pau.** ibidē qd. nō hz locū hec pena.

¶ De q interdicto intelligit. **R.** glo. ibidē qd. de interdicto a iure qd. ab hoie.

Casus. xvi. est i cle. cū ex eo. eo. ti. ubi excoicantur fratres minores recipientes tpe interdicti illos de tercio ordine ad diuina. Sed qz bodie vacat p priuilegiū dñi Sixti quarti ptransco quia nō ligati.

Casus sequentes sunt per processum curie annualem factum in die cene domini vsq ad casum. xxij.

Casus. xvij. est cōtra hereticos gazaros patarinos. et alios quocunq nomine censeatur ac cōtra omnes fautores. receptatores. et defensores eorumdem.

Casus. xvij. est cōtra piratas. cursarios. et latrunculos maritimos ac oēs receptatores eorumdem cū dantibus eis auxiliū cōsiliū vel fauorē. Et dicitur pirata quicūq in mari depredatur nisi habeat iustū bellū p eos qd. depredatur. qd. no. qz pauci aduertūt credentes qd. nisi qd. indifferēter depredetur i mari nō sit pirata et nō incidit in hāc penā sed falsum est.

Casus. xix. est cōtra oēs qui in terris suis noua pedagagia imponūt vel prohibita exigūt sed a sponte soluentibus pedagagia recipiens nō incurrit excoicationē fm glo. et **Pau.** in cle. quoniam. de immu. ec. quia exigere est ab invito extorquere.

Casus. xx. est cōtra oēs falsarios bullarū apostolicarū de quo dictū est. s. casu. iij.

Casus. xxi. est cōtra illos qui equos arma ferum. lignamina: et alia prohibita deferūt saracenis. turcis. et alijs christi nominis inimicis quibus xpianos oppugnat. p cuius intelligentia querunt infrascripta.

¶ Quid venit hic noie armor. **R.** glo. in. c. ita quorundā. de iudeis. qd. etiā fustes. et lapides p machinis veniūt. sed nō lapides p edificijs fiendis. in. l. ij. **L.** que res expoz. nō de. dicitur qd. lorice: scuta: arcus: sagitte: spate. gladij: et sella nomine armorū veniunt. Ego vero dico qd. illa que cōmuniter sunt p vñ offendendi vt defendēdi ser nō p alio vsu veniūt noie armorum. Illa vero qbus possumus vti p armis: p alio vsu. puta p instrumento dicunt arma ex intentione vrēdi his p armis defensionis vel offensionis. alis non. vt nota. in cle. ne. in agro de statu mona. Et ideo gladius ad incidendū panē nō venit noie armorū fm **Pau.** in. c. clerici. el. i. de vi. et ho. cle.

¶ Quid venit noie ferri hic. **R.** qd. accipit hic ferrū p ferro infecto. vel facto p quacūq forma. vt in. l. ij. **L.** qd. res expoz. nō de. qd. tñ limito p rōem expressas. in. d. l. ij. de ferro. p qd. possent pugnare se mutire. qz brochete: si hāc nō

credo sunt sub ipsa comprehensa.

3 **¶** Quid intelligit sub nomine lignaminum. **R.** q. intelligit quodcumque lignum propter naues galeas aut alias machinas posset facere ad impugnandum vel defendendum se a christianis. secus de alijs lignaminibus quibus non potest ad offendendum vel defendendum.

4 **¶** Quid intelligit nomine prohibitorum. **R.** q. sunt omnia quibus possunt christiani impugnari: vel ipsi infideles ne impugnentur a christianis muniri quod omni tempore prohibentur. Similiter quodcumque victu alia vel mercimonia tempore guerre cum eis habite ab alijs quibus christianis legitime. Tempore vero pacis mercimonia quodcumque et victualia non sunt prohibita eis deferri: nisi in dispendium christianorum fieret. puta. quod timetis de guerra munire se: vel ut innadant christianos. Tenet tamen Innocentius in. c. significavit. de iudeis. q. pro redimendis captivis tempore guerre arma etiam sine pena excommunicatois possunt deferri. quod ante factum non tenerem: sed bene post factum. de alijs vero mercimonijs non est dubium inter doctores. propter predictum. c. significavit. q. pro redemptione captivorum possunt deferri etiam tempore guerre.

5 **¶** Quid si tempore pacis deferantur arma: et alia prohibita non tamen ea intentione ut impugnentur christiani. **R.** q. nihilominus ligantur si sunt talia quibus possunt impugnari secundum glo. Jo. an. et do. ant. ac Ba. in. d. c. ita quorundam. Quid tamen tenet quod non ligantur nisi ea intentione deferantur ut christiani impugnentur: vel ne possint infideles impugnari: et convenit satis hec opinio cum textu. i. d. c. ita quorundam. h. prima opinio sit tutior: maxime ante factum.

6 **¶** Utrum deferentes prohibita infidelibus et penitentibus postea ea reportantes et non dimittentes infidelibus ligentur. **R.** q. non. quod verba cum effectu sunt accipienda. Adde dic de deferentibus arma pro sui tutore ad terras infidelium quod non ligantur: nisi postea ea ipsis venderet quod sic ligantur. Si autem statim vendita recuperaret nihilominus ligaretur. Adde dic de permutatione.

7 **¶** An dicitur tempus guerre. **R.** q. dicitur quando aliquis princeps christianus auctore principis. vel papa facit cum eis bellum quo ad illum dominum. puta Soldanum vel Turcum: non quo ad alios dominos infideles nisi essent tali in subsidium.

8 **¶** Adverte hic quod h. Nicolaus Bonifacius et Clemens multos ligaverint circa predicta. tamen quod hodie vacant per alios. solummodo remanent excommunicati exercitantes regimine in galeis aut navibus infidelium in. c. ita quorundam. sed non est papalis sed ordinarij poterit absolvere. Verum est quod tamen isti quod supra scripsi potius non dant absolvi nisi quicquid acquisierint ex

tali commercio donato expendat in subsidium christianorum. et ultra tantum de suo si possunt.

¶ Quid de dantibus corda vel anchoras: et hominibus ut possint negociari cum infidelibus tempore pacis. **R.** q. requiritur licentia apostolica: quod predicta possunt christiani impugnari.

¶ Utrum portantes clavos parvos et cultellos pro pane incidendo sint excommunicati. **R.** q. non. quod non comprehenduntur sub nomine armorum: vel ferri vel aliorum prohibitorum.

¶ Utrum portantes ferrum arma et alia prohibita de una terra sarracenorum ad aliam: vel sarracenos cum armis suis. ut puta. de marica in alexandriam sunt excommunicati. **R.** q. non. nisi hoc fiat in dispendium christianorum sicut declaravit Gregorius. ix. in excommunicatione incipit. postulastis.

Casus. xxiij. est de impedientes seu innadentes victualia: vel alia ad usum Romano. curie necessaria adducetes: seu ne ad ipsam adducantur vel deferant impedientes aut perturbantes et contra defensores talia facientes.

Casus. xxiij. est de omnibus quod illos qui ad sedem apostolicam veniunt et recedunt ab eadem temeritate propria capiunt spoliare et detinent: aut ex proposito deliberato verberare mutilare vel interficere presumunt et de omnibus quod talia fieri faciunt vel mandant.

Casus. xxiij. est de illos qui iurisdictionem ordinariam vel delegatam non habentes morantes in eadem curia temeritate propria capiunt spoliare et detinent: aut ex proposito deliberato verberare mutilare vel interficere presumunt. et qui talia fieri faciunt seu mandant.

Casus. xxvi. est de omnibus illos qui per se vel per alium seu alias quoscunque personas seculares vel ecclesiasticas ad romanam curiam super eorum causis et negotijs recurrerent. Illaque in ea persequentes aut procurantes: vel procuratores ipsorum. vel advocatos seu indices super dictis causis deputatos occasione eorum vel negotiorum hominibus: verberant mutilant vel occidunt: aut bonis spoliare: et de dantes auxilium consilium vel favorem in predictis.

Casus. xxvi. est de omnibus illos qui ne pareant litteris aut mandatis apostolicis: et legatorum et nuntiorum: et iudicum. delegatorum eorum de gratia vel iusticia concementibus: decretis super eis et re iudicata seu processibus executorialibus non habito prius eorum beneplacito et assensu: neve tabelliones et notarii super hominibus litteris et processibus executorialibus infra seu acta conficere aut confecta parti cui interest tradere sub gravissimis penis prohibere statuere seu mandare presumunt. et contra dantes auxilium consilium vel favorem.

Casus. xxvij. est contra omnes qui se ab obedientia Romano. pontificis pertinaciter subtrahere. vel

quomodolibet recedere presumunt. et contra dantes auxilium consilium vel fauorem predictis.

Casus. xxviij. est contra oēs qui iurisdictionē ad ecclesiasticas personas pertinentē usurpant p se vel per alium: seu alios directe vel indirecte. aut in eisdē consilium auxilium vel fauorem prestare nō verentur.

Casus. xxix. est contra oēs mutilantes: vulnerantes: interficientes: seu capientes et detinētes. seu depredantes romipetas et pegrinos ad urbem causa pegrinatōis et deuotōis accedentes: et in ea morātes: vel recedētes ab ipsa cū oibus in his dantibus consilium auxilium vel fauorem.

Casus. xxx. est contra oēs illos q p se vel p alium directe vel indirecte sub quocūq titulo vel colore occupant: detinēt: vel hostiliter discurrūt seu inuadūt in totū seu in partē aliam urbem. aut alias ciuitates: vel terras: et loca et iura ad romanam ecclesiam spectantia cū adherentibus: fautoribus: et defensoribus eorū: seu dantibus auxilium consilium vel fauorem in eisdē.

Casus. xxxi. est contra quoscūq presumētes ab soluere quēlibet predictū pcessum excoīcatū: nisi in articulo mortis pstita prius d stando sancte matris ecclesie mandatis satisfactōne vel sufficiēti cautōe etiā ptextu cuiuscūq priuilegij vel cōcessionis apostolice nō facientis plenam et expressam de predicta phibitōe mentionem: nec absolutio aliter impensa valet. Et h Paul' secund' plures alios casus posuerit q̄s in nulla cōcessione volebat intelligi nisi spāliter exprimerent. Tame Sixtus quartus solū nō ad predictos sup expressos se restrinxit. et iō casus Pauli in dicto pcessu omitto.

Aduerte etiā q̄ p̄fatus Sixtus in extranagati q̄ incipit. Et si dñici gre. excoīcat oēs ab soluētes a q̄cūq predictar excoīcationū p pcessum factar. v. l. dispēsantis i voto ultramarino: sanctorū Petri et Pauli: sancti Jacobi. et c. sitatis ex cōcessione ab ipso Sixto habitam: nisi de. d. extranagati de verbo ad verbū in ipsa cōcessione fiat mētio. Et bñ aduertāt cōfessores q̄ ad illos q̄ p̄fessionalia habuerūt ab ipso. exceptis illis cōfessionalibus q̄ data fuerūt tpe cruciate mibi cōmisse. q̄ q̄ ad illa nō v3 dicta extranagās. sicut p3 i bulla p̄dicte cruciate. Et ego aurib' p̄p̄is ab ipso audiui.

Sunt et alij casus p extranagates i q̄b' snia excoīcatōis infligī ipso facto. et nō p̄t impēdi ab solutio nisi p sede ap̄lica. Et q̄ multe sūt reuocate. aliq̄ nō sūt i vsu solūmō ponā q̄ cōiter habēt i vsu. et sūt sequētes vsq̄ ad excoīcatio. vi.

Casus. xxxij. est sub lrica de sepul. et est Bonifacij. viij. vbi excitant oēs exēterātes: vel in frustra incidētes: aut in aquis coquētes vt carnem ab ossibus euellāt corpora defunctorū. vt alibi tumulanda deferāt. vbi nota. q̄ ad incurrendū predictā penam oportet tria cōcurrant. Prīmū q̄ ille mortuus circa cui' cadauer voluit facere p̄dicta: sit mortuus in terra: vbi viget cultus christianus: q̄ si esset mortuus iterra infidelium nō caderet in penā faciēdo p̄dicta. Secundū q̄ p̄dicta faciant cadaueri mortuo. Terciū q̄ faciāt aīo vt alibi tumulā. deferant: q̄ si facerēt ex odio vel ppter cyrugia nō inciderēt in penā p̄dictam.

Casus. xxxij. ponit de regularibus. vbi Martinus excoīcat oēs religiosos medicantes euntes ad ordines seu monasteria nō mendicantium: vt ibi sint fratres. etiā sub p̄textu cuiuscūq licētie etiā apostolice generalis. Itē secundo excoīcat ip̄os recipiētes. Sed hec pena nō extendit̄ ad euntes ordinē cartusien.

Casus. xxxij. ponit de simonia. vbi Paulus secundus excoīcat oēs quacūq dignitate p̄dictos. qui quolibet dando vel recipiendo simoniam cōmiserūt: aut qui fuerint mediatores vt ip̄a fiat in ordine vel beneficio.

Casus. xxxv. est sub lrica de snia excoīcatōis de quo Jo. an. in. c. nemo. de simo. facit intentionē contra dantes aliqd p gratia obtinenda apud sedē apostolicā: quā p̄transio. q̄ reuocata est p de. v. vt dicit Jo. cal. et recitat Jo. de lig. ibidem.

Casus. xxxvi. ponit sub lrica de priuile. vbi excoīcantur q̄ libellos famosos: aut caniblenas vel rithimos faciunt. detinēt vel publicant in infamā status ordinū minorū et p̄dicatoz. et ē Alex. quarti. q̄ incipit. Ex alio.

Casus. xxxvij. ē in dicta extranagati vbi excoīcantur p̄dicantes docētes vt defensores. q̄ p̄fatorū ordinū frēs nō sūt in statu p̄fectōis. et q̄ nō licet eis de elemosynis viuere. Aut q̄ nō possunt p̄dicare: siue confessiones audire de licētia Ro. pon. seu aliozū p̄latorū ordinarioz siue consensu curatorum.

Casus. xxxvij. est ibidē p̄facientes violentias damnabilē i locis p̄dictoz ordinū. et tā isti q̄ dicti. in. xxxvi. et. xxxvij. casu p̄cedenti non p̄nt absolui nisi a sede ap̄lica. aut a cōseruatorib' dictoz ordinū: p̄terq̄ in articulo mortis.

Casus. xxxix. est p̄ oēs intrātes monasteria scēlare: et ordinis p̄dicatoz q̄ ipso facto sūt excoīcati si intrant. p̄terq̄ in casib' p̄ eoz re gulā et statuta cōcessis.

Excommunicatio. vi. de casibus excommunicationum qui reservantur in iure episcopi soli qui sunt duo. Primus est in. c. puenit. eo. ti. de q. dic. vt. s. Excommunicatio v. casu. i. §. xxxviij. Secundus est in cle. cum ex eo. eo. ti. contra fratres minores recipientes ad divina tempore interdicti fratres tercij ordinis. Sed quia hodie vacat per privilegium domini Sixti quarti. ideo ptransseo.

Excommunicatio. vij. de casibus excommunicationum non reservatis a iure alicui. et a quibus potest absolvere quilibet ordinarius. vt patet supra Absolutio. i. §. ij.

Casus primus est in. c. administratores. xxiij. q. v. vbi excommunicantur omnes principes et officiales qui tercio admoniti ab epis vel ecclesiasticis prelatiis recusant eis facere iusticiam super eorum causis.

Casus. ij. est in. c. licet. de elec. vbi excoicatur ille qui electus a paucioribus quam a duabus partibus cardinalium in summum pontificem assentit electioni de se facte. Secundo excoicantur omnes qui tale recipiunt per papam.

Casus. iij. est in. c. quoniam. de offi. ordi. contra illum qui se ingerit in ecclesia in qua est episcopus se pro episcopo gerens sine consensu illius episcopi.

Casus. iij. est in. c. i. de loca. vbi excoicantur magistri et scholares bononie conducentes hospicia domorum aliorum magistrorum et scholarium in lesionem vel impedimentum inhabitantium: nisi prius tempus conductionis sit elapsus: vel nisi de consensu ipsorum magistrorum vel scholarium inquilinorum. Et nota. quod nomine magistrorum veniunt doctores. sed nomine scholarium non veniunt existentes in studiis per scholaribus vt sunt cartarii et scriptores sicut Jo. an. et Bos. quibus predicti gaudent privilegio scholarium. vt nota in aut. habita. l. ne filius per patre. et bene quibus Inno. et Lau. teneant quod etiam ligant.

Utrum locatores ligentur prefata pena. R. glo. in. d. c. i. §. q. no. Bar. in. l. fi. l. de acceptila. et in multis alijs locis. et Be. in. c. ij. de cofes. li. vi. et in. c. cupientes. de elec. li. vi. tenet quod ligantur. sed tu dicis in Pa. in. d. c. i. quod vbi per se esset eadem ratio in correlativis. sic esset vera secunda opinio. sed in casu nostro non est eadem ratio. et ideo est verior opinio glo. quod locator certat de damno vitando. sed conductor certat de lucro vel comodo. et in odium aliorum aliquando. facit. c. super eo. de usuris. vbi pena non extenditur ad mutuo accipientem. quod non est eadem ratio. et de. i.

de consan. et af. Idem dicit de instituto quod imponit penam vendendi frumentum quod non extendat ad eumentem. facit quod dico. §. lex. §. vi. et. §. pena. §. v. posset tamen locator incurrere predictam penam ex participatione. Nam conductor ipsam incurrit tractando de conductione. et ideo si post tractatum in alio tempore venit ad locationem erit locator excoicatus. p. c. nup. eo. ti.

Utrum debeant predicti expectare tempus finitum locatoris. R. Jo. an. tenet quod non. sed solum tempus conductionis fiende. sed Pa. §. q. tunc est expectet et videtur magis convenire tex. d. c. primi.

Utrum ista excoicatio sit iuris localis. R. cōt. tenet quod sic. §. Bo. tenet quod sit generalis ad omnia studia que sunt sub domino pape. et glo. i. l. ne cui. l. locati. et istud est tunc per plogum in verbo doctoribus et scholaribus bononie comorantibus. quod conprehendunt etiam alibi existentes.

Casus. v. est in. c. non minus iuncto. c. adversus. de immu. ecclesiarum. vbi excoicantur primo omnes officiales laici quorumcumque locorum qui angarias et exactiones indebitas ecclesiis et ecclesiasticis personis imponunt. Secundo excoicantur predicti qui iurisdictionem prelatorum et autoritatem quam habent in suis hominibus euacuant. Nam ista sunt que alij primi si moniti competenter non desistant: ipso facto. ita ipsi que fautores eorum sunt excoicati: nec debent absolvi donec satisfecerint competenter. Tercio excoicantur successores predictorum officiarum nisi infra mensem excessum suorum predecessorum purgauerint et satisfecerint.

Pro quorum intelligentia est advertendum sicut in Pa. in. d. c. adversus. quod successor non est excoicatus ipso facto: nisi predecessor deliquit preteritum officij ad commodum ipsius officij vel universitatis. secus si deliquit ad commodum proprium. vel ad libidine suam satisfaciendam. nam tunc ipse reus solus tenetur. et ipse vel eius heres conveniri debet. in illud quod legitur et nota in. l. i. et. §. ff. ad. l. iul. repe. in. c. i. de solu.

Queritur an prefatus officialis teneatur satisfacere de suo: etiam si nihil habuit si coitas in cuius utilitate est verum extortum non vult satisfacere. R. sicut in Pa. in. d. c. adversus. quod sic per argumentum predicti. c. et per nota per Inno. in. c. sicut dignum. de homi. aduerte tamen sicut Bos. quod coitas in cuius utilitate est verum si est affecta locupletior reus non satisfacere. et facit. l. iulianus. ff. de ac. emp.

Sed pone quod officialis seu rector non presentat sed restituit quantum poruit: nunquid tenetur ad restitutionem si non dimisit officium. R. sicut in Inno. in. c. noverit. de sen. ex. et Jo. an. in. d. c. adversus. quod sic. et est videntur sequi contra iter doc.

Quid de successore qui non negligit inducere universitatē ut satisfaciatur. si ea inducit, possit et nihil facit. **R.** q. tenet dimittere officium ut sic coactas cogat ex necessitate officialis satisfacere. et hic est tutius secundum coactorem doc.

Quoniam dantes psilia predieris sine oēs psiliarij talis universitatis teneat. **R.** secundum finem. **P.** a. in. d. c. adversus. q. si dederunt psilia ad hec gravamina inferenda. et moniti non reuocauerint indubie sunt excoicari. ut in. d. c. adversus. et in. c. nouerit. de sen. ex. et tenetur quilibet ipso in solidum ad satisfaciendum secundum Innocentium. in. d. c. sicut dignum. Si vero tacuerint ita q. non cōsuluerint nec p. nec p. tunc dicit q. inuoluunt pena et peccato cum his qui expresse p. senserint ut no. Innocentium. in. c. i. de his que sunt a ma. par. capi. de quo vide supra cōsentire. s. ij. Si autē expresse p. derunt. s. non dimitterent officium. an inuoluant p. et pena. Innocentium. in. d. c. nouerit. recitat opiniones contrarias. tū ego teneo q. licet non dimitterent officium non teneantur p. no. per Innocentium. in. d. c. j. nisi essent tales q. ex cessatione consiliacionis inducerent p. unitatem ad desistendum.

Quoniam p. dicta pena beat locū i. q. cūq. successore officiali excoicari. p. q. d. cūq. delictū. **R.** secundum Innocentium. q. non s. solū h. locū in successore excoicari ex causis predictis. vel aliter qualitercūq. p. per libertatem ecclesie violatā. vel nisi secundum Hostiā. successor foueret facit dānam. p. per quod predecessor fuit excoicatus. puta q. tenet clericū positum in carcere a predecessore suo. vel quid simile. facit. c. si concubine. de. sen. exco.

Quoniam iudex secularis appellens clericū vel etiā secularem personā que alias est de foro ecclesiastico. etiam sine distractōne p. sone sit excoicatus. **R.** secundum **P.** a. in. d. c. adversus q. si monitus non desistat excoicatus est ipso facto. q. turbat iurisdictionem ecclesiasticā ut est tex. in. d. c. non minus. et tenet Hostiā. et Jo. an. hodie autem p. processum curie sunt excommunicari excommunicatione papali ut. s. excommunicatio. v. casu. xxviij.

Quod que sunt p. sone que non possunt iudicari a seculari iudice. **R.** q. sunt **P.** rimo oēs illi q. gaudēt privilegio canonis. si quis suadete de quib. dixi sup. Excoicatio. v. casu. i. exceptis clericis coniugatis. de quib. dicit ut supra **C.** cleric. vlt. s. pe. Secundo sunt omnes persone ascripte perpetuo seruitio ecclesie. v. p. dictis qui gaudēt privilegio p. dicto. si q. suadete. ut no. **P.** a. in. c. nullus. de fo. p. p. et Fede facit. c.

perceptōes. de p. uille. li. vi. in verbo p. p. tu d. nec si n. sūt p. petuo oblati. Et sic limita glo. in. c. clericū. xi. q. i. Tercio sūt oēs de familia epi s. cōez opi. ut no. **P.** a. in. d. c. nullus. Quarto v. clerici q. deferunt tonsurā et h. tūz. et nō est bigamus. tex. est in. l. si. de incol. **O.** Julie res inquit tex. honore maritorū cōgimus. et genere nobilitam. et forum ex eo p. sone statui mus. b. ibi. Quoniam rēores hospitālū pioz si sunt p. petuo obligati secundum eū dē **P.** a. in. d. c. nullus. a. s. nō. Sexto frēs eij ordinis b. i. Fran. tisci. et sorores secundum **B.** ar. in. l. i. ff. de. pe. et lege semp. ff. de iure. imu. et d. In. in. d. c. nullus. et hodie nō ē dubiū ut p. ex privilegio dñi Sixti quarti. qd. d. bulla aurea. **I.** esuare aut heremite secundum cōem opinionē non p. tinent ad forū ecclesiasticū. q. cras p. tē esse seculares.

C. asus. vi. ē in. c. nō magno. ne. ele. vel mo. p. tra quoscuq. religiosos tacite vel expresse p. fessos. audientes leges vel p. sificam. nisi. j. spaciū duorū mensū ad claustrū redierint Adde quod dicam. j. casu. xxviij.

C. asus. v. q. est in. c. si. ne. cl. vel mo. ubi excoicatio p. tra religiosos de qua in p. cederi casu extēdit ad archidiaconos decanos plebanos p. p. os cantores et alios clericos p. sone natū hōnes. et oēs sacerdotes. nisi infra spaciū duorū mensū destiterint audire leges vel p. sificam. Pro cuius casu et p. cederis declaratione.

Quoniam q. incipiūt currere p. dicti duo mē ses. **R.** secundum **P.** a. in. d. c. capitul. q. q. ad religiosos incipiūt a die exit. monasterij. ut p. dictas sciētias audirēt In decanij x. et alijs de q. in. v. j. casu incipiūt secundum **P.** a. a die exit. p. p. o. larii cū effectu auditōis p. sone sciāz

Quid si nō exēūt p. p. ios lares. nec religio si monasteria. s. in domibus p. p. ijs aut monasterijs audiunt sciās p. dictas. **R.** secundum **P.** a. in. d. c. si. et est cōior opinio q. nō erūt excoicari et sic tene q. uis quidā teneat q. nihilominus sunt excommunicari.

Quoniam religiosi q. exēūt monasteria ex aliq. alia rōabili cā. et sic audiūt p. dictas sciās li. genē pena p. dicta. **R.** secundum **P.** a. in. d. c. si. q. nō q. ut ligent dicta pena requirit ut exeat monasteriū. et secūdo ut exeat ista intētiōe. s. studēdi i p. dictis sciētjs. et tercio q. stēt p. duos mē ses ex mōasteriū. siue audiāt iue nō. Ex q. p. q. si exiret ex mōasteriū ex aliq. rōabili cā nō ut audiret p. dictas sciās. et ex tali rōabili cā p. seueras ex monasteriū ultra duos mē ses Interim audiret p. dictas sciās non esset

excoicatus, secus si solū staret et pncipalr ex
monasteriū, vt audiret qz tūc tps duoz mēsi
um inciperet a die cessationis cāe ppter quas
exiuit et dispositōis standi extra vt audiat

4 **Q**uid si religiosus exiuit vt audiret pdcās
scias. postea mutato pposito audit theologiā
R. Inno. tenet qz nūlomin⁹ ligat⁹ **Sz** Pa.
in. d. c. si. tenet qz nō ē necesse vt reuertat⁹ ad
monasteriū. nec incurrit penaz. sz cautius est
vt faciat qz abbas significet ei qz studeat the
ologie. et sic censetur reuersus ad claustrū. et
hoc erit magis tutum.

5 **U**trū religiosus legēs pdictas scias i suo
monasterio liget⁹ predicta pena. **R.** mibi plz
opinio Pa. in. d. c. si. qz non ligat⁹ nec similit⁹
decani et alij. de quibus in. vij. casu.

6 **S**z nūqd peccat p̄fari studēs in camera
p̄ria. vel monasterio in legib⁹. **R.** Pa. in. d. c.
si. qz nō. si s̄ faciūt ad finē intelligēdi melius
canones. secus si principaliter studerēt ppter
ipsam sciāz ciuile. Idē dic de predictis tenē
ribus libros predicte scientie.

Casus. vij. est in. c. clericus ne. cle. vel mo.
vbi excoicantur oēs sacerdotes q̄ post moni
tionē officiū vice comitis. aut p̄positi secu
laris habuerint. et cōter doc. in. d. c. cleric⁹
debent p̄prehendi nomine sacerdotū oēs ex
istētes in sacris. Et sic tene.

Casus. ix. est in. c. i. de scisma. vbi excoicāt
oēs inuitates ordinatōib⁹ vel alienationib⁹
factis a scismaticis. de quo vide Scisma. s.
ij. et. iij.

Casus. x. in. c. excoi. de raptō. vbi excoicāt
oēs q̄ xpianos naufragiū patientes dānata
cupidine spoliāt reb⁹ suis. nisi ablata resti
tuant q̄ primū poterūt. fm Pa. in. d. c. et v̄
etiā tenere sic glo. ibidē et ē tutius. fm autēz
Jo. an. requirit⁹ monitio vt restituāt. aliter
an monitōez nō erūt excoicari. Sz nō placet
Casus. xj. ē in. c. ad falsariōz de crīe falsi.
de quo bēs. s. Excoicatio. v. casu. iij.

Casus. xij. ē in. c. nonerit fraternitas tua. d
sen. exco. vbi excoicant⁹. Primo oēs illi qui
statuta edita et p̄suetudines introductas con
tra ecclesie libertatē fecerint fuari. Scdo ex
coicantur oēs qui eadē statuta nō fecerint de
leri q̄ primū sciuerint. Qd limito verū. si
būt p̄ates delendi Tercio excoicant⁹ statuta
rj p̄dicti Quarto scriptores p̄dcōz statuto
rū. Quinto p̄ates p̄sules rcōres et p̄siliarij
locoz. vbi p̄dicta statuta edita fuerint. Sex
to quicūqz iudicant fm p̄dicta statuta. Septi
mo qui iudicata redigunt in publicā formā.

Quid dī ē ecclesiasticam libetate. **R.** fm
Pa. in. d. c. nonerit. qz ē dē illud qd statuit⁹
p̄uilegiū datū vnineriāli ecclesie a deo **U**l
lud. Qdēqz ligauer⁹ sup̄ terrā. xxiij. q. i. vel
a papa. vtputa qz ad p̄ias cās legata valeāt
corā duob⁹ testib⁹ et b̄mōi. vel ab impatore.
vt xbi grā qz nullus iudicet clericos et eccle
siasticas p̄sonas. nisi eoꝝ p̄latus et filia. sec⁹
si tale statutū eēt ē p̄uilegiū datū alicui p̄ri
culari ecclesie. qz non essent excoicari fm cōi
ter doc. Adde tñ fm Bar. in. aut. cassa. l. de
fac. san. ecc. qz statutū q̄ clerici efficerēt tūi
diores. et laici audaciorēs eēt p̄tra libertatē
ecclesiasticā. vt xbi grā. si statueret qz qui p
curit clericū soluat. x. qui vero laicū. xxi.

Sz qd si ponat⁹ in fine statutoꝝ qz si essent
aliq̄ libertatē ecclesie hēant. p̄n scriptis. **R.**
sz Pa. in. d. c. nonerit. et Bar. in. d. aut. cassa.
qz nō sufficit ad euitandā excoicationēz p̄er
dictam. sed oportet qz deleri faciant.

Utrū scientes statuta. sz ignorātes eēt ē lib
bertatē ecclesie ligent⁹. **R.** Inno. t3 qz non li
gant⁹. Jo. de ligna. t3 qz nō sunt audiēdi. sed
tu tene opinionē Inno. que est verior.

Utrū p̄siliari⁹ aut officialis q̄ nō p̄sentit sz
p̄dixit talib⁹ statutis fīēdis. nec ea fuari fecit
lit excoicari si non dimisit officiū. **R.** sz Jo.
in. sum. titulo. de sen. exco. qz sic. Sed ego di
co fm qz. s. casu. v. s. v.

Quā ligat⁹ sup̄dicti. **R.** Pa. in. d. c. nonerit
qz statuētēs dictātes scribētēs. aut fuare fa
ciētēs statū ligat⁹. Officiales vero et p̄siliarij
tūc ligat⁹ qñ ea sciētēs fuauerunt. vel vt fua
rent opaz dederūt. aut cū possent ea deleri nō
fecerūt aut officio nō renūciauerūt **I**ntelli
ge tñ qz dāri eis aliqd tps ad delendū vel
renūciandū. qz nō incōtinētī post sciāz tenēt
currere. ar. in. l. ratū. et in. l. dicim⁹. ff. de solu.
Casus sequentes vsqz ad casum. xxxv. sunt
in. vi. decretalium.

Casus. xij. ē in. c. vbi p̄iculū d̄ electiōe vbi
excoicant⁹ oēs Primo q̄ mittūt scripturā v̄
nūciū. vel secrete loquūt. cardinalib⁹. vel ali
cui eoꝝ ex̄ntib⁹ in p̄elauip electiōe pape. vbi
no. qz missio aut locutio oꝝ qz sit secreta fm
Archi. et Be. ibidē. aliter nō eēt excoicatus
ppter qd dī Be. qz qñ statutū enumerat plu
ra. p̄b. bita. et vltimo prohibito qualitatē ali
quā restrictiua adiūgit. illa qualitas restrin
gens refert⁹ ad oīa numerata. Itē scdo excoi
cāt oēs dñi rcōres aliqz officiales cuiuscūqz
dignitat⁹ aut p̄ditōis existāt q̄ diliget⁹ nō ob
uāt. aut fraudē ēca ea p̄mittit q̄ sibi p̄cipiūt

obfunda in morte pontificis morietur. Teo p tra
 vt de i. d. c. vbi piculū. qd itellige fm **Se.** ibi
 dē vep nisi tales officiales ipediret de iure v
 de facto ad talia fuada. qz sic nō ligarentur.

Casus. xiiij. ē in. c. sciant cūcti. de elec. vbi
 excōicāt oēs q p se vel p alios spoliando. seu
 alias iuste psequendo grauari psumperint in
 bñficijs seu alijs bonis suis clericos vel qual
 libet psonas ecclesiasticas. aut eaz cōsangu
 neos. vel ecclesias mōasteria seu loca cetera
 ex eo q tales psonae ecclesiastice. ad quos spe
 ctat electio noluerūt vel nolūt eligere cū p q
 rogabant. **Et no.** fm **Archi.** et sequit **Se.** ibid
 q p xbi spoliādo intelligit. siue auferat la
 tent. siue vastet quocūq mō. siue inuadāt im
 mobilia. siue rapiant mobilia per vim publi
 ce siue fraudent per dolum.

1 **Querit** an p d cā pena hēat locū. si grauāt
 affines. **R.** fm **Se.** ibidem q non.

2 **Quid** ad quē gradū itelligit istī cōsangu
 nei. **R.** fm **Se.** ibidē q vsq ad. viij. gradum.

3 **Quid** p pena hēat locū i pñtati de postula
 tōe vel pfirmatōe. **R.** fm glo. i. d. c. q sic. dñ
 mō hēat fieri a clerico v psona ecclesiastica
 secus si patron⁹ eēt laic⁹. **Adē** dicit **Se.** ibi
 dē in pferēte et postulāte **Et q** collige q pñtō
 penalis qten⁹ cōcernit fauorē ecclesie ē extē
 dēda ad aliū casuz qz ex pñtuz. dñ mō casus ad
 quē fit extētio cōcernat fauorē ecclesie. facit
 qd. s. dixi. **Excōicatio.** v. casu. vj. s. iij.

4 **Quid** mādātari⁹ sit excōicāt⁹. **R.** fm **Se.** **De.**
 de anch. quē sequit **Se.** ibidē q aut mādātari
 rius scit q litarē facti. qz scit p fieri in pteptū
 eligere debētis. et tūc ē excōicatus. et sic limi
 ta et intellige glo. ibidē **Si** xpo ignorat q lita
 tē facti. tūc qz nō facit i cōteptū canonis nō
 erit excōicāt⁹. facit. c. si xpo de sen. ex. et plz b
 opio. **Jo.** de imo. sed puniet aliena pena

Casus. xv. ē in. c. generali. d. elec. vbi excōi
 cant primo illi q regalia. i. collectā q sit nōle
 regis vel ipatoris. seu vectigalia concessa ec
 clesijs a rege. aut custodiā seu guardiāz sicut
 in ecclesia **Parmensi.** vbi laici debēt custodi
 re. donec ecclesie sit pñsum vel aduocatiōis
 seu defensionis titulū. qd idē ē qz aduocatus
 dñ defensor in ecclesijs monasterijs. aut alijs
 pñs locis vacatib⁹ de nouo vsurpando bona
 ecclesiaz monasterioz aut locoz ipoz occu
 pare psumūt cuiuscūqz sint dignitat⁹. vbi no
 ta fm **Se.** ibidē q duo requirūt vt sint excōi
 cati. primū q pñcta iura de nouo vsurpēt et
 dicūt de nouo si a qdraginta ānis citra scdm
Bar. p. c. si. de consue. **Scdm** q pñtute illius

vsurpatōis bona vacatū pñctoꝝ occupent
 aliter nō sunt excōicati. et addit **Bar.** q non
 solū si sup nōiata iura. s. etia qd cūqz aliud p
 qd occupēt bona pñcta vsurpēt. incidūt in
 penā pñctā. scdo excōicant clerici pñctarū
 ecclesiaz. monachi monasterioz. et psonae cer
 te locoꝝ eozūdem qui pñcta fieri pcurāt in
 tellige fm **Jo.** an. si pcurant ope. consilio. p
 suasionē. aut cooperationē.

Casus. xvj. ē in. c. idēnitatib⁹. de elec. vbi ex
 cōicāt deputati vel vocati ad dirigēdas mo
 niales in electōib⁹. qui se nō abstinēt ab his
 p que inter eas sup faciendis electōib⁹ ipsi
 oziri posset discordia. vel exorta nutrirī. vbi
 dicit **Se.** q nō euocatus ad electionē. vel vo
 catus ad aliā q ad dirigēdā electionē nō in
 currit hanc penā. licet nutriet discordiam. et
 non solū ista pena bz locū in electionib⁹ mo
 nialium. sed etia in his qui non renunciant p
 prijs. sed viuunt sicut canonici seculares in
 secularibus ecclesijs.

Casus. xvij. est in. c. hac cōstitutione. d. offi.
 deleg. vbi excōicāt quilibet pcurans. vt pfer
 uator sibi datus se intromittat de alijs q de
 manifestis iniurijs. de quo dic vt. s. conserua
 tor. s. j.

1 **Est** et alius casus in. c. cū gētes de offi. leg.
 de quo dic vt. j. legatus. s. vlt.

Casus. xvij. est in. c. vnico de his q vi met⁹
 ve. cau. vbi excōicant oēs illi qui absolutionē
 vel reuocationē quacūqz a snia excommuni
 cationis suspensionis vel interdicti extorser
 rint p vim. aut metū. qd intellige fm glo. et ar
 chi. ibidē. si absolutio seu reuocatio sit facta.
 qz si iudex noluisse absoluerē seu reuocare nō
 haberet locū pñdicta pena et si vis aut met⁹
 sit illatus.

2 **Quid** si snia erat iusta. **R.** q nūllomīn⁹
 ligabūt pñcā pena. si p vim vel metū obtinue
 rūt reuocationē. ar. xj. q iij. c. i. et siue faciat
 p se siue p aliū. c. mulieres. de sen. exco.

3 **Quid** si obtinere talis absolutio p vanis
 metū de q timere nō debeat. **R.** fm **Bar.** ibi.
 dē et archi. q nō ligabūt. qz pñcie nō appellat
 metus talis timor. l. metū. cum. l. sequen. et. l.
 non timorem. ff. qd me. cā.

Quid habeat locū pñdicta pena in absoluti
 one a minori excōicatione sic obrenta. **R.** q
 non. ar. c. si quem. de sen. exco.

Casus. xix. est in. c. mulieres. de iudi. vbi ex
 cōicāt q fingit cām. vel facit fraudē vt iudex
 psonaliter vadat ad mulierē p testimonio ip
 sius capiēdo. vbi dicit glo. q iudex. vt possit

visitare dñam faciebat eaz nominare in testē
si tñ iudex non iret ad eam hz fingat cā non in
curreret ista pena fm Jo. an. ibidem.

Casus. xx. est in. c. ad apostolice de re. iudi.
quod quia vacat omitto.

Casus. xxi. ē in. c. hoc p̄sultissimo de. re. ec.
non alie. vbi excoīcant oēs p̄pellentes cuius
cūq; p̄dictis sint p̄latos vel ecclesiasticas p̄
sonas ad submittendū ecclesias. subijciēdo bo
na imobilia. vel supponēdū iura ecclesiarū lai
cis. vel recognoscendū seu p̄fitendū se tenere
ab illis tāq; a sup̄iorib⁹. vel ad statuēdū eos
laicos tāq; patronos vel aduocatos ecclesiarū
seu bonorū i p̄p̄tū. seu ad nō modicū
t̄ps sine capituli p̄sensu ⁊ lñia sp̄ali aplice se
dis. vt no. fm glo. ibid⁹. q; vt iurrae ista pena
req̄rit. **Pr̄mo** q; sint bona imobilia vel iura q;
in imobilib⁹ p̄putat. **Sec̄do** q; supponant tāq;
sint sua. v̄l recognoscāt ab eis. **Tercio** q; n̄ sit
ad modicū t̄ps. q; si fieret ad modicū t̄ps ex
aliq; iusta cā cū p̄sensu capituli n̄ iurreret h̄
pena. **Quarto** q; fiat sine lñia capituli ⁊ pa
pe. **Sec̄do** excoīcant oēs laici q; ex lñia pape ⁊
p̄sensu capituli p̄tract⁹ inierūt de ecclesiasti
cis imobilib⁹. vel iniet in futurū si aliqd̄ plus
q; ip̄ortat natura p̄ctū ip̄orū. vel pactū i eis
factū vsurpauerūt vel eregerūt. si moniti le
gitime nō desistūt ab h̄mōi vsurpatōne. resti
tuēdo etiā taliter vsurpata. vbi dicit archi.
q; si est p̄tract⁹ emphiteoticus accipiāt qd̄
est a iure p̄missum ⁊ non vltra. Et sic de alijs
p̄tractib⁹ iuris. **Item** dicit q; nō sufficit ab
stinere a tali vsurpatōe ad euirandū penam
predictā. nisi vsurpata restituantur.

Casus. xxij. ē in. c. vnico de religiof do. vbi
excoīcant nouū ordinē aut religionē iuenien
tes. vel habitū noue religionis assumētes. itel
lige. s. vt cū alijs simul viuant. alias seorsum
assumere nō. p̄hibet. **Sec̄do** excoīcant oēs fra
tres mēdicatū ordinū post p̄siliū lūdinēse
institutoz. qui aliquid in p̄prio h̄re nō p̄nt ex
eorū regula. si aliq̄ue recipiūt ad p̄fessionem
sine si domos vel loca eorū alienāt sine lñia se
dis apostolice sp̄ali. aut etiā fm archi. si alie
nant bona mobilia. **Excipiūt** ab ista pena fra
tres minores ⁊ p̄dicatores ⁊ heremitaz san
cti Aug. ⁊ carmelitaz vt p̄ in. d. c. **Conciliū**
autem predictum celebratum fuit ab Inno.
ij. anno domini. Mccc.

Casus. xxij. ē in. c. q̄q; de cen. vbi excoīcant
q̄cūq; p̄ se. vel p̄ alios suo noīe. vel alieno ab
ecclesijs v̄l ecclesiasticis p̄sonis exigūt peda
gia vel guidagia p̄ reb⁹ suis p̄p̄is q̄s deferūt

vel deferri faciūt n̄ cā negociatōis. **Intelli**
ge si sint p̄sone singulares q; h̄ faciūt. **Sec̄o** si
eēt vniuersitas vel collegiū q; n̄ excoīcant s;
subijciēt ecclesiastico interdico. **Quid** aut sit ne
gociatio p̄p̄e. vide. s. cleric⁹. ix. s. ij. hodie tñ
papa ē. vt. s. dictū ē. **Excoīcatō.** v. casu. xix.
Casus. xxij. est in. c. clericis. de imu. ecc. s;
q; p̄ cle. vnica. eo. ti. ē reuocat⁹ p̄trāseo.

Casus. xxv. ē i. c. qm̄. d̄ imu. ec. vbi excoīcant
oēs q; ip̄etratores l̄raz apostolicaz vel alios
ad for̄ ecclesiasticū recurrētes sup̄ caus⁹ q; ad
idē for̄ de iure vel antiqua p̄suetudine p̄tine
re noscunt p̄pellūt seu p̄pelli. p̄curāt. aut p̄ se
vel aliū ip̄ediūt ne corā iudicib⁹ ecclesiasticis
delegatoz seu ordinarijs possint iusticiā ob
tinere vel q̄relā d̄ dictis caus⁹ corā eis p̄pone
re iudices ecclesiasticos. vel ip̄etrātes aut li
tigātes seu litigare volētes aut p̄pinqs ip̄orū
seu res illoz aut ecclesiarū suaz etiā p̄ capitiōez
modis ne alijs q̄buscūq; aggranāt cū dātib⁹
auxiliū p̄siliū l̄ fauorē ad p̄dcā. nec tales d̄nt
absolui nisi prius itegre satisfecerit tā iudici
cui⁹ iurisdicōem p̄turbauerūt q; p̄turbata
te de iniuria dānis ⁊ exp̄sis ⁊ itereffe p̄m
papalis ē. vt p̄. s. **Excoīcatio.** v. casu. xxv.

Casus. xxvj. ē i. c. eos. de imu. eccl. vbi excoī
cant oēs seculares dñum h̄ntes q; suis subdi
tis interdiciūt ne p̄latis aut clericis seu p̄sonis
ecclesiasticis q̄cūq; vendāt aut emant aliqd̄
ab eis dē. nec ip̄is bladū molāt coquant panē
aut alia obseja exhibere p̄sumāt. vbi no. fm
Se. ibidē q; p̄dicta pena locū h̄z solum in il
lis qui habent dominiū. ⁊ non in alijs q; p̄
dicta interdiciunt suis subditis. se⁹ si p̄dicta
interdiciūt non suis subditis.

Quid si fiat tale p̄ceptū vel statutū ne q̄s
possit v̄dere vel alienare nō subdit⁹ vel illis
q; nō portāt onera cōis. **R.** fm Se. i. d. c. eos.
q; nō ligant p̄dicta pena. q; n̄ ē p̄ libertatē ec
clesiasticā ex q; nō sit mēto de ecclesijs v̄l ec
clesiasticis p̄sonis. nisi istud intelligeret de
ip̄is. vñ p̄t iudex ecclesiasticus ip̄os p̄pelli
re. vt declarent q; habeant locum quo ad lai
cos. nō quo ad ecclesiasticas p̄sonas
Casus. xxvj. ē in. c. vt p̄culosa ne. cle. v̄l mo.
vbi excoīcant tria genera p̄sonaz. **Pr̄mo** oēs
religiosi tacite vel exp̄sse p̄fessi aliq̄uā religi
onē approbatā temere habitum sue religionis
dimittentes. vbi no. q; ad incurrēdū h̄c pe
nam duo requirūt. **Pr̄mū** q; dimittāt extra
monasteriū egrediēdo. si intelligeret q; essent
excoīcati dimittendo in monasterio existen
do. sequerentur duo inconuenientia. **Pr̄mo**

q̄ ter. fuisset sup̄fluus dicēdo in scholis vel a
libi. Suffecisset em̄ dicere vbi l̄z q̄ ex n̄ dz. vel
dicat gl. i. R. ca. ff. qd̄ me. cā. Scd̄o seq̄ret q̄
religiosus dormiēs sine h̄itu eēt excoīcat⁹. q̄
temere dimittit. 3. c. vidua. xx. q. i. 7. 3. c. sc̄i
monialis. xxiij. di. ad 3. de vi. 7. bo. cle. c. fi. in
fi. q̄ iura volūt q̄ sp̄bitu vti dz. qd̄ eēt valde
amarū 7. b̄u si ligarēt sine h̄itu dormiēdo. qd̄
nō ē credēdū fm̄ Jo. an. i. d. c. vt piculosa in
nouella. Et iō dic q̄ oz dimittāt h̄itū vt sint i
scholis v̄l alibi ex mōasteriū. q̄ sic euagādi
h̄itū materiā. vt vult rō. d. c. alias q̄uis dimit
tāt i mōasterio nec exēgrediunt n̄ credo ligē
tur. q̄ cessat rō. l. f. m̄ euagādi. Scd̄z qd̄ req̄
rit vt icurrať 3. pena ē vt dimittāt temere. f.
sine rōabili cā seu licita religioso. q̄ l̄z extra
mōasteriū appareāt sine h̄itu 7. eū dimittāt.
tñ si 3. faciūt ex cā licita religioso quā implere
n̄ pnt p̄mode cū h̄itu. puta p̄ balnea vel p̄
catōem licite fiēdā nō ligāt p̄ 7. b̄u temere.
7. no. iu. glo. ibidē. 7. in. c. i. de sen. exco. li. vi.

3. Qd̄ si religiosus deferat h̄itū 3. occulte
pura sub vestib⁹ laicalib⁹ sine rōabili cā 7. ex
mōasteriū. R. Jo. an. i. d. c. de. q̄ d̄ vi. 7. bo.
cle. 7. glo. in. cle. ij. eo. ti. vidēt tenere q̄ sit ex
coīcat⁹. Da. at̄ i. d. c. de. 7. q̄ nō. 7. ego p̄ fa
ctū sūt teneo. q̄ p̄stō penā nō dz extendi ad
casum nō habentē oīmodā rōem. vt no. Jo.
an. in r̄la odia. de re. iur. in. vi. i. mercurialib⁹
3. ante factū sit tenēda opi. Jo. an. 7. glo.

4. Quid si assumit h̄itū alteri religiosi. R.
q̄ mihi pl̄z opi. Be. ibidē. q̄ n̄ icurrit p̄dictā
penā. Et ita p̄suluit Lap. allone. xxiij. Nec
ob. 7. b̄u. sue religionis. q̄ vna est religio ge
neraliter sumpta quo ad tria vota.

5. Scd̄o excoīcat⁹ oēs religiosi q̄ accedūt ad
quis studia l̄az. itelligē ex claustr̄. nisi a suo
plato cū p̄silio maioris ptis sui p̄uēt sibi eū
di ad studiū licētia p̄mitino sit concessa.

6. Quid ligabit abbas sine p̄fata licentia
vadens. R. Be. ibidem q̄ non

7. Tercio excoīcant⁹ oēs doc. sine m̄gri q̄ reli
giosos habitu suo dimisso leges vel phisicaz
docēt vel in scholis suis p̄sumūt retinere

8. Casus. xxvij. est i. c. q̄cūq̄ d̄ here. vbi excoī
cant⁹ oēs q̄ p̄sumpserint ecclesiastice sepultu
re tradere hereticos credentes receptatores
defensores vel fautores eoz sciēter. nec dñt
absolui nisi p̄p̄is manib⁹ publice extumulent
b̄mōi corpora damnatoz.

9. Quid ē tradere ecclesiastice sepulture. R.
fm̄ Archi. q̄ ē taliū cadauera i cimiterio ec
clesie tumulare. Et etiā alibi ad modū xp̄iano

rū cū psalmis 7. oñonibus ad sepulturā dedū
cere. xxiij. q. ij. qui diuina. 7. c. quesitam.

10. Qui aut̄ dicant fautores receptatores 7.
b̄mōi. vide infra hereticus.

11. Casus. xxix. est i. c. vt inquisitōis de hereti
vbi excoīcant⁹ p̄tates dñi tpales. rectores vel
eoz officiales. seu baliui qui de crimine here
sis p̄gnoscut vel indicāt siue si captos. p̄ eodē
crimine absq̄ ep̄oz vel inquisitoz licentia a
carcere liberāt. vel executionē p̄ b̄mōi crimi
ne eis a diocefano vel inquisitoribus inuictā
non implent put ad eoz spectat officiū. Itē si
directe vel indirecte p̄sumūt sn̄iam diocesa
noz vel inquisitoz aut p̄cessum ip̄edire. vel
si diocefano vel inquisitorib⁹ p̄sumpserint se
opponere in his que ad p̄facti fidei negocium
incūbit. aut aliter ip̄edire cū oibus dantibus
eis in p̄dictis auxiliū p̄siliū vel fauorē. Limi
tat tñ 3. Theus ibidem verū si facit aīo ip̄e
diendi officiū. Secus si ip̄ediret aīo offendē
di q̄ est inimicus suus. q̄ sic nō esset excoīca
tus. licet impediret.

12. Casus. xxx. est in. c. vnico. de scisma. Et q̄
vacat hodie omitto

13. Casus. xxxj. est in. c. i. de homi. vbi excoīcan
tur oēs qui p̄ assassinos aliquē interficiūt. de
quo dic vt. s. Assassinus. 3. i.

14. Casus. xxxij. est in. c. i. de vsu. vbi excoīcant⁹
oēs p̄sone singulares ecclesiastice ep̄is inferi
ores que vsurarijs alienigenis p̄cedunt do
mos ad senus exercendum. de quo vide infra
vsura. ij. 3. xij.

15. Quis d̄ oriūdu. R. q̄ is q̄ ortus ē ibi vt
in vico ciuitatis illi⁹. ff. ad munic. l. qui ex vi
co. vel etiā si pater eius inde oriūdu duxit. ff.
eo. ti. l. assumptio. 3. filius.

16. Quid si vsurarius nō sit de terra oriūdu
sed de dñio sub cuius est terra. R. fm̄ Lar. 7.
Fran. ibidē non habet locum hec pena.

17. An p̄dicta pena p̄bendat p̄ducētes inde
os. R. Lar. i. cle. i. de vsu. Be. in. c. vsuraz d̄
vsu. i. vi. 7. Pau. 7. Bal. i quodā p̄silio. qd̄ inci
pit. Inter iudeos. 7. Lau. 7. Rodol. i suo tra
ctatu de p̄ctib⁹ tenēt q̄ sic. Et sic tene. 3. ali
qui teneant p̄trariū. vt. j. vsura. ij. 3. xij.

18. Casus. xxxij. est i. c. vnico de iniur. vbi excoī
cant⁹ p̄cedentes rep̄salias p̄tra p̄sonas eccle
siasticas v̄l eoz bona. vel si generalr p̄cessas
pretexu cuiusvis p̄suetudinis ad easdē refe
rūt seu extendūt nisi infra mēsem a die p̄cessi
onis reuocent. Itelligē si sunt p̄sone singu
lares. Itē no. fm̄ Archi. ibidē q̄ p̄cedere pri
net ad p̄cedētes 7. extēdere ad eos q̄b⁹ tales

repra salire sunt pcesse :

Quid si ante mensem pcesserunt ad actum. **R.** glo. **7** **Be.** ibide q sunt excoicati qz phibent actum **7** papiunt reuocationem infra mensem **7** **Asus.** xxxiij. est in. c. felix. de pe. de q ha bes. s. **Excoicatio.** v. casu. ix.

Casus sequentes vsqz ad casum. xxxvi. sunt in clementinis.

Asus. xxxv. est in cle. vnica de seq. pos. vbi excoicant oes qui sequestratione que dz fieri per ordinariu loci det nificio no possessio paci fice p trienniu integru post sniaz diffinitiu ptra possessore apud sedez apostolicā dūta xat in petitorio vel possessorio pmulgatā ipe dire. vl fructus sequestratos q lupsum oneri bus tenet seqstratu bnficiu occupare psum pferint a qua no absoluant nisi vsurpata resti tuant **7** impedimentum remoueant.

Quid si seqster puerit fructus i vtilitate bnficij. **R.** gl. pau. **7** 3e. q n p p p bnficiu iustitiat. **Asus.** xxxvi. e in cle. i. de sepul. vbi excoica tur oes qui interdici tpe in casib no pcessis a iure. vel excoicatos publice. i. maiori excoi catione non minori fm **Anno.** in. c. sacris de sepul. aut notatim interdictos. **I**ntellige a diuinis **7** picipatōe sacroz fm **Pau.** qz iter dicti a iurisdicōe vel ab aliq officio no puant sepultura. vel vsurarios manifestos scietes se pelire psumunt in cimiterijs nec dnt absolui nisi prius satisfecerit illis quib iniuria facta ē ad arbitriu diocesani.

Quod ad icurrendū pdictā penā requirat q lo cus sit bndictus. **R.** fm **Car.** ibid q sic. qz n dz cimiteriu nisi p bndictōz. ar. c. neo. d pte. di. i **7** **3** veri. l3 aliq teneant pñu. quoz opi. pte ē x a qñ loc diu hēet p bndictō l3 i xitate n eēt **Q**uis dz publice excoicat. **R.** fm. glo. i. c. exceptōez. d excep. q si agit de pena icurren da respēu cōicātū ipi excoicato itelligit si in dex tulit sniaz i loco vbi publice indicat p sue nit pñib officialib suis **7** pñib. vel altera ab nte p pñaciā als sec. **3** gl. i. d. cle. i. vult q ex qitate fori **7** ex mltitudine astātū l pau citate dicat publicū l n publicū. vñ fm eādes glo. sepeliēs occulte excoicatū. l3 sciat n inci dit i penā **Pa.** i. d. c. exceptōez limitat **3** vez qñ n eēt excoicat fm modū quē dicit gl. i. d. c. exceptōez. aut si eēt tñ sepeliēs ignorabat **7** magz pl3 q x ad excoicatū dz publice excoi cat ex q a iudice fuit excoicat. ipo pñte l cō tumaciter abñte. l3 non fuerit denunciāt fm **Pa.** in. d. c. exce.

Quis dicat notatim interdictus vl excoica tus vide nominatim.

Quid si vsurari manifestus fecit cautionem **7** **Car.** in. d. cle. q poterit sepeliri licite. **7** ita tenet glo. **7** **Bartheus** ibidem.

Quod si pena liget solū humo **7** tumulo ipo nētes an pcomitātes l portātes seu officiātes **7** **Pa.** t3 q solū tumulo iponentes. **Ste.** t3 q oēs etiā pcomitātes. glo. dicit casū dubiū **7** **Go** credo nisi fiat fraudulēt q solū ē excoi cat iponēs i tumulo cū mādātib **7** auctē p stātib si cū plarj dolose n phibētib. l3 pmit tētib sepelire **7** officiātib fm morē sepulchrē **Asus.** xxxvij. ē i cle. i. de deci. vbi excoicāt oēs religiofi admīstratōez l bnficia n bñtes q noualiū aut alias decias ecclesijs debitas **7** ad eos n spectātes sibi appropare psumūt. seu q de aialib failiaz aut pastoz suoz l ali orū ec aialiu imiscētū eoz gregib. aut q de aialib q in fraudē ecciaz emūt ēptaz vendi torib vl alijs ad ipis tenēda tradūt seu q de frīs qz tradūt alijs excolēdas decias soluere n pmittūt aut phibēt. si p reqsītōez factā ab eis quoz itereit nō destiterint. j. mēsem vel si de bñs q pmissa vsurpare vel retinere psum pserint infra duos mēses ecclesijs dānificatis emēdā nō fecerit ppetētē. nec dnt absolui ni si ante satisfactionem pdignam fecerint.

Quid de decias debitis puato ex pūilegio i vel fundo. **R.** glo. ibidē nō esse locū isti pene **Q**uid si pdicti l3 n phibēat alijs. tñ ipsi nō soluūt decias cū debeāt. **R.** glo. ibidē. **Pa.** **7** **3** en. q nō erūt excoicati alit peioris essent pdicionis qz laici non soluentes decimas.

Asus. xxxviij. ē i cle. i. de sta. mo. vbi excoi cat duo genera psonaz. **P**riō oēs monachi canonici regulares admīstratōez aliquā non bñtes q sine lñia spālī suoz platoz se trāsfe rūt ad curias pñcipū vt dānū aliqz suis plarj aut mōasterijs iferāt **Q**bi no. fm glo. **7** **Car.** ibidē q ad icurrendū hāc penā duo requirunt **P**riō q itrauerit curiā. qz ex solo exitu clau stri ob hāc cām nō ligarēt. **S**cōm qd requiri tur est vt cā dānificādi mōasteriū vel plarū curiā intrauerint. vñ l3 dānū nō intulerit. vt puta qz penituit eos. tñ ex q pñt hāc cām curi am itrauerūt ligāt. lñiam x obte vl nō hēe n puto ponderandum. vt dicit glo. ibidē.

Quid ē administratio. **R.** **Car.** in. d. cle. **7** **Lau.** q p admīstratōe debem itelligere pce priōez tpaliū fructuū n aūt spūaliū officiōz. **3** **Re** scōo excoicent mōachi q sine lñia ob teta abbatū suoz tenēt arma itra sepra mōa sterioz. vt dicit **Car.** q sepra ē clausura mō nasterij quā nō licet egredi nisi de licentia.

Quid si talis ē abbas q parit pñmelis ere

atorum vel inuigilare monachis intolerabilia. vel eos psequendo capitali poterunt ne monachi sine lina arma sumere. Si alius remedium non pnt sibi puidere. **R. Car. ibid.** q sine pdicta pena pnt assumere. xi. q. iij. c. Julianus

Quid si tenet arma in aliquo monasterio non in suo. **R. q** non erunt excoicari. Et no. q noie armorum intelligunt ea q coiter sunt ad inuadendum vel defendendum. Si vero essent talia qbus possent uti ut armis vel ut instris. sicut baculus lapis furca et hmoi. tunc talia sumunt significationem ab iterio de deferentis. **It** no. q pfari casus non hnt locum in alijs monachis nisi in nigris. **Casus. xxxix.** e in cle. attendentes. de sta. mo. vbi excoicant. impediens visitatores monialia quoru cuq et etia canonicarum regularium in his que pnt ad officium visitatois earundem. **Abino. fm Car. ibid.** q ad incurrendum pdicta pena oz. **Primo** q impedimentum effectuali ter pnt. **Secundo** q admonitio ut desistant sit eis facta p visitante. **Tertio** q monitio non pcedat impedimentum. alias non ligarent ista pena. Et dicit sufficere vnicam monitioem etia generaliter factam. dummodo fiat a visitante.

Casus. xl. est in cle. i. de reli. do. vbi excoicatur oes statim bigbinarum assumptes vel assumpti sectates. **Secundo** excoicant religiosi qui dicunt bigbinas fouet in eoz statu. seu ut assumpti dicunt bigbinarum dant eis psumptum fauorem vel auxilium directe vel indirecte. **Casus. xli.** e in cle. vnica. de p. san. et affi. vbi excoicant oes scienter pntes mrimonium in gradibus panguinitatis vel affinitatis prohibitis. **It** secundo pntes cum monialibus. **It** tertio religiosi vel moniales aut clerici in sacris pnti pntes matrimonium cum quibuscuq.

Quid si ignorauit quod pnt. s. postea scinit gradum prohibiti. **R. cu glo. et Car. in. d. cle.** q non ligat ista pena. nisi pnt de nouo quantu cuq cohabitet. licet peccet mortaliter.

Quid pntes cum ipubere sibi panguinea vel affine liget pdicta pena. **R. Car. et Lau. ibid.** q non ligat qz sponsalia potius isti iuris interpretatone pnt qz mrimonium. c. vnico. de despo. ipu. li. vi. et pntes sponsalia non ligat pdicta pena. vt rz gl. **Ste. et pau. ibid.** qd iteligenis p copula carnale efficiat mrimonium.

Quid pntes cum furiosa sibi affine liget pdicta pena. **R. q** non.

Quid si solus pnt p vba de pnti. s. non psummanit. **R. glo.** q nihilominus ligat.

Quid dicat religiosus ut icidat in ista pe

nam. **R. glo.** q quilibet tacite vel expresse pfectus aliquam religionem approbatam.

Casus. xliij. est in cle. nolentes. de hereti. vbi excoicant oes inqsirores seu pmissarii sup beresi deputati q pntu officij inqsirois qcuq mo illicito pecunia extorquet ab aliquo. **It** secundo si sciens pdicti acceptet bona ecciarum. **It** tertio si fisco etia eccie ob clericoz dicitu applicet bona ecciarum. vt dicit **Car. q** h pena non pphedit epos. et e verior opi. lz aliq dican. **It** dicit q noie pecunie itelligit qd cuq pnti mabile. facit. l. i. et ij. **C. de co. pecu. et i. q. i. co. tu.** **It** dicit q solu hz locu ista pena qn pntu officij h facit. Et aduerte q pdicti non pnt absolui pntu i mortis articulo. nisi pnt satisfecerit de pecunia sic extorta. nec pnt legiti aut pactu vel remissio valet s. b. vt in. d. cle.

Casus. xliij. e in cle. vnica. d. vsur. vbi excoicant pntes capitanei rcores psoles indices psumpti. aut aliq quis officiales qru cuq coitatu q faciunt statuta scribunt vel dicunt q vsu re soluant. aut q solute non restituunt cu repetunt. **It** secundo q sciens iudicare fm illa statuta psumpti. **It** tertio si pdicta statuta hacten edita de libris coitatu ipaz non deleuerint si hnt pntem sup s. j. tres menses. itellige ta de pnti iuris qz facti fm glo. et **Car. ibid.** **It** qto quiccuq pdictoz psumptes obseruare pdicta statuta. seu pntudines effectum eoz hntes quoquo mo. s. aliq a pdictis suantes talia statuta non sunt excoicati fm **Car. ibid.** **It** em no. q is q scribit vel dicat ut icidat in pena pdicta oz hec faciat tanq officialis fm **Dan.** aliter non ligaret. **Sik** non ligatur scribens suam pformem statuto. nisi ponere tenor statim in sententia.

Quid si faciunt statutu pnt vsurarios repmentes vt non erigat nisi tñ. **R. gl. et Car. q** non ligat

Quid d dñs q cu iudeis vsuras exercetibus pacta faciunt. **R. Car. ibid.** q sic sunt excoicati fm **Lau.** maxie si vsure exigat xpianis si cut qn faciunt pacta cu xpianis vsurarijs.

Casus. xliij. e in cle. cupientes. de pe. vbi excoicant oes religiosi medicantes q loca de nouo accipiunt ad hntandū. **It** secundo pdicti q accepta loca bucuq mutant vel transferunt i alios quis titulo. d q dic vt. j. **Loca.** Aduerte tñ q lz sit nouu qd fuit et postea reficet. vt no. xvij. q. ij. de monachis. tñ fm **Cor.** hic non pntent loca destructa reficere. **Limitat Pau.** vep nisi ipsa loca deserint ee de eoz dñio. et postea ex nouo iure acquirunt.

Quid si pdicti medicantes possint augmētare

loca iā capta. **R.** Ap. p. filio. clxxxviij. q. sic
 sine p. dicitur pena. facit. c. fi. de p. ces. p. b. l. vi.
 7. c. p. soluit. de iud. 7. cle. i. de sup. ne. p. la. q. a
 liud ē de nouo cape aliud augmētare. p. terea
 B. n. accipit loc. v. i. l. loc. ff. de x. sig. s. caput
 p. alio loco diuerso p. l. i. v. n. p. t. augmentari
 onē n. debet b. r. duo loca. **I**te tercio ibidē ex
 cōican t. oēs religiosi q. aliq. p. ferre p. sumit in
 f. monib. suis l. alibi ista intētiōe vt a decia p.
 debita ecclesijs solutiōe retrahāt audietes.
Un tria requirūt vt icidāt i p. dicitā penā. **P**ri
 mū q. dicāt itentōe retrahēdi. **S**cōd. q. decie
 a q. b. retrahere intēdūt sint debite. **T**ertiu q.
 dicāt p. sonis audietib. q. ex debito debeāt sol
 uere dictas decias. **I**te q. rto ibidē excōicāt
 oēs religiosi q. p. dicare p. sumptū negligē
 tia n. purgata de p. scia faciēda circa decias n.
 soluētib. p. firētib. vt soluāt. **P**ro q. ē sciendū
 q. i. d. cle. p. cipit sub infiminatōe maledictōis
 eterne q. in p. rā dūca q. rta 7. vltima q. drage
 sime. 7. in festis ascēsiōis dūice penē. nati
 uitatis b. r. **I**o. bap. assumptōis. 7. natiuitatē
 b. r. x. gis. **V**arie p. dicādo populis si a p. latis
 eccia p. aut eoz vicarijs vel loca tenentib. eo
 rundem fuerint requisiti audientes exp. l. de
 solutiōe decia p. informēt. **I**tem scōd. p. cipit
 p. dictis religiosi q. requirūt a p. dictis p. sciam
 faciāt illis quoz p. fessidēs audiunt q. decias
 soluere n. omittūt q. si p. talē requirētē scien
 ter postposuerint p. fessidēs p. sciaz facere de
 b. m. oī soluendis decis tā diu ab officio p. dica
 tionis ipso facto sunt suspēsi. donec p. fessidēs
 ipis n. fecerint p. sciam si i. p. m. sibi dicēdi cō
 mode facultatē habuerint. 7. ideo hoc nō fa
 ciendo p. dicando interim sunt excōicati ipso
 facto. o. z. g. q. p. sciam faciant sibi p. fessidēs
 si p. mode possunt anteq. p. dicent. aliter non
 euitant p. dicitā penam.

Casus. xlv. est in cle. i. de sen. exc. vbi excōi
 cant oēs religiosi cuiuscūq. ordīs 7. p. ditiōis
 exnē. q. interdicitū ipositiū a sede apostolica.
 vel a quocūq. p. lato q. d. mater eccia fuit non
 seruauerint. **I**dem dic. de cessatōibus genera
 libus a diuinis. 7. ligat hec pena etiā si inter
 dictum sit nullum.

Casus. xlvj. q. aliq. est papal. aliq. ep. alis.
 aliq. nō no. i. c. eos. de sen. ex. li. vi. vbi illi q.
 a snia canōis vel bōis p. t. mortis piculū vel
 aliud ipedimentū fuerint absoluti ab alio q.
 ab eo a q. de iure erāt absoluendi. si liberati a
 tali ipedimēto q. cito p. mode poterūt p. tēpse
 rit se p. t. illi q. legitime debebat eū absol
 uere 7. satisfaccere. put. ab eodē eis iniūget ipso

facto sniaz excōicatōis incurrit 7. ab eo solo
 poterūt absolui a q. a p. ma excōicatōe erāt ab
 soluendi. **I**de dic. de illis q. cū absoluit a pa
 pa vt legat. ipi a q. buscūq. sentētis inligit
 eis vt se ordinarijs aut alijs q. buscūq. repre
 sentēt p. susceptōe p. nie p. p. satisfactōe ipēden
 da bis q. b. iniuriā fecerūt si nō faciūt q. p. mū
 p. mode poterūt eādē sniaz ipso facto incurrit
 de q. vide. s. abso. lo. iij. s. xvi. **E**t aduerte b. q.
Io. an. dicit q. istud b. locū taz in snia iuris
 q. bōis. 7. ita sequuntur domini de rota.

Casus. xlvij. q. est aliq. papalis. aliq. ep. alis.
 aliq. nō ē in. c. nup. 7. i. c. si p. cubine. d. sen.
 excō. p. p. cipantes cū excōicatis. de quo dic
 vt. j. excōicatio. viij. s. i.

Casus alius ē p. exuagatē pauli se. posita
 sub **R**ica. de re. ec. nō alie. vbi excōicant alie
 nates res ecclesiasticas siue faciētes pactus
 p. q. b. ipoz dñum trāsserat ac oēs p. cedentes
 hypothecates infēdātes. vel in ep. b. itosim
 p. cedētes aut locātes nisi i. casib. a iure p. cess
 exceptē fructib. 7. bōis q. fuādo fuari nō p. nt.
Ite scōd. excōicāt q. taliter alienata recipiūt
Sūt 7. multi alij casus excōicationū tā pa
 pales q. p. statuta ordinarioz in eoz diocesi
 bus p. mulgati q. s. omitto b. ruitatis cā. 7. etiā
 p. p. ter ea que inferam in sequēti questione.

Pro declaratōe oīm p. dictoz casuū taz in
 isto. c. q. i. duob. p. cedētib. q. rūt infra scripta.

Pro ignorātes p. dictas snias excōicatio
 nū ligēt q. ad deū 7. p. sciaz faciēdo vel omittē
 do id p. p. ter q. d. snia excōicatōis imponit. **R.**
Aut ignorātia ē affectata crassa vel sup. p. a
 sic ligarent fm cōiter doc. p. tex. clarū in. c. vt
 aīa p. piculis. de p. sti. li. vi. **A**ut ignorātia nō
 est affectata nec crassa aut sup. p. ina. **E**t sic q.
 ad foz p. scie ex no. in. c. cognoscentes. de p. sti.
 7. in. c. a nobis. el. i. de snia excōicatōis. 7. i. d.
 c. vt aīa p. distiguo. **A**ut id q. d. p. mititē p. omit
 tit p. p. q. d. excōicatio inligit nō ē p. b. b. itū vel
 p. p. ceptū a lege dīna. s. solū a iure positiuo vel
 p. statutū **E**t tūc talis ignorātia nō ligat snia ex
 cōicatōis. q. ad eā incurrēdā requirūt dō. ver.
 vel p. sumpt. sicut ē lata culpa. l. q. nerua. ff. d.
 positi. s. t. **I**o. an. in. c. quāte. eo. ti. i. nouella
 vbi dicit notabile x. b. u. **P**ro. q. in b. u. c. vel quē
 cūq. canonē nullus icidit nisi sit in dolo **H**oc
 idem tenere videt. **A**nn. in. c. cū medicinalis
 eo. ti. li. vi. 7. facit q. d. no. **P**ar. in. l. q. cūq. **A.**
 de seruīs fugi. vbi dicit q. vbi cūq. loquim. de
 pena capitali vel corpali subintelligit dō. d.
 b. vide. j. **P**ena. s. vi. g. a fortiori subintelligit
 in excōicatōe q. punit aīam. **A**ū g. talis nō sit

in dolo ho. vt pz. s. **D**olus. s. i. nec psumpto
qz nō ignorat crasse nec suppine. qd ē lata cul
pa. qz nō ligabit sūa excōicatio. facit qd nō.
Ann. i. c. nouerit. eo. ti. vbi dicit qz facies sta
tutū ē ecclesiasticā libertatem ignorans fore ē
ecclesiasticā libertatē nō ligat sūa excōicatio
nis. **A**et pz pz ea q nō. in. l. q. s. et in. l. si qz i
cesti. et in aut. incestas. **A**. d. ince. et iuri. nup.
vbi pz qz ignorātia iuris excusat a pena ipo
sita veritas nuptias pbenit. facit. l. si adulte
riū cū incestu. s. i. ff. de adul. **A**ur id qd pmitte
tur vlt omittit ppe qd excōicatio infligit est ē
legē dīnam et pmitteus scit fore ē legē dei. l.
ignoret eē phibitū p ius cōe vel p decretales
aut statuta qdūqz. et i s ē diuersitas int doc.
A glo. in. d. c. a nobis. et **S**art. in. l. cunctos
plos. **A**. d. sum. tri. et si. ca. videt tenere qz li
gat qz ē in dolo faciendo rē quā scit sibi eē p
hibitū p qd facit. l. nec exēplū. **A**. ad. l. cor.
de fal. et c. cū illoz. i si. eo. ti. hui^o opti. vt etiā
Sco. in. iij. di. vi. **C**ōtrariū ē **I**o. an. in. d. c.
vt aīaz. et q ad excōicatioem. d. **A**nto. et **P**a.
in. d. c. a nobis. et **S**e in. d. c. vt aīaz. **S**z p cō
cordia sic distingo aut loquim de excōicatio
nib^o q infligit a iure cōi. aut pertrauagan
tes vel statuta qdūqz sup facto dānato a lege
diuina q cōiter in diocētib^o publicat et sciūt
vt est illa de nō pbeno in gradu phibito de
nō pberādo clericū et similib^o et sic ligat. qz ē
lata culpa ignorare qd oēs sue pditionis sciūt
qz si ē bō boni sensus nō ignoraret talia si fa
ceret q cōiter hoīes sue pditionis faciūt. s. si
irer ad eccias et ad pdicatōes et similia ipa nō
ignoraret. **A**ū q talis nō sit extra culpā igno
rantie sic nō emittit penā. **E**t sic intelligo et
limito glo. et **P**ar. tenētes q ligant. **A**ur loq
mur de excōicationib^o iuris cōis et exuagan
tiū vel statutoz qdūqz sup facto dānato a
lege diuina que cōiter nō publicat in diocēsi
bus nec sciunt. **E**t sic cū talis ignorās sit ex
oīm culpā ignorāte nō ligabit pena excōica
tiois. nisi sit psona cui ex officio ignorare sit
phibitū. et sic intellige et limita **I**o. an. et d.
Anto. cū ceter^o q tenet q nō ligat sūa excōi
catōis. **A**d est qz quātitas pene dī proportiona
ri quātitati culpe. c. felicitis. de pe. li. vi. s. tal
peccās solū offendit legē diuinā ē quā se scit
facere. nō aut offendit pditōrē canonis cū ip
sum canonē ignoret et sine oī culpa. q solū dī
puniri pena. l. diuine quā puaricat non pena
excōicatiois que nō ligat. nisi rōne ptempus
regularit vt in. c. sacro. eo. et c. nemo epōz. xi
q. iij. cū sūlibus. q ptept^o nō est in casu nro quo

ad canonē vel statutū qd ignorat. qz vbi dat
ignorātia cessat ptept^o fm. d. **A**n. in. d. c. a no
bis. facit. c. si. q mēi. accu. po. **E**t qd nō. **I**n
no. et doc. in. c. si ho. el. ij. eodē. vbi pz qz pcu
tiēs clericū ignorās clericū eē nō est excōica
tus. l. faciat factū dānatū. l. diuina. qz nō pte
nit canonē cū ignoret clericū eē et sic nō ligat
Aec ob. qz sepe in excōicationib^o dī q sufficiat
affixio i valuis. **S**. **P**etri rome. qz id dī itelli
gi q ad psumptioez fori pteriofi. l. q ad illos
q sunt in culpa. vt nō possint publicari in eoz
terris. **A**lter sequeret qz quilibet teneret ha
bere pcuratōrē in curia. vel studere iuri cano
nico. qd est impossibile multis.

Per mādās fieri aliqd qd phibet aliq pfa
raz excōicationū sit ipso facto excōicat^o. **R**e.
fm distinctionē. de qua. j. mandatum. s. i.

Sz qd si qd mādauit nō habuit effectū. **R**e.
q nō est excōicat^o in nullo casu pdictoz. nisi
solū in illo de q. s. in casu. xxi. s. in. c. i. de ho
mi. in alijs aut casib^o vt incidat in excōicati
onē nō sufficit qz solū mādauerit. s. oz effect^o
mādari sequat. vt no. in. c. felicitis. de pe. li. vi.
per **S**off. et alibi per doc.

Per ratū hīs maleficiū qd aliq pdictarū
excōicationū phibet liget sūr cū faciēte. **R**e.
q ligat si tū interueniat q requirunt vt rati
habitiō hēat locū q vide. s. pscire. s. iij.

Per pfulentes vel fauorē dantes inducen
tes alios ad aliquod pdictoz faciendū simili
ter sint excōicati. **R**e. q nō. nisi vbi expmitur
etiā ē dantes pfuliū auxiliū vel fauorē. et ex
cepto si darent pfuliū auxiliū vel fauorem ad
factū dānatū postq ille cui dāt pfuliū auxiliū
vel fauorē iam est ligatus. qz sic ligaret eadē
pena et ab eodē essent absoluedi. vt in. c. nup.
de sen. exco. et j. excōicatio. viij. s. i.

Quero de q pfulio intelligit qn excōicatio
infligit cū dātib^o pfuliū. **R**e. vt colligo ex **A**r.
in cle. si qz de pe. q itelligit de fraudulēto cō
silio nō de nudo qd nūbil addicit ad pctm. vt
no. in. d. c. nup. in. glo. ij. et in. c. sicut dignum
de homi. **E**t dicit **P**au. qz pfuliū pstat suadē
do rogando mandando instruēdo vel vtilita
tē inde securā ostēdendo. vt no. **I**no. i. c.
ad audiētā. de homi. **I**tem dicit **P**au. qz ex
nudo pfulio regit qz nō tenet. vt insti. mādā
ti. s. tua tū grā. **E**t dī nudum pfuliū vel sim
plex fauor illius qui ad maleficiū faciendū
nūbil addicit. puta qz sic oīno faceret et cū tā
to aīo. sed vbi qz magis efficaciter inducit.
l. alias esset factur^o tūc nō ē nudū pfuliū nec
simplex fauor. vt elicio ex glo. in. d. c. felicitis

Item no. secundum **D**an. in dicto. c. felicis
q. ad incurrendam penam excommunicationis. o. p. siliu
favor vel auxilium sunt circa factu damnatu p.
qd incurrit excommunicatio q. si esset circa alia no
haberetur locum.

Quis dicat defensor p. ceptator h. s. j. bere
tic. s. xxiij. cu sequentib. et fm predicta declara
tione ligabitur in q. cuq. de ipis sit metio sp. l.

Quis dicat soci. **R.** glo. **Lar.** et **Dan.** i. d.
c. felicis. q. e. ille q. aliqd coopat ad actu da
natu. **D**n. no. q. qn sunt plures ad deliquendu
et nullus e. pncipalis tuc dicunt ageres. **S**z qn
vn. e. pncipalis et ali. coopans. tuc stricte d.
socius in censuris. **I**z large socius criminis di
cat tripliciter. s. p. comitans fauens. et no corrip
ens. vt. xvi. q. iij. ita plane. lxxvi. di. facietis
et in. d. c. sicut dignu. s. ij. et tales regularit n
puniant eadem pena.

Querit q. in plerisq. casib. excommunicationu
predictar. d. q. n. sunt absoluedi nisi p. s. satisf.
fecerit vel aliud fecerint. **D**ix. teneat absolu
tio an satisfactio. et impletione illoz. q. ma. da
tur in dictis casib. **R.** et p. regula e. tenenduz
q. vbi cuq. ius vti. isto xbo p. negat. q. tuc
absolutio ipensa. id qd sic iponit e. nulla. vt
p. p. glo. in regula pma. de reg. i. li. vi. **I**dez
dic. qn cano vti. xbo n. valeat. et tales casus
sunt. xj. et xij. et xvij. et o. s. casus sequentes vsq.
ad casus. xxxj. clausive. s. **E**xcommunicatio. v. et xij.
s. **E**xcommunicatio. vij. vbi aut cano vti. xbo nul
latenus. tuc fm zen. in cle. vnica. de seque. no
valet. s. fm **Lar.** ibide. valet. **S**z ego dico q.
vbi alias absolutio alicui p. inet de iure tuc
et absolutio si omittat qd p. cipit canon. fien.
quatinus q. vti. xbo nullatenus. aut xbo no
mereat vel no absoluat. s. vbi absolutio de iu
re no p. petat tali. puta q. p. ditor. canonis sibi
vel alteri reseruauit et solu. p. credit in aliq. casu
xbo g. in articulo morte. et b. m. di. sub aliq. for
ma sit sub q. bulcuq. xbis velit. tuc n. valet ab
solutio nisi fuata modificatone seu forma in
ipo. canone exp. lla. facit glo. in cle. i. de iur. pa
tro. in xbo. inhibentes. quod bene no.

Excommunicatio. vij. de p. cipiantib.
cu excommunicatis maiori excommunicatione. et q.
diuersimode p. cipiat diuersas inferam q. sti
ones p. quas intelligere quis poterit qn par
ticipando ligat maiori excommunicatione vel mi
nori. aut qn licite et sine peccato participat

Dix. participas cu excommunicatis in crimine
incurrat aliquam censuram. **R.** q. aut excommu
cat cu quo p. cipiat est excommunicat. cu dantibus ei
auxilium vel fauore. et tuc si p. cipiat in eodem

delicto. sine anteq. sit excommunicat. siue p. s. dan
do auxilium p. siliu vel fauorem ad ipm faciendu
vel p. tinuandu sic ligat eade. snia excommunicat.
et ab eodez solo p. absolui a quo p. excommu
cat cu q. sic p. cipiauit. aut talis no. est excommu
cat cu dantibus ei auxilium p. siliu vel fauorem. et tunc
si participat cu eo dando auxilium p. siliu vel
fauorem in facto d. nato anteq. ille p. miserit
factu p. p. ter. qd excommunicatus est sic solu. peccat
mortaliter. **S**i aut p. cipiat post q. ille p. miser
rit factu d. natu. et est excommunicat. sic ligat ead.
de excommunicatione. et ab eode. poterit absolui a q.
p. excommunicatus cu quo p. cipiauit. et sic intelli
ge. c. nuper. et c. si p. cubine. de sen. ex.

Quid si p. cipiat no. in eode. delicto p. p. ter.
qd excommunicatus e. ille cu quo p. cipiat. s. in alio
p. cto. mortali. **R.** q. peccat mortaliter. et solu.
est excommunicat. minori excommunicatione. nisi talis fu
isset excommunicat. a papa cu p. cipiantibus ei in casu
bus no. p. cessis. q. sic ligaret eade. snia. si aut
eet excommunicat. cu p. cipiantibus ab inferioribus
a papa. dic. vt. s. **E**xcommunicatio. iij. s. xvij.

Dix. p. cipians in diuinis liget eade. cesu
ra. **R.** q. aut talis cu quo p. cipiat fuit excommu
cat. snialit. et notatim a papa. et sic si sunt cle
rici dic. vt. s. **E**xcommunicatio. v. casu. iij. **S**i x. n.
sunt clerici. dic. q. peccat mortalit. et sunt ex
communicati solu. excommunicatione minori. ar. c. signifi
cante. eo. ti. fm c. oem opi. doc. in. c. sacris. qd
me. ca. **N**ut est excommunicatus a q. cuq. inferiori a
papa. et denunciatus. et sic clerici p. cipiantes
in diuinis peccat mortaliter. et est eis interd
ctus. ingressus eccie. vt. h. s. j. **S**uspensio. i.
s. xxiij. **L**aici x. o. solu. peccat mortalit. **N**ut
est excommunicat. generaliter a papa vel a quocuq.
q. alio plato seu a canone vel p. statutu. et sic
tam clerici q. alij no. peccant nec sunt excommu
cati eti. minori excommunicatione. nisi sit talis ex
communicatus pro sacrilega iniectione manuz in
p. sona ecclesiasticam. ita notorie q. nulla pos
sit tergiversatione celari et b. p. extrauagane
facta in p. cilio p. stantien. si sub **O**ttaviano. v. et
vt. dicit **Archi.** **F**lo. in summa sua habuit ipe
a duob. notabilib. fide dignis qui fuerunt p.
sentes q. fuit acceptata in. d. p. cilio ab oibus
et est p. petua **F**uit eti. vt habui ego a fide di
gnis p. firmata et approbata in p. cilio p. stanti
en. si cuius tenor talis est. **N**id. euitandu scan
dala et multa p. icula q. p. scientis timor. p. p.
gere p. n. christi fidelib. tenore p. n. tium mise
ricordie indulgem. q. nemo deinceps a coio
ne alicui. sacro. administratone vel receptoe
aut alijs quibuscunq. diuinis itus et extra p. re

terreni cuiuscumque censurę aut sęne ecclesiastice a iure vel ab hoie generaliter pmulgare teneat abstinerere. vñ aliquę vitare aut interdici ecclesiasticę obseruare. nisi sęna vel censura hmoi fuerit illata ptra psonā collegiū vniuersitatē ecclesiā cōitatē vel locū certū a indice publicata vel denūciata spālīe et ex pte pfectibus a postolicis. et alijs in pñiū facientib⁹ nō obstat tibi⁹ quibuscumq. Saluo si quē p sacrilega manu iniectione in clericū sęnam latā a canone adeo notorie psterit incidisse q factum non possit aliqua tergiversationē celari nec aliq suffragio excusari. nā a cōione illius. l. denūciatus non fuerit volum⁹ abstinerere iuxta canonicas sanctiones. hec. **D.** extrauagans.

4 **D.** pñcipales cū pñicijs. excōicatis nō tñ denūciatis a qñq. plato i alijs qñ in criminibus et diuinis peccet mortaliter. **R.** **D.** a. in d. c. sacris. recitat diuersas opi. et dicit q cōmunis opio ē q solū peccat venialiter et ē excōicat⁹ minori excōicationē nisi in sex casibus. Quorū pñmus ē qñ cōicat in pñceptum clauis. Scōs pñceptū supioris. ar. c. ij. d. ma. et obe. Tercius qñ in diuinis. Quart⁹ qñ in crimine mortali. Quint⁹ qñ est excōicat⁹ cū pñcipat⁹ bus sibi. Sext⁹ si cōio sit nimis frequēs. Et h pñdicta opio sit satis rōabilis. tñ magis mibi plz opi. scī Bonauentū. i. iij. di. xviij. q. pe. qz q solū peccat mortalit⁹ in duob⁹ casibus cōicās i actu exteriori alijs a criē et a diuinis. i. qñ cōicat in pñceptis sęne late. aut scōdo qñ credit pñbilit⁹ q ex tali cōione sęna venit in pñceptū. S; si pñbilit⁹ extimat q sęna n magis pñtē ex sua cōione et cū timore s; facit ex q dam affabilitate aut pusillanitate et hmoi. sic solū peccat venialit⁹. et ligat⁹ minori excōicationē. cū q sęna pcor. **L.** bo. in. iij. ea. di. q. ij. ar. iij. et **D.** e. ea. di. **I.**ntellige pñdicta si cōicat in pñbilit⁹ q sunt vltra crimē et dīna ista q pñtē tur i isto s; sū. **D.**s orare vale cōio mēsa rigat⁹ **D.**s. i. locutio quas **G.**uido et **H.**ugo in. c. qñ multos. xj. q. iij. extēdūt etiā ad lēas recipiendas p mīrēdas. et nūcios et munera. **A.**ssurge re aut vñ ei reuerentiā facere aut inclinare se salutari vel mouere labia. dñmō nihil dicat nō inducūt minorē excōicationē fin **R.**odo. cū pe ne sint restringēde p regulā odia. de. re. iur. in vj. **O.**rare pñ pñbilit⁹ nō solū pñcipatio in diuinis et sacramētis. s; et etiā ne qz oret⁹ ecclesiā. vñ ex simul cū excōicato. **D.**icit tñ **I.**uno. in. d. c. nup. q si excōicat⁹ sit i ecclia vel i alio loco nō cā oradi. s; p alio negotio q nō pñbilit⁹ quis ibi orare cū in orōe sibi nō cōicet. et

plz mibi. l. **D.**osti. ibidem teneat pñiū. **V.**ale. pñ pñbilit⁹ salutatio qñlibz fiēda excōicato. s; loco ei⁹ d; dicere deus emēdet vos. vel si scribit loco salutatio dicat spm sanioris pñlij et hmoi qz si cōio est ipm salutare mō quo pñbilit⁹ tur. **A.**io pñ pñbilit⁹ ne quis facto cōicet excōicato. puta coopando in aliquo exercitō vel habitādo in domo cū excōicato. **D.**icit tñ **I.**uno. in. d. c. nup. q si ego et excōicatus sum i aliqua domo. ego pñ meis negocijs et ipse pñ suis q nō dicor cōicare ei. s; qñ ego et ipse simul pñ eodē negotio cohabitamus. **S.**imilit⁹ dicit q si ego et ipse haberemus vnā solā camerā cōmunē q liceret mibi in ea cū eodē excōicato iacere pñmedere et hmoi. dñmō nō cōicem ei in eadem mensa. nec in eodē lecto aut locutione vel orōne. **S.**ensa perñ pñbilit⁹ betur comestio vel potatio cum excōicato. et de his omnib⁹ habet. xi. q. iij. c. sicut. et in tribus. c. se. et no. in. d. c. nup.

S.unt multe persone que licite cōicare pñt cū excōicato. de quib⁹. xj. q. iij. c. qñ multos. que pñbilit⁹ his versib⁹. **V.**tile. lex. humile. res ignorata. necesse. hec anathema quidē faciunt ne possit obesse.

V.tile. s. cū quis pñcipat pro sua vtilitate puta petēdo ab eo debitiū quo ei tenet extra. eo. c. si vere. et etiā in iudicio pñterñ pñt cū cōuenire. **T.**ē pñter vtilitatē aie excōicati vñ cū corrigēdo vel inducēdo ad pñiam. l. etiā in terponat alia verba vt magis efficaciter possit cū inducere. c. cū excōicato. xi. q. iij. facit. c. cū voluntate. eodē ti. pñterea ad predicati onem admittunt⁹ de pñ. di. i. c. episcopus. facit. c. rñso nostro. eo. ti. excusāt etiā pñter hoc qui causa pñdicatōis vel pñfessionis habitant inter eos et elemosinas recipiunt ab eis. quādo alias id facere bono modo non pñt eis nō cohabitando. d. c. cū voluntate. **I.**tem licite possum pñcipare cū excōicato pro salute aie mee et pro vtilitate tpālī. puta querendo ab eo pñsilium. cū alios peritos hñenon possum. **D.**icit tñ **R.**ay. q in hoc nō sunt multū laxan debabene. s; discrete et cū intentione solū vtilitatis pñdicte pñsequēde et nō alio mō. **E.**t taz diu possunt pñcipare p salute aiaz ipoz excōicatoz qñ diu spē de eoz correctione pñbilit⁹ habent et non plus.

L.ex. s. mēmonij pñterea vxor cohabitādo viro et obediēdo qñis sit excōicat⁹ non peccat nisi excōicatio eēt iſſicta pñtale mēmonij. **S.**z nūqd licitū sic sit viro cōicare cū vxore excōicata. **R.** quidē dicūt q non. sed tu tene

- q̄ similiter licite cōicare p̄t q̄ ad iparia non indicant vir et vxor. c. gaudem⁹ de diuor. ve. rū est q̄ si vir cū debeat esse caput mulieris xxij. q. v. bec ymago. nō inducit vxorē ad pe tendā absolutionē scdm q̄ d̄z et tenet peccat mortaliter. c. negligere. et eēt ex cōicatus mi nori ex cōicatioe. sec⁹ q̄ nō p̄t eā cogere et sus cepit necessaria ab ea vel efficeretur peior.
- 9 **S**ed qd si vir vocat ad mensam ex cōicatu nūqd mulier poterit licite cū eis p̄medere. R. q̄ nō. s̄ p̄medat in alia mēsa diuersa ab illa.
- 10 **H**umile sub b̄ excusant filij serui et ancille. Rodo. tñ intelligit de filijs q̄ sunt in patria p̄tate sec⁹ de emācipat⁹ q̄ tenet euitare eum nisi ipi p̄mēsales ei⁹ essent et ab eo necāria ha berēt. q̄ sic excusarent⁹. Idez dicit Hugo. de patre resp̄cū filij q̄ tenet vitare filiū ex cōi carū. nisi ab eo recipiat alimenta. et idē tenet Iuno. qd limitandū puto. q̄ nō facile pōt aliunde necessaria habere.
- 11 **E**xcusent etia serui acille rustici seruiētes et oēs aliq̄ subditi d̄ familia ex cōicatu q̄ n̄ ad o curiales sunt vt eoꝝ p̄silio scelera ppetrēt ta les em̄ p̄sone ex q̄ erāt añ suā latā ad fami are obsequi exhibēdū astricti. excusant cōica do etiā p̄ suā. c. inter alia. eo. ti. Idez itel ligas de nutritib⁹ et illi q̄ p̄xerūt societate vel alio mō p̄ aliquē p̄ctū eis erāt obligati. Ad limitat Do. et Ber. q̄ si sine eoꝝ incōmō n̄ p̄nt abstinere. s̄ p̄ductor mercenarij facere pōt q̄uis postea ex cōicet. Idez dic de vasallis et bñtib⁹ ephiteosim ab eis q̄ p̄nt eis reddere p̄siones et alia ad q̄ obligat fm̄ veriorē opi.
- 12 **S**ed qd dicem⁹ de illo q̄ vlt ex p̄ctu lex iura mēto tenet aliqd̄ soluere l̄ dare alicui i certo termino q̄ postea ex cōicat. R. q̄ sup̄ b̄ fuit di uersa opi. it̄ doc. s̄ mibi plz opi. Post. q̄ si ta lis obligat⁹ p̄t desistere a tali solutioe l̄ dario ne sine suo incōmō vlt dāno q̄ n̄ tenet. nec d̄z cū ex cōicato p̄cipare dādo vlt soluēdo qd̄ p̄ miserat. q̄ in oī iuramēto vel obligatioe subi telligit ista clausula. s̄ si talis p̄māserit cui li ceat cōicare. ar. xxi. q. ij. ne. q̄s. nec peccat nō adiplendo qd̄ p̄miserat si facit ex zelo ecclesi tate auaricie. q̄ sic peccaret quo ad deum.
- 13 **Q**uid si q̄s p̄bat cū ex cōicato nūquid excu sabit p̄cipado postea. R. q̄ si b̄ facit ex ma gna sua necessitate. puta q̄ n̄ p̄t aliē vineē bono mō sic excusat p̄. c. si x̄. eo. ti. Si autē n̄ fuit cō pulsus a tali necessitate sic n̄ excusabit p̄cipā do cū eo. si mō p̄xit scies cū ex cōicatus. b̄ eli cū ex dictis doc. i. c. nos scōꝝ. xv. q. vi. et in

c. veritatis de dd. et p̄tu. et in. c. si vere.

Res ignorata. s̄ q̄n ignorando cū ex cōica tū p̄cipat qd̄ intellige verū nisi ignorantia sit crassa vel affectata et sic non excusaret.

Sed quid si audinit de aliq̄ q̄ sit ex cōicat⁹ nūqd tenet eū vitare. R. q̄ aut p̄babiliter cre dit eū ex cōicatu. puta q̄ b̄ hūit a p̄sonis gra uib⁹ et fide dignis. et sic tenet. si at n̄ credit p̄ babiliter ex cōicatu sic n̄ d̄z eū vitare. s̄ depo nat p̄sciam. s̄ q̄ nō sit ex cōicat⁹. q̄ m̄tri m̄tra loquūt. et q̄ cito credit lenis ē corde. qd̄ si nō p̄t eā d̄ponet tenet eū vitat. ar. c. i. q̄ sit d̄. e. ti.

Utrū semel ex cōicat⁹ sit sp̄ vitad⁹. R. q̄ sic nisi p̄ster de absolutioe p̄ regulā. semel ma lus. de re. iur. in. vi. et est bon⁹ ter. p̄ b̄ in. c. po suit. de cle. exco. m̄. qd̄ limito q̄ ad p̄sciam ve rū nisi esset talis p̄sona de qua p̄babiliter pos set credi dicto suo affirmanti se esse solutum. ar. c. ex p̄te. de offi. ordi.

Necessē p̄pter necessitatē cōicās ex cōicato ex cusat. vñ si necessitas ē absoluta q̄ d̄z vir sic cla rū ē q̄ excusat p̄. c. sacris. d̄ his q̄ vi. vel me.

Sed qd̄ de necessitate p̄ditionata q̄ ē mer⁹. R. q̄ aut mer⁹ ē talis q̄ caderet in p̄stantē viz et sic ex tali metu p̄cipas etiā in diuinis n̄ pec cat nec minorē ex cōicatioem incurrit. nisi p̄ cipet in crimine. vel nisi cā ex cōicatiois eēt pro fide defensanda. rō q̄ ex q̄ q̄s nō tenet o bedire p̄lato p̄cipienti q̄ se exponat morti vlt cruciatui. et b̄mōi nisi p̄ fide et cōi salute q̄ a lias nō p̄t defensari. vt p̄z. s̄. caritas. s̄. v. et i religiosus. s̄. xxi. Sic null⁹ tenet euitare ex cōicatos q̄ id facere nō p̄t sine tali p̄culo. q̄ p̄ceptū de ex cōicatis vitandis cū sit iuris positiuū nō potest ad hoc ligare aliquem. Si autē metus non sit talis sic p̄cipans ex tali metu non euitat minorē ex cōicatioem. et fm̄ hoc intellige. d. c. factis. dum dicit q̄ p̄ nullo metu d̄z quis peccatum mortale incurrit q̄ p̄supponit talem facere contra p̄ceptum qd̄ seruare tenet. vel dic q̄ loquit de p̄cipatio ne in crimine vel de metu qui non caderet in p̄stantem et fm̄ p̄dictā di. p̄corda. doc. q̄ sunt varij in. d. c. sacris. q̄ ad eam non aduertunt.

Quid de necessitate victus et b̄mōi. nūquid talia possint peti ab excommunicato. R. q̄ sic fm̄ cōiter doc. in. d. c. si vere. et in. c. inter a lia. eo. ti. Unde breuiter p̄cludendo dico q̄ quando cōico ex cōicato non in eius fauorē aut p̄modū s̄ p̄uitando meo dāno vlt suble uada mea necessitate nō incido in minorē ex cōicationem. d̄mmodo non participem in cri mine aut in diuinis extra casuz iusti met⁹ ar.

eo qd no. in. d. c. nos pdecessor. r. c. vitatis.
Quando debeat evitare excoicatu. **R.** qd aut e
 occultus r sic debeat eu evitare in occulto pu
 ra erendo ecclesia fingedo alia cam r bmo.
 r taliter qd no prodam eu. ar. c. si tmi. vi. q. ij.
 r. c. eu no ab hofe. eo. ti. **A**t voco hic occultu
 excoicatu illu q coiter hē p no excoicato. l3
 aliq pauci sciāt. r nisi sit eius platus q eu eo
 coicat. qz talis plar tenet eu monere vt eccle
 siam exeat. r si no vult si pē pbare dz eu publi
 ce inepare. **S**i vo e publice excoicatus. pu
 ta qz coiter scitur sic dz eum publice evitare.
 vñ si intrat ecclesia cā oradi vel audiendi di
 uina dz eu publice monere vt exeat. qd si no
 lit pē ad pceptuz sacerdotis violenter efici si
 mo non imineat piculū effusionis sanguinis.
 vel saltē debent de ecclesie ipsi exire.

Quid faciet sacerdos si incepta missa ppe
 dit ibi excoicatu eē. **R.** qd si est occultus non
 dz dimittere officiu. vñ. q. j. nihil. limita nisi
 sit platus suus. r possit pē pbare. qz tūc faciet
 vt dictū est in. s. pcedeti si vo est publice ex
 coicatus **S**i publice moneat eu vt exeat. qd si
 non vult exire r sacerdos nōdū inchoauit ca
 nonē dz dimittere missaz. ar. c. ois. xxiij. q. j.
 r hic nomine canonis intelligo a **R**e igitur r
 vlera fm **A**rchi. in. c. de bininis. de. p. se. di. ij.
 quis dñs. **A**lex. vincen. in. c. cū marthe. de ce
 le. mi. recitat **H**osti. **I**nno. r **P**a. tenere q
 canon icipit a vñs psecratōis **S**i vo incho
 auit psequatur vsqz ad sumptionē sacramēti
 qua facta itez moneat eum vt exeat qd si non
 vult exire dimittat post communionem r in
 sacrificia eam dicat.

Quando participans cū excoicato etiā ab in
 feriori suo vel a selige minor excoicatione.
R. fm **P**a. in. c. cum desideres. eo. ti. qd sic si
 est inferior a papa r addit q etiā si vellet eu
 habere p soluto nihilominus ligare. qz non
 potest eum tali modo absolvere.

Quando excoicatio transeat in tertiam psonā
R. qd non nisi qd picipantes ligantur etiam
 maiori excommunicatione.

Excoicatio vltimo de malis que indu
 cit maior excommunicatione. vt ostendat
 quātum est timenda. **V**bi sciendum q. xxi.
 malum inducit.

Primo priuat participatione alioz. nam
 excoicatus tenet evitare alios fm **P**a. in. c.
 nulli. d. sen. exco. r contēnendo evitare alios
 toties peccat mortaliter. facit. c. illd. de de.
 exco. mi. r. c. sicut. ij. q. iij. vñ licet excoicato
 possint causa humanitatis in sustentatōem

vite etiā non expectata extrema necessitate ne
 cessaria vite ministrari. vt alimēta vestes r
 hospitium fm glo. in. c. qm. xj. q. iij. cū vrenfilia
 r alia instēta sine quibz vivere pōt non sunt ei
 ministranda. **S**olūmodo q in casu in quo hō
 ex pcepto caritatis tenet communicare cū
 eo potest fm **A**theo.

Secundo excludit hominem a sacris ecclesie.
 ij. q. iij. engeltrudam

Tertio priuat suffragio eccie qd suffragiū
 fm theo. in. iij. di. xxi. v3 ad quatuor. v3 ad
 augmentū gratie quābnt. ad merendā grām
 quā non habet. **A**d prectionē dei habendam.
 r ad defensionem ab hostibus pmerendam.
At ppter ea dz tradi sathane. in. c. nihil. ij. q.
 iij. vñ sacerdos excoicatus non pē dicere do
 minus vobiscum in officio.

Quarto nō p interesse diuinis officiis. aut
 cū alijs orare in ecclesia alias peccat mortali
 ter nec dz extra ita ppe stare q audiat. de pe.
 r remi. c. qd inte. posset tñ sol in eccia orare.

Quinto excludit a regno celoz. xxiij. q. j.
 quisquis. ij. q. iij. nemo.

Sexto si ingerit se diuinis exns in aliquo
 ordine irregularis efficiē vt. j. irregularitas
 j. s. xl.

Septimo efficiē infamis. vj. q. j. infames.
Pa. tñ **B** refert ad excoicationem notoriz.

Octauo nullū bñficiū ecclesiasticū pē acq
 rere. c. postulasti. de cle. exco. mi. r in. c. bone
 in fi. de era. r quali.

Nono non pē eligere de appella. pstituz.
Decimo si sic excoicatus recipit bñficiū.
 l3 absoluat postea r ei pcedat tñ fructus an
 teriores restituere tenet. c. sacro. eo. ti. r. c.

Pastoralis. in fi. de appella.
Undecimo ab officio r beneficio ē suspen
 sus. d. c. pastoralis in fi.

Duodecimo obligati ei ex debito fidelita
 tis. sicut sunt vasalli nō tenent ei quādiu du
 rat excoicatio fm **P**a. in. d. c. veritatis.

Tertiodecimo non pē contrahere matrimo
 nium sine peccato mortali. l3 teneat

Quartodecimo non valent licere ipetra
 te a papa p eum sup alio articulo. c. ipso iure
 de rescriptis. li. vj.

Quintodecimo nullus potest p eo orare
 intellige solēniter.

Sextodecimo nō pē pstitui pcurator de p
 ba. post cessionē. nec pcuratorē pstituet. c. fi.
 de pcura. qd limita vep vt actor. sec. vt reus
 ad defendendū se. c. intelleximus. de iudi.

Decioseptimo q stās excoicat p annz pē 17

primari oib⁹ bñficijs si que bz. xj. q. ij. rursus,
7. c. qñ qñ qñ limitat glo. i. c. cñ pumacia de
bere. li. vi. 7. **I**mmo. i. d. c. cñ bone. 7. do. **A**u. i.
c. i. d. iudi. vep si ex cōicat⁹ fuit p cā crīali. sec⁹
si p ciuili. qz si stetit p mille ānos n possz pri
uari. glo. ē singulari i. c. pūgit. de dolo. 7. pū.

8. **D**ecio octauo qz d3 soluet p singulo die v
nū grossū aū qñ abso. uat f3 statutu aliqz epō
rū qd qdē l3 videat simoniacū p. c. ad nraz. 7.
c. nēo d simo. detmīnāt pūū. 7. q licitū ē. qd
itelligo vep si sit in penā 7. vt citi⁹ qrat abso
lutionem.

19. **D**ecio nono n valēt pēt⁹ facti p. ex cōicatū
rōe publici officij si erat publice ex cōicatus.
vñ act⁹ publici 7. ciuileanō tenēt. puta qz tu
tor ex nīs iterponit auctoritatē alienandi. seu
suscipit pcuratoris officij vel admīstratōez
bonoz ecclesie. aut instrumēta pficit. siue vt
arbit⁹ laudū. prulit. qz tales sunt act⁹ publici.
Si xō p promissū fuit i eū vt i arbitratōre ita
q arbitratū accipiat effectū ex p sensu priū
vt ē qñ reducit ptes ad p cordiā bñ t3 n ex vi
sue siue f3 p sensus priū. **B**esta aut p occulte
ex cōicatū rōe publici officij bñ tenēt si mō of
ficiū ē publicū auctoritate 7. vtilitate. sec⁹ si
fuit p publicū auctoritate. f3 vtilitate pnatū
fm **P**a. i. c. p⁹ cessionē de pba. q tñ ad actus
spūales si sunt tales i qb⁹ iprimē character sic
t3. vt collatio ordinū 7. bñōi. l3 idigeat dispē
latōe tale ordinat⁹ vt. j. irregularitas. i. f. ij.
Alq aut act⁹ spūales i qb⁹ n iprimē character
vt collatio bñficij 7. bñōi tenēt qñ publicū n
ē ex cōicat⁹ rōe publici officij. l. barbari. ff. d.
offi. pto. sunt tñ retractadi si is i cui⁹ fauorez
sunt facti sciebat eū ex cōicatū. f3 dubitat de
ex cōicatōe. an teneat rōe publici officij lata
ab ex cōicato occulto **P**a. i. d. c. x itaz de do.
7. pū. tenet p⁹ factū ad penā irregularitatis
enitādā q nō valet 7. placet. **E**lectio etiā l3
videat q ad capitulū pūnere ad officij publi
cū. tñ q ad singulares nō ē officij publicū f3
est quedā fraternitas. 7. idō nō t3 facta ab ex
cōicato etiā occulto **A**lq aut contractus sup
tpalib⁹ inici nō rōe publici officij f3 pūati vt
emptio venditio 7. cōiter tenet q tenēt. vt
no. **P**a. in. c. si vere. eo. ti. 7. in. d. c. veritat⁹ qz
uis multi doc. teneant fore nullos ptractus.

20. **D**igesimo nō pōt testm facere fm aliquos
cōius tñ tenet q pōt testari. vt no. **A**lbi. i. l. j.
7. de here. insti. 7. car. in. c. qñ qñ. de vfu. li. vj.
7. **P**a. in. c. ad pban. de re. iudi. qz equiparat⁹
relegato.

21. **D**ecio pnat ecclesiastica sepultura qz cui n

cōicam⁹ viuo. nec mortuo cōicare debem⁹. e.
sacris. de sepul. qd limita nisi absoluat. vide
multa alia si placet in. d. c. ad. pbandū. 7. i. c.
veritatis. 7. in. c. si vere notata a doctoribus

Ex cōicatur quis a pctō ex decē. **P**rimo
ex alienatione mētis illicitū agens quā
alienationem adducit qñq facti qñtas. sicut
Loth qñ voluit filias pstitueret vt liberaret
quos suscepit. vt dicit **A**ug. in. c. qd ait. xij.
di. **A**lqñ furor siue infania. **A**lqñ ebrietas.
Nñ qñ ex toto quis est extra seipsum excusa
tur a toto. vtpz i. c. aliquos scim⁹. 7. c. illa ca
uenda. xv. q. j. 7. c. inebriauerūt. ibidē pz qñ
puniendus pro ebrietate. f3 non p pmissio in
ipsa. 7. sic videt tenere glo. ibidē. de q vide. s.
Ebrietas. f. ij. **S**ecdo ex actione. intellige ab
soluta. facit. c. nō est. xv. q. j. 7. l. di. c. pēbire
ros. **T**ertio ex ignorātia siue errore. intellige
vt. j. dicā **I**gnorātia. f. ij. facit p hoc. xv. q.
vj. si a sacerdotib⁹. xxxij. q. ij. in lectū. **Q**uarto
excusat pñetudo. de quo. s. **C**onsuetudo.
f. ix. **Q**uinto necessitas. de pte. di. v. discipulo.
Sexto pietas. vt pz in. c. conquestus. de
ferijs **S**eptimo iocatō 7. ludus. vt i. c. i. d. sen.
ex. 7. xv. q. j. illd relati. dñmodo nō sit nori⁹.
ar. ff. ad. l. acq. l. nā ludus noxius in culpa est
Octauo qñ fecit diligētā debitā vt in. c. **N**o
hānes. 7. in. c. quidam vt asseris de homi. **N**o
no indeliberatio mētis. xij. q. iij. nabucho
donosor. **D**icimo ex obediētia supioris. xij.
q. v. c. dixit dñs. xj. q. iij. quid g. xij. q. j. qd
culpat **I**ntellige si non sunt ptra legē supe
rioris vt. xj. q. iij. si dominus. 7. c. se.

Dez clericus cui epō precipit vt vadat ro
mā possit se excusare. qz alij sunt meliores 7.
magis apti. **R**. glo. in. d. c. quid ergo. 7. xij.
q. j. c. fi. qñ non qz in legationibus ordo non ē
seruandus. ff. de legatō. l. sciendū. f. pe. **I**te
quia **N**o. vltimo. respondit dominus petro:
quid ad te tu me sequere.

Executor pñe d3 qui rē iudicatā dñcit
ad effectum. vt dicit glo. in. c. sup. que
stionū. de offi. dele. de quo habet. f. q. vj. c. ei
qui appellat. x. ab executore. 7. in. c. nouit. de
appel. 7. multis alijs locis qui aliqñ dicit me
rus executor qñ cā est cognita a superiore 7.
mera executio sibi mandatur. vnde ab isto ap
pellari non potest tam de iure canonico qñ ci
uili. vt de re iudi. c. qd ad consultationem. d.
x. ab executore. 7. **A**. quozum ap. non re. l. ab
executore nisi executor snie modum excedat.
vt dicit tex. in. d. l. **A**ut nisi male interpretetur
sententiā 7. huiusmodi. de quibus p. glo.

in. d. c. qd ad p[ro]fultatione[m]. Aliq[ui]d x[risti]o d[icitu]r mixt[us]
est q[uo]d aliquid a sup[er]iore m[an]dat[ur] exequend[um]
simpliciter. v[er]o talis d[icitu]r admitt[er]e r[ati]onabiles
exceptiones. c. ex p[re] el. ij. de offi. dele. 7. c. c[um]
re decet. de eta. 7. quali. 7. in. c. c[um] a deo. de re
script. Et b[ea]t[us] v[er]o nisi p[ro]stet q[uo]d sup[er]iori ex certa
sci[en]tia sic velit. vt no. glo. i. d. c. ex p[re] Et ab
isto ex[ec]utore mixto p[ro]t appellari si aggrauat
vel iniuriat vt. l. de appel. l. si q[ui]s p[ro]uocat[ur].
Quis p[ro]t e[ss]e ex[ec]utor i[n] causis ecclesiasticis
R[es]p[on]d[etur] mixtus p[ro]t e[ss]e quilibet cleric[us]. Si
xtus x[risti]o n[on] nisi in dignitate p[ro]stitutus. vel ca
nonic[us] ecclesie cathedralis si p[ro]missio fit ei au
toritate litterar[um] apostolicar[um] vel legator[um]
aut delegator[um] apostolicor[um]. Sec[us] si ab alijs.
q[uo]d t[un]c quilib[et] cleric[us] p[ro]t e[ss]e. vt p[er] p[ro]no. in. c.
statutum. de rescrip. li. vj.
Ex[ec]utores test[ame]nt[arioru]m. siue fideicommissarij q[ui]
p[ro]t dari. R[es]p[on]d[etur] q[uo]d siue test[ame]nt[arioru]m sit cleric[us]. siue lai
cus p[ro]t deputare ex[ec]utores t[ame]n laicos q[uo]d cle
ricos seculares 7. etiam religiosos quoscunq[ue].
d[icitu]r n[on] religiosi a suis sup[er]iorib[us] obtineat lice
tia exequendi exceptis fratrib[us] minorib[us] q[ui]
est p[ro]hibitu[m] in cle. ex iui. in. g. p[ro]inde vir sanct[us].
de. p. sig. Fallit b[ea]t[us] f[ra]n[sciscus] in minorica q[uo]d di
stributio d[icitu]r fieri in fratres ipsos vel monia
les Sancte clare subiectas cure ip[s]or[um] herede
voluntarie soluente. q[uo]d sic frater minor p[ro]t e[ss]e ex
ecutor. 7. q[uo]d tam cleric[us] religiosus q[uo]d laicus
pos[s]it e[ss]e ex[ec]utor. no. in. c. religiosus de test.
li. vj. 7. p[er] doc. in. c. tua nobis. 7. ibi Pa. 7. i. c.
Johannes. de testa. etiam si sit minor. xxv. an
nis. scd[us] glo. in. d. c. religiosus. 7. hoc de p[ro]sue
tutine. Et sequit[ur] Albi. in. l. nulli licere. l. d.
epi. 7. cle. d[icitu]r modo adultus sic. Item non ad
mittitur seruus nec surdus mutus p[ro]dignus fu
rius quis aliq[ui]d tenuerint q[uo]d etia[m] f[ra]n[sciscus] 7. pu
pill[us] possit e[ss]e. vt ibi no. Albi. s[ed] e[ss]e veri[us] q[uo]d n[on]
V[er]u[m] seia possit deputari. glo. Jo. an. in.
d. c. religiosus tenet q[uo]d p[ro]suetudo q[ue] e[st] optima
interpres legu[m] b[ea]t[us] sic Pa. in. d. c. tua nobis
dicit q[uo]d als fuit p[ro]fultu[m] q[uo]d n[on] p[ro]t b[ea]t[us] Bal. t[ame]n c[um]
Jo. an. 7. placet q[uo]d mulier n[on] p[ro]parat vt p[ro]cu
ratrix. s[ed] intentat actione[m] no[m]i[n]e p[ro]prio. de quo
p[er] eund[em] Bal. in. l. id q[uo]d paupib[us]. 7. in. l. si q[ui]s
ad declinand[um]. l. de epi. 7. cle. Et sic n[on] ob.
l. neg[ati]ua. ff. de p[ro]cur. 7. l. aliena. l. eo. 7. l.
ij. ff. de reg. iu. 7. ij. q. vij. g. tria. q[uo]d vt dixi non
vt p[ro]curatrix comparer.

4 V[er]u[m] possint deputari mixti. s. secular[es] 7
religiosus simul v[el] cleric[us]. R[es]p[on]d[etur] q[uo]d sic f[ra]n[sciscus] Jo.
an. in. d. c. Johannes.

5 V[er]u[m] cu[m] simpliciter deputat[ur] tres vel quartu

or ex[ec]utores. vno mortuo aliq[ui]d possunt p[re]cede
re. R[es]p[on]d[etur] q[uo]d sic. vel etia[m] si viueret 7. nolet exequi
possent ipsi exeq[ui]. vt e[st] tex. in. d. c. religiosus.
Quid si vn[us] ex[ec]utor[um] viuit s[ed] e[st] remotis
R[es]p[on]d[etur] q[uo]d nihilomin[us] ceteri exequu[n]t[ur]. vt in. d. c. re
ligiosus. imo f[ra]n[sciscus] glo. ibid[em] n[on] e[st] necesse vocet[ur]
t[un]c sicut in electio[n]e. vt in. c. q[ui] p[ro]p[ter]. 7. i. c. cu[m] int[er]
vniuersas. de elec. Sec[us] si n[on] multu[m] distaret
q[uo]d t[un]c vocandus e[ss]et. 7. si interm[ed]io assignato n[on]
venerit p[re]cedet ceteri. Et b[ea]t[us] itellige q[uo]d simple
sunt deputati. Sec[us] si cu[m] aliq[ui]d limitatio[n]e. puta
q[uo]d vnus sine alio n[on] possit 7. h[ab]e[re] d[omi]n[u]m. q[uo]d t[un]c fu
d[icitu]r e[ss]e q[uo]d testator statuit. vt in. d. c. religiosus.
V[er]u[m] officiu[m] p[ro]fati ex[ec]utoris t[ra]nseat i[n] he
redib[us]. R[es]p[on]d[etur] glo. in. d. c. religiosus. q[uo]d n[on]. nisi te
stator exp[re]sserit Et b[ea]t[us] tene p[er] dictu[m] tex. q[uo]d aliq[ui]
tenuerint q[uo]d t[ra]nseat p[er] l. cu[m] vnus 7. l. a filio. in
p[ro]n. 7. l. alim[en]ta. in p[ro]n. ff. d. ali. 7. ci. le. Alij x[risti]o
q[uo]d reintegra n[on] t[ra]n[s]ibit. s[ed] non integra sic. vt
de. elec. c. in causis. 7. l. mandatu[m]. l. man.
Quid si sit deputatus ex[ec]utor abbas. S[ed]
Procul an eo mortuo successor ei[us] exeq[ui]. ff.
glo. in. d. c. religiosus. q[uo]d si abbas mortuus
erat p[ro]pinquus testatori n[on] t[ra]n[s]ibit ad succes
sor[em]. q[uo]d videt[ur] electa p[er]sona ex affectione siue
nomi[n]e ei[us] fuerit exp[re]ssum vel n[on]. facit ad b[ea]t[us] xij
q. ij. pontifices. de testa. requisisti. Si aut[em] no
erat p[ro]pinquus. t[un]c si nomi[n]e erat exp[re]ssus n[on]
t[ra]n[s]ibit. Si x[risti]o non erat exp[re]ssus t[ra]n[s]ibit
de offi. de. le. q[uo]d requisisti.
Querit[ur] an teneat[ur] deputat[us] ex[ec]utor accep
tare. R[es]p[on]d[etur] Pa. in. d. c. Johannes q[uo]d n[on] nisi taci
te acceptasset v[el] exp[re]ssit. q[uo]d si posset renu[n]ciare
Et d[icitu]r tacite acceptare q[uo]d aliq[ui]d fecit q[uo]d p[ro]ci
net ad b[ea]t[us] 7. h[ab]e[re] d[omi]n[u]m It[em] si sci[en]t[ur] recipit l[ite]ras q[ui]
sibi offi[ciu]m deferebat. ar. l. j. g. j. ff. de p[ro]cur. aut
si ip[s]e p[re]sensit q[uo]d testator ad illud officiu[m] eu[m]
deputabat. ad hoc. l. vxori. g. j. ff. ad. l. cor. de
fal. facit. l. ex sententia. ff. de re. iu. Posset t[ame]n
ep[iscopu]s in legat[is] ad p[ro]p[ri]as causas citra acceptatio
nem p[ro]pellere si non vt ex[ec]utorem saltem vt
delegatu[m]. sicut in qualibet alia delegatione.
vt. l. qui pro sua iurisd[ic]ti. l. vnica. 7. c. pastora
lis. de offi. dele.
Quid tenent[ur] ex[ec]utores exequi. R[es]p[on]d[etur] Pa. i. c.
nos quide[m] de testa. q[uo]d aut testator p[ro]uidit sibi
de t[em]p[or]e. 7. illud serua. Vnum t[ame]n semp[er] nota. q[uo]d
licet testator mandet aliquid fieri infra cer
tum temp[us] computandum a die mortis. in
telligitur 7. suppletur 7. sci[en]tie 7. adite here
ditat[is]. vt p[ro]bat[ur] tex. in. l. statu liberos. g. si q[ui]
heredi. ff. de statu lib[er]or[um]. facit text. iuncta glo.
in. l. fina. g. si autem d[omi]n[u]s b[ea]t[us]. l. de iu. deli.

22 **U**trum executor possit distribuere i filios vt
psanguineos ppos. vide. s. **E**lemosina. §. iij.

23 **U**trum dilatio executoris pie p iudicet aie te
statoris. **R.** fm **R.** i. vbi. s. q. iij. q. sic cui? rō
est duplex. **P**rima qz eccia ⁊ pauperes nō ex
citant ad orandū. sicut faceret si eis daret le
gatū. **A**cceleratio autē fernētū orōnū p aia
defuncti multū valet ad ei⁹ alleniationē ⁊ ce
leriorē expeditionē. **S**ecda rō qz sicut aia in
caritate decedēs ⁊ aliqd purgabile secū por
tās in hac vita meruit vt elemosine si p ea dē
tur p sint nō ad augmentū gratie. s. ad alle
uiatōem ⁊ breuiatōez pene. **E**t iō quāto citi⁹
īpleť tanto citius alleniat. ⁊ ecōuerso quāto
tardius īpleť tāto tardius liberat nō tñ p pť
hoc si nūq̄ īplerent ppetuo staret in penis.
s. solū multo tardius liberaret. **E**x quo p q
grauissime peccant ⁊ magnā pditionē faciūt
qui q̄cius pnt non exequūt. vñ vocāt nece
tores egentius in. c. qui oblationes. el primo
cū duob⁹. c. se. xxiij. q. ij. ⁊ in. c. qui oblatōes
el. ij. **E**t dicūtur venire ad exanitionē fidei.
⁊ q̄ habendi sunt sicut qui nō credūt iudiciū
dei. **A**d dē dicendū d restitutōe quā statuerit
fieri. vñ in cronicis minoz legīt q̄ quidā im
pediebat intrare paradiluz quousq̄ facta fu
it restitutio. qz nūi fiet lnet in penis. facit ad
hoc. c. in lris. de rap.

24 **S**ed nūquid excusant p fari executores si
p pte rea tardat vt res defuncti meli⁹ vēdant
R. fm **S.** **A**bo. i. q̄libet. q̄ mora modici tps
nō videt eē magnū piculū **N**ñ si executor p
modicū tps differat vt reb⁹ defuncti melius
venditis ampliores elemosinas facere possit
licite facit. **Q**uod intelligo vep qñ tñ est au
gmentū q̄ pualet tarditati. puta qz elemosi
na illa quā habuisset d illis reb⁹ cito vēditis
⁊ tps tardatōis in q̄ penā sustinuit non iudi
cant tñ satisfactoria quantū est elemosina q̄
elicit ex tardatione. alias nō liceret qz nō est
fiendū malū mibi p bono alterius. **E**t spz ex
eo qd subūgit **S**i xō inquit. **L**bo. p multū
tps differat. vt in modico āpliores elemosi
nas faciat nō excusat a culpa qz forte defun
ctus a purgatorio liberat interim **E**t sic fru
stra remedio q̄ multū idigebat. **F**aciat q̄ qd
magis rōnabile videt expedire aie defuncti.

25 **Q**uid si qd deputant executorē eū ista cō
ditōe. vt exeq̄t cū p filio talis. **I**te. q̄ aut dixit
cū p filio. ⁊ sic executor lz teneat petere p filiū
tñ n teneť seq̄. **S**i xō dixit q̄ exequat fm p fi
liū sic teneť seq̄ ipm. vt t3 **A**lbr. i. l. nulli. **L**.
de epi. ⁊ cle. vide. s. **C**onsilium. §. iij.

Quid si sit frat minor ille cui⁹ p filio exeq̄
bz. **R.** q̄ diuersa ē opi. inter doc. **S**z tu dic q
frater minor lz nō possit eē executor. p tñ eē
psultor. qz executor oz q̄ sit pcrator pecunia
rū ⁊ vēditor rez ⁊ bñdī q̄ nullo mō pueniūt
fratri minori. s. dare p filiū in nullo derogat
sue p fessionī. **E**t sic p b euacuat rō **D**e. i. c. fi.
de te. li. vj. qui tenet q̄ nō p tñ eē p filiari⁹ tali
mō q̄ aliter nō possit fieri dispelatio. nisi fm
suū p filiū. **E**t sic fm p dicta limita. **N**ñ si te
stamētator reliquit. c. dāda paupibus decla
rādis p fratrē minoz. hoc non derogat sue p
fessionī ⁊ lz **D**e hoc per **B**ar. expresse in tra
ctatu minozicarum.

Exemptus dicitur qui nō subest iurisdictioni
ordinarij. vt p3 ⁊ no. i. c. cū p sone. de pui
le. li. vj. **S**olus ḡ papa vel legat⁹ de latere p
cognoscere de causis p exēptū. vt no. in. c. qd
trāslationē. de. offi. le. sec⁹ in alijs legatis. vt
ibi. vñ eximere pprie est apostolice sedis. xvj
q. j. frater. vj. q. iij. nñc xō. no. **J**o. an. in glo.
d. c. j. de priuile. li. vj.

Quot modis dat exēptio. **R.** vt no. **P**a. i.
c. tuaz. de priuile. q̄ duob⁹ modis. **P**rimo rōe
loci. puta monasterij vel ecclesie ⁊ bñdī. ⁊ in
istis bz locū. c. j. de. pui. li. vj. q̄ rōe delicti cō
missi extra locū exemptū. vel rōe pcractus a
libi iniri. vel rōe rei alibi site pnt coram ordi
nario cōueniri ⁊ ab eo puniri. **E**t exempta ec
clesia vel monasteriū intelligūt exempta etiā
īpius monachi vel canonici clerici etiā ⁊ cō
uersi ppetuoz oblari. nō autē eiusdē ecclesie
psbiter qui parochianoꝝ curā bz. quo ad ea
que ad eandē curā ptenent. nec ipi parochi
ani. vt in. c. p exēptionē. de priuile. li. vj. **E**ximi
tur etiā exempto monasterio fm glo. in. d. c.
īpius cimiteriū. ⁊ domus ⁊ theatz cū ortis
⁊ arcis q̄ sunt iuxta ecclesiā. ar. xij. q. j. necē
ria. ⁊ c. nulla. xvij. q. iij. diffiniuit. **A**d dē dic i
dormitorio ⁊ domib⁹ clericoz q̄ sunt iux ec
clesiam cū eoz ortis. ar. d. c. necessaria. ⁊ dif
finit. **S**ecdo dat exēptio rōne p sone ⁊ nō lo
ci. vt in p uilegio concessio capellanis ⁊ famili
aribus pape. ⁊ de talibus non bz locum. d. c.
j. qz nec etiā rōne delicti pnt puniri ab ordi
narijs. aliter eoz priuilegiuz esset inutile. qd
eē non bz. vt in. c. si papa. de pui. li. vj. ex qd
oibus pclude q̄ exemptus rōne alicuius loci
vel rei nō censet exēptus rōe alterius rei vel
loci. **N**ñ priuilegiū pcessum psonis respectu
certi loci nō extendit ultra locū **N**ñ censetur
priuilegiū poti⁹ reale q̄ psonale. vt no. **P**a.
ni. c. cum capella. de pui. sec⁹ in exēptioe re

specu pſone vt pz **A**duerte q si canonici ali
cuius ecclesie eximant iſi ſoli ſunt exēpti. nō
aut ecclesia vel aliq eius clerici **S**i aut clerici
cuius ecclesie eximant tūc tam canonici q
aliq clerici ſunt exēpti. nō aut ecclesia niſi ali
ud exōmat. vt in. d. c. p. exemptionē. nec etia
conuerſi vel oblato. vt dicit glo. ibidem

Quibus pbat exēptio. **R.** q multipli
citer. vt pbat in. d. c. si papa. puta si dicat in
pūlegio a papa vel ſuſtando eccleſiā iuris be
ati petri exiſtere. ſiue ad ius ppietate roma
ne ecclesie pūtere. vel ad romanaz eccleſiam
ſpāliter aut ſine medio q ſimplr pūtere. vel
si dicat q ecclesia ſit libera. ſeu q potiaſ ro
mane eccleſie libertate. ſiue q epſ nō audeat il
lic cathedrā collocare. ſeu aliqd ipeſu exerce
re. vel pūtem. aut q eximit a pūte epſ. **I**te
si recipiat in ppios ſubiectos p bñdō q iſia
cognōciat exēptio. vt ibi pz. ſec. si repſent ſub
deſenſione. vt in. c. ex pte. el. ij. de pūi. vel
in ppios filios. q non eſſent exempti. vt
ibi d. q ibi vide. q quod ibi nora.

Utrū exemptus teneat citatus ab ordina
rio ppe. **R.** **P**a. in. c. cū ordinē. de reſcrip.
q aut eſt notorie exēptus q iam diu tolerat
pūlegio exēptōis. ſicut ſunt medicātes. q ſic
nō teneſ nec valebit ſiſa ſup pūcipali qz eſt
a nō ſuo iudice. neq tanq ptra pūmacē **A**d
hoc tex. in. l. non vñ. ff. de iudi. q bonus tex. in
cle. paſtoralis. ſ. piſana. q ibi bona glo. ff. de
re. iudi. q glo. in. c. veniens. de actu. q ij. q. iij.
ſi epſ. q p. **I**nno. in. c. ij. de dila. q **B**ar. in. l.
ij. ff. si quis in ius vo. non ie. licet in alijs ter
minis. **S**i xō nō pſtat ita notorie. tunc teneſ
pparete q allegare pūlegiū q in loco pgruo
q ſecuro infra terminū pperentem ordinario
oſtendere. ſecundum q dicit in. c. cū pſone.
de pūi. li. vj.

Utrū pendēte lite ſup validitate pūlegij.
ſeu an fuerit cōſenſus vel nō debeat qſ pūari
vel interdicti vſu poſſeſſionis. vel quaſi etia
ſi poſſeſſio ſit p ius. **R.** **P**a. in. c. j. vt lit. pen.
ni. **I**nno. q nō. tex. in. d. c. cū pſone. i. ſ. q
ſi tales. cū. ſ. ſe. q hoc idem tenent ibi doc. vt
dicit **J**o. mo. vt ibi nō. **S**e. q pendēte lite ſi
eſt turband in poſſeſſiōe ſua. etia ſi poſſide
at p ius cōe. dūmodo ex aliq pbatōne. l. 3 non
ſufficiēti ad finalē intentū ipſe iuſtificet poſ
ſeſſiōē. q ita videt ſonare ibi tex. unde **J**o.
an. in glo. vltima ibidē dicit. **N**ota quantus
fauor pūlegio debeat. **E**ſt em ex ſe pūlegium
fauorabile l. 3 pſcriptio odioſa. de deci. c. ex
pte. q. c. tua. de. re. iū. odia. bec **J**o. an.

Quid ſi exēptus litigat corā ordinario q nō
allegat exēptionē an pdat eā. p. **R.** **P**a. in
c. i. d. ſen. q re. iudi. q nō nec t. ſiſa. **N**ec ob.
taciturnitas. qz etia ſi voluiſſet nō potuiſſi i
illū cōſentire. vt in iudicē de arbi. cū tpe. q **B**
t. **J**o. an. in rſa. ſcienti. li. vi. in mercurialib.
facit qd nō. in. l. j. **A**. vbi de cri. agi. o. 3 **R**o eſt
ſm **P**a. in. d. e. cū tpe. qz exēptus nō pū renūci
are exemptioni. qz tangit nedū fauor exēpti.
ſz etia ſupioris qui ipſum exemit. vt in. c. ad
apoſtolica de rſa. q in. l. si qſ in conſcribendo
A. de epi. q cle. **A**lbi. tñ in. d. l. si quis. t. 3 q
exēptus pū renūciare pūlegio exēptōis. p. d.
l. si quis. **E**t ad. l. cōtrarias rñdit q loquunt
de pūlegio iuris cōis introducto in fauorē
ordinis clericalis renūciari non pū. ſed ſuo
pūlegio ſpāli bene pū. q verius credo qn ip
ſe impetravit **E**t prima opinio eſt vera quan
do ſuperior proprio motu aliquem exemit.
Quod nō. bene.

Utrū exemptus poſſit abſolui ab epō ab ex
cōicatiōe inſlicta a canone quā ſibi conditor
canonis nō reſeruaſ. **R.** **P**a. in. c. ſignifica
ſti. de ſo. ppe. **F**ede. conſi. xij. q. 7 **J**o. de ling.
in cle. ne in agro. de ſta. rſa. tenent q ſic. **S**ed
Jo. an. in rſa ſcienti palle. dicit q nō. **P**a. **B**
ſequit. qz nō eſt ſue iurisdicōis. nec pū ſe ſub
mittere ſine licentia pape rōe dicta in pcedē
ti. q. in ſi. **E**xipere tñ videt **J**o. an. in. c. reli
gioſo. de ſen. ex. li. vi. excōicatos p iniectione
manuū violenta p rōem tex. ibidē. ſ. ne mate
ria euagādī. cū tñ pūi teneat in cle. cū ex eo.
de ſen. ex. in glo. ſi. **E**t ppterea teneo q nec i
illo caſu. c. religioſo. nec in alio exemptus poſ
ſit abſolui ab epō. niſi vbi ſpecialiter ei pūit
tiſ a papa. q. d. c. religioſo loquit de non exē
ptis quos ante nō poterat abſoluere ppter.
c. cū illoz. d. ſen. ex. **E**t hoc tene. qz ſi de exē
ptis intellexiſſet ſic dixiſſet ſicut dicit in. d.
cle. cum ex eo. in ſi.

Quid poſſit exercere archieps vel epſ in
loco exempto. vide. s. **A**rchieps. ſ. ij.

Utrū exēptus rōne loci ſi deliquerit alibi.
vel pūabat aut res ipſa pſiſtat poſſit in loco
domicilij pueniri aut puniri p ordinariū. **R.**
q nō. nec h. pūtem remittendi eū ſi conueni
atur. vt in. d. c. i. d. pūi. li. vi. **S**imiliter ſi de
lictu vel ptractus vel res ipſa licigioſa ſit in
loco exēpto non poterit ipeditre ſe. **I**ntelligi
tur ſ. d. c. i. q rōne delicti vel pctus pūit ordi
narios pueniri. ſ. ſi inueniant extra locū exē
ptū vel remittent. vt nō. in. d. c. i. **S**ūt tñ qdā
exēpti rōe loco p pſone qui etia rōe delicti.

aut contractus vel rei nullo mō possunt cōue-
niri. vt fratres minores p̄dicatores ⁊ cister-
cienses ⁊ multi alij.

9 **¶** Versi delinquentes in loco exempto liget̄ sta-
tuto epi. vide infra Statutum. §. ij.

10 **¶** Vt cū statuto epi cauet̄ ne quis accedat
ad quelibet mōasteria monialiū sub pena ex-
cōicationis quā incurrat ipso facto sunt excōi-
cati q̄ accedūt ad monasteria exēpta monia-
liū. R. q̄ sic si sine licētia illis ad quē p̄inet
accedūt. R. q̄ sine p̄fata licētia accessus ē
prohibitus. vt in. c. p̄culoso. de sta. mo. li. vi.
Et ideo si epi vt p̄pescant tales accessus ad-
dūt penā licite faciūt. ⁊ ideo ligant̄. nec dicē
dū q̄ delictū p̄mittat̄ in loco exempto solū. s̄
etiā in nō exempto. v̄z cū accedūt anteq̄ pue-
nerint. Itē p̄ hoc qd̄ no. Bar. in. l. relega-
toz. ff. de iterdīc. qui dicit q̄ ciuitas p̄pter cō-
modū ciuitatis v̄l odīū eoz ad quos nō vult
vadant p̄hibere p̄t ciuibz suis ne vadāt ad
talē terrā. hoc no. Ba. in. c. postulasti. de fo.
p̄p̄. §. similiter in casu p̄dicto. Et hoc tenet.
d. p̄bi. de perusio in. c. vt aīaz. de p̄sti. li. vi.
secus si p̄hiberent ne quoq̄no sine eozum licē-
tia quis accederet. q̄ nisi p̄sidentes mona-
sterijs essent culpabiles in admitendo nō va-
leret eoz statutu cū esset p̄tra ius cōe. vt i. d.
c. p̄culoso p̄ qd̄ epi non p̄t statuere nisi ex iū-
sta cā. vt tenet Ba. in. l. oēs populi. ff. d. in. ⁊
iure. ⁊. do. Anto. in. c. vestra. d. loca. possunt.
imo obligantur p̄imates archiepi ⁊ epi vni-
uersi sub pena eterne maledictionis in p̄pria
diocesi monasteria exempta que immediate
subiungunt romane ecclesie auctoritate apostoli-
ca cogere vt seruant clausurā. vt in. d. c. p̄cu-
loso. Similiter dūt ea visitare eadez auctori-
tate singulis ānis. vt in. cle. arcedētes de sta.
reg. ⁊ hoc de p̄cepto fm glo. ibidē p̄pter x. de
beant. quod est p̄ceptuz. vt in. c. oblate d. ap.
⁊ in. c. vt fame. de sen. ex. l. 3 in. c. i. de despon.
impu. sapiat honestatem.

ii **¶** Vt exēpti possint oratoria vel capellas
in locis nō exēptis edificare. R. q̄ nō. nec in
sic p̄structis celebrare vel celebrari facere. nī
si de licētia diocesanī loci. vt i. c. auctoritate.
de p̄ui. li. vi. Intellige nisi ex līnia pape s̄ fa-
ceret. alit̄ diocesanī eos p̄pescere possunt. vt i.
d. c. auctoritate Et itellige de oratorijs pub-
licis q̄ in p̄uaris p̄nt. vt no. glo. ibidē. Hec in-
telligo in publicis factis oratorijs q̄ nō p̄nt
celebrare. v̄z qn̄ epi p̄hibitoz fecissent. ne i
eis celebrare ē. alias qn̄ cōiter in eis celebra-
si fiat de p̄sensu illi⁹ qui curaz eoz bz sufficit

sine alia licētia episcopi.

¶ Vt in locis exemptis p̄dicta in p̄cedenti
q̄. facere possint. R. q̄ non. nisi licētiā vel
p̄uilegiū sedis apostolice habeant sp̄ale. vt
in. d. c. auctoritate. §. inhibemus.

¶ Vt cās ⁊ lites suoz hominū ac liberoz
seu censualiz possint exēpti assumere. R. q̄
non. vt in. d. c. auctoritate. §. causas.

¶ Exemplum malū dantes p̄cipue p̄lati
⁊ qui hnt̄ alios regere mortalit̄ peccāt.
Et vt d̄. xi. q. iij. p̄cipue tot moribus dig-
ni sunt. quoz p̄ditionis exempla ad alios trās-
mittunt. ar. lxxxj. di. nemo. lxxxij. di. puenit
ad nos. in si. q. vj. paulus. ⁊. c. cū pastoris.
xvj. q. i. qui bona. De hac materia no. infra
Scandalum

¶ Requie pompaticē. curatō funeris. cō-
ditio sepulture poti⁹ sunt vīnoz solacia
q̄ mortuoz subsidia. xij. q. ij. c. aīe. §. curatō
Hinc tex. in. c. nō extimemus. en. q. dicit eoz
pori humano quicquid impenditur nō ē p̄e-
sidium salutis. sed humanitatis officium fm
affectū quo nemo carnem suam odio bz. Vn̄
oportet vt q̄dīu potest p̄ carne p̄oximi cu-
tam gerat cuz ille inde recesserit qui gerebat
hec ibi. Et de hoc vide. §. Sepultura.

¶ Hereditatio filiozū hodie nō potest
fieri nisi pater habeat iustā causā quā
debet describere in testamento. vt. l. de in-
offi. te. aut̄. sed hodie.

¶ Sed que sunt iuste cās. R. xij. que ponunt̄
in aut̄. vt cū de ap. co. §. cās. Prima si filius
parentibus manus intulerit Secda si grauem
iniuriā eis fecerit. Tercia si oēs criminalit̄
ter accusauerit de cā que nō sit aduersus p̄-
cipem vel rem publicā. Quarta si cū male-
ficis conuersat̄. Quinta si maleficus efficiat̄
Sexta si vite parentum insideat̄ Septima si
cū nouerca sua aut cōcubina patris sui se im-
miscuerit. Octaua si pro p̄sona ipsius vel de-
bito eius incarcerationi in quantum potest fidei
iubere noluerit. Et hec octaua cā intelligit̄
solū de masculis. Nona si p̄hibuerit eos face-
re testamentum. Decima si contra parentuz
vultatem inter arenarios ⁊ minimos p̄se-
uerauerit cū pater illius professionis non fu-
erit. Undecia si filia vitā luxuriosā elegerit
cū parētes eā vellēt. p̄ posse nubē ⁊ dotare.
nisi neglexerint eā nubere vsq̄ ad. xxv. annū.
Duodecima si pentib⁹ furiosis debitā curaz
nō ipenderit. Tertiadecima si de carcere pen-
tes deducere neglexerit. Adde. xij. si volun-
tatē vltimā executionem demādere noluerit

vt. s. executor. §. x. et. xv. si filius ē hereticus cū pater sit catholicus. vt. d. §. causas

3 **Q**uoniam filius pater exheredare. **P**rius si de crimine eū accusauerit. excepto crimine lese maiestatis. **S**ecundo si viti filij insidiatus fuerit. **T**ertio si uxori sue vel concubine se permiscuerit. **Q**uarto si testari in q̄ poterat prohibuit. **Q**uinto si nō legit curā eius cū esset furiosus. **S**exto si captus a sarracenis nō redemit. **E**t si mortē intestatus ibi non succedet sed ecclesia. et dabunt bona eius pro redemptione cap-
tiorum. vt in. d. aut. cum de ap. co.

3 **U**trum in istis casibus in quibus pater exheredare possit alimenta similiter denegare. **R.** **I**o. an. et **P**a. sequitur in. c. quicquid. de iurei. vbi etiam in glo. ponuntur p̄dicti casus q̄ sic **E**t idē t̄z **B**ar. in. l. diuus adrian. ff. d. parici. p. l. si q̄s a liberis. ff. de li. agno. **E**t idē t̄z **P**a. in. c. ex-
liaz. de eo qui du. in. ma. quā po. p. adul. de patre ingrato p̄tra filiū. **Q**ue limita nisi ip-
sos peniteat. p̄ q̄ facit glo. in. l. si. **E**t de epi. et
de. et rex. in. c. nō liceat. xij. q. ij. vbi d̄z q̄ p̄ re-
ligionis in gressum purgat oīs ingratitudo.
et qd̄ nō. **S**pe. in. ti. qui. fi. sunt le. s. q̄ si filia
et seq̄t̄ **P**a. vbi. s. q̄ dicit q̄ si filia fornicatrix
vult penitere d̄ p̄cto pater tenet eā alere. ar.
c. ferz. l. di. et p̄ p̄ns dicit **P**a. vbi. s. q̄ etiā te-
net eā d̄t̄ are. q̄ in cā d̄oris non minus est fa-
vorabilis q̄ cā alimentorū. vt no. **L**y. in. l. nō
omni. **E**t de admi. tu. et **B**ar. i. aut. ex p̄plexu
et de ince. et inuri. nup.

4 **U**trum liceat exheredare filiū vt heredē fa-
ciat ecciam. **R.** **A**ug. in. c. quicquid. xvij. q. iij.
Quicquid exheredato filio heredē vult facit
ecciam q̄rat aliū q̄ suscipiat nō augustinū

5 **U**trum frater exheredet a fratre. **R.** q̄ sic in
tribus casibus. **P**rimus si insidiatus ē viti ip-
sius. **S**ecundo si de crimine inscripsit p̄tra eum.
Tertius si in bonis eius notabiliter lesit. **E**t
hoc etiā h̄z locū q̄n mortē ab intestato frater
vt non succedat ei frater. vt in aut. de nup. §.
ingratitudinem.

6 **U**trum vir uxore. et contra uxore vir possit
exheredare. **R.** q̄ sic. vt no. in. d. §. cās.

Exorbitantia a iure cōi nō debent tra-
hi ad sequelam. de reg. in. li. vi. que a iu-
re cōmuni exorbitant nequaquā ad consequen-
tiam sunt trahenda.

Exorcisme ex greco in latinum ad intran-
tes siue increpantes vocant̄. dicit rex.
in. c. clerici circa fi. xxi. di.

1 **Q**uid pertinet ad eorum officium. **R.** rex.
in. c. perlectis. xxv. di. ad exorcistam p̄inet

exorcismos memoriter tenere manusq̄ super
euerguminos. i. lumaticos et obseffos a demo-
nibus et cathecuminos in exorcizando impo-
nere. hec ibi.

Cum ordinatur debet accipere de manu
episcopi libellum in quo exorcismi sunt scrip-
ti cum istis verbis. **A**ccipe et commenda me-
morie. et. vt in. c. exorcista. xxiij. di.

Exorcismus est adiuratio contra dya-
bolum. vt de consecra. di. iij. in. c. ante.
xx. dies.

1 **Q**uid valet exorcismus ante baptismum.
R. **R**i. in. iij. di. vi. ar. ultimo. q. i. p̄ ipm vir-
tute diuina artat̄ p̄tās diaboli ne possit de ce-
tero t̄m quantum ceteris p̄ibus possit si non
esset exorcizatus et maxime impediēdo ne ba-
ptismū suscipiat. facit ad hoc. c. sicut nostis
de conse. di. iij.

2 **Q**uid si aliquis baptisetur sine exorcismo. **R.**
Ri. vbi. s. q̄ d̄z post baptismū exorcizari fa-
cit. d. c. nostis **R**ō q̄ h̄z in baptizato paruulo
nō sit p̄ctm. t̄m in eo remāet actualiter fomes
p̄cti. **E**t ideo etiā post baptismum habet effi-
caciā reprimendi diabolū.

3 **U**trum quis exorcizari. **R.** q̄ p̄ sacer-
dote. de p̄se. di. iij. sacerdotes. et de hoc vide
s. Cathecismus. q̄ idem est.

Expense tam in cibariis q̄ in vestib⁹ de-
bent fieri s̄m dignitatē illius cui sunt p̄-
stande et facultates illius qui d̄z p̄stare. hoc
colligit̄ in. l. habitatio. ff. de ven. in pos. mit.
et in. l. h̄z et si quidē. §. i. in. x. vestiri. ff. de vsu
fruc. **E**t p̄pterea dicit **B**al. in. d. §. i. q̄ abbas
d̄z melius vestiri quam monachus. magister
in theologia q̄ alij fratres doctor q̄ schola-
ris **E**t idem dic de cibariis p̄ elegantem doc.
Bal. in. l. i. **E**t de epi. audi.

1 **U**trum ille qui aliū vulnerauit teneat̄ ad ex-
pensas. **R.** q̄ sic ad oēs quas pro curatione
fecit. ff. si qua. pau. se. di. l. ex hac. et. ff. de his
qui deie. vel effu. l. vltima. vide glo. in. c. si q̄s
mēbroz. xxiij. q. vltima. et in. c. i. de iniurijs

2 **U**trum in extimandis facultatibus sit habē-
da rō expensaz. **R.** q̄ sic. vt no. glo. in. c. qm̄
de vi. et ho. cle. vñ illi fructus extimandi sunt
qui sup̄sunt deductis expensis. **E**t de fruc. et
li. ex. l. i.

3 **U**trum expense facte i re aliena sius attēden-
de. **R.** q̄ aut erat possessor male fidel. et sic de
rigore iuris nō poterit habere nisi solū illas
quas fecit gratia fructuū querēdoz p̄gregan-
doz aut p̄seruādoz. qua etiā a male fidi pos-
sessore deducunt̄. vt in. l. si a patre. §. fruct⁹. ff.

de pet. be. 2. l. plane in fi. ibidē. 7 i. d. l. i. als
si quas fecit amittit. vt. l. ex argēto. ff. de pdi.
fur. 7 isti. de. re. di. §. ex diuerso. 83 in foro cō
scie fm 30. ti. 1. 1. v. potest etia repetere
re eas q̄s fecit ad p̄servationē rei vt pascēdo
equum 7 bmdī. vel ad appozunā melioratio
nē. vt curādo aīal morbosum. nutriendo por
cū 7 bmdī. 7 placet p̄ rōem dictaz. ll. Simili
ter dic de eo qui scripsit v̄l pinxit in re aliena
seu edificauit q̄ in p̄cia poterit petere. 7 ille
in cui⁹ re expēsas fecit tene nō inquātū expē
sa v̄z s̄z solū īquantū sibi dicta res ē plus v̄t
arbitrio boni viri. Si aut erat possessor bone
fidei sic poterit oēs expensas q̄s fecit tollere
si sine lesiōe rei p̄t fieri. l. iulianus. la. iij. ff. de
rei v̄e. vel si nō possunt tolli dñs rei soluet eas
l. infundo. eo. ti. aut v̄edere ei rē in qua expen
sas fecit. qz. ff. d. peti. be. l. si qd possessor. §. si
cut aū dā q̄ quis non d̄z culpā de admistra
tione rei quā tenet vt iūā bona fide. Idē dic
qñ fecit credens vtiliter gerere nagoiū p̄ri
mi sui. ff. de neg. ge. per totum.

4 **E**xpense nō veniūt noīe dānoꝝ vel īteresse
qz expēsa ē quā q̄s facit eūdo redeūdo. v̄l ma
iore familiā tenendo aut aduocatis soluēdo
7 bmdī. Dāna vero vel īteresse sunt in re vel
circa rem. 7 ideo qui remittit vnum non vide
tur remittere aliud. vt de iniurijs. c. in no
stra. in ter. 7 in glo.

15 **E**xpense dicunt nccarie. que si facte nō fuis
sent perīssēt. aut facta fuisset deterior res cir
ca quā sunt facte v̄tiles sunt que rē meliorē
faciūt 7 deteriorē fieri nō sinūt. Volūtarie
x̄o sunt q̄ rem tñ ornāt. s̄z fructū nō augēt. l.
impensas. ff. de x. si. 1. 1. Qūo aut debeant quan
do sunt facte in re aliena scīenter 7 bona fide
v̄puta in re locata. habes. j. locatio. §. xxi. 7
s. Commodatū. §. xij. 7 s. dos. §. xxi. 7 j. De
culum. §. xxi.

Experientia facit artem In experien
tia casum. i. metaphisice. vñ in. c. q̄ sit.
de elec. li. vi. in prin. dicī magistra rez. 7. ff.
de le. iij. l. legatus. §. ornatricib⁹ d̄z q̄ probet
cūlibet artificio nutrimentū. 7 in. c. vt p̄side
ref. l. di. dicī Cogūt effi multas inuenire me
dicinas multoꝝ experimenta morboꝝ.

Expositio sacre scripture 7 canonū ex
causa persona loco 7 tempore debet fie
ri. vt. xxvi. di. c. sciendum. 7. c. se. Quorū mo
di quia medulitus non indagantur in erroris
laberinthum non nulli in tradēdo impingun
tur cū ante iudicant q̄ intelligant ante incul
pant q̄ iterendo lecta perquirant. bec 3 si. 7

habetur in. d. c. sciendum.

Exp̄ liceat varijs modis sacra scripturas
vel iura exponere. R. glo. in. c. quid b̄. l. di.
qz aduocatus p̄t varijs modis iura exponere
Id̄ limita v̄z qñ eadē rō legis hoc requirit
aliter non excusant. qz vt d̄z in. c. intelligētia
de x. sig. intelligētia dictoꝝ ex causis est su
menda dicendū. qz non sermoni res. sed rei de
bet sermo esse subiectus. 7 in. c. in his. eo. ti.
d̄z. Verba intentioni debēt deservire cū suis
concor. ibi. no. in glo. Idem dic de sacra scri
ptura que exponitur quatuor modis. Primo
scdm̄ historiam. historia est rei geste narratō
ab histron quod est videre vel cognoscere qz
apud veteres nemo scribebat historiā nisi in
terfuisse. Scdo allegorice. a leon qd ē aliud
7 goze. qd est dicere vel locutio. 7 est qñ per
vñ factum datur intelligi aliud. quod ē cre
dendum. Tertio anagogice ab ana qd est sur
sum. 7 goze qd est ductio. 7 est qñ per vñ
factum dat̄ intelligi desiderandum. s. gloria.
Quarto tropologice. a tropos qd est p̄uersio
7 logos qd ē sermo. 7 est qñ per vñ factū
datur intelligi faciendum. Et p̄pterea dicit
Hier. in. c. beres. xxiij. q. iij. Qui alie scripu
ram intelligit q̄ sensus spūs sancti flagitat
a quo scriptura ē. 7 ab ecclesia nō recesserit.
tñ beretic⁹ potest appellari. 7 de carnis ope
ribus est eligēs que peiora sunt. bec ille facit
ad hoc. c. relatum. xxxvi. di. 1. d̄ beneno.

Expositus filius infans a patre. siue
ab alio eo sciente. vel ratum habente eo
ipso liberatur a patria p̄tate. Idem in seruo
7 liberto expositis qui liberant̄ a dominica
potestate. Idem in languidis cuiuscūqz eta
tis sint expositis. vel si alieni alimenta nega
ri cōtigerit impie. vt in. c. vnico. de infan. ex
po. Si x̄o eo ignorare vel inuito sit exposit⁹
poterit eū repetere. sed restituet expensas in
fra. x. dies post epistolam p̄testationis factaz
vt ibidem no. 7 in. c. si. lxxvi. di.

Exp̄ recoligens talem expositū acquirat
aliqd ius in eo. R. qz nō. vt in dictis iuribus.

Exp̄ expēsas factas possit repetere. R. qz
si sunt alimenta vel cā alimētoꝝ facte non re
petet. nisi in duobus casib⁹ fm glo. in. d. c. si.
Primus si p̄testatus est qz volebat repetere.
vt. ff. de neg. ge. l. nensenus. Hoc limio nisi
eēt p̄sona q̄ ad hoc teneret. sicut ecclesia que
tenet alere pauperes. qz qualitercūqz p̄stet
nō repetet. vt. c. sacroꝝ. xij. q. ij. 7. l. alimenta
R. d̄ neg. ge. 7 qd ibi nō. Limio scdo qz in cō
scia p̄t. rit repetere p̄sona q̄ ad hoc nō tenet

poterit repetere persona quod ad hoc non tenebat
sed non fecerit. prestatio de qua a principio habuit
animus repetendi. ar. eoz q. no. j. lex. §. iij. Sed
casus est qui exposuit et collectus non vult ducere
filium collectoris in uxorem. l. de nup. l. patres
Si vero sunt alia ab alimentis que expendit.
puta in erudiendo puero in aliqua arte et bimodis
repetere poterit. l. de inf. ex. l. i.

Sed nunquid excusent predicti exponentes. si
ex necessitate. puta quod eos alere non poterant
exposuerunt. R. glo. in. d. c. si. q. no. q. debuit
cum mittere in xenonem. l. hospitale. vt. l. d. ca.
sol. l. unica. §. sed scimus. q. si talis locus non
erat. tunc videtur glo. dicere quod excusatur filio
si de seruo non. p. d. l. unica. et in aut. de nup.
§. et multo potius. Sed ego credo vix quo ad
penam predictam. in. §. l. sed non quo ad deum
quod quantum in ipso est occidit. nisi forte expo
sicio tali modo fieret quod nullum periculum ex
posito immineret.

Expressio quod nocet. Unde. l. non nisi
q. ff. de condi. et de. dicit. Nonnunquam
pertingit ut quedam nominatim expressa officii
aut quibus omissa tacite intelligi potuissent nec
essent obfutura. Unde dictum est expressa no
cent non expressa non nocent. hec ibi. facit ad
hoc. l. si quis. ff. de here. insti. et glo. in. c. con
sulri. de procu. ff. de reg. iur. l. expressa.

Eximatio rei quando debeat fieri. R.
quod tempore contractus. vt in. c. cum di
lecti. de empt. et vendi. et in. l. ij. l. de rescin.
ven.

Quantum fieri debeat. R. glo. in aut. de a
li. et emphi. §. sanctissimas. quod debet fieri secu
dum redditus quos res extimanda affert. fa
cit ter. ibidem. et in aut. de ec. ritu. §. si autem
annale. et tex. in. l. si quos. l. de rescin. ven.

Qualiter fiet secundum redditus. R. quod tan
tum debet valere res quod fructus producit
in. xrv. annis. vel si est res que debetur eccle
sie in. xrv. annis. vt in. d. §. si ante annale.
vbi est tex. de trigintaquinque annis. et ibi no.

Quid si res est non fructuosa. R. quod exti
mabitur secundum quod ceteris appreciatur. l. precia
in pn. ff. ad. l. fal. Et hoc habet locum hodie co
muniter in omnibus rebus. et quod dicitur. res tamen
valet quantum vendi potest p. l. i. §. si heres.
ff. ad treb. et l. querebat. ff. ad. l. fal. et l. si quis
uxori. §. vlti. ff. de fur. debet intelligi vix non
habito respectu ad effectum singularem perso
narum. sed communem. vt in. d. l. precia. nisi affectio
esset rationabilis respectu extimatis. de quo
dic vt. s. emptio. §. vij. et. ix.

Utrum extimatio faciat venditionem. R. q.
sic in duobus casibus. Primus cum eo animo
fit extimatio ut ipsa presteat. secus si fiat ut
appareat quanti res sit facta deterior. vt. l.
ij. inter viri. l. de in. do. Quod tunc appareat
quod in pacto est ut transacto certo tempore res que
extimata data est reddatur quod tunc non facit
venditionem vt. d. l. si inter. Secundus casus
est quod res simpliciter dat extimata in contra
ctu. de cuius natura est ut transferat dominium
vt in. l. quotiens. et l. plerumque. ff. de iure. do. et
l. extimatio. ff. so. ma. Exemplum mulier dedit
rem extimatam. c. viro suo censebat vir emisse
Fallit hoc quando natura contractus repug
nat ut faciat venditionem vt in. l. seruos. ff. fa.
ber. Exemplum ego et tu sumus heredes et faci
mus extimationem de hereditate. tunc non fa
cit venditionem.

Utrum extimatio faciat transire pericu
lum in accipientem. vide. s. l. casus. §. vi.

Extrima vinctio. vide. j. Ductio extre
ma.

Fabule ociose vel secularium negotiorum
non debent recitari in consilio clericorum aut
religiosorum. vt in. c. conuiuia. et in. c. pro reue
rentia. xliij. di. nec fabularum oblectamenta ex
citantium mentem ad incentiuum libidinum. c. ideo
xxxvj. dist.

Facilitas venie incentiuum prebet delin
quendi. xxiij. q. iij. et iniusta. de vi. et. ho.
cle. c. vt clericorum. unde Stephanus papa dicit.
Ecclesiastici vigoris ordo profundit si aut te
mere illicita presumantur. aut non processa impu
ne temptentur proinde si negligenter ea que
male usurpantur omittimus. excessus viam
proculdubio alijs aperimus.

Facultas dicitur quando sine difficul
tate potest quis facere. vt no. Inno. in
c. in presenti. et in. c. romana. de sen. ex. li. vi.

Factum legitime retractari non debet
licet casus postea eueniat a quo non po
tuit inchoari de reg. iur. li. vi. Da. in. ca. discre
tionem de eo qui co. p. san. vxo. sue. dicit vera re
gulam quod factum iam est perfectum puta ma
trimonium. licet superveniat affinitas non re
tractatur. et l. si a me fuerit. ff. de iudi. cum alijs
que videntur contraria intelliguntur quando fa
ctum non erat perfectum sed solum inchoatum
quia tunc tractatur.

Utrum sit dicendum factum quod non du
ret. R. glo. in. c. ad nostram. de regula. q. quod
ex facto volumus iudicare animum. tunc est
verum quod non dicit factum. s. a quo faciendi quod non